مستصحبة العقل رابع ۱۱۳۳
کاتب اوّل
حوتیه

MİLLET GENEL KÜTÜPHANESİ

KISIM : H. Ali paşa

ESKİ KAYIT No. 180

YENİ KAYIT No.

TASNİF No.

حدیث اربعین منظوم اوقجی زاده رحمه الله تعالی

یحیی قدرین بلمز [illegible]
سیرکتدی اما [illegible]

نه بیلورلر کیشی قیمتین یره کیدنجه
همان انی بیلورلر قدری کیدنجه

بغزت ایکی دو ابکلس زنهار
که او هم در این یار یکدم مرهم سبب
هر کجا نان دو دل حسنت بسیم
که از هر دو کسی صحبت اوست سبب

[library stamps]

۱۸۰

آن زلف مشکبار بر آن روی خوش نگار
از کوتهیست کوتهی از روی عجب مدار
شب در بهار میل کند سوی کوتهی
آن زلف چون شب آمد وان روی چون بهار

بأسم ما صالح عن غانم
تنفعد عن ما قاما وکادها
ان کان ذا [illegible]
[illegible]

[illegible]

فی محبة الوالد والولد
دانی که چیست [illegible] فرزند با پدر
منت [illegible]
نفع بدن [illegible]
در [illegible]

صبر بو قدر [illegible]
کیمن کور [illegible]
درد بو قدر [illegible]

الحمد لله الذی نزّل احسن الحدیث ومن اصدق من الله
حدیثا ودبّر الجدیدین بحکمته یغشی اللیل النهار یطلبه
حثیثا والصلوة علی سیدنا محمد الذی اوضح سبل الهدی
واثنی علی من کان فی الدنیا زاهدا زهیدا ووعد لمن حفظ
اربعین حدیثا ان یکون له فی القیمة شافعا وشهیدا وعلی
آله وصحبه ورثة علومه واحواله ونقلة احادیثه واقواله اما
بعد وقتا که لطم بو ضعیف ومقصر وکمتر اوجی زاده محمد افقر
سر رفاقت توفیق ربانی ایله مفازهٔ عقل هیولانی دن دار
الملک عقل بالملکه یه داخل ومساعدهٔ تأیید استعداد ایله
کنز بی نفاد عقل مستفاده نائل اولدم لمؤلفه الفقیر
هست علم دوازده گانه بهر امراض جهل دارو ها
ع بیت اساس علم آمد یهتدی فی العلوم دارو ها
سر فحوای صدق احتواسی پیش نهاد ضمیر ومذاکرهٔ علم
مکتسب شب یلدا طلب ده ندیم وسمیر اولوب کتب معتبره
تصفح وتقصی فنن تقصی حاصل ودل ناشاد منتهای مراتب
استعداده واصل اولدقده علوم نافعهٔ دینیه یه بخلوص النیه

حثیثا ای سریعا
زاهدا زهیدا
صح

من الدرایة

التقصی بمعنی الاستقصاء
صح

تقصی
خلاص
صح

اشتغال ومثابرت وسبیل تحصیل ده مقاساة ظمأ وجوع
وترک راحت وهجوعه تحمل ومصابرت ایدردم لمؤلفه
دل جاهل ده اولماز نور عرفان ۹ که نادانگا ولور قلبی ده نادان
مضمون خیال نمونی اوزره صحبت اهل دنیادن اعراض
وشیفتهٔ بازیچه گاه دولت وجاه اولان ممکوران عقیان
ولجینهٔ انطولت نتن ایله اعتراض ایدوب دل ناکامی که
وهدهٔ صومعهٔ وحدتده گمنام در رقدت غفلت دن
ایقاظ ایچون شمع شب افروز نصیحتی ایقاد وسهوهٔ حرص و
شهوتدن انقاذ ایچون هدف مقصود وبغیته سهم صائب
همتی انفاذ ایلدم لمؤلفه صقن بو جیفهٔ دنیایه قونمه کرکس وار ۹
بلند همت اولوب قانع اول مثال هما ۹ بو آیتک سکا مضمونی
رزقه ضامن در ۹ ارادرنک ان یبلغا اشدهما سر گاه
بیغولهٔ عزل وعزلت ده روی آرزو یه اسبال قناع قناعت
ایتمکله فضاء پرعبر قضا وقدری واله وحیران گشت
وسیران ایدوب بو مطلع بلاغت مطلعک نحوای دلنوازی
ایله زمزمه ساز ونغمه پرداز اولوردم لمؤلفه عشقم بکفت
باعث قربت نه روله ۹ ان تات ماشیا اناآییک هروله ۹
سر وگاه مطموره محزون معموره صحوه کلدکده دهر فتور
ومقعر فلک بی فطور ده ظهور بولان تشتر کربه اطوار باعثة الکربه

الهجوع النوم
نادان لفظنک قلب مستویسی
ینه نادان اولور

العقیان الذهب واللجین
الفضة ح

الوهدة الارض المنخفضة
ح

السهوة بیت صغیر
منحدر فی الارض
ح

حکمت مسکوت عنها قبیلندن معدود بلکه حکمت مجهوله
کبی رهکذر وجوه معقوله سی مسدود اولمغین تعینات دهری
وراء ظهره القا وصحیفهٔ درونده بو قطعه نک مضموننی القا
ایدردم لمؤلفه مدح مخلوق ایله طبعک نیجه بر سخن آرالق
وخوردالق ایده دمی درطوطی کویای قلم شکر خالق ده
شکر خالق ایده سر تصانیف کبارزه امرار نظر اعتبار
ایدوب کوردم که علماء هدایت اثرک اکثرنی امر دینده
جمع احادیث اربعین ایدوب زمرهٔ فقهاء پاکیزه قلوب ده
مکتوب اولمغه جدّ جزیل وکنت له یوم القیمة شافعا وشهیدا
بارکاهندن تنجز وعد جمیل اتمیشلر بو فقیر وقیر دخی اول
قومه تشبه وذیل محبت ومیللرنه تشبث ایدوب خاطر مجروحه
سنوح ایلدی که تخریج احادیث اربعین ده بر طور نو آیین
اختراع وبر طرز براعت طراز اختیار واقتراع ایدم که الی
الآن مواطئ اقدام اقلام سخنوران اولمایوب اربعین صوفیان
کبی عنوان مناقب ومفاخر بلکه ندرت وغرابت ده
مصداق کم ترک الاول للآخر اوله قوت متخیله که بو مقوله امور
معقوله یی بدا انک شانی وبو کونه معانی غرائب نمونه یی ابداع
انک اثر ونشانی در بو وجهله سخنجل رخ وضع القا وسمع روعه
القا ایلدی که خلال احادیث صحیحه ده بعض کلمات منظومهٔ فصیحه که

من غير قصدٍ ولا رَوِيّة ميزان اوزان شعريه ايله موزون
و خزانهٔ تركيبِ با انسجامنده گوهرِ حسنِ نظام مخزون اوله
كتبِ احاديث و سِيَر و مسانيدِ صحّت اثردن جمع و ترتيب
و انتظامِ سلكِ كلام ايچون ع در رشته كشند با جواهر
شَبَه را بر مغزاسی اوزره بر قطعهٔ خوش آينده دلكش ايله
آميزش و تركيب اولنسه مأمولدر كه حسنِ قبوله قرين
و شايستهٔ ستايش و آفرين اوله نظم فكن حديثاً حَسَناً
ذكره ٩ فانّما الدنيا احاديث سر امّا بشرطِ آن كه بحرِ سلاست
نشانی جزر و مدّ زياده و نقصان ايله شورش پذير
و خس و خاشاكِ آفاتِ علل و زحافات ايله آلوده تغيير اولميه
پس دلِ پر هوس بو خطبِ ملمّه ابتدا و شروع ملازمه
ابتدار ايدوب هر حديثِ معجز بيانه مناسب و چسپان
اولان لطائف و نكاتِ كتبِ محاضراتدن انتخاب و انتجاب
و بعد توفيق الاتمام بو مجموعهٔ براعتِ اتّسام احسن الحديث
اسمى ايله وسم اولنمق استصواب اولندی تا كه اسمی مسمّاسنه
دال و عنوانِ مقاله مقصودِ رساله يه براعتِ استهلال اوله
لمؤلّفه اَرْبَعين كرم نگاه كنند ٩ اربعينِ مرا افاضلِ روم ٩
نشود همچو چلّهٔ مردان ٩ طالبان از فيوض اد محروم ٩
عرضِ ضراعت و نيازمندی بحضرتِ شيخ محمود افندی

ثناء او

ثناء الله تعالى فى مدته ووجه وجوه المسترشدين الى سدته
بو دُرَرِ حِكَم كه صدفِ دلِ پر غمده اِفاضهٔ نيسانِ ازلى احسانى
ايله پرورده و دستيارى غوّاصِ فكرت ايله ساحلِ عالمِ
شهادته برآورده در سلكِ طولِ آمالِ بى نما آلده تنظيم و تنسيق
و دولتيانِ بى استحقاقك اعناقنه تقليد و تعليق اولنمايوب
بر اهلِ ولايت و هدى و سلطانِ عالمِ معنانى اختيار و ايثار و نهايت
شرم و تقصير ايله مجلس خطيرلرنه نثار ايلدم **نظم**
شايد ار عنصرى شوم بسخن ۹ هست اندر زمانه محمودى سر
اول ممدوح محمود الفعال بر كريم عميم الفعال دركه گم گشتگان
مفازهٔ استعدادى كعبهٔ مقصوده مرادده دلالت و ارشاد
ايلمك ع وابستهٔ عنايت يك اهتمام اوست سر و اول واجد
مقتدى به بزمِ رشدِ كاملِ فيض ده دركه مناشيرِ شرورى
ناشرهٔ اولان مائهٔ عاشره ده تجديدِ معالمِ طريقت و احياءِ
دوارسِ معرفت ايتمكله عالمِ ارواحدن هر صباح و رواح
عتبهٔ والاجنابنه بو وجهله خطاب اولنور كه ع فهذا زمان
انت لا شك واحده سر ذاتِ هدايت مدارلرينه محميهٔ
اسكودار مثوى و مقر و هر يوم خميس افاضهٔ كلامِ
نفيس ايله مجروران كربت رياضتى تنفيس اول حضرته
دأبِ مقرر اولوب متصديانِ زهد و تقوى خصوصا

انورينك بو بيتى مشهور اولوب اول بيت اولدر
بيست اندر زمانه محمودى
ورنه هرگز نشد و عنصرى

الفعال بالفتح
الكرم

مصدران

متصدّران تکرمه فتوای مجلس نصیحتلرنده زانوی استکانت ایله اوزره جاثم ودامن عصمت طرازلرینی لب ادب ونیازه لائم اولورلر نظم زبر لفظ نبوت دراندرون دلش بسا ذخائر حکمت که مدّخر یابی نه دامن کرمش بر مدار دست طلب که هرچه آرزوی تست سربسر یابی نثر اهل ارادت وشوق جوق جوق باب کرامت مآبلرنده خاک روب وتأثیر وعظ وتذکیرلری ایله دافع شواغل کروب اولوب کوشهٔ چشم همتلرین دریوزه وتأمین وشرف خدمتلرنه ملازمت ایله آداب طریقتی تکمیل ایدرلر نظم واجب آید چونکه آمد نام او شرح کردن رمزی از انعام او تا زمین وآسمان خندان شود عقل وروح ودیده صد چندان شود نثر اول ذات ملک خصال اوائل حالده تحصیل علوم رسمیه یه شارع ومدّهٔ قلیلة الاعداده امداد قوّت استعداد ایله هر فنده بارع اولوب اورع موالی روم اولان ناظر زاده مرحومک شرف اعادهٔ سندن رتبهٔ ملازمت معتاده نی تشریف ونیجه مدارس عالیة البناده آیات درس وافاده یی تصریف ایلدیلر بعده مرحوم مرقومک قدری عالی ودار السلام واتم الدنیایه والی اولدقده رکاب شرف اتصاللرنده توفیق مثال رفیق موافق وجوهر ذات ستوده

اعلم واعلم رجاله

لطیف الآیات

صفاتلرنه لازم غیر مفارقی اولوب اراضی مقدسه آلاتا زده

نیجه اعزهٔ کبار ایله لقیه و اجتماع خصوصا محمیهٔ قاهره ده که مظهر

نعم باطنه و ظاهره در مرشد مرتاض مجلای کرم فیاض حضرت

کریم الدین خلوتی‌نک شرف صحبتی ایله کسب انتفاع ایتدکدن

صکره محروسهٔ بروسه ده اقامت و ثواو اصل اصوله وصول ایله

ترک مشاغل سوا ایدن نظم پیشوای طریق بیرامی جلوه پرداز

بسط بسطامی سر کمل اولیانک سربلندی حضرت افتاده افندی‌نک

قدس الله تعالی سره اللطیف ماطاف حول کعبة القرب

مطیف خدمت پرموهبتلرنده تکمیل طریقت بیوردیلر

اوتوز بیلدن زیاده درکه سجادهٔ ارشاده وضع قدم

و ضیافتخانهٔ لان یهدی الله بک رجلا واحدا خیر من

ان یکون لک حمر النعم ده بسط بساط نعم ایدوب مشاهیر

قصبات و بلاده ارسال خلفاء صاحب ارشاد ایله

یوما فیوما ضیاء دعوتلری آفاق گیر و زمرهٔ اصحاب و احباب

اقطار ساهرهٔ غبراده تزاید پذیر اولماقده در بناء ثبات

و تمکینلری بر مرتبه راسخ و رکین در که اصحاب الکرامات

کلهم محجوبون مضمونی اوزره شاهباز دل پرصفالری بستهٔ

دام اولیا اولمایوب مهرویان لبستان غیبستان ایله

تغزله تنزل محال درو قاعدهٔ استغنا وقارلری بر وجهله

استوار

استوار دركه مجلس خطير لرنده فقير و زير بار بلكه گدای
بی مهر و سامانه نوازش و ميلان لری اكثر اولوب
كردنكشان روزكار حضور جلالت مدار لرنده دمبسته
ولال در نظم اردت له مدحا فما من فضيلة ٩ تأملت
الا جل عنها وقلت بهر سائر شرف وعلادن ماعدا سلسلة
الذهب آل كرامه انسلاك وانتظام ايله قدر والا مقام لری
مرتفع ومنشور علو منقبت لری آل تمغای شرف
سيادت ايله موقع اولوب اشعار حقائق اظهار لری ايله كه
قلوب اهل كروبی تفريح وتفريح ايلمشلر در بو معنا بی نيجه مجلد
تبيين وتصريح ايلمشلر در اول عالم عامل وعارف كامل
قلم حكم رقم لری نيجه رسائل بديعة الاساليب جمع وترتيب
ايلمشلر در كه هر بری اصول طريقتده بر كتاب وكشف مشكلات
معرفتده لب لباب اولوب قوت القلوب زمره احباب
وخلاصه تحقيق فتوحات واحيا در بو فقيره بر هوس دست
رس بولدوغم رسائل غامضة المسائل بونلر در جامع الفضائل
وقامع الرذائل حيوة الارواح ونجات الاشباح كشف القناع
عن وجه السماع فتح الباب ورفع الحجاب مفتاح الصلوة
ومرقاة النجاة حبة المحبة خلاصة الاخبار في احوال النبي المختار
وبونلردن ماعدا اغلبی دورتركی ايكی طريقتنامه بی همتا لری

ونجات الغريق في الجمع والتفريق ايله مسمى نظم دلكشالري وار در كه
جمله سي نقاوهٔ آداب زهد وتقوا وسالكان راه هدا اولان
مردان خدايه حبل متين وعروهٔ وثقى در سر بسر ستهٔ الطرق الالهيه
واقف وآگاه اولان عارف ذو ربينه واضح ومستبين
اوله كه اول مجتهد طريقت ومرشد جادهٔ حقيقتك نظم
طريق راستي كم جلوتي در ٭ ميان نقشبند وخلوتي در ٭ شرح
حكمنده نگاشتهٔ كلك مواهب رقملريدر كه رجال الجلوة اقوى
من رجال الخلوة زيرا كبار اصحاب وتابعينك روشن
وآيينلري اهل خلوتك مراسم انقطاع وعزلتلرندن دورتر
ومشاهد كار وبازلري محلاي مخالطه وجهازده جلوه گر
اولماغله حيمك خااوزرينه تقدم واعتلاسي والفاحديثه
قرب وولاسي ظاهر وعياندر وبو مقدمهٔ مسلمه سبب
افحام مدعيان اولمشدر نظم مثنوي چون نبي سيف بودست
آن رسول ٭ امت او صفدرانند وفحول ٭ مصلحت در
دين ما جنگ وشكوه ٭ مصلحت در دين عيسى غار وكوه ٭
عالم راسخ صاحب الكعب الشامخ ع ولي الاوليا شيخ المشايخ
٭ پيشواي توحيد افعال وصفات ع خصه الله تعالى
بمزيد الزلفات ٭ كتاب فتوحاتك تمشي طقوزنجي بابي
في ترك الخلوة وهو المعبر عنه بالجلوة لفظي ايله تبويب ومابينلرنده

اولان

اولان فرق دقیق تحقیقندن صکره جانب جلوتی ترجیح وتصویب
ایلمشلردر بو بضاعت مزجاة الاعتبارنکه بهزار عجز وانکسار
ایله اول عتبهٔ عالیته دست آویز درویشانه
قلنمشدر کمال کرم وافضاللرندن لحظهٔ توجه واقبال ایله
ملتفت ومرموق وظهر اجزاسنه تقریظ قبول وارتضا
محرر ومنموق اولورسه نظم ازان طرف نپذیرد کمال او
نقصان وزین طرف شرف روزگار ما باشد سر
جناب کریم دهایه التجا واول واسطهٔ اثیلهٔ وسیلهٔ جمیله
ابتغا اولنور که شوخ چشمان زمانه وحرف گیران بی نهایت نک که
اهل احسانه اسائت وباطل صورت حقده ارائت
آندرگ عادت بی سعادتلریدر ع فاتید یجعل کیدهم فی
نحرهم سر ظرافت بارده واعتراضات غیر وارده‌لرندن
مصون ومکفی قلت بضاعتدن نشأت ایدن عیب
وعوارنی نظر دقت اعتبارلرنده پوشیده ومخفی اوله نظم شنیده ام
که برین طارم زراندود ست خطی که عاقبت کار جمله محمود ست زتاب قهر
میندیش وناامید مباش که زیرسایهٔ جود هرچه موجود ست

الحدیث الاول

خیرامت اودر که همت ایده حفظ قرآنه سعی ایده هر آن
که رسولک کلامی در بو حدیث خیرکم من تعلم القرآن

تمام الحدیث خیرکم من تعلم القرآن وعلمه کلزار صدق اخبارک
گل بی خارزی ولان صحیح بخاریده جامع القرآن حضرت
عثماندن رضی الله تعالی عنه بو عبارت ایله روایت اولنمشدر
صدر حدیث مزاحفات بحر خفیف دن فاعلاتن
مفاعلن فعلان وزننه موافق در خیر بو محلده افعل تفضیل
واصلی اخیر اولدوغی بی قال وقیل در اگرچه کلمات نحاتدن فهم
اولنان خیر وشرک اصللری مهجوردر ومن غیر ضرورة استعمالده
دوزار ولما قدر لکن رضی نک مخففا بالحذف لکثرة الاستعمال
وقد یستعملان علی القیاس قولنی التباسندن ضرورت ایله
عدم تقییدی جوازینی تأیید وبعض احادیثده قیاس اوزره
ورودی بنا استعمالنی تشیید ایدر اصحاب قلب صافی یه
پوشیده دکلدر که قرآن عظیمک تعلم وتعلیمی افضل
اعمال واشرف طلبات وآمال در ونسیانی باعث العصیان
سبب سخط جبار بلکه کبیرة کثیرة الاخطار اولدوغنی امام
نوودی کتاب روضه ده تصریح وبو حدیث صحیح الورود
ایله که سنن ابی داودده موجوددر عرضت علی ذنوب امتی
فلم ار ذنبا اعظم من سورة او آیة اوتیها رجل ثم نسیها مدعاسن
تصحیح ایلمشدر نظم چنانکه زندگی تن بصحبت جانست
بدانکه زندگی جان بنور قرآنست تفسیر اتقان ده تحقیق وبیان

الطلسم بکسر اللام
بالطلسم

اولنمشدر که

اولنمشدرکه تلاوت قرآن ایله رطب اللسان اولمق برکرامت
کبرای ونعمت عظمی درکه جانب فیاض بی علتدن رهنشینان
عالم البشریته اعطا ودرایت قدر ومنزلتلری مید خصوصیتده
اعلا اولنمشدر عا کفان حظیرهٔ وما منا الا له مقام معلوم بو انعام
عامدن محروم وسمت حرمان وحسرت ایله موسوملردر اول
جهتدن سبق خوان مکتب علمه البیان اولان زمرهٔ انساندن
استماع ایچون اجتماع ایدرلر وهر مکانده که قرائت قرآن اولسه
اول جانبه کیدرلر امام اعظم ومجتهد اقدمدن بو خبر مقبول
مروی ومنقولدرکه برذات هدایت رفیق که سعادت توفیقه
حائز وهر سنه ایکی ختم قرآنه فائز اوله صراط مستقیم سنته
اقتدا وحق قرآنی ادا ایتمش اولور زیرا سلطان خیل انبیا
علیه وعلیهم افاضل الصلوات والتحایا فریق رفیق اعلا ایله قصد
مجاورت ومدینهٔ آخرته هجرت ایتدکلری سال انتقاللرنده
قرآن مبینی حضرت روح الامینه ایکی دفعه عرض وتلقی ومراسم
حفظ واستظهاری اظهارده احتیاط وتوقی بیورمشلر ایدی
جدول محیط حقائق امام جعفر صادقدن رضی الله تعالی عنه
بو کلام صدق انجام مرویدر واول رشحه ساقی کوثر بو مقال
سلسبیل اثر ایله تشنکان باجهٔ بعد وهجرانه مرویدرکه
والله لقد تجلی الله لخلقه فی کلامه ولکنهم لا یبصرون نظم

السمع الثاني ح

استظهار الثاني حفظ ح

الحاجة نصف النهار عند حر ح

نما فلان را حلاوتی در جان ۹ نما فلان را تلاوتی بر زبان ۹
بهر نامحرمان به پیش جمال ۹ بسته از مشک پردهای جلال ۹
سر صاحب قاموس بیت مادّه سنده برنادرهٔ غرایب شان
ذکر و بیان ایلمشدر عند الاکابر نفع وجدوی من خالی اولمغین
علی سبیل الاستطراد بو مجلده ایراد اولندی ابو الحسن علی بن احمد
ابن شاذان البیتی کعربی مقرئ ختم فی نهاره اربع ختمات
الا ثمنا مع افهام التلاوة نظم منکر چه شوی بجالت زنده
دلان ۹ یا هرچه ترا نیست کسی را نبود سر اکرچه بو امر غریب
استحاله قریب در اما محدثینک صاحب طرز نوی
امام نووی کتاب الاذکارده تذکار ایتدوکی بوندن ابدع
واغرب وایجاب امر اعجابه سبب در ع فان عجبتم فکم فی الخلق
من عجب سر خارج طور عقل اولمغین برمتة نقل اولندی
ختم جماعة فی کل یوم ولیلة ثلاث ختمات وختم بعضهم فی الیوم
واللیلة ثمانی ختمات اربعا فی اللیل واربعا فی النهار وممن ختم اربعا
فی اللیل واربعا فی النهار السید الجلیل ابن الکاتب الصوفی رحمه الله
تعالی وهذا اکثر ما بلغنا فی الیوم واللیلة وروی احمد الدورقی باسناده
عن منصور بن زاذان من عباد التابعین رضی الله تعالی عنهم انه کان
یختم القرآن فیما بین الظهر والعصر ویختمه ایضا فیما بین المغرب والعشاء و
یختمه فی رمضان فیما بین المغرب والعشاء ختمتین وشیئا وکانوا

بیتینه

یؤخرون العشاء فی رمضان الی ان یمضی ربع اللیل وروی ابن
ابی داود باسناده الصحیح ان مجاهدا رحمه الله کان یختم القرآن
فی رمضان فیما بین المغرب والعشاء فاما الذین ختموا القرآن
فی رکعة فلا یحصون لکثرتهم فمنهم عثمان بن عفان وتمیم الداری
وسعید بن جبیر رضی الله تعالی عنهم نظم ولیک این روش
رهروان چالاکست ۹ تو نازنین جهانی کجا توانی کرد نثر ابن
حجرک الدرر الکامنة فی اعیان المائة الثامنة نام منه اولان تاریخ
مشهورنده مسطوردر که حمزة الضریر الحنبلی قراء شیرین زباندن
بر حافظ جاری اللسان ایدی که آیات قرآنیه یی بازگونه قراءت
وصور حروف سوری آینه معاینه ده منکوسا اراءت ایدردی
اگرچه بو امر امر کمال غرابته بناء حکایت اولنمشدر لکن عدم
جوازی متعین وآیات بیناتک تعکیس وتنکیسنده عظیم وزر
ووبال بلکه بیم کفر وضلال اولدوغی ظاهر وبین اولوب
رب تال للقرآن والقرآن یلعنه وعیدندن بعید اولمق
هر مؤمن حازمه لازمدر نظم در ادایش زبان مکن کج مج ۹
حرفهایش ادا کن از مخرج ۹ دور باش از تهتک وتعجیل ۹
کام گیر از تدبر وترتیل نثر آشنای عالم روشنایی اولان حکیم
سنایی نک بو معنای رعناسی زرین قلم شعشعه مهر ایله طاق
زراندود سپهره نقش وتحریر اولنمغه شایسته وجدیردر نظم چنک در

امر امرنیر عجب

گفتهٔ یزدان و پیمبر زن ورد ٭ کانچه قرآن و خبر نیست فسانهست
و هوس ٭ اول و آخر قرآن زچه با آمد و سین ٭ یعنی اندر رهِ دین رهبر تو
قرآن بس فائدهٔ زائده جملهٔ فوائد غریبهٔ عربیه دن در که لفظ بس زبان
فارسیده حسب معناسنه متداول در لسان عربیده دخی بس
تشدید سین ایله بعینه بو معنایه مستعمل در ترتیب فن تعریب ایدن
علماء عربیت تعرض و اشارت ایتمدکلری عدم تعریبنه دال اولوب توافق
لغتین قبیلندن اولمق اغلب احتمال در و اتفاقات حسنه و نکات
مستحسنه دن در که لغت فارسیه ده بس لفظنک اولنه
مجرد تحسین لفظ ایچون واو زیاده ایدرلر کذلک لسان عربیده
دخی حسب وقت اولنه فا کتورب الحق تحسین لفظ اراده ایدرلر

الحدیث الثانی

رسم شیخینه اتباع ایلر ٭ هر کیمک که اوله طالع سعدی
امتینه بیوردی فخر انام ٭ اقتدوا باللذین من بعدی

تمام الحدیث اقتدوا باللذین من بعدی ابی بکر و عمر سنن ترمذیده
و ابن ماجه ده حضرت حذیفه دن رضی الله تعالی عنه بو عبارت
ایله روایت اولنمشدر بو حدیثده لفظ اللذین صیغهٔ تثنیه
اوزره مرویدر و مأثوردر و لفظ ابی بکر اللذیندن بدلیت اوزره
مجروردر و لفظ الذی حالت تثنیه ده لام واحده ایله یازلمق غلط
دفع بینهما و بین الجمع لامین ایله کتابت رسم خط در شیخینک رضی الله تعالی

عنهما

عنهما فضائل جمیله جمیمه و مناقب عظیمه عمیمه لری اول مرتبه دن
افزون و اول دائره دن بیرون در که تنکنای احصا و استقصادن ده
مستثنی در و استیفاء حق بیانی عقود خناصر محاسباندن ایله ممکن اوله
کتاب فصل الخطاب بده جمال عروس مقالدن بو وجهله کشف نقاب
اولنمشدر که حضرت صدیق پیشوای ارباب مشاهده در قلت نقل و روا
یتلری بو کا دلالت ایدر و حضرت فاروق همای اصحاب مجاهده در کثرت جهد
و صلابتلری بو معنایه اشارت ایدر کتاب شفاده افاده اولنمشدر که
مهاجرین و انصار و آل کرام و صحب کبار ایله مملو و غاص اولان مجلس خاص
حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلمک شعشعه طلعت همایونلریله
پرنور و شرف مقدم میمنت مقرونلریله رشک بیت معمور اولدقده
حضار نادی عظیم الخیر کنج و ساکت و کان علی رؤسهم الطیر خاموش
و خائف اولورلر ایدی نظم کانما الطیر منهم فوق رؤسهم لا خوف ظلم
ولکن خوف اجلال اول فرقه ناجیه و زمره متناجیه دن همان
شیخان اکبران رضی الله عنهما ابدا ابداء بشره بشارت ایله
رفع بصر ایدوب صبح جمالی همالری متبسم و حضرت رسول انام علیه الصلوة والسلام
دخی انلره عین عنایت ایله نظر ایدوب و غنچه فم یاقوت فاملری متبسم اولور ایدی اگرچه
آل و اصحاب گزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعینک هر بری اقتدا و اقتفایه صالح خصوصا
خلفای اربعه نک هر حال و قاللری متضمن حکم و مصالحدر لکن حضرت عمر بن الخطاب رضی الله
تعالی عنهما جمله دن عالی و ذو منابا امانلری و عصمت اعتلالدن و اختلالدن خالی

اولوب حرکات وسکنات لری دستور العمل وهر حکم حکم نمالری بدرقهٔ
مقصود وامل اولمغین بو حدیث صحیح الاسنادی ذکر ایله افراد وعلی وجه
التخصیص ایراد اولنمشدر بعد کتاب الله المجید اصح کتب ومشایخ
اولان صحیح بخاری ده قبس روایت ایقاد وفضیلت شیخین ده
رضی الله تعالی عنهما ایراد اولنمشدر که نظم نقطهٔ خط اولین پرگار خاتم
آفرینش اقل اکار روشنایی ده چراغ یقین نوربخش ونشمع بازپسین نثر
حضرتلری مشاهدات غیبیه وعینیه لی کشف وانبا اتناسنده بیوردیلر که
برمرد صحرا نورد بربقر ذی خوارهٔ سوار اولوب گشت قفار وبراری
وتنگ وتنها بریه تیههاده مشاهدهٔ صنع باری ایدرکن ناگاه اول
نور بدیع الطور جانب راکبه چشم خشم ایله نگاه ولم اخلق لهذا بل
خلقت للحراثة کلامی ایله منام غفلت وملامدن ایقاظ وانباه ایلدی
ع وقد تنطق الاشیاء وهی صوامت نثر بعده بو امر خارق العاده نی
تصدیق وفضیلت شیخینی اثبات وتحقیق ایچون آمنت به انا وابو بکر
وعمر کلام محمدت اثرینی آویزهٔ گوش اصحاب یقین وسر مکتوم افضلیتی
افشا وتبیین بیوردیلر بعده مستنشقان نسیم معرفته طیب خوش
بوی حکمتی اشمام وحدیث سابقی اکمال واتمام ایدوب بیوردیلر که
بر گرگ ستمکر دخی قصد قطیع اغنام وبر گوسفند بیتابی اختلاس
واستلا ایله تحصیل اغتنام اتمش ایدی کسوت غفلتدن عاری اولان
راعی تکاپوی بی انتها وادل شاة نیم کشتی زیر چنگال گرگ درشتدن رها

ایدرکه

خار النفور خوار صح
الشب الفازه وقفه تیتیں صح
الانبه والتنبیه بحس صح

ایتدکده قدرت بی پایان اول عجمادِ بسته زبانی عقال عقده‌سندن
اطلاق وصورت ذنبده اولان ذنبی انطاق قیلدی ومن لها یوم
السبع یوم لا راعی لها غیری ایله قرب اشراط ساعته تعریض وساحهٔ
اتعاظ وانتصاحه تحریض ایلدی بعده قلوب مستمعانی فجّهٔ ابغضا ایقانه
اماله ومحاذاهٔ ابصاردن غشاوهٔ جحد وانکارنی ازاله ایچون
تصدیق خرق عادهده آمنت به انا وابوبکر وعمر قول معتبرینی تکریر
واعاده بیوردیلر بو کلمات عبرت مطاوینک راویسی که ابو سلمه
وصحت روایتی مسلّمه دردیمشدر که بو حدیث پرمنفعت وسودک
زمان ورودنده حضرت شیخین مجلس قدسی مناظرده حاضر اولمایوب غائبانه
بلکه بو شرف وفضیلتده هم انوی جناب رسالت اولدقلری
ابانه وادل رفیقان بی شین وعیبه ظهر الغیبده اظهار یاری
واعانه اولنمش ایدیکی مقامده تحقیق کلام وقول خدام بودرکه موطن
غیب هویتدن عازم ملک شهادت اولان اهرام امر الهی متضمن حکم نا
متناهیدر اگرچه آل شرف قرین وانصار ومهاجرین رضی الله تعالی
عنهم هر بری بر منقبت مخصوصه‌یه سزاوار ولائق وطرق اتصال معنوی
بعدد انفاس الخلائقدر اما جناب ختمیت مآب ایله ضجیع وهمخواب
اولمق بر دولت سرمدی سزامندر که انک جنب آفتاب اثرنده کواکب
مناقب اغربی تاب وفردر وبر نوید جاویددر که سائر قربت ومفاخردن
باسرها اوفی واوفردر اگر مقتدای کل سلطان سلاطین رسل سهک روح علوی

مسافه گزار من المسجد الحرام نا قه بصیرتنز عمار ع علیه صلوة الله ما دامت السماء
حضرتلرینک حضور هدایت ظهورلرنده حضرت شیخیندن اشرف و احب
وانلردن افضل واقرب کمسنه اولمه مرقد فرقد منزلتلرنده شرف وصلت
مضاجعته اول وصول بولوردی و شحنه تقدیر بی تغییر اول رفیق خطیرک بوی مشهد
رائقه سائق اولوردی و هذا امر یقبله المنصفون من الکمل والاکابر ولاینکره
الا من هو متشاحن مکابر نتیته کیم مؤلفه خلف صدق امیر الشهداء ۹ دُر
یکدانه دریای هدا سر زینت مسجد دین حضرت زین العابدین نظم
رضی الله عن جمیع الآل ۹ و عن الصحب ما تطلع آل سر بر شخص
سؤال وحدیث انداز بو الفضول ایراد شبهه واشکال
و حضرت شیخینک حضور جناب رسالتده منزلتلرندن
سؤال ایتدکده اول واقف اسرار خافیه و مفرح قلوب
خائفه جواب کمنزلتهما الیوم ایله اول شایسته عتاب
ولومی اسکات وافحام و حقیقت حالی ضمن پاسخ
ناسخ الاشکالده افهام ایتدکلری تحقیق سابقه
مطابق در نظم چو پیغمبر ابو بکر و عمر را ۹
بصر خواند این یک و سمع آن دگر را ۹ کسی کو این
دو ندارد کور و کر ماند ۹ ز نقش و صوت حکمت بی خبر ماند

تطلع السراب تتلألأ والآل
هو السراب ح

الحدیث الثالث

عاقل اولدر که خیره طالب اوله ۹ دوشمیه تا که شرّ ایله ذله ۹

ام

اَمْرِ سلطانِ انبیا دربو ۹ اطلبوا الخیر دهرکم کلّه ۹۹

تمام الحدیث اطلبوا الخیر دهرکم کلّه وتعرّضوا لنفحات

رحمة الله فانّ لله نفحاتٍ من رحمته یصیب بها من

یشاء من عباده وسلوا الله تعالی ان یستر عوراتکم ویؤمن

روعاتکم ابو نعیم کتاب حلیه‌ده وابن ابی الدنیا

حضرت انس دن رضی الله تعالی عنه وبیهقی شعب ایمانده

حضرت ابو هریره دن رضی الله تعالی عنه بو عبارت

ایله روایت ایتدکلری جامع الصغیرده اشارت اولنمشدر (اولنمشدر)

مضیق عالم طریقندن فسحت سرای فضای معرفته وضع قدم

ایدن واقفان اسرار حکمته پوشیده ومبهم دکلدر که وجود

من حیث انه وجود خیر مطلق ومحض موهبهٔ حق اولوب شرده

نیجه نیز منطوی وصورت ضررده اولان اسرار نفع بی حد ومری

محتوی در نظم هرچه هست از بلا وعافیتی ۹ خیر محضست وشر عاریتی ۹

هرچه در خلق سوزی وسازیست ۹ اندران مر خدای را رازیست ۹

نثر اگرچه دقائق خیر وشرّی فهم پاک ایله ادراک ایلمک جنیدلی

هنر وتمییز خفایای نفع وضرّ ذهن ام معتبردر نظم فلا عجبت

والخلق لم یخلقوا سدی ۹ وان لم یکن افعالهم بالسدید ۹

بصر فهم فی القبضتین ولا ولا ۹ فقبضة تنعیم وقبضة شقوة نثر

اما اختلاف جهات شبهه‌مانده بذل وسع مجهود وضمن باطل

فارسی دا اصطلاح [illegible] وعدد معنا [illegible]

[illegible] الانفصال [illegible] الفرمان [illegible]

لججن دن بریق حق ابلجی شهود ایلمک هر اهل بهره میسر اولمایوب
ضالهٔ حکمتی واجد بلکه مصداق عد الف بواحد اولنلره مخصوص
و فضائل فهم و درایتده جناح حسن ظاهری مقصوصدر نظم اکر
اشیا چنین بودی که پیداست ۹ سؤال مصطفی کی آمدی راست ۹
که با حق فخر عالم کفت آلهی ۹ بمن بنمای اشیا را کما هی سر
زهی طالع فیروز و بخت عالم فروز که بر مرد نیکوکار قسمت خانهٔ
دربک یخلق ما یشاء و یختار زدن افاضهٔ حیرت وجود ایچون مخلوق
و موجود اولوب دست سخا باز ایله سلسلهٔ خیرات و مبارتی
تحریک و نشر مناشیر انعام ایله علی الدوام تحصیل نام نیک ایده
نظم ولا خیر فی طول الحیوة اذا امرؤ ۹ مضی ثم لم یذکر بخیر عواقبه سر
ارباب ذکا و نباهته بالبداهه ظاهر و بی حجت و برهان باهردر که
خبر خیری مجرد نقل و حکایت کفایت ایلمز بلکه منهج خیره عازم
اولمق لازمدر که عداد اهل سداده معدود و میان اخیار نیک نهادده
معدود اوله نیته کم معارف الهیه ده ذو فنون اولان حضرت
ذو النون بو سر مکنونی کشف و افاده و بو کلام بدیع الاشارتی
اظهار و اشاده ایلمشدر که کن بالخیر موصوفا و لا تکن للخیر وصافا
فان الکافر قد نطق بالحکمة امام ثعالبی کتاب اعجاز الایجازده نظم
آتی البیانی ایچون حضرت حسانک امیر اشعاری اولدوغنی اکرچه اشعار
ایلمشدر لکن کتاب مسامره ده اسباب استناد عنعنه جمع و جو ایت

اشارت و صونه
و الصونه رتبه
صح

وبو وجهله تصحیح سند روایت اولنمشدر كه بر كون خلیفهء پاك مشرب
وشرف یافتهء اول من سلم علیه الرب داور عدالت پرور
یعنی حضرت عمر رضی الله تعالی عنه نادیء جزیل الایادیلرنده سرجوینده
اخیار زادلاز كعب الاحبار حاضر و دریچهء درجهء انتظاردن
كلزار رخصت كشاده ناظر ایدی ناكاه شعرای نادرة الهیئه دن
حطیئه كه ساحت جودت قریحهء صریحه سی عریض فی الشعر انقاد
شعر وقریض در ذروه روایة اسناد و بو بیت پر عبرتده اولان
ضالهء حكمتی انشاد ایلدی نظم من یفعل الخیر لا یعدم جوازیه لا یذهب
العرف بین الله والناس نثر كعب الاحبار كه بهر حدیثنده بنجه
سر قدیم مدرج و اكثر كلام معتبری شارح متن حدثوا عن
بنی اسرائیل ولا حرج در دیدی كه یا امیر المؤمنین بو شعر متین
توراتیهء شرف آیاتده مصرح و موجود و اخبار یهودده منهل
ورودی مورود در خلیفهء دومین مقصود كلمهء وصالح المؤمنین
شریعت را كمال افزود اول ٩ رجل مرد آگاهی او بو داول نثر
صاحب مناقب بی مر حضرت عمر رضی الله تعالی عنه خاطره سؤاله
نشاط وكیفیت وقوعندن استنطاق ایلدكده كعبهء اخبار زادلاز
كعب احبار اظهار مضمر و سر مكتوم مكنونی مظهر ایدوب دیدی كه
توراتده بالصراحة لا بالتوریة بو اسلوب اوزره مكتوبدر كه
من یصنع الخیر لا یضیع عندی لا یذهب العرف بینی وبین عبدی

البارئ
بو کلام حکمت نظامی حضرت ابی ایوب انصارینک علیه رحمة
الباری لفظ دررباری در که من لم یصلحه الخیر اصلحه الشر بو کلمات
حسانی دخی لسل حسانندن برزن پارسای سارینه سانك نظم فصیحت
رسانی در نظم سل الخیر اهل الخیر قدما ولا تسئل ۹ فتی ذاق طعم العیش
منذ قریب سر رواة ثقاتندن منقول و منظار حکایت مصقله
تصحیح روایت ایله مصقول در که خلفاء عباسیه دن هارون
الرشید که قصر بلند خلافتی دعائم انصاف و نصفت ایله مشید
و بین الانام بنیان مکرمت و انعامی شید ایدی برروز نزهت
بروزده که نظم قصر را از اندرون در بسته بود ۹ کز زیارتهای
مردم خسته بود سر سواکن بیوت فلك قبا به توجیه خطاب
ایدوب دیدی که خیلی ایام و شهور بلکه نیجه اعوام و دهور در که نظم
الخیر ابقی وان طال الزمان به ۹ والشر اخبث ما اوعیت من زاد سر
نظمی لوح قوت حافظه ده محفوظ و چاشنی لذائذ معانی
سندن کام دل ناکام محظوظ در هرچند مطیفان عتبه
فلك مانند اولان حمله اسفار و نقله اشعاردن تفحص و منظره
انتظارده تربث و تربص ایلدم راوی ناپاك جهانگرددن هیچ فرد
ع قائلنك آدنی یاد ایتمدی سر ساکنان حرم ارم همان دن
براهل کمال که دست نشین پیشگاه دست بربالای دستدر و شمول احاطتنه
نسبت پایه ابن خلدون دون و رتبه ابوزید و ابن درید

حکایت هارون الرشید مع القصر
المنظر ... الدراه

نصب ...

تربث تلبث

امال نظیر معناسنه

الدست صدر البیت

بلکه

پست ایدی قائل نظم مرقوم معلومی اولدقجن اعلان اعلا وسماع کلامده
لواء اعلامی اعلا ایدوب بعد الاستیذان براعرابی غریب بیانی
احضار وشاعر طلب کرده اولدقده عنی اظهار ایلدی هارون که
اولیاء دولتنه ادنی بخشش وعطیتی کنج قارون واعداء بدکردار
طالع ناهموارلری وارون ایدی باران سحاب سخاسی سیلان
وبسط مقاله رغبت ومیلان ایلدی اول راویهٔ سخن پرداز
زاویهٔ رازدن سر طومار اخباری باز ایدوب دیدیکه یا
امیر المؤمنین اول نظم کزینک برقصهٔ لازمة الاعتنایه ابتناسی
واردر اول داستان اعجوبه نشان بودر که بو فقیر شکسته بال
اوائل حالده مؤتمران فرمان واتموا الحج والعمرة لله ایله همراه اولنوب
نیجه روز وشب شب نیران مقاساة وتعب ایله بادیه پیما
ومسافه کذار بیابان وتیما اولدق ع هر روز بمنزلی هر شب جائی
مر بو حال اوزره نزول وترحال ایدرکن ناکاه بدرقهٔ آکاه
ترک تقدم واقدام ومسیر هدایت مصیردن احجام واحجام
ایدوب ناقه سواران مقدمه وساقه بریره تحزب وحزام حزم
وآرام ایله تحزم ایلدیلر بو کمینهٔ بی تاب سرعت وشتاب ایله اول طرفه
عنان تاب اولوب کوردم که برازدر عفریت پیکر سرکروه پیچاپیچ
راه جیجیج هدایت پسنجی بسته ومعکر تهم پای قدرت رفتارلرین شکسته
ایدوب مقابله سنده هیئت ده بغاث الطیور ومحاذاة شیر عرین ده

ردی کلوب دبو
رادیه لیلب انفد ح

الشب انفا والنار ح

التیماء الفلاة
بدرقه قلاوز ح
وای کنو بجکسرف عن
اججم عن الشی کف عنه ح
منسک اجحم

جیحج اججاج

بغاث الطیور
مالا یصید ح

قطع طریق بیقوز کبی دونک ولالان و دشت دهشتده چرخ شمشیر
ملالن اولمشلر نظم تیشه را زانبوهی شاخ درخت ٭ کی بسر آتش
آید ببرد لخت لخت ٭ کوسفندان کر برونند از حساب ٭
زانبهیشان کی بترسد آن قصاب ٭ خاطر مخاطره سنوح
و دل پرعنا بو معنایه میل و جنوح ایلدیکه مقاساهٔ حر حجاز حجاز
و راه دور و دراز دن غایت بغیت و مراد تحصیل رضاهٔ رب
العباددر اکر بو اژدرهٔ دمان بی درمانه تیغ آتش زبانه ایله
روانه اولوب تأیید خدا ایله صدمه‌ٔ اولیده زخمناک و نفس نافرجا
بو خدمت مغفرت انجامده القاء حفرهٔ هلاک ایدرسم اول اسکل
ضخمه آسیب زخم ایرشمکله مقاومت قافله دن هراسان و بعون
الله سرکذرکاه دن دفع و رفعی آسان اولور بوامرک تتمیمی
تصمیم اولندقدن صکره دل اهرسن پیشه بو اندیشه یه دوشدیکه
احتمالدرکه اول ثعبان دیو تمثال رنک تفسیده تیماء ایلادن
بی طاقت و تاب و لسان حال ایله قافلهٔ مغفرت مآلکدن
جویای آب اوله لاجرم اعط اخاک تمرةً وان ابی فجمرةً مثلنه
امتثال و بر مشک ابر فیضان و شمشیر برق لمعان ایله جانب
تنین سهمناکه بیباک توجه و اقبال ایلدم ع والجود بالنفس
اقصی غایة الجود ٭ اول اژدهاء باد پا قافله سالاران جند هدادن
جدا اولدیغنی کورد کده لسان استعداد ایله آتش

عطشدن فریاد و اغیثوا اهلیتنا بما مفهوم عبرت نماسنی
یاد ایدوب گردن گردون کمندینی دراز و دهانهٔ سنجابین
مانندینی باز ایلدی بن دخی اول آب روح آسایی هلهٔ ز گلوی
کاریز آسانسنه هزار بیم و نصب ایله افراغ و صب ایتدکده اب
سوز دروننه انطفا و سکون گلوب اول دهنای بهنا و تیه
الدهناء الفلاة ق
رتبه نماده غلطلن و ناپید و صورت ابتهاج حجاج منظر روزگار
ده
نمایان و هویدا اولدی ع اندوه کهن بشادی تازه برفت
بعده شوق و غرام ایله بلبد حرامه نزول و المام و مناسک
تعبدیه‌یی علی ما شرعت رعایت و اتمام ایدوب رفقهٔ
هدایت فرقه ایله رجوع و قفول و اول جابی از دهانماده القاء
عصا و نزول ایلدک اقتضاء قضاء عجیبة الآثار ایله وسط شب
تبرز الرجل خرج الى البراز لطاجم ع
تارده بلاتحری و تحرز قصد تخلی و تبرز ایدوب بو اثناده
رهزن غفلت و نعاس کاربان جواسس حواسه ترکتاز و دل
الجواسس بمعنى الحواس ق
میان یوسف رخان عالم مثال ایله عشقبازلغه آغاز ایلدی
شکر خواب بامدادا امتداد بولوب گرمی مهر رخشان ایله
خواب گراندن بیدار و عودا علی بدء عالم محسوساته بدیدار اولدقده
اول بریهٔ عمر کاهه نگاه ایدوب گوردم که قافلهٔ بی درنگ ادراک
وهم تیز آهنگدن بعید و بختیان جهانگرد کی اثر گردی نابدید اولمش
خیلی زمان اطراف بیابانده بیهوده تک و پو ده اولوب بالاخره

شش جهات جهاندن صوت کالذی یغشی علیه من الموت دخل
صماخ جان بلکه هر خار مغیلان نمودار فحوای یأتیه الموت من کل
مکان اولدی قطعه کیف الوصول الی سعاد ودونه ۹ قلل الجبال
ودونهن حتوف ۹ الرجل حافیة ومالی مرکب ۹ والکف صفر
والطریق مخوف سر بو طریق ایله اول مفازه بی رفیقده دشمن کام
و وادی نامرادیده عرضه حسام سام ایکن حضرت عنایت ازلیه
سازکار و کارسازه و آفتاب لطف بی حساب ع واضیق الامر
ادناه من الفرج سر روزنه سندن ضیا انداز اولوب طرف
بیداندن ایکی شتر شیر پیکر ظاهر و پیدا اولدی نظم برخ پر فروغ و تن
پرشکوه ۹ بکردن چو کردون بکوهان چو کوه سر رسیده کند و عبا
و اعبامی تحمیل ایتدکلرم جمل جمیلن بری دخی بر آخر شتر عدیم العدیل
اول بختیان نوعندن بیشتر و مرصاد انقیادده سلوک و غایت
ذل و سهولت ایله بزرک ایدی بعده قدرت خالق ایله ناطق
اولوب دیدی که ای غریب ره زنکار ستم غارب استوارمه
سوار اولوب کند و راحله رهوارکی جنیبت و اقود ضبطیله
تقیید و ربط ایله که قبل ان یرتد الیک طرفک ادنی تحرک ایله
سنی قافله مغفرت اتصاله ایصال ایده یم بو دخی اشارت حمل ایله
عمل ایتدکده اول اله بی راهه روان و متوجه جانب کاروان
اولدی طی مکان ایله آز زمانده سواد لشکر معاین و مبصر اولدقده

السام الموت ح

سازکار موافق معنا

الاعباء الاحمال

الذل بالکسر ضد الصعوبة ومنه ناقة ذلول ح

الغارب ما بین السنام الی العنق ح

المقود بالکسر ما یقاد به ح

اول اشتر مبارک بارک و تک و تاب سرعت و شتابی یارک
اولوب لسان فصیح و بیان صریح ایله دیدی که من بعد کند و جمل
جبل سانکه راکب و نیم محجه مقارنت و مصاحبتمدن بعید
و ناکب اول که ع آن ده که شود دیده چه حاجت بدلیل
بن دخی حسب الاشاره عامل و ظهر شتر غیبیدن نازل اولوب
هنگام تودیع و زمان تشییعده اول ناقه تنهارو و اشتر
صحرا دوده دیدم که ای مخلوق بدیع خلقت و معجبه افلا
ینظرون الی الابل کیف خلقت اول قادر بیچون و کاشف
سر مکنون کاف و نون حقیچون که منتظران منظره امکانی خلعت
خلقت بی امتنان ایله تشریف و تزیین و هر برینک کمیت و کیفیات
و سکناتنی لوح تقدیر ممتنع التغییرده ترتیب و تبیین ایلمشدر
سن نیچه مقوله مخلوق بدیع الاطوار اولدغکی کشف و اظهار
ایله که سنک کار و کردارک بنی هر سیمه و زهره صبر و قراری
دو نیمه ایلدی اول شتر خلیع العذاری تکرار قدرت مهیمن خلاق
انطاق ایدوب دیدی که بن تشکلات گوناگونه مرخص و ماذونم و گاه
جنیان نیرنگسازدن بر جنی غرائب پردازم سنه اولیده
شکل مهیب اژدها ده صورت نما اولوب گرمی رنگ
آتش رنگ ده تشنه و دمبسته و داد راحت زدای عجز و جزع
ایله بی تاب و خسته ایکن آب ناب ایله بنی ارواء و هنگام ضرورتده

حاجتمی روا ایتمکن بن حی بو دیر مکافاتده دوره یر آغاتنده ان خیراً
فخیر مجلاسنده جلوه گر و دم احتیاج و فاقه‌ده صورت
سکا دلیل و رهبر اولدم بعده جادهٔ موعظهٔ حسنه‌یه ارشاد
و خاتمهٔ کلام عبرت انجامده نظم الخیر ابقی و ان طال الزمان به
والشر اخبث ما اوعیت من زاد نثر بیتینی انشاد ایدوب ابتدا
بو نظم حکمت انتما اول جنی غرائب نمادن استماع و نیم وساطت
روا تیم ایله مائدهٔ فائده سندن استماع اولنمشدر نظم
علی انها الایام قد صرن کلها و عجائب حتی لیس فیها عجائب
نثر تتمهٔ حدیث مسفورده مذکور اولان نفحات بهیهٔ الهیه‌یه
تعرض و ستر عیوب و دفع کروب ایچون نیاز و تضرع دخی
جملهٔ اعمال خیر مآلندندر و حدیثک اولی اطلبوا آخرنده صیغهٔ
سلوا اولمق اهل بصارته ایما و اشارت ایدر که هر طالب
گنج مطالبه متحتم و واجبدر که سپیده دم شبابدن شتاب
انجام نشیب مشیبه وارنجه بالغدو و الآصال علی الاتصال دعا
و تضرع و مصاف نفس بی انصافدن امن اولمق ایچون سلاح
مؤمن ایله تترس و تدرع ایده نظم لو لم ترد نیل ما ارجو و اطلبه
من فیض جودک ما علمتنی الطلبا نثر اگرچه صفحات نفحات
حق قدیر رحمتش دبیر تدبیر دکلدر اما نظم تجلی خدا
ناگاه آید و لیکن بر دل آگاه آید نثر مغزای خبرت

وار

فراسی اوزره دوام تنبه و آگاهی ایله منتظر فیض نامتناهی آلهی اولمق لازمهٔ صدق نیت و کتاب استبصار و تیقظی تحفظ مقتضای ادب عبودیت در نظم توانی که روشن کنی سینه را در و آری آیین آیینه را ز تو دور کردن ز روزن نقاب بروزن در افتادن از آفتاب سر شیخ گرامی حضرت نظامی نوع ابیات حکمت پرداز ایله قلوب عاشقان غیر اندازه القاء سرور نشاط و سالکان شوریده حالک تصفیهٔ بالده اولان عقدهٔ اشکاللرینی حل و انشاط ایلمشدر نظم تو دریاک میکن ز خاشاک و خار طلبکار سلطان مشو زینهار چو سلطان شود سوی نخجیرگاه در نیت بینند فروشسته راه چه دانی که آید بخانه فرود بمهمان خوانده از ما درود

الحديث الرابع

مؤمن اولدر که زهده راغب اوله ساکن مسجد اولمغه ایده جد فخر عالم کلامی در بو حدیث افضل الناس مؤمن مزهد

متن الحديث بو حدیث صحت عنوانی زیاده و نقصاندن بحر خفیفه مطابق دیلمی مسند فردوسده حضرت ابو هریره رضی الله تعالی عنه بو عبارت ایله روایت ایتدوکی جامع الصغیرده اشارت اولنمشدر علامهٔ زمخشری لغت فائقده که دستور زمونه حقائق در بو حدیثی ذکر و ایراد و عشی نک نظم فلن یطلبوا سرها للغنی

ولمن يتركوها لا زهادها سر قولى ايله استشهاد ايدوب مزهدى
قليل المال ايله تفسير و وجه اشتقاقنى لان ما عنده يزهد فيه
لقلته ايله تحقيق و تقرير ايلمشدر قناعت كه ملزوم قلت در
بر كنز لا يفنى و كنج بى منتهادر كه اكا مالك اولان سالك فضول
عيشك سره و ناسره سندن نابهره امتناع و هر خصوص ده
من قنع قنع نحو اشيا ورده قدر حاجت ايله اكتفا و اقتناع ايده
نظم ملك القناعة لا يخشى عليه ولا ٩ يحتاج فيه الى الانصار والخول سر
استاذ مشايخ كرام اظهار حق كلام ايدوب بيورمشلر كه
اكرچه فقر و غنانك ترجيح و تفضيلنده چوق قال و قيل اولنمشدر
اما بنم قتمده اشرف و اكمل و جمله دن اجمل اولان مقدار كفايت
و كفاف و ما لا بد منه ايله تحصيل قناعت و عفاف در قطعه
ارى الدنيا لمن هى فى يديه ٩ عذابا كلما كثرت لديه ٩ اذا
استغنيت عن شىء فدعه ٩ و خذ ما انت محتاج اليه سر
فى الحقيقه بو دقيقه قاعدهٔ حكمت عمليه دن اوفق و صاحبى
هر حالده مكارم خلال بى اختلاله موفق در زيرا خصال بشرده
معتبر اولان طرفى نقيض بغيضدن مكلو و مصون و كمال سداد
و اعتدال ايله ملابس و مقرون اولوب مجارئ اطوار و اوطارنده
سر بينهما برزخ لا يبغيان منكشف و عيان اولمقدر نظم كه اختيار
وسط راست در جميع امور ٩ بدين دليل كه خير الامور اوسطها سر

قنع بالشىء او اقتنع و تقنع سآ
قنع بفتح كشتنده ماله
و نمى سهـ

عند المشايخ ابو على دقاق حضرتلرينك لقبى استاددر

تنكشف ظهر

هر نبیل نبیه هوشیار که رضای حکیم پروردگاره آرزومند
و بی اضطراب و لجاجت قدر حاجت ایله قانع و خرسند اوله
دنیاده ما عال من اقتصد مقصدنه واصل اولور و عقبیده فلات
و لات حین مناصدن انفلات و خلاص بولور رباعی
حرصست که جمله را بدام اندازد ۹ و اندر طلب مال حرام اندازد ۹
حرصست که جمله خلق را ز آسایش ۹ باز آرد و در رنج مدام اندازد
ارباب توفیق بو وجهله تحقیق ایتمشلردر که فقرای پریشان
اوقات قلت ازواد و اقوات ایله متابهٔ امواتده در الا
شول فقیر پاک دروندر که جناب قادر بیچوندن الی عز قناعت ایله احیا
و ورع کثیر الورع و عنه ستر استغنایی نفث و ایحا ایتمش اوله نظم
اگر کنی طلب نانها ده رنجه شوی ۹ وگر بداده قناعت کنی
بیاسایی سر اگرچه نفس بدآموز حرص جهانسوز ایله گویای هل
من مزید و ظلم ظلمات انجام ایله هتک پردهٔ اسلامده رهنمای
حجاج و یزید در اما نظم النفس راغبة اذا رغبتها ۹ و اذا ترد
الی قلیل تقنع سر نحواسی اوزره حسب الامکان اطماع پریشانی
ازاله و تدریج ایله دل ریاضت سنجی جانب تقلیل آماله اماله
نشانهٔ توفیق خداداد و نشاءهٔ مدام قوت استعداددر رساله
قشیریه ده بعض اهل اشارتدن نقل و روایت اولنمشدر که
ان الابرار نظم کثیر الاسرارنده نعیمدن مراد قناعت و جحیمدن

الفلاة المفازة

الانفلات فوت الشیء فلتة ای بغتة مرب

الورع بالضم الضعف

مقصود و مرام حرص و شهوت در مؤلفه دنی در اوکیم عفتی ترک
ایدوب ۹ تفاخر ایده کثرت باه ایله ۹ ولا ینفع الاکل من بات شبع ۹
اذا کانت النفس من بابه له سر رواة صحیحة الاسانیده رسانیده
اولان احادیث صحاح و کلمات فصاح دندر که طوبی لمن هدی
للاسلام وکان عیشته کفافا وقنع به بعض اکابرک نفاثات سحر
مآثرندندر که الکریم من یستغنی بزینته ویلتقط کسرة بیتیه حضرت
ذوالنونک کلمات حکمت نمونندندر که من قنع استراح
من اهل زمانه واستطال علی اقرانه نقاده مقال بودر که هر حالده
خفیف الحاذ و تارک مطامع و ملاذ اولمق اسلم واصوب
و معرت فقر و احتیاجدن مضرت مکر و استدراج اذد
واصعب نظم ومن کلفته النفس فوق کفافها ۹ فما ینقضی
حتی الممات عناؤه سر نه بهره زهر آلود حیوة دنیایه فریفته
و مبتلا اولمیان خردمند خبیره لائق وجدیر بودر که رقبه
دلنی اسر ذلدن فک و صحیفه جناندن غلطات افکار ریبی
حک ایدوب متاع قلیل دنیانک جمع و توفیرینه عدم اعتبار
و هر امرده قدر یسیر ایله قناعت و اجتزا ایده نظم گر نباشد
مرکب زرین لگام ۹ می توان زد هم بپای خویش گام ۹ ور
نباشد دورباش از پیش و پس ۹ دورباش نفرت خلق از تو بس ۹
سر تاریخ خلفاده بر داستان غریب رقم زده کلک جادو فریب

اولمشدر

النفاثة بالضم ما نفثته من فیک ق

المعرة الاذی والغرم

اجتزأ بالشیء اکتفی ق

حکایت خلیفه و سقا

اولمشدر کوشهٔ سیاقنده دفائن اسرار حکمت نهفته و گلشن
سیاقنده شکوفهٔ اعجوبه و غرابت شکفته اولمشدر حادثه
اُخرِک شرحی خامهٔ خیروارجا و عنان شبدیز خامهٔ سرتیزیته
ما نحن فیهده اطلاق و ارخا اولندی **نظم** گزارندهٔ وصف
برحسب حال ونزرده چنین می نماید خیال **سر** که برکون خلیفهٔ
آگاه معتصم بالله منظرهٔ دار الخلافه ده نشسته و در دولت سرا
روی بیگانه و آشنایه بسته ایدی اطراف بارگاهه طرف
انتباه ایله نگاه ایدرکن کوردی که بر پیر روشن ضمیر دوشنده
مشک پرآب و دستنده کوزهٔ تراب ساحهٔ سرای الکخده
شرط سقایه یی وقایه ایدوب خدمتده دامن درمیان
وسیما سندن افضل الصدقة سقی الماء سری عیان اولمشدر حضرت مسبب **الطرف العین ع**
الاسباب قلب خلیفهٔ والا جنابه محبت سقای خوش لقایی القا
ایتمکین اظهار نوازش و رأفت و شعار ادبا ایله حال و لان خلوت
سرای ارم مماثلنه دعوت ایدوب مزید انبساط و استرسال ایله سن
و سالندن سؤال ایلدی پیر حکمت پیرا که مصداق واسأل به خبیرا
ایدی دیدی که تیمتش سالدر که کمال فخر و کلال ایله بنگانک
معیشت ضنکده روزگار گچوروب سبب تحصیل سبب ده **السبب المقارنة**
شب و روزگار والمؤمن لا یخلو عن علة و ذلة و قلة رسمنی آشکار
ایدرم خلیفهٔ عباسی شعار بو کلام حکمت مدار دن راح انشراح ایله

نشانه دار اولوب دیدیکه ای پیر مؤدب حکمت وسبب نه درکه
پیشه ور زوره نشین اولان سوقه ومساکینک عمرلری دراز
واسباب وجوه معیشتلری آز اولوب اغنیا واهل جاهک
عمرلری کوتاه وطوبی لمن طال عمره وحسن عمله نصیبندن بی نصاب
طول امل سحابلری تباه اولور پیر صائب تدبیر نعم الناصر المجرب
الحاضر رکازندن کوهر رازنی اخراج وابراز ایدوب دیدیکه
اکرچه کشف استار اسرار ربوبیتده خوف وبیم وحکمت مسکوت
عنهانک انهاسنده خطر عظیم وار دراما ذهن پاک وعقل تابناک
بودکلو ادراک ایدرکه دار الضیافهٔ نحن قسمنادن مسافران رباط
دنیایه روزئ مقدر مقرر قلنمشدر اهالئ جد وجهدک دفعهٔ واحده
استیعاب نصیب وحظ رزق واستیفاء حظ ارزاق ایتملرین کیسه
وجودلری کوهر کرانمایهٔ عمردن تهی وآفتاب حیاتلری مغرب
زمین اجل ومماته منتهی اولور اما خوکرده قلت حال اولان فقرا
شکسته بال رزق مقسوم وروزئ مرسوملرینی شیئاً فشیئاً
استیفا ایدنجه استبقاء تعمیر ملک وجود مستعارده
تأمیر اولنوب قسمت خانهٔ وما ننزله الا بقدردن هر شام وسحر
افاضهٔ رزق جدیده زمان زندکانیلری مدید اولور نظم
اسکندر ونعم ملک داده روزه عمر خضر وشعار مفلسی عمر جاودان
خلیفهٔ حاتم سیرت بوکلام پرحلاوت وطلاوتک ضمننده

چاشنی

چاشنئ حکمت ولذت شهد معرفت وار درپسند واستحسان
وایکیوز دینار کامل العیار عطیه واحسان ایدوب پیر با توقیر
شاکراً لالانعمه عودت ورجوع ورفاه بال ایله عبادت منعم بی نوایه
مبادرت وشروع ایلدی بر هفته دن صکره خلیفهٔ جواد دأب
معتاد اوزره فضاء سرای فلک مدار زده اجالهٔ نظر اعتبار ایدرکن
کوردی که بیت کودکی خرد نو رسیده هنوز ۹ سبزه بر روی نادمیده
هنوز بر اول پیر پرتقامک مقامنده الندهٔ بر سبو سو لبالب
نک ویو وسبیل سقاینده رشحهٔ زلال عاطفتی جست وجو ایدر
خلیفهٔ سلیمان پیر هدهد سانی تفقد دیاد وکاشانهٔ
پرستش ونوازشی بنیاد ایدوب تشریف جائزهٔ لطیف ایله
پایهٔ زیردستانی قنهٔ قبهٔ آسمانه موازی واحیاء سنت ذره
پروری وبنده نوازی ایلدی بیت رسمیست قدیم دعادتی
معهود دست ۹ بر سیدن کهتران بمحنت فرسوده بیت حضار مجلس
بی مثال اول پیر کهن سال عجوز دنیاء پر خداعه داع ایتدوکن
[illegible]
اظهار وبو طفل رشید وسری انک پسری اولدوغنی اعلان
واجهار ایلدیلر خلیفهٔ عبرت بین انتقال پیر گزیندن مغتنم وحزین
وندیم ندم وحنین اولوب دیدی که نه عجب نکتهٔ دلپذیر دنادره
بی نظیر ایدی که اول پیر بر یوزدن ظهور بولدی حقاکه اول سقا
بقیهٔ رزق صوزی ولان ایکیوز فلوری بی ایفاده دوزی

معینی جملهٔ افنا ایتدوکی کبی انفاس عمرلی ثباتی قرین نفاذ
ومنشور مدت حیاتی بی نفاذ اولوب شحنهٔ اجل مسمّی دروازهٔ
عالم برزخی بازه ومرغ روحی آشیان اصلی طرفنه بی پروا پرواز
ایلدی **رباعی** خوش باش دلا بداده دهر بنه ۰ وازرده
مشو در طلب نعمت وآن ۰ سیم وزر گل ببین و دده زر زن
بقا ۰ خوش سر وتهی دست وخوشا عمر دراز سحبان
معجز رقم یعنی خاقانی حسّان العجم بو شعر پر حکمت ایله شرف قناعة
تلویح ومسبوق بالبیان اولان واستانه تلمیح ایلمشدر
گرنفس من فرو نی عیش آرزو کند ۰ من قصهٔ خلیفه وسقا بیاورم

الحدیث الخامس

سعی ایدر خلقن اتمکه تهذیب ۰ سالک راه دین اولانلر انا
حسن الخلق ایچون بیوردی رسول ۰ اکمل المؤمنین ایمانا

تمام الحدیث اکمل المؤمنین ایمانا احسنهم خلقا سنن ابی
داودده حضرت ابو هریره دن رضی الله تعالی عنه بو عبارت
ایله روایت اولنمشدر خلق نفس خلقده بر هیئات
راسخه دن عبارتدر که انک واسطه سی ایله افعال یسر وسهولت
ایله صادر وصاحبی بلافکر وروّیت اتیان وتمشیتنه قادر اولور
اگر شرعاً وعقلاً پسندیده اولان اخلاق حمیده ایله تخلق
ونقایصدن اولانلر ذاتی نقائصدن تخلی ایدر ایسه اول اهلیه

نفد الشیء بالکسر نفاداً

خلق

خلق حسن اطلاق اولنور والاخلق سیء ایله مسمی و ملقب اولورده
اجماع و اطباق اولنور ع الخلق اسم للمحاسن کلها س تعریف مذکورده
هیئات راسخه لفظی قید احترازی و بو معنی معلوم نکته شناسان
لسان تازی در زیرا هر کس که بعض حالات عارضیه و
مقتضیات غیر رضیه ایله علی الندرة بذل میسور ایلمیه عند الحکما
سخا ده معروف ایله منعوت و موصوف اولماز مادام که نفسنده
اول خلق ثابت و کلزار نهاد و طینتنده نهال بر و منده
در تربت نامی و نابت اولمیه نظم و للنفس اخلاق تدل
علی الفتی ۹ اکان سخاء ما اتی ام تسخیا س کذلک عند هیجان
الغضب تکلف و نصب ایله اختیار سکوت و سکون
و جانب کظم غیظه میل و رکون ایلسه حلم و ارفاق اطلاق اولنماز
تا که صفت حلم و رأفت انده راسی و راسخ و آیات محکمه صبر
و اناة علی مر الاناة حلم طیش و خفتی بالکلیه ناسخ اولمیه
بالجمله خلق و سجیت مجرد فعله اشارت دکل بلکه تمرن و تعاددن
عبارتدر نظم اذا المرء لم یمدحه حسن فعاله ۹ فمادحه یهذی
وان کان مفصحا س زیرا نیجه سخی رخی البال اولور که فقد
نقد مال یاخود آخر عوائق و اشغال سببی ایله احسانده حماننده
تسویف و اهمال ایدر و نیجه بخیل دخی اولور که سمعه و ریا
و بعض طرق حیل ایله جهتندن بذل و سخاده تحمل و کثرت عطا و سماحت

الدرایة بالنفس عادة و صفت و ... راسخه اصل

الاناة ... و الوقار حلم

تحمل حقه تکلف

المعونة بالتحريك الحاجة

ایله طرود عموز وقلتنه تحمل ایدر اخلاق محسنی ده مذکور بعض
مجامیع معتبره ده مسطوردر که یوم تبلی السرائر وتنکشف
الجرائر کفهٔ میزان صحیح العیارده وزن واعتبار اولنان اعمال
وافعالک اثقلی وبر روایتده اسبق واولی خلق حسن بعده فعل
مستحسندر ومنبسط وکشاده رو اولان آدم نیکخو مجرد درجات جنت
میزان سجاحت ایله سکنهٔ قصر مینای مینو ایله همنوا اولور وقائم
اللیل وصائم النهار اولان ابرار واخیار رتبه سنه وصول ایله مقصودی
حصولنه نائل اولور **رباعی** از دشمن اگر رسد بجانت دردی
زنهار مکن رنجه ور اگر مردی القصه چنان زی که اگر خاک
شوی بر خاطر کس از تو نباشد گردی **بر** فصل قادر خلاق
ایله تهذیب املا اخلاقک جواز وامکاننده نه وجهله ریب وگمان
اولنور که صورت مختارده اولان انسان پریشان اطوار
دگل بلکه بهائم ووحوش بی قرار دخی گرفتار شبکهٔ
تسخیر وشتر شرارت وشکاستلری قابل اصلاح وتغییردر باز
تیز تاز چو هوای وحشت ونفرت ده پرواز ایدرکن نشیمن ایمن ده
آشیانساز ولقمهٔ قناعت ایله تارک شره وآز اولوب آب ودانه دن
صیاد ایله پرورده ولطائف الحیل حسن تدبیر ایله ساعد شاهان
جهانگیره خوگرده اولورلر سگ ناپاک نهاد جیف وقاذورات شره
بی باک وعقره ومکالبه یه حریص وشغبناک ایکن مقرعهٔ ذعر وبیم ایله

مینو صفت معاشه

الاملاء الاخلاق ح

الخوف اللازم

بدرای

پذیرای دم تعلیم اولمغین نامی کلب معلّم واخسّ جمیع انات ایکن
طوق حنوّ ومراعاة ایله معلّم اولوب سگ اصحاب کهفه مماثل
وکلوا مما امسکن علیکم شرفنه نائل اولور واسب سرکش لی افسار
میدان جماح وجرانده خلیع العذار ایکن حسن تربیت ایله مروّض
وسهل القیاد ومربط ریاضت واستسلامده اسراج والجامه
معتاد اولوب مضمار طاعتده رهوار وسبک سیر وشایستهٔ
تشریف معقود بنواصیها الخیر اولور نفس بشر که گرفتار کشاکش
خیر وشردر ع خو پذیرست نفس انسانی س وفقی وزره قابل
تأثیر وپذیرای تبدیل وتغییر اولمسه نصائح ووصایا باطل وسدی
ونوامیس الهیه ده ورود بولان مؤاخذات وحدود حکمتدن
جدا اولوب حسّنوا اخلاقکم امری بیهوده وهر کسن قمع هوا وهوسده
مقاساة شدائد ریاضتدن آسوده اولوردی تهذیب اخلاقدن
مقصود دوم اخصال مادرزادنی بالکلیه قلع واماطه وبحن اصلها
قمع واماته دکلدر بلکه بعثت لاتمم مکارم الاخلاق مصدوقی اوزره
نقیصهٔ اعتلالدن حدّ اعتداله ردّ واختیار خیر الامور ایله دروا زه
افراط وتفریطی سدّ وسدّ ایلمکدر نظم آدمی ز اصل فکرت آمد
صاف ه ازصفا قابل همه اوصاف ه هر صفت را که میشود
طالب ه میشود بر نهاد او غالب س مثلا صفت غضب وحدّت که
حاق وسطی حمیت درجانب افراطی تهور وطرف تفریطی جبن

حرون الانعطاف ص
جراندن مصدر ... ص

السدی بالضم المهمل ص

ورخوت در وصفت شهوت كه حد اوسطی عفت در جا افراطی
شره وطرف تفريطی جمود طبيعت در اسب سركش غضب حكمه
حكمت وادب ايله مضبوط وشير شرزهٔ شهوت سلسلهٔ حلم شرع
ايله مربوط اولوب هر حالده مركز دائرهٔ اعتدالده قرار وهنگام
غيظ وكينده كظم وسكينه اختيار ايده قطعه بين التعزز والتذلل
درتبةٌ مقبولةٌ في عين كل موفقٍ فاسلكه في كل المواطن واجتنب
كبر الابي وذلة المتملق سر نغم نكات قرآنيه ايله سير اولنان واقف
خبايای تفسيره خبی وستير دكلدر كه اشداء على الكفار رحماء بينهم
آيت باهدايتنده بو معنايه رمز واشارت وار در زيرا
شدت كه خميرمايهٔ غضب وحدت در طبع بشرده مقرر والمسه
كفار بد نهاد ايله طرق غزا وجهاد بسته ورابطهٔ جدال وجلاد
بالكليه گسسته اولوردی واگر لهب جهانسوز غضبك
انطفا وجمودی مقصود اولسه اشرف طوائف انام اولان انبيا
عظامده على نبينا وعليهم السلام انفعال وكدردن نشانه واثر
قالمازايدی مع هذا هر بری زمان رؤيت فساد ومعصيتده
متكدر وغضبان واقامت حدودده سعی نامحدود ايله گوش اهل
عصيان اولوب كيمی طوفان عام غيرت وانتقام ايله قوم بدتبار
مستحق التبار ربی لاتذر على الارض من الكافرين ديارا تيارنده اغراق
وكيمی شعلهٔ جهان افروز حميت دشمن سوز ايله عدو تند خوی

كمه

شرزه لفظ فارسيدر مهيب معناسنه

الذربة الفضلة

تبار لفظ فارسيدر اصل وقبيله معناسنه

التبار الهلاك

كينه جوشى النار يعرضون عليها غدوا وعشيا سعير قعيرنده اوراق
ايلدى حضرت رسول كريم مظهر تشريف بالمؤمنين رؤف رحيم
شايسته خلعت انك لعلى خلق عظيم ايكن حرم مجلس محترملرنده كه
مصداق لا تؤبن فيه الحرم در بعض كلمات ناهنجار زبان
زده جلسا وحضار اولدقده اسره پيشانى مسرت نشانلرنده
آثار غضب وتكدر منظور اعدا واحبا وامارات اضطراب
وتغير مشهود قرابين واحبا اولوب حتى وجنات نازكى
كلبرك آسا سرخ وآل اولدقده اوذات ستوده فعالك ذى رشحه دار
عرق انفعال اولور ايدى لكن اول سلطان ملائك حشر وتواضع نمايى
انما انا بشرك لمعان ظاهر بشرهٔ رخشانلرى غبار مدلول اغضب
كما يغضب البشر ايله مغبر ومتغير اولوب باطن وحى مواطنلرى
هر حالده وقايت قادر متعال ايله مجاوزهٔ حاق وسط حقدن
مجانب ولا اقول الا حقا حمايتنده مصون ومحمى الجوانب ايدى
بو معنايه والكاظمين الغيظ نظم حكمت انتماسنده اشارت وايما
وار در شمول جهتندن كه كظم غيظ وجود تأثر وملالتيه دلالت ايدر
اگر بالكليه مادهٔ حادهٔ غضبك زوال وانمحاقى شرط تهذيب
اخلاق اولسه اسلوب نظم تغيير والفاقدين الغيظ ايله تعبير
اولنور ايدى بعض كبارك رشحات اقلام درربارلرندن در كه
قطعه كل الامور تزول عنك وتنقضى ٩ الا الثناء فانه لك باقى ٩

واللّٰه لو خیّرتُ بأن فضائل ۹ ما اخترتُ غیر مکارم الاخلاق

سر بو بابده مغز سخن و قول حسن بودر که مزاولهٔ اهتمام و دوام

ریاضت و تقی ایله تعدیل اخلاق بی سامانک جواز و امکانینه

تجربهٔ شاهد عادل و حکماء آفاقک اتفاقی دلیل بی معادلدر نظم

دادیم نشان ز کنج مقصود ترا ۹ گر ما نرسیدیم تو شاید برسی ۹

الحدیث السادس

حضرت عزته اولور عاصی ۹ ایلیه هر شقی که شق عصا ۹

فخر عالم بیوردی صبر ایتسیون ۹ من رأی من امیره شیئاً ۹

تمام الحدیث من رأی من امیره شیئاً یکرهه فلیصبر علیه فانّه من

فارق الجماعة فمات فمیتةٌ جاهلیةٌ صحیحینده حضرت ابن عباسدن

رضی اللّٰه تعالی عنهما بو عبارت ایله روایت اولندوغی مشارقده

اشارت اولنمشدر آخر حدیثده فمیتةٌ لفظی مبتداء محذوفک

خبریدر تقدیر کلام فمیتته میتةٌ اولدوغی شوب شبههدن بریدر

تشریف یافتگان خطاب جعلکم خلائف فی الارض وادرنک لشیئانن

ورفعنا بعضهم فوق بعض اولان داوران حکومت رانه بی ریب

و متین فرض عیندر که شجرهٔ طیبهٔ عدالتدن ثمرهٔ نیکنامی و محمدت

اجتنا و حسب الامکان موبقات ستم و طغیاندن اجتناب ایدوب

حقی مستحقنه ایصال و بنای ترجیح بلا مرجّحی معول عدل معوّل علیه ایله استیصال

ایدهلر قطعه اذا شئت ان تعطی الامور حقوقها ۹ و توقع

شق العصا ای خالف الجماعة

شوب قریشمق

المعول کمنبر الحدیدة ینقر بها الجبال

حلم

حكم العدل الحسن موقعه ۹ فلا تضع المعروف فى غير اهله ۹
فظلمك وضع الشئ فى غير موضعه سر تا كه كوش كشان سمع و
طاعت اولان اهل سنت وجماعت كردن خلع منتى حبل اطاعتدن چكنلر
و نصب لواء مخالفت ايدن اهل بغى و غوايتى زبان شمشير سرزنش
و نصيحت ايله تكليم ايدوب رعايا و زير دستان آسوده
راحت و امانده بغنوده ولسان انساندن عدل السلطان
خير من خصب الزمان شنوده اوله نظم شه چو عادل بود ز قحط مثال ۹
عدل سلطان به از فراخى سال ۹ از رعيت شهى كه مايه ربود ۹
بن ديوار كند و بام اندود سر شويله كه رقاب امم مالك اولان
داور ممالك ما من ملك الّا اشتاقت ثر خبر صحت اثرى اوزره
بنده صراط مستقيمدن منحرف آن زائل و اعوجاج مزاج سببى ايله
فتفرق بكم عن سبيله سمتنه مائل اولورسه اگرچه كتب كلاميه ده
مسطور اولان قول مشهور و مذهب منصور اوزره ارتكاب
جور و معصيت ايله منصب سلطنتدن و امامتدن عزل اولنماز اما
اشقى الولاة من شقيت به رعيته فحواسى اوزره دشنام و ملامتدن
دخى سلامت بولماز رباعى شاها ز تو بايد كه دلى كم شكند ۹
لطف تو هزار لشكر غم شكند ۹ انديشه بكار دار كاندر سحرى ۹
يك آه هزار ملك در هم شكند سر كتاب و سنت و قياس
و اجماع امتدن استنباط مسائل و بسط دلائله قادر اولان اخلص اهل

بصائر عاقلانه ظاهردر که اگرچه عالم سست بنیادک اختلال وفسادنده
اذا تغیر السلطان تغیر الزمان وفقی اوزره تغیر نیات حکامک
تأثیر بلیغ وتامی اولوب رعایای فرمان پذیر که زنجیر تسخیر ایله
گرفتار واسیرلردر الناس علی دین ملوکهم خبر مقرری اوزره خیر
وشرده پیرو سلاطین اولمزلری واضح وآشکاردر بو بابده مشهور
آفاق اولان کتب اخلاقده نیچه داستان عبرت بیان نگاشتهٔ خامهٔ معانی
نگاردر نظم فراخیها وتنگیهای اطراف ۹ ز حال پادشاه خود زند لاف ۹
سر لکن انما هی اعمالکم ترد الیکم خبرینک مقتضاسی وکما تکونون
یولی علیکم حدیث صحت اثرینک مؤداسی بودر که حاکمان زمانک
مظالم وعوادیلرینه باعث وبادی سوقه ورعایانک سوء
اعماللری وترک نواهی ورعایت اوامرده اهماللری اولمغله
بو بابده حق تحقیق وکعبهٔ مقصوده سواء طریق بودر که رعایا
حکم تن وتوانده وملوک وامرا مثابهٔ روح رواندە اولوب
پادشاهسز سپاه تن بی سر وسپاهسز پادشاه درخت بی ثمردر
نظم مثل شه سر ورعیت تن ۹ هر دو از یکدگر فزو دشمن ۹
تن بی سر غذای زنبور است ۹ سر بی تن سزای تنور است سر تن بی فتوح
بیشکار روحه دست افزار وهر خصوصده آلتکار اولمغله
احدهما آخره وابسته ومحتاج وهر برینک بناء تفرد واستغناسی
مستأصل ومحتاج در نظم روح بی قالب نداند کار کرد ۹ قالبت

بی

بی جان فسرده بود وسرد ۹ قالب بیدار آن جان نهان ۹ راست شد
زین مرد واسباب جهان صحیح بخاری ده که ازهار صحاح اخبار ده
روض بخاری درمروی ومسنداتی قصهٔ اعمی ومقعد بو معنایی انبا
واهل فطنتی خواب گران غفلتدن ایقاظ وانباه ایدر خلاصهٔ تمثیل و
نقاوهٔ تحقیق تأویل بودر که نشأهٔ حیوهٔ دنیاده که تجارتگاه
بضائع امتحان وابتلادر سوداگران جسم وجان سود وزیان طاعت
وعصیانده سهیم وشریک ونرد جهان یرده ده طاس گردان
کعبتین بد ونیک اولمغین حکمت قادر بی همتا اقتضا ایلدی که
نشأهٔ اخری که دار الجزاده دخی مشارک وهمراز ومشاهدهٔ ثواب و
عقابده مساهم وهمباز اوله لر نظم کار ار جه بمن نیست ولی
بی من نیست ۹ فاعل جانست وفعل او بی تن نیست نثر تغیر حکامده
استعصای عوامک تأثیر ناگزیری اولدوغندندر که متجنده ورعایا
تحزب وتیق عصیاندن ممنوع ومحجور لردر ملوک بدشیمدن هنگام ظهور
ستمده تصبر وتبصر ایله مامور لردر مصرع که ماکجا سخن بهر مملکت زنگیان
نثر دائما رعایا دشکسته باله فراخور حال بودر که وان جار فعلیه الاصر
وعلی الرعیة الصبر مدلولنی صوان دل عقول ده احراز وایقاظ فتنهٔ
نائمهٔ دائمه دن احتراز ایده لر کن عبد الله المظلوم ولا تکن عبد الله
الظالم حدیث صحت معالمنی تسکین دل معتد له سلوان و بو نظم
منتظم الترکیبی کتاب تسلیت وشکیبه عنوان ایده لر نظم

انبهه من النوم مثل نبهه ع

علوان الکتاب عنوانه ع

وانی لصبار علی ما ینوبنی ٭ وحسبی ان الله اثنی علی الصبر سر اما
حدیث مار البیاننده فرمان اولنان تجرد تجرع وتحمل فی نیاب
ثبات ایله تدثر وتزمل فی روالا منکرات اموزک هنکام ظهورنده
فلیغیر بیده ذروه سنه تصاعددن تقاعد ایدرسه باری
وان لم یستطع فبقلبه پایه سنده دور مانده دون وذلک
من اضعف الایمان دار الامانندن برون اولمایه ولاترکنوا الی
الذین ظلموا آیت نصیحت نمونننده رکون کبی میل سنیر ایله تفیر اولنمشدر
باعث نشن نارزومستجلب نکوهش وشنار اولیجق ارباب غش
وبیداد ایله اتخاذ وسیلهٔ اتحاد ومنافقانه اظهار وداد ایدنلر
لاشک فیه درجهٔ اعتباردن ساقط واسوهٔ عمل ایله درک اسفله نازل
وهابط اولورلر نظم قرب سلطان آفت جان تو شد ٭
پای لغزراه ایمان تو شد ٭ جرعهٔ از بحر قرآن نوش کن ٭
آیت لاترکنوا را گوش کن ٭ الحدیث السابع
پدرک امرینه اطاعت قیل ٭ تا که جنتده اوله سن خالد ٭
بو حدیثی بیوردی فخر جهان ٭ طاعة الله طاعة الوالد ٭
تمام الحدیث طاعة الله طاعة الوالد ومعصیة الله معصیة الوالد
طبرانی مسند اوسطده حضرت ابو هریره دن رضی الله تعالی عنه
بو عبارت ایله روایت ایتدوکی جامع الصغیرده اشارت اولنمشدر
مظاهر فضل الهی نهایته اولان اهل نهی یه نهان اولمیه که

رضای والدین هر مسلم مستسلمك ذمتِ همتنده دَین بلکه
هر عاقلِ مکلفه فرضِ عین در زهی سعادت واقبال اول فرزند
ستوده فعاله که استرضای ابوین ایله تحصیل شرف ونجابت
دان اشکر لی ولوالدیک دعوتنه اجابت ایده فصیح اللغا
اولان بعض بلغانك لفاظهٔ کلام دُرَر بازو لقاطهٔ اقلام گوهر
نثار زندن درکه ایاك وتابنیك عن مطاوعة ابیك اکرچه زمامِ
پدر رضانکخواه غرفهٔ مرضاة الهیه تسلم اولدوغی مسلّم در لکن مادرِ
مهربانه بر وحنان اهم واحری وبو مدعانك اثباتنه الجنة تحت
اقدام الامهات دلیل اقوم واقوی در نظم جنّت که رضای
مادر انست ۹ اندر رتبه پای مادر انست سر روایت درکه اب
مشفق امّت اولان حضرت رسالة نظم باد بروی تحیّت وتسلیم ۹
ماجری السلسبیل والتسنیم سر بر سائلك حقه قائل واستکشاف
مسائلنه مائل ایدی دیدی که ای مفخر رُسُل وانبیا اولوا الارحام
وذوی القربی دن کیمك امرنه اهتمام وصلهٔ متواصلکه سنه زیاده
اهتمام ایده یم نظم افضل انبیا خلاصهٔ کون ۹ پرده پوش ارم
بدامن عون ۹ کارپرداز کارنامهٔ غیب ۹ خازنِ کنج خانهٔ
لاریب سر حضرتلری کانِ دهانِ معجزه آثار زلرندن گوهر نثار
اولوب بویوردیلر که امّك ثم امّك ثم امّك ثم اباك ثم الاقرب
فالاقرب نظم هرچه دکفت ام مطلق دان ۹ وانچه اوکرد کرده حق دان ۹

الفصاحة صح فم
منزل اهم
صح

اللفظ رمی ما
یلفظ صح

ع تابعینك كزیدهٔ عصری یعنی حسن بصری نك مقال
حكمت مآلی دركه حق الوالد اعظم وبر الوالدة الزم وبر فاضل
یكانه نك سخن محققانه سی دركه الاب اعف واشرف
والام ارأم وارأف كتاب البركه فی مدح السعی والحركه ده بعض
مالكان كان حكمتدن نقل وحكایت اولنور كه بر فرزند
فیروزكه بر شبانه روز پدر ومادرینی بش دفعه دعا ایله یاد
وبنیان دركه حقوقی وترك عقوقی بنیاد ایده حق ابوتی اداو
طریق شرط بنوتدن اماطه اذا ایتمش اولور زیرا ان اشكر لی
ولوالدیك آیت موعظت نماسنده بعض علما بیورمشلردركه
صلوات پنجگانه یی اقامت فیاض بی علتك شكر نعمتنه بادی
كذلك بر روز وشب دعای ام واب ایله یتشسه كره تحریك
لب ادب حق بنوتی رعایته سبب عادیدر بالانشین
خیر القرونی اولان بر فاضل حكمت مقروندن مرویدركه
والدینه ترك دعا سبب ضیق معاشدر وباعث تنكدستی و
قلت انتعاشدر بو تقدیر اوزره اندره دعا موجب یسار و
غنا ومزیل اعسار وعنا اولدوغی بطریق الدلالة والمفهوم ظاهر
ومعلوم اولور حق والدینده مرویه اولان كلمات نبویه دندركه ان
الرجل لیموت والداه وهو عاق لهما فیدعو الله لهما من بعد موتهما
فیكتبه الله من البارین جالسان سریر حسن سریرتدن

رئم الشی کسمع احبه والفه

بر

برنا قد بصیر صاحب بصیرته دیمشلر که بزم اولاد و احفاده
میل و ودادمز ناگزیر و علاقهٔ حنو و حنانلری صمیم جاننده جایگیر
ایکن نیچه حکمتدر که انلرک انجذاب و اطاعتلری فرط ندرتدن
کالابلق العقوق و اکثری مبتلای رذیلهٔ عقوقدر راد فیلسوف
صاحب وقوف کلامنی بو وجهله تعلیل و اثبات مدعاده بو
گونه اقامت دلیل ایلمشکه لانهم منا ولسنا منهم و حکیم آخر
سربوشی طبق هنری نازو سر حکمت خفیه‌یی ابراز ایدوب
دیمشکه زیرا حضرت ابو البشر محبت پدرزادن عاری مدی
الاحقاب سلسلهٔ اولاد و اعقابنه بو معنی سارینی اولوب
نهاد اولاده محبت آبادنلی یا مقرر و صحیفهٔ سخیفهٔ بالکلیة
رقم استغنا و دلافکار اولور پدران بردبار زه بار اولمیان
پسران ستم پرداز حقنده بر شاعر ساحر نیرنگ ساز بو معنایی
ابداع و بو وجهله حسن اختراع ایلمشدر قطعه دانی سبب چیست که
فرزند با پدر ٩ منت ندارد ار چه فراوان دهد عطا ٩ یعنی بدین
جهان که محل حوادثست ٩ در محنت وجود تو آورده مرا
و اتقان سر بره کالشمس فی الظهار ظاهر اوله که ولاة و رعاة
برامر لازم الرعایه دخی بودر که دوستان پدره توقیر و اکرام
و مرغ دست آموز دل رافت اندوزلرینی دانهٔ کرم بی نهایت
و لطف بی بهانه ایله رام ایده لر زیرا من ابر البر ان یصل الرجل

حنو الشفقة وحنان
الرحمة ع

قولهم طلب الابلق العقوق مثل لما لا
یکون وذلک لان الابلق ذکر والعقوق
الحامل ولا یکون الذکر حاملا
ع

بیم ز فتنه پدر
و عقوق پسر

فی التعرب سخیف [illegible]
السیح ح

ارکان ربع رابع منکر
جیم ع [illegible]

اهل ودّ ابیهٔ حدیث لازم التنبیهی اوزره اندری زیارت
ورعایت جملهٔ اسباب برّ وسیرت حسنهٔ اشرف واکابردندر
حقوق والده وارد اولان احادیث جلیلة العوائددندر که
إنّ الله لیرفع الدرجة فی الجنة فیقول یا ربّ انّی لی هذه
فیقول باستغفار ولدک لک سعید بن مسیّبدن که عطر
حسن البیانی ایله مشام جان اهل عرفان معطّر ومطیّب درمرویدر که
بارّ اولان فرزند نیکو تبار زمینهٔ سؤدن آمن وحفظ وکلاءتنه
فضل الهی علت ضامن اولور میان پیشدادیانده فرید اولان
فریدونک کلمات حکمت نمونندندر که من برّ والدیه برّه
ولده وحکیم آخر بو قول معتبر ایله تعریض سفلهٔ لئام وکلام سالفک
مفهوم مخالفندن بو وجهله حسن التئام ایلمشدر که من عقّ اباه عقّه
ولده کتب کلامیه ده تحریر وتکتیب اولندوغی نسق وترتیب اوزره
عقوق والدین بعد قتل النفس اکبر کبائر واعظم موبقات وجرائردر
کبار انصاردن جامع علم وعمل حضرت معاذ بن جبل رضی الله تعالی عنه
بو وجهله ورق گردان قال وقیل وقصه گزار حدیث نواحی بنی
اسرائیل اولمشدر که حضرت کلیم کریم علی نبینا وعلیه الصلوة والتسلیم
طور بشریتدن خروج ومعراج طوره عروج ایدوب شرف
مکالمه ومناجاة ایله سرافراز واوج بیک بشیوز کلمات تامّاته
محرم راز اولدقده خاتمهٔ خطابده وهنگام رجوع وایابده

بارگاه عزتدن طلب وصیت ایلدی جانب خدادن بی حرف
وصدا اندا گلوب اول شرف یافته کاکلمه رتبه وبیدار دل عشق‌آگاه
تنبیه ایدی دفعه اوصیک باتمک پیامی الهام بعده الا ان رضا
من رضائی وسخطها سخطی ایله ختم کلام اولندی تاریخ انبیاده
نگاشته خامه نکته زای عبرت فزادر که یکسواره مضمار
انی احببت حب الخیر وصاحب قران حشمت سلیمان جنوده من
الانس والجن والطیر حق ابوت ونصیحتی توفیه وفرزند عزیزنه بو
کلمات نصح آمیز ایله توصیه بیورر لر ایدی که احفظ یا ابنی سنة
ابیک ولا تنس وصیته والدیک لطیل عمرک ابوینک وجوب رعایتنه
بو معنی کفایت ایدر که کلام قدیم ربانیده که دفینه‌کشای
راز نهانی در نظم از در تن منظر جان آی ۹ تماشای باغ قرآن آی ۹
تا بجان تو جمله بنماید ۹ آنچه بد وآنچه هست وآنچه آید به
والدینه مبرت واحسانک پایه ذکر وبیانی عالی وقضی ربک ان لا
تعبدوا الا ایاه وبالوالدین احسانا معناسی اوزره انلره بر دعا عطفت
مقدمه عبادته تالی اولمشدر خلیفه بلند اقتدار مظهر دعای اللهم
ادر الحق معه حیث دار اقضی الامة کاشف الغمة امام علی کرم الله وجهه رضی
الله تعالی عنه ولا تقل لهما اف ولا تنهرهما آیت نصیحت نماسندن
بو وجه دقیق اوزره تحقیق بیورمشدر که لو علم الله شیئا من العقوق ق
ادنی من اف لحرمه بعده لجه غیب هویتدن بر قطره حکمتی

ساحل شهادته کتور وب بو وجهله کشف اسرار زور ازل لازم
الابرازی تحفهٔ مجلس ابرار ایلمشلر که فلیعمل العاق ما شاء ان
یعمل فلن یدخل الجنة ولیعمل البار ما شاء ان یعمل فلن یدخل النار
باب عقوقده مسوق اولان اخبار صحت آثاردن درکه ایاکم
وعقوق الوالدین فان ریح الجنة توجد من مسیرة خمسمائة عام ولا
یجد ریحها عاق ای اب صورینک که مزاج عالم ارواحدن
باعث دوری ضروری اولمشدر اطاعتی ضربهٔ لازب
وبو امره مخالفت ایدن فرزند بدسیرت مأمن رحمتدن
بعید وعازب اولیجق اب معنوینک که رهنمای صراط
سویدر هر حالده ترحیب واجلالی واجب وافرض بلکه
بونک مراعاتی مقصود بالذات وسائرک رعایتی بونکا نسبت
مقصود بالعرضدر اولور قطعه آباء اجسادنا هم سبب لان جعلن
عرائض التلف من علم الناس کان خیر اب ذاک ابو الروح
لا ابو النطف هر عاقل رشیده خفی وپوشیده دکلدر که
اگرچه لقد وصینا الانسان بوالدیه حسنا اقتضاسی اوزره
حیاتلرنده خفض جناح ذل ومماتلرنده ثیاب دعا ایله
تبذل متحتم وواجبدر لکن آبا وامهات ایله فخر ومباهات
نفس ابیه وسجیهٔ سخیه صاحبنه نامناسبدر نظم بنجر نیستی
هرکو فروشد فلا انساب نقد وقت او شد بمردی

دارهان

وار ایکن خودرا چو مردان ۹ ولیکن حق کس ضایع مکردان نثر
هر بزرک زادۀ نادان که مکتب فضل و عرفاندن ترک تحصیل و اکتساب
و وجهۀ مفاخرتده نصب انصاب انساب ایده دیار غربت
هنر و معرفتده مانند شهر و اولسان الغیب هاتفدن بو
کلمات پر لطایفی شنوا اولور نظم ان افتخرت بآباء مضوا سلفا
قلنا صدقت ولکن بئس ما ولدوا نثر صاحب حیثیت اولان
اهل همت پذیرای کلام نظم ان الفتی من یقول ها انا ذا لیس
الفتی من یقول کان ابی نثر و عظم نخر ایله مفتخر اولمقدن مستنکف و آبی
اولوب سنت باهلیۀ جاهلیه‌دن عار ایده و هر آن التشرف بالهمم العالیة
لا بالرمم البالیة معناسنی اشعار ایدر نظم از هنر خویش کشت
سینه را ۹ مایه مکن نسبت دیرینه را ۹ آب کهرهای کهن را مجوی ۹
در جو کهن کشت شود زرد روی نثر صاحب نفس عصامی
ع استاد سخنوران نظامی نثر بو ابیات بی بهانه ایله فرزند
فرزانه‌سنه پند و چشم زخم فلک بی رحمدن وقایت ایچون
شراب تلخ نصیحتی سنیندیلمشدر نظم جایی که بزرک بایدت بود
فرزندی من ندارد سود ۹ چون شیر بخود سپه شکن باش ۹
فرزند خصال خویشتن باش نثر بر شاعر حکیم مشرب دخی کلزار
فضل و ادبه اجراء جویبار تدقیق و کلام مرغوبنی بو اسلوب اوزره
تحبیر و ترقیق ایلمشدر نظم بکذر از زنک طبیعت چنک در تحقیق زن ۹

تحسین الشعر [illegible]

ننک باشد باید نسبت بمادر داشتن **الحدیث الثامن**

فقروکی دفع ایچون زراعت قل ۹ حالکی ما سوایه ایلمه عرض ۹

افضل انبیا بویرمشدر ۹ اطلبوا الرزق فی خبایا الارض

متن الحدیث بو حدیث شریف مطابق بحر خفیف در ابو
یعلی مسندنده و طبرانی مسند کبیرده و بیهقی شعب الایمانده
حضرت عائشه دن رضی الله تعالی عنها بو عبارت ایله روایت ایتدکلری
جامع الصغیرده اشارت اولنمشدر فائق اللغه ده که قدری بیلن
البلغا بلنده وسمی واختصاص یافته خذوا الغنم من رجل
انجمی ذرا اطلبوا محلنده ابتغوا لفظی ایراد و ایکی وجهله تبیین مراد
اولنمشدر وجه اول زراعت و حراثته حث و تحریض وجه
ثانی معادنده مستکون اولان فلزاتک استخراجنه ترغیب و
تحضیض اوله مرصاد العباد ده بو رسمله بسط مقدمه ارشاد
اولنمشدر که فلاحت و دهقنت جناب عزت ایله معامله
و سوداگری و بهترین مکاسب و اشغال اولدوغی و صمت
ریب و اشکالدن بری اولوب فی الحقیقه صفت رزاقی ده
نیابت حضرت حق باقی در لکن کار کشت و کاره مواظب اولان
کاسب غیر کاذبه لازم و لازبدر که مال آکل ایله مغترّ
و مزاج حالی آفات ملک سریع الارتحال ایله متغیر اولمایوب
اسباب یسار و مکنت ید تصرف و قدرتنده و دیعت اولدوغنه

تیقن

تیقن و مرشد خرد رهنموندن الدنیا مزرعة الآخرة مضموننی
تلقن ایلیده ع هر کسی آن درود عاقبت کار که کشت سر و فکر
جمع و استکثار و اندیشهٔ باطل احتکارده اولمایوب تهم رزق
ایله پریشان اولان محاویج و درویشانه عین نظر ایله نظر
ایتمیه و هنگام زراعتده تقدیم نیاز و ضراعت و زمان
حراثتده سررشتهٔ تخمی حفظ و حراست ایدوب بو نیت
ایله دانه فشان و بو امنیت ایله درخت نشان اوله که
چراگاه زندگانیده سروح ایدن هر ذی روح محتاج زاد و قوت
و تعطلت و اهمال هر حالده مذموم و ممقوت اولوب جنس
حیوان و اغلب نوع انسان صنعت دهقنتدن عاجز و اسباب
معیشتلری عروض تأخر ایله تغیر ناجز ذر و اقتضای حکمت قضا ایله
هر کسک بر حرفته ممارستی امر ناگزیر و ضمن مجموعده مصلحت نظام
اکمل تمشیت پذیر اولمشدر لاجرم خدمت زراعتی محض
فوز و غنیمت بیلوب محصول زرع و بستانه کائنا من کان
تطاول و مد ید تناوش و تناول ایدنلره طیب خاطر و
صفای بال ایله حلال و ساحهٔ ضمیر وسعت پذیردن ازالهٔ خاک
روبهٔ ملال ایده بالجمله فلاحت فلاح نما خدمت خالق کل و کشت
صورت کسبده عین توکلدر نظم رمز الکاسب حبیب الله
شنو ۹ از توکل در سبب کاهل مشو ۹ گر توکل میکنی در کار کن ۹

کشت کن پس تکیه بر جبار کن ٭ زیرا فلق حبوب والقاء حبوب
ءأنتم تزرعونه ام نحن الزارعون مضمونی اوزره محضا صانع
بی علتک مشیتنه وابسته وصید قوت نامیه شبکهٔ قدرت
بشریه دن متنفر وجسته اولوب بعد القاء البذور زراعت
وبذورزایله جناب مسبب الاسبابه قصد دنو وتقرب ورد
توکل واستسلامدن شروق آفتاب فضل وانعامنه انتظار
وترقب ایدرلر نظم گیرم اکنون تخم را اگر کاشتی ٭ بر زمینی که
سبب پنداشتی ٭ گر دوسه سال آن نروید چون کنی ٭
جز که در لابه دعا کف در زنی ٭ اگر بعض سنین ده ریع زمین
کمتر واشجار مثمرهٔ مقاصد دامان خشک سال قحط وابسان ایله
بی برگ وبر اولورسه زبان هرتیز ودل وسوسه آمیز ایله
افاعیل حکیم کردکاره اعتراض وانکاردن پرهیز وآیت
فی السماء رزقکم وما توعدون ده مخزون اولان احکام گونا گونی
درک وتمییز ایدوب قلت نان بی منتدن متضجر و
تنکدن وضیق معیشت وضنک وقلت ایله پریشان
ومنفعل اولمیه نظم جنونست منک ان تسعی برزق ٭ ویرزق فی
غشاوته الجنین ٭ وسنابل وحباتک نما ونباتنی باران بهار
واعتدال گردش لیل ونهاردن لهیوب ساحهٔ دل
صفی نسنی چرک شرک خفیدن پاک و بو مقوله احکام مجهوله ده

مانع

متابعت اعتقادی جائز اولدوغنی ادراک ایده نظم
زالكی كرد سر برون ز نهفت ۹ كشتك خویش خشك
دید و بكفت ۹ كه هم آن نوی هم آن كهن ۹ رزق بر تست
هرچه خواهی كن نثر دهقان صاحب ایقان كه دهقنته بو نیت
ایله شروع و نقاء طویّت ایله حفظ كردم و زروع ایدوب
اوامر و نواهیی كماهی رعایت و اقامت راتبهٔ خدمتنده
مكابدهٔ بی غایت ایله هر برگ و بار و لقاطهٔ حبوب و ثمار كه
مسافران عالم ناسوته آندن قوّت و قوت حاصل یا خود خوش
و طیورك حواصلنه واصل اوله انك صحائف اعمالنه نوشته و
مزرعهٔ حسنا تنده كشته اولوب هر دانه كم بها سلوك راه خداده
بر قدم راسخ و قطع مراتب اخرویه ایدن یاران میاننده سبب
شرف با ذخر اولور نیته كیم بو حدیث اكا اشارت و الماع و بو
بابده اولان یادداشت و ثوابی مذكور مكرّمان زمانه اسماع ایدر كه من
یزرع زرعا او یغرس غرسا فما اكل من الطیور و الدواب یكتب
في دیوان حسناته بلكه اخلاص عمل ایله تكمیل انسانیت و عباد اللهه ایصال
نفعه تصحیح نیت ایدرسه كد یمینی ایله برآورده سفرهٔ زمین اولان
محصول محصود و زریع مقصود ایله هر كیمكه تغذّی و بلا تعدّی تعشّی
و تغدّی ایده و اول قوّت ایله مراسم طاعته اقامت ایده با سرها اكا محسوب
و من غیر ان ینقص من اجورهم شیئا دیوان حسنات و طاعاتنه

تغدّی اكل الغدا ه

تعشّی اكل طعام العشی و تغدّی اكل اول النهار ه

مکتوب اولور نظم فضل حق کو بهانه می جوید مغفرت را
بهانه می جوید سر ارکان معمون یقین اولان بزرکان ملت
و دین دیمشلردر که بر لقمه نان شایسته سر خوان اولنجه حرارت
واکار وحدادو نجار واتک نظر آوامتالی کحترفه وعماله دن اوجیوز
آلتمش کیمسه ترتیب تربیت و تربیبنده علی طریق المداوله امراوله
ایدر را چونکه اول لقمه کم بها مستوران قباب اصطفادن بر مرد
خدایه غدا اوله جناب کریم منان جمله عمله و کارکنانی اول اوتی
جلی المواهبه هبه ایدوب یوم عسیرده نار سعیردن آزاد و دل
ویرانی اولاهل رحمت و مغفرت و رضوان ایله آباد ایدر رباعی
تا نشوی موجب آزار دلی زیرا که نیرزد این جهان بار دلی دلها
بدست آر و مده دل از دست باشد که ترا کنند در کار دلی
سر و دار کرم مدارینی ابنا سبیل ایچون تسبیل و مهمان خانه سنه
دخولی آشنا و بیگانه یه تسهیل ایدوب البخل بالطعام من اخلاق
الطغام قول حکمت شعارینی استحضار ایله اکرام صنوف ضیوفه افاده
جدلی جد و بو بابده توفیق بذل و صرفی سعادت بزرک و عز
شکرف غدا ایده نظم ببخش مال و مترس از کمی که هرچه دهی
خواهی آن یکی ده زداد کر یابی تو همچو منبع مایی العینه چندان
که بیشتر بدهی فیض بیشتر یابی سر محصل کلام مفصل بودر که زراعت
کبی بر کرامت حی اولور که فی کل سنبلة مائة حبة نخواسی ادزده

شی

شیء قلیل ویسیری تکثیر بلکه والله یضاعف لمن یشاء
اوزره الی ما لا نهایه تضعیف وتوفیر ایدوب مقابلهٔ کهنهٔ
پوسیده ده عطایاء جدیدهٔ جدیده ایجاد واجاده وینکران
معاده احیاء موات اقوات وازواد ایله دلائل حشر اجساده تکثیر
واعاده ایدر نظم کیمیا خواهی زراعت کن که خوش گفت
آنکه گفت ۹ زرع ثلثانش زرست وثلث باقی هم زراست
اهل بصیرت ودیده وصاحب بصر حدیده ظاهر وبدیدار اوله که
حدیث مذکورده مسطور اولان وجوه معانی شرح ایله ابانه
وایضاح ایتدکلری محامل ظاهرة المبانی در نظم زودیان این را
بظاهر برده اند ۹ هم بران صورت قناعت کرده اند سر
لکن هر ظاهرده باطن مرکوز ومرموز وهر شیء بارزده سر کامن
مکنون ومکنوز اوله غین راسخ قدم اولان ارباب فهم ظاهر
قشر ایله خرسند ومفتون اولمیوب طلب مغز ولباب
ومعان استنباط معانی ده اقامت واتعاب ایدرلر نظم
هیچ نندیشی که هر جا ظاهر یست ۹ آن ز حکمتهای پنهان مخبریست
فائدهٔ هر ظاهری خود باطنست ۹ همچو نفع اندر دواها کامنست
سر شیخ کبیر عارف خبیر صاحب فکوک شفا ساز امراض شکوک
صدر الدین قونوی قدس الله سره السوی حضرتلری دم علی الطهاره
یوسع علیک الرزق حدیثنده نواله حکمتی گرسنگان معرفته

مقتضاسی

تنویلم وطهارت باطنه ورزق معنوی ایله تأویل سورهٔ مذکوره کی
بو حدیثده دخی باب تحقیق کشاده ورزق مذکوردن رزق
معنوی اراده اولنور خبایای ارض دن مراد اقطار بلادده
اولان گوشه نشین لر والاستتار فی الاطراف وکم فی الزوایا من
خبایا فحواسی اوزره سکنهٔ بغولهٔ انزوا اولان عزلت گزینلر
اولور یعنی گوشه گیران پاک اعتقاددن دریوزهٔ همت واستمداد
اولنه کرانلرک انفاس حاجت روالری طالبانی برک ونوایه
غدای روحانی وسرگشتگانی ادویهٔ بعد ونوایه راحت جاودانی در
نظم فهم نان کردی نه حکمت ای رهی ۹ زانچه حق گفتت کلوا
من رزقه ۹ رزق حق حکمت بود در مرتبت ۹ کان گلوگیرت نباشد عاقبت

الحدیث التاسع

مؤمن اولدر که عفت اوزره اوله ۹ اوله ذاتنده رفق وار استسلام
دیدی انی رحم ایچون رسول امین ۹ نزعت منه ربقة الاسلام
تمام الحدیث ان الله تعالی اذا اراد ان یهلک عبدا نزع منه
الحیاء فاذا نزع منه الحیاء لم تلقه الا مقیتا ممقتا فاذا لم تلقه
الا مقیتا ممقتا نزعت منه الامانة فاذا نزعت منه الامانة
لم تلقه الا خائنا مخونا نزعت منه الرحمة فاذا نزعت منه الرحمة
لم تلقه الا رجیما ملعنا نزعت منه ربقة الاسلام سنن ابن
ماجه ده حضرت ابن عمردن رضی الله تعالی عنهما بو عبارت ایله

روایت

الاناية كقضاة الحلم
والوقار - ه
الرتاج ككتاب الباب
العظيم ه

روایت اولنمشدر حیاسز حیانه تاج وکعبهٔ رشده اناته رتاج در
بر سر چشمهٔ زندکانی دائستخور امان وامانی در کرنهال مکارم
خصال اینک فیض لی غایتندن حسن تربیت الوب ارض
رضاده نشئو ونما بولور دآفتاب شرم حجابک فقرد تابی اوام
میوهٔ اخلاق پسندیده خام ونارسیده قالوب صاحبی
جاشنئی عوائدلی عدیدندن بی بهره ونومید اولور **نظم**
وفات به زحیاتت اکر وفات نباشد ۹ حیا هیچ نیرزد اکر حیات نباشد
نثر هرکیمک که مزاج حالی عارضهٔ عدم حیا ایله سقیم وقحه
وقاحت ده دائما مقیم اوله حلیهٔ آداب جلیه ایله غیر متحلی
ولا اکراه فی الدین بارکاهندن فاصنع ماشئت وعیدی ایله
مخاطب ومخلی اولوب دوزماننده محروم محترم احیا شعبهٔ من
الایمان ومجنون وصفاقت رقاقتی ایله داخل عداد ایلیمال اولور
نظم اذا لم تصن عرضا ولم تخش خالقا ۹ وتستحی مخلوقا
فاصنع **نثر** لی ادب لطف ربدن محروم وشقاسی مقتضی
اولمغین دائما وسادهٔ فساده توسد وطبع خلاعت نماسندن
شیئا فشیئا خصال ذمیمه تولد ایدر **ع** هرکرا نیست ادب لائق
عزت نبود **نثر** اولا دار الامان امانتدن آواره ودامن پاک
عفاف وعصمتی سرپنجهٔ جنایت خیانت ایله صدپاره
اولوب ثانیا بو خلال نافرجامک استتباع واستلزامی سر

التقاحة
ه

الصفاقة
الوقاحة
ه

بعاشئت
ومحتوم

رشحهٔ

رأفت ورحمته سبب انقطاع ومخبر صادق الکلامک اعلامی
اوزره ربقۀ اسلامه باعث انتزاع اولور حیاکه جانب عقلی
مواهب دن محض حیادر خاصیۀ لازمۀ اتقیا وشیمۀ ستودۀ
رسل وانبیا اولوب خصوصا اول اکمل آفرینش وآیینۀ تجلی
مشاهدات احدیت ع سلطان حرم سرای لولاک سر حجۀ تفضیل
البشر علی الاملاک علیه من الصلوة اجمعها واجملها ومن التحیات
اکملها واشملها حضرتلرینک شمائل لی مانند وحلیۀ یوسف آسالرینه
کان اشد حیاءً من العذراء فی خدرها کلام صحت انتظامی که کتب
سیرده رقم زده نقلۀ اجله در اثبات مدعی یه اقوای براهین ادله در
کتاب ادب الدنیا والدین ده بسط وتبیین اولندیغی اوزره
حیا اوچ قسمه منقسم وهر بری بر وسم ایله متسم در اولا حیاء باری در
استحیا وشرمسارلر بو حیا اوامره امتثال ونواهی دن اجتناب
واضحی مرضی الهیه لی قطع واجتناب ایله اولور بو مؤثر مقالکه

نظم
اقصی خرام بادیه بیمار لودنوت ۹ گیتی فروز مملکت
آرای والضحی ۹ چون مهر دکون روشن از انوار روی اوست ۹
صلوا علیه ما طلع البدر فی الدجی سر استحیوا من الله حق
الحیاء فرمانلی اظهار وایجاب اقتدا حقیقت حیاده تشدد
واستحیاء زائیده کلرندن حدیث مجمللی تبیین وتعمیم وفائده تنصیص
تکمیل وتتمیم ایدوب بیوردیلر که فحفظ الرأس وما حوی والبطن

اما

وما وعی وترک زینة الحیوة الدنیا وذکر الموت والبلی فقد استحیی
من الله تعالی حق الحیاء ثانیاً اجناس ناسدن خجلت واستحیا
دشوره زار ودل زاری رنجات سحاب شرمدن دوداره ایله احبادر
بو قسم حیا دار الحرب انجدن خنادن مهاجرت وبالطوع بنی نوعندن
کف اذی وترک مجاهرت ایله اولور لطیفه طرازندهٔ این خجسته رقیم
چنین راند در نقل قصه رقم سر که بزرگوان صحابی مقبول صاحب
سر رسول حذیفة بن الیمان درت علیه شآبیب الرضوان امتثال
فرموده فاسعوا الی ذکر الله وذروا البیع ایات فریضه جمعه ایچون
عزم راه ایدوب کوردی که اصحاب وفادار نجم زرق استغراقدن
دن ساکن فرضه اداء فرض وفضل خدایی طلب وابتغا ایچون فرمان
پذیر فانتشروا فی الارض اولمشلر اول حضرت سطوت تقصیر وندامت
دن اظهار ضجر واضطراب ونمره جماعتدن عدول وانقلاب
ایدوب لا خیر فیمن لا یستحیی من الناس کلام حکمت مالی ساسنی ایله
تمهید عذر وپوزش وتخفیف نواب مسابقتیه دل
دبین رکوبها الا الحیاء اذا رزق الفتی وجهاً وقاحاً
تقلب فی الامور کما یشاء بوگونه حیا فرط مروت وحسب
نشادن ناشی وصاحبی وصمت ذمائم ومعایبدن
ومتحاشی اولور بوسببدندر که جلباب حیایی القا ایدن عارک

الحجر والحیاء الهرس [illegible]

اظهار انمودن رسوا شدن الملال ذاتیه قبیحه ما لایعنی

متباعد

هتك عرض و وقارى مغتفر دمن القى جلباب الحيا فلا غيبة له و عبید
الكيدنه مظهر اولور شالنا كند و نفسندن شرم و حجاب و تخدره
حال خجلت مائى احسن الحيا استحياؤك من نفسك بيرده سنده
تستر و احتجاب در بو نوع حيا شرك خاينه اعين و ام تقوى ده
و تبيين ايله اولور بر حكيم موشكافك زاده طبع صافى در كه ليكن
استحياؤك من نفسك اكثر من استحيائك من غيرك و بر اديب
فصيح زبان كليد انديشه بيانى كشاده وجوهر حكمتى طبع عرضه
نهاده ايدوب ديمش كه من عمل فى السر عملا يستحيى منه فى
العلانية فليس لنفسه عنده قدر حيانك لوقسمى رياضت نفس
ايدوب وتساوى بيرون و درون دن اولور شرف فطرى دن
بادى و بادر لكن وقوعى عزيز و نادر اولور صحابى حسن الطبيعة
يعنى لبيد بن ربيعة رضى الله تعالى عنه بعد شرف الايمان
بو شعرى قرض و نقادان فضل و هنر اولان بلغا ملح گستر
محضرلرينه عرض ايلمش ايدى لطم ما عاتب المرء الكريم كنفسه
والمرء يصلحه القرين الصالح سر هر شخص لى رياتك كه ننگ و حياسى
كامل و وجوه ثلاثه يى شامل اوله ميره حسن سيرلى امتياز
واشراف و اعيان ميانده تحصيل رجحان و امتياز ايدوب
دورلى امان آخر زمان ده بس مانده عقد الف دور افتاده
تخلف من بعدهم خلف ايكن داخل حزب و اشتوقاه الى اخوانى

وهاتف مژده رسان لسانندن مستمع تهانی نهانی اولور

نظم شرمی بدار گر کنمت نام آدمی ٭ کز آدمی شریف ترین

خاصیت حیاست ٭ شرم آیدت ز معصیت ار من

بیان کنم ٭

کاندر حق تو لطف ازل راچه اعتناست ٭

الحدیث العاشر

عاقل اولدر که دار دنیاده ٭ آچوت فکرین ایلیه باللذات

که رسول خدا بیورمشدر ٭ اکثروا ذکر هاذم اللذات

متن الحدیث بو حدیث موعظت بیانلی زیاده د

نقصان

بحر خفیفه موافق اولوب سنن نسائی ده حضرت ابوهریره دن

رضی الله تعالی عنه بو عبارت ایله روایت اولنمشدر لکن

سنن ترمذی

وابن ماجه ده اکثروا ذکر هاذم اللذات الموت عبارتی ایله

مذکور

والموت لفظی هاذم دن بدلیت اوزره مجروردر سیوطی

شرح

ترمذیده هاذم ذال معجمه ایله قاطع معناسنه اولدوغنی

تصحیح

وحضرت شیخ اکبر ع قدس الله سره الانور دخی کتاب

مسامره ده بو روایتی اختیار وترجیح ایلمشدر ذکر موت وفنا

بر تریاق اکبردر که اژدر جوع نیرهمو مک سمومی آنکله اندفاعی

وار نتاج بولور واندیشه زوال دنیا بر داروی نافعدر که

نفس شریه بشریه نک کثرت قوتی آنکله حاصل اولور

نظم

اگر صد سال مانی ور یکی روز ٭ بباید رفت ازین قصر دلفروز

قوّة الرشدیة

حر

[illegible]

ازین سبب در آمد این کاخ دلاویز ۹ که چون جا گرم کرد گوید برخیز ۹

مشکهٔ عقل پیش اندیش دن حصه دار اولان لبیب زیرک

سازه سزاوار بود که بود ار بیر اگر ارک دولت ناپایدار زینهٔ ممکوز

و زیر فلک فیروزه ده چراغ عمر افسرده اولمادن دامن علایق

بی سامانه دن دست همتی قاصر و عین عبرت ایله فر ز اقبالدن

نشیب ادبارهٔ ناظر اوله **نظم** ای ز خوبی بهاران لب کشتان ۹

بنگر آن سبزه و زردی خزان ۹ روز دیدی طلوع خورشید خوب ۹

مرگ او را یاد کن وقت غروب ۹ سر دنیاده بنا نهاد ایدن عروس

هزار داماد در که هر روز بر بد مست عالم سوزه ال ویرور

دهر شب هزار ناز و طرب ایله برنا قبول نود دلکش جامهٔ خواب

عشرت ده وصلتنه کیرور **لمؤلفه** جهانی بر زن ایله بکر نکلی حکما

که هر کسه اوله وعدهٔ دروغی آماده ۹ تجرد ایله مسیحا کبی سبک روح ۹

محبت ایتمه عروس هزار داماده ۹ هزار آفرین اول

مرد عفت قرینه که اول مکاره بیر مکار بیک بازیچه مردم فریبنه

قریب اولمیوب دست عصمتی کوشهٔ ذیل رغبتندن کشیده

و کلزار دهر شستن بنیاد ده سرو آزاد کبی دامن چیده اوله

نظم نا وردِ محنتست در پیچ تنکنای خاک ۹ محنت برای مردم

مردم برای خاک ۹ لاجرم دان نهاد جهان در سموم دهر ۹

[illegible]

[illegible]

الرباط بالضم فضا اى مقصد بين حائطين
محيط بطريق
المناط بالضم دائر كالمجنون وكل

لا شى شناس بيرك سپهر و نواى خاك سر بو كنبد زبر كوزه
بر سساباط كهنهٔ دو دره دركه آنده القاء عصا ايدن اهل عافيت
عاقبت آزرده اينش رحيل و بو رباط بر خباط ده حسب المرام
مكث و آرام ايلمك امر مستحيل در رباعى دنيا چو رباط و ما در و
مهمانيم تا ظن نبرى كه در وى ما نيم و در هر دو جهان خداى
مى ماند و بس باقى همه كل من عليها فانيم سر كلمات عليه
علويه عليه الرضوان و التحية دندر كه نسيان الموت صدأ القلب
ابن معتز كه تشبيهات مخترعه سى ايله ناقدان صنايع بديعه
مرتاح و مهتزدر خفتگان راه هدايتى رقدهٔ بيدار و — غفلتدن
ايقاظ و تنبيه و مسافران خان فلك خوانك تعاقب و تناوبى
بو كونه تشبيه ايلمشدر كه اهل الدنيا كصور مختلفة اذا طوى — بعضها
نشر بعضها رباعى اى ديده اگر كور نه گور ببين و ين عالم
پر فتنه و پر شور ببين شاهان جهان و سروران عالم در زير
زمين در دهن مور ببين سر پس چو دمند سرى يه شايسته
دوى بو دركه خلوتخانهٔ دروندن طول امل كونياكونى اخراج
و طيش و سبكسارى دن طارى اولان غلبهٔ قلبيه — تقلبه و تعب
دواء تلخ كفى بالموت واعظا ايله علاج ايده و هر آن ملاحظهٔ
حديث كن فى الدنيا كانك غريب او عابر سبيل و عد — نفسك
من اصحاب القبور و جسر خسر نماى دنيادن ديدهٔ خونبار — اعتبار ايله

عبودة ایده نظم بلی دان جهان را برین رهگذر زنوردی ! اکسی
بر سر پل قرار سر موت که بر امر ناگزیر و دردی درمان ناپذیر در
ع إن المنايا لا تطيش سهامها سر انك وقوع و نزولندن
ارباب حجی و عقول بیهوده اندوهناك بل حین الحین اماج
ناوك غم و هلاك اولمازلر بلکه لیس للماضین حسرة الموت انما هم
حسرة الفوت مقتضاسی اوزره حسب الوسع والامکان رعایت
شعب ایمان ایله تکمیل حسن استعداد و الموت کفارة لکل مسلم
حدیث تسلیت رسانی تدبر و امعان ایله تحصیل رشید و استعداد
ایدرلر نظم کاشف سر نوش سر معنوی آنچنین فرموده اندر مثنوی
جمله عالم زین غلط کردند راه کز عدم ترسند و آن آمد پناه
اگرچه عالم متشوش اطوارك کار و بار مجموعه‌سی رابطه کبی
پریشان و رسم بی ضابطه کبی ناچسبان در لکن مزرعهٔ آخرت
اولدوغی جهتندن هر مرد موفق کم طالب جلیهٔ حق اوله
نظم در همه چیزی هنر و عیب هست عیب مبین تا که هنر آید بدست
سر مقتضاسی اوزره بو مار پر نقش و نگارك زهر محن دلگدازنه
با محبوب کمال حذاقت ایله اندن تریاق عبادت تحصیل و مقربتی
منفعته تحویل ایدر نظم الدهر فيه مساءة ومسرة فخذ ادهرك
ان يذم و يحمدا سر جمع اهل فضیلتك سر شمع و تماشی و عالم
علم و معرفتك سرمد روشناسی بودر انبانك دواهی

طاش السهم عن الهدف ای عدل عنه

دوارها

داریات الدهر اجمه

دداریاتندن بیزار و رتعاد غلفت غامره دن بیدار اولوب
متاع فانی زندکانی دن بو جمله اظهار فراغ و نهایت
دهر بر تعبی بو قالبه سبکدار فراغ ایلمش که مطعه جزی الله
عنا الموت خیراً فانه ابر بنا من کل بر و ارأف یخلص الشرف
النفوس من الردی و یدنی الی الدار التی هی اشرف

الحدیث الحادی عشر

طالب علم اولان سعادتمند لایق اولور نور و رحمه
بو حدیثی بیورردی پیغامبر طالب العلم طالب الرحمة
تمام الحدیث طالب العلم طالب الرحمة طالب العلم رکن
الاسلام و یعطی اجره مع النبیین دیلمی مسند فردوسده حضرت
انس دن رضی الله تعالی عنه بو عبارت ایله روایت ایتدوکی
جامع الصغیرده اشارت اولنمشدر علم اشیانک معتنی بهاسنک
اشرف و ابهاسی و کان مکانک امکانک جواهر بهاسی اولوب
منزله بهائم و دوابده اولان جهله ناصوابدن مابه الامتیاز
داسبابی سعادت دارینه و وسیله جمع و احتیاز در رباعی
اقبال مدام و عز دائم علمست و آن چیز که دست شرع را قائم
و آن خاصیت نغز و مکرم که بدان ممتاز شد انسان ز بهائم
منظاهر رحمت اولان ارباب علم و حکمت وعده رفع
درجات ایله نجوه انی تده جایگیر ذاتیاء خیر کثیر ایله مظهر فضل

باجی که از وبهره کونینی علمست
تخمی که بروشادن شبتی علمست
مشغول بعلم شو که در زیر فلک
ملکی که زوال او نیستی علمست

ب

علمست

علمست

کبیر اولوب

وما يعقلها الا العالمون مضمونی اوزره جهله بدتبار حيز اعتباردن
دور و ادراک حقائق اشيا زمرهٔ علمايه مقصور و مخصوص علم که
محض رحمتدن منبعث و مجرای سبق عنايتدن منشعب
اولماغين رحمت ايله ممتلا زمان و رونق فزای زمين و زمان
بر همای همايون فردر که هر گدای بی سر و پايه سايه صاله همسال
و امثالی بيننده فی الحال رتبهٔ شرف و کمال بولور و بر کيميای سعادت اثر
درکه هر مس بدطينتی که حجر تربيتنه آله ميزان قدر و اعتبارده
کامل العيار اولور **نظم** خاتم ملک سليمانست علم جمله عالم صورت
جانست علم **نثر** اما مجرد علم و درايت کفايت ايتمز علم عمله
مقرون و مشفوع و علم علم و العمل الصالح يرفعه ساعد سعادت
مساعدی ايله منصوب و مرفوع گرکدر تا که معقد متيندن نتيجه حظ
و صاحبی بار گران امانتی دوش استطاعت ايله حامل اوله **نظم**
حجت ايزديست درگردن • خواندن علم و کار ناکردن **نثر**
فرمان شرعه تابع و پذيرای نهی و لا تکن الرابع اولان طالب
خوشه چينه حديث اطلبوا العلم ولو بالصين عجب ناصح ناصع
و آيت او من کان ميتا فاحييناه ده علماء احياء ميتی جاهلدر
تعبير و حيات علم ايله تفسير اتيدکلری شرف علمه برهان ساطع و قاطع
و وجه علم حسن و صبيح و روی جهل شنيع و قبيح اولدوغی مجمع عليه
و جمله ملل و اديان ده اهل علم و عرفان بنان توقير و حنان ايله

قال ابو الدرداء رضی الله تعالی عنه کن عالما او متعلما او مستمعا ولا تکن الرابع فتهلک کذا فی الاحياء

ایله مشارٌ الیه اولوب آسودهٔ مظلّهٔ جهالت اولان اهل غفلت
هر ساعت لسان حکمت ایله معاتب و ملوم و علم و فضیلتک
شرف و نباهتی فضلاً عن النقل بداهت عقل ایله متیقن و معلوم در
زیرا هر شخص نادانه کائناً من کان بر امر سهلده سناد جهل اولنسه
قبولدن عار و نسبت دانش و معرفت اولنسه فرح و بشاشت
اظهار ایدر صاحب قدر و الای اللهم وال من والاه و ساحت استغناء
جاه ماانجیته ولکن الله انتجاه امام اعلم اقضی حضرت علی مرتضی تک
رضی الله تعالی عنه تحقیقات سنیهٔ سمیه و کلمات علیهٔ حکمیه لرنده ذکر
کفی بالعلم شرفاً انه یدعیه من لا یحسنه و یفرح به اذا نسب الیه بو قطعه که
عالم علمک کاشف رازی اولان امام فخر رازی یه منسوب در
لواء حسن بیانی باروی استحسانده منصوب در قطعه
طلب کردن علم ازآنست فرض • که بی علم کس را بحق راه نیست •
کسی ننگ دارد ز آموختن • که از ننگ نادانی آگاه نیست
اگرچه علم دواء نفس مریضه و طلبی هر کسه فریضه اولدوغی
مسلّم در اما اول علم مفترض الطلب میان ارباب ده مکتوم
و مبهم در بو بابده علماء اولوا الالباب تفریق تشتت فرقی هر بری صدد
تحصیلده اولدوغی علم جلیله حمل ایلیوب اختلاف رحمت
نمونلری سبب تشعب ظنون و نمودار الحدیث ذو شجون
اولمشدر امام حجة الاسلامک تحقیق و اعلامی اوزره مرض نفس و هوایه

دوا اولان شول علم عظیم الجدودی درکه بزم جهان فانیده شمع روح

حیوانینک انطفاسی ایله انتفا بولمایوب صاحبینی عذاب با غدابدن (عذبة السوط طرفه)

تقلیص و عقبات عقابدن تخلیص ایله بیرامن ول بر امتندن حضرات

حسرات دوره و اول علم بی ریانک ضیاسی ایله وحشت آباد گوری

پرنور اوله **قطعه** یامن تقاعد عن مکارم خلقه ٭ لیس التفاخر

بالعلوم الفاخره ٭ من لم یهذب علمه اخلاقه ٭ لم ینتفع بعلومه فی الآخره ٭

سر بعض ادعیهٔ ماثورهٔ نبویه علی قایلها افضل الصلوة والتحیه ده

اعوذ بالله من علم لا ینفع و دعاء لا یرفع بیورلدی طریق حرمانیته

دلالت ایدر که هر علم نافع و ظلمت غوایتی دافع اولمایه **قطعه**

نه بدان لعنتست بر ابلیس ٭ که ندانند همی یمین زیسار ٭

زان بر ولعنتست کاندر دین ٭ علم دارد و بعلم نکند کار **سر**

اگرچه افنان فنون قصر حصردن بیرون اولوب ثمار اوراق

بی شمار مصداق کریمهٔ متشابها و غیر متشابه در لکن مجلس خلافته

شایستهٔ تحفنی حسبان دن حسبان اولان اتحاف باکوره

خیر العلم ما حوضر به در **نظم** انی لا اکره علما لا یکون معی ٭ اذا

خلوت زمانا فی جوف حمام **سر** شناوران محیط تحقیقه اقرار

و تحقیق بودر که علوم آلیه و عالیه ده تبحر و تفنن بلکه **نظم**

در همه فن صاحب یک فن تو لی ٭ جان دو عالم بیکی تن تو لی

سر معناسنده قصد رسوخ و تمکن ایدوب ثبت دفاتر وجود

اولا

اولان فوائد فرائدک الطف وانظرینی لوح محفوظ حافظه یه تسطیر
و هنگام ادارهٔ کلامده یاد داشتنک ناشنیده و ناسنجیده
تقریر ایلیه **قطعه** ما حوی العلم جمیعاً احد ٭ لا و لو مارسه الف سنه ٭
انما العلم بعید غوره ٭ فخذوا من کل علم احسنه **س** علمک مدح
و درودنده ورود بولان آیات و اخبار و کلمات کبار حاجت
حیطهٔ خریطهٔ شمار رسمادن اولوب **ع** زحد نطق و زوسع عبارت
افزوندر **س** لکن بارگاه جناب کبریادن حضرت ابو الانبیا به
علی نبینا و علیهم اشرف الصلوت و التحیات یا ابراهیم انی علیم
احب
کل علیم ایله خطاب و تکریم اولندوغی شرف علمه ابین شواهد
و براهیندر و آیت بشارت نمون هل یستوی الذین یعلمون
و سمو
و الذین لا یعلمون اشرف طوائفک علو شانن
ان لفظ فارسی و سمو
اسم و اسکون معناسنه
شهادت
سمان لره اظهر دلائل صحت رهیندر **قطعه** زهی رتبت
عالی اهل علم ٭ نگه کن که ایزدکی شان نشاند ٭ چو خوانی
بو حدث کنید ٭ بجنب ملائک برخویش خواند ٭

الحدیث الثانی عشر

انها
شب قدرک علائمن صورانه ٭ بو حدیث شریف ایدر
القدر
بلجة ای مشرقة
لها
لیلة لیلة بلجة تطلع الشمس لا شعاع
تمام الحدیث لیلة القدر لیلة بلجة لا حارة و لا بارده لا
مها
سحاب فیها و لا مطر و لا ریح و لا یرمی فیها بنجم و من علامة یوم

تطلع الشمس لا شعاع لها طبرانی مسند کبیرنده حضرت وائله دن
رضی الله تعالی عنه بو عبارت ایله روایت ایتدوکی جامع الصغیرده
اشارت اولنمشدر لطائف اتفاقیاتدندرکه بو حدیث شریفک
اولی بر مصراع وآخری بر مصراع اولوب مجموعی موافق بحر
خفیف بر بیت لطیفدر نحر محیط حقائق آشنا ایله آشنا اولان
جوهریان درر واریدعرفانه خفی ونهان اولمیه که لدی المحققین
وعند اهل الکشف والیقین لیلهٔ قدرک مصادفه ووجدانی شهر
رمضانه غیر مقصوردر بلکه سائر لیالی سنه ده دخی مشهود اولدیغی
مشهوردر جنود مجاذیب محابیبه عارض اولان معارض اولان حضرت
ابن فارضک بو کلام کرامت انجامندندرکه عند البلغا مستحسن
ومستجاددر اول شب سعیدک اطلاق وعدم تقییدی مستفاددر
بیت فکل اللیالی لیلة القدر ان دنت ‧ کما ان ایام اللقا یوم جمعة
شر جامی بلاغتی حامی اولان ملا جامی نک بو مطلع بالانسجامی
که طرزنده بی بدلدر اثبات مدعاده ادخل واولدر بیت
ای خواجه چه جویی زشب قدر نشانی ‧ هر شب شب قدرست اگر
قدر بدانی شر لکن افضل شهور واشرف لیالی مشهوره
اوفق وانسب اولدیغی سببدن اکثر زمانده اول شب چراغ
نورفشان کان شهر رمضانده اقتحامدر بلکه نقود منی اوتار
ثلث اخیر خیر نماده انتقاد اولنور خلعت دانش ومعرفتدری

طراز

طراز اعزاز من عمل بما علم ورثه الله علم ما لم یعلم ایله معلم اولان
علماء تحقیق و تأویل کشف رموز تنزیلده تأنق و احتیاط
و سورهٔ قدردن اول نور سواد نشین و شب تجلی آیینک تعیینه ایکی
وجهله استخراج و استنباط ایلمشلردر اولا لیلة القدر
لفظی که طقوز حرف معتبردر مذکوردر اوچ دفعه معاد
و مکرردر طقوزی اوچه ضربدن یکرمی یدی عدد ظهور بولور
و قول مشهور جمهور اوزره اول شب مغفرت قرین لیلهٔ سابع
و عشرین اولماغه اشارت بابشارت اولور ثانیا سورهٔ قدر که
هر حرف سعادت ظرفی راحت فزای بامدر و سامعه‌در بالتمام
والکمال اوتوز کلمهٔ جامعه‌در و اواخر سوره‌ده لفظ هی که لیلهٔ قدره عائد
و راجعدر یکرمی یدنجی کلمه مقامنده واقعدر بو نکته دخی اول
شب پر انوار سابع اولماغه اولماسنی دانمازه فزوا ایما ایدر سورهٔ
قدرک سبب نزولنده نیچه وجه مقبول زبانزد مفسرین
و نگاشتهٔ کلک براعت قریندر وجه اول بودر که بنی اسرائیلدن
بر اهل صلاح و شاکی السلاح وار ایدی که بیک آی گونبدزلری
ایله نبرد و مناهده و بند زره پیرکرهنی هیچ بر محلده حل ایتمیوب
کمال حزم و انتباه ایله فی سبیل الله مجاهده ایدردی اول شخص
اسرائیلینک جدینی جد و جهدیلی نظم سید انبیا بنا رسل مقصد کن فکان
امام سبل شر حضرتلرینک منظار دلنی نظرلرنده انعکاس پذیر

در آیینهٔ انظار

سوره‌ه

رجل شاکی السلاح اوالکامل ذوالشوکة
فی السلاح مقلوب شائک ... صح

المناجزة فی الحرب
المناهضة صح

الحد ... دلیل ... صح

[illegible]

اولوب امت شکسته بال پریشان حالك قصر اعمار وقلت اعمالندن
قلب پاکلری اندوهناك اولدقده اول حضرتی تسلیه وکاشانهٔ
دل پرنورلرینی غبار فتوردن تخلیه ایچون سورهٔ قدر انزال
وامت بلندهمته اول شب عالی قدر اعطا واجزال اولندی تا که
پس ماندکان خیر القرون بلکه پیش خوانکان نحن الآخرون
السابقون کنج ویران آخر زمانده کنج نهان رتبهٔ احد بعدل
الفا الفا ایدوب قلوب امت ضعیفهده بو موهبهٔ لطیفه تمکن
ورسوخ بوله ده مجاهد اسرائیلینك پرستش حدید وطویلی صحیفهٔ
روزکاردن بوقلمون آثاردن منسی ومنسوخ اوله وجه ثانی بودرکه یکسوز آوازهٔ
آفتاب کردش دهر وشهرت یافتهٔ غدوها شهر ورواحها شهر
یعنی حضرت سلیمان امین که رسالت وسلطنتی جمع وتألیف
ایله صیت فر وعلاسنی کوش ملأ اعلایه کیرمش ایدی وصاحب
قران ساهرهٔ طول وعرض ومخاطب انا مکنا له فی الارض اولان
حضرت ذو القرنین ممتنع القرین که اصح روایتده وزرهٔ سلطنته
ولایتی ضم وتلفیف ایله لشکر عدل وانصافی قافدن قافه ایرمش
ایدی ایکیسینك دخی طبیب سداد خدادادلری نوش داروی
تصفیت ووداد ایله دافع زهر قهر ومدت حکومت بانتظاملری
بالتمام بیك سنه اولوب طول زمان سلطنتده جمع وجبارت
ایدکلری مثوبات عدالت وعبادته فواء امتك خستهٔ خواطر

مکسورهلری

الفا وحده ق

لف ضد نشر
کلفقه ق

کمسورنلری سورنا مسفور، یه سبب نزول اجلال واول شب
پر طرب که نظم شبی بصبح سعادات نتیجه آبستن که روزنامۀ
دولت بدان مورخ بود نثر آنک محاسن نیجی حسابندن بر
باب در تفاصیل عنایت ازلیه یه فهرست اجمال اولدی تاکه
گرسنه چشمان ضعفۀ امت خوان یغمای نعمای نهایتدن
نائل قسط بی پایان وقامت با استقامتلرینه خلعت جنت
بهای والله یضاعف لمن یشاء جلاله برازنده وشایان اوله حیوة
الحیواند بسط زرابی بیان اولنمشدر که خلفاء بنی امیه نک اولی
معاویه بن ابی سفیان وآخری لقب حمار ایله اشتهار بولان
مروان در که مدت خلافتلری سکسان بیلدن زیاده واقرون
وسنین مذکور بحسب الحساب بیک شهر اولدوغی معلوم
محاسبان ذوفنون در امویه نک اسباب شوکت قویه لری
هب هبا وآلات جمعیتلری دست خوش تفرق ایدی سبا
اولوب خورنق زیب رونقلری للکوب نائبه نائبه ماحق
شیء الاهان ونام وناموسلری مانوسلری نظم ثم انقضت
تلک السنون واهلها فکانها وکانهم احلام نثر حق سند
نابود ونهان اولدقده امام ابن الامام سبط خیر الانام سرچشمۀ
شجرۀ آل مصطفی حسن الفعال رضی الله تعالی عنه وعن امه وابیه فاطمه
النبیه وبناته وبنیه هنگام ترک خلاف وکین ده که مصداق

برازنده بوده کیمک دیبا زیشق ویاراشمق لغه ابد

بیک شهر سکسان اوچ بیل دورت آی اولور

فرموده سيصلح الله به بين فئتين عظيمتين من المسلمين ابدي
معترضانِ لئيمه اسلوبِ حكيم اوزره تلوينِ خطاب ليلة القدر
خير من الف شهر ايله تمهيدِ جواب بيوردقلري نكتهٔ سرّي منكشف
ومنجلي ومجوبهٔ كرامت ورآءِ سرادق جفر وخافيه دن نمايان ومتجلي
اولدي مصراع فما مثله عن مثله ببعيد

الحديث الثالث عشر

خيره هر كيم دلالت ايلر ايسه آخرتده بولور جزاي بهاي
ساعيء خير اچون بيوردي رسول فله مثل اجر فاعله

تمام الحديث من دلّ على خير فله مثل اجر فاعله صحيح مسلم وسنن
ابي داود وترمذي ده حضرت ابو مسعود بدري دن رضي الله تعالى
عنه بو عبارت ايله روايت اولنمشدر بوكا مشابه ومداني اولان
احاديث صحيحة المباني دن دركه الدال على الخير كفاعله والله يحب اغاثة
اللهفان سنن ترمذي ده بو قول صحت قرين تبيين وتوصيل
وسبب ورودي بوكونه تفصيل اولنمشدركه خاص الخاص جنابِ
ربّ صاحبِ وقت لا يسعني فيه ملك مقرب رسول نبيلجو ع
عليه صلوات الله ثم سلامه حضرتلرينك نديء نداي قرين لرينه
براعرابي حزين ولوح ونقص بزنانيء نعمت بارده دنوا قترب ايله
كسب تلوح ايدوب نوائب روزكارنا هموار ايله مركوب رهوار
كرفتار عطب بوار اولدوغندن اظهار عجز وبيچاركي وكمال ضراعت
وابتهال

وصل الحبال وغيرها توصيلاً وصل بعضها الى بعض ومنه ولقد وصّلنا لهم القول اساس

الندي على فعيل مجلس القوم ومتحدثهم ح

الندى الجود ح

تلمّحت نفسي تلوحاً اظهارت ح

الحمولة ما احتمل عليه القوم من بعير وغيره ح

دانه‌هال ایله استدعا حموله وبارکی ایلدی رباعی صدری که زهرچه
بود برتر او بود مقصود ز اعراض و جوهر او بود انجا که میان
آب وگل بود آدم در عالم جان و دل پیمبر او بود شعر فقدان مرکوب
ایله اول سائل منکوبه باسط ید اعتذار ع ولا اجود ید الا بما تجد شعر
ایله پاسخ گذار اولدقده حضار مجلس پر انوار دن بر صحابی کرم
شعار که میان صحب کبار ده روشناس و وجهه مدلول ان لله
عبادا خلقهم لحوائج الناس ایدی دیدی که ای شفیع سرگشتگان
یوم العرض و گنجور خزائن السموات والارض اکرام قضا نوانک حوائجنی
ایدرسه بو سائل نامرادی بر جوادراد کرم زاده دلالت وارشاد
ایدهیم که اعطاء مرکوب ایله خاطر مکروبنی انشاد وشاد و زحمت
جلیله‌ راجلیه دن انجا ایله اعانت و انجاد ایلیه حضرت رسالت
پناه علیه من التسلیم اکمله واذکاه اول حین ده حضار نادی
سعادت قرینه من قال علی خیر حدیثنی الی آخره افاده و تقریر وام
تضاعف اجری تسهیل و تیسیر بیورد یلر قرطبی قرطه بیانی
آویزه گوش اهل ایقان ایلمشدر که دال ایله فاعل مصادفه اجر
کامل ده برابر و یکسان و بینهما مماثلت اجر و جزا داخل حیطه امکاندر
زیرا بو مقوله اعمال خیر و صوابک کمیت پاداش و ثوابی
وابسته فضل و نهایت دریسار بخش ایزد کردکار اولان غنی قدیرک
فضل وسیعندن بدیع و بدیع دکلدر که پای مکنت و توانی

داد لفظی فارسیدر جود و [illegible] معناسنه

انجا اعانه ح

سنکلاخ عجز وهوانده شکست اولان فقیر تهی دستک روی
عمل یسیرینه ابواب فضل کثیرینی کشاده ورتبهٔ حسن جزاسنی
کیف ماشاء زیاده ایلیه نظم ان المقادیر اذا ساعدت
الحقت العاجز بالقادر شعر خصوصا که خیمهٔ عملی ستون اخلاص ایله
مرفوع وحجرهٔ سرای کردارندن نامحرمان اغراض واکدار مدفوع اوله
لاجرم آثار افعال سنیه سندن تابش فحوای رب عمل صغیر تعظمه
النیه مشهود اولی الابصار وسنبلهٔ سعی اندک نمادن حبوب اسرار
والله یضاعف لمن یشاء مکشوف وآشکار اولور ع جزای
کرده هر کس بقدر نیت اوست شعر بو حدیث صحت مآثرک
اخوات ونظائرندن من فطر صائما فله مثل اجره حدیثنده دخی بو معنی
محقق ومقرر وبینهما امر مماثله ومعادله مرعی ومعتبردر بو مقامه
کلمهٔ قرطبی نک کلام با انتظامی درکه نقاوه سی تلخیص وسیاق
خامهٔ سنکسار ع عباراتنا شتی وحسنک واحد شعر دیارنده
کشت وکذار ترخیص اولنور من سن سنة حسنة حدیثی که
راویسی ابن ماجه وکتاب محاسن آدابه دیباجه درکان له اجره
ومثل اجورهم من غیر ان ینقص من اجورهم شیئا کلامی ایله افعال
داتمام اولندوغی مماثلت حقیقیه مسلکنی ترویج ومحرورانی
کرب ریبی مروحهٔ یقین وطمانینت ایله ترویج ایدر اگرچه بو موعظهٔ
پراعتبارزدن هر کس حصه دار اولمق شایسته وسزاواردر

لکن

لکن فحر زمان بزم منادمته مناسبتی و مملوک و سلاطینه قربن اولان
ندما و قرابینه خصوصیتی زیاده ترور گویا بر آیت کریمه درکه
اول طائفه نیکو شمائل شاننده نازل اولمشدر یا بر خصیصه عظمیدرکه
اهل قرب و استخلاصه اولانلر آنکله اجتبا و اختصاص بولمشدر
زهی حسن حال که بر مرد پاکیزه خصال مجالس اصحاب سعادتده
سوق خیراته تعوّد و نفس نافرمانی حصائد لساننده انذار
و توعّد ایدوب عناس دل بر عنا گسنده ع حیف باشد که چنکو گوهر
نثر معنا نسبی صورت نما و قل الخیر والا فاسکت جادهسنده
پابرجا اوله القاء شر و خبالده دخی وزر و وبالن بومنوال
اوزره در رتبه کلمه تقول لصاحبه دعنی معنی سندن غفلت
و ذهول ایدن ندیمان نا قبول اصحاب دولت و احتشام
نامنه اولان لئامه صورت حقده نیچه باطلی سوق و قلادهٔ
وبالی گردن حاللرینه طوق ایدرلر انلر دخی مرغ زیرک حسن مشربلرینی
بستهٔ دام تحقیق و هر مزاج گو و مزاج گیر کخوش آمد و صدق
الامیرینی تصدیق ایدوب کی طب اللیل جمع و نیل ایتدکلری
مال غیر حلال ایله نیچه جوامع و صوامع بنا و تخصیص و طاق و رواقی
آمر و عامرینک ذکر مدائح و مآثری ایله تخصیص ایدرلر زمانه دهاولان
اغنیا اغنیا اعنا ایتدکلری وقف و تسبیل اکثر بو قبیلدندر
منطوق الحلال لا یحتمل السرف قرار داده سلف ایکن عجب حالت

حالت آن کسان اولدیغی

اوعدته بالعقوبة
وتوعدته مو

العناس لکتاب
المرآت

الخبال الفساد
ح

وغریب جهالت درکه خلافنه ذاهب وعلی العمیانه عشوهٔ
خبط عشوایه راغب اولورلر زعم باطل ورای سخیف سافلری
بو درکه بناء شدادی بحسب الامر العادی ممتد ومتمادی اولماغله
مزداد خداداده مزداد بلکه مبانیٔ اوقاف قاف نهادلری ابد الآباد المزداد مفعول في الازدیاد
معمور وآباد اوله دل کدورت اثرلری بو معنادن غافل وبیخبر
درکه حرام مدتش شایستهٔ بارگاه مقدس اولمایوب مخوای
ان الله طیب لایقبل الا طیبا عروق اطماع آلودهٔ واغراض
بیهودهٔ بی قطع وحسم وکنبه زرنگار روزکار ان الله لغنی
عن العالمین نص مبینی نقش ورسم ایلمشدر اول مقوله آثار
غیر مقبوله بارگاه استغناء خداده هباء منبث وبانی بر
زورنک سعی نامشکوری بیهوده وعبث اولوب بلکه سحت
غرامت فزادن توقع خیر وجزا ایدنلری ایچون اوضار
ذنوب واوزار رایله آلوده وملطخ وشایستهٔ عذاب ودوزخ الوضر الوسخ جمعه اوضار
اولورلر اگرچه الفاء خیر وشرده اولان پاداش نفع وضرر بر
امر غیر متغیر وسنجیدهٔ ترازوی قضا وقدردر نظم این
جهان کوهست وفعل ما ندا سوی ما آید ندا ها را صدا شعر اما
دقایق خیرات وشروره اطلاع وعثور بر هوشمند عاقبت
بیننک پیشه وآیینی درکه هرکس زمان اختلاف واختلال ده
متحیر وعظم نظم احوال نامنجبر ایکن اول فئهٔ اهل سنته متحیز وعلبه
ظلمت

ظلمت بر عقد، كيس مميزه اولوب مجالس اصحاب دولدن بيني سوء عمل دن اجتناب وامتناع و هنكام سوق كلامده كونوا قوامين بالقسط شهداء لله ولو على انفسكم او الوالدين والاقربين نص مبيننه امتثال واتباع ايده تا كه قلوب آهنين لي آه وآنيني تأثير فحواي الكلام اذا صدر من القلب وقع الى القلب اثله جلب ايده وب مرآن لمحة رشد وايقانه نادي وحسن سوق ودلالتي ابله نتيجه خير ومبرته بادي اوله قطعه تكلم وسدد ما استطعت فانما كلامك حي والسكوت جماد وان لم تجد قولا سديدا تقوله فصمتك عن غير السداد سداد

الحديث الرابع عشر

كرچه انواع لطف حق چوق در طول عمر كبي كه يوق بدلي
فخر عالم ديدي كه ويربكا عمر ما علمت الحيوة خيرا لي

تمام الحديث اللهم بعلمك الغيب وقدرتك على الخلق احيني ما علمت الحيوة خيرا لي وتوفني اذا علمت الوفاة خيرا لي اللهم واسألك خشيتك في الغيب والشهادة واسألك كلمة الاخلاص في الرضى والغضب واسألك القصد في الفقر والغنى واسألك نعيما لا ينفد واسألك قرة عين لا تنقطع واسألك الرضى بالقضاء واسألك برد العيش بعد الموت واسألك لذة النظر الى وجهك والشوق الى لقائك في غير ضراء مضرة ولا فتنة

مضلة اللهم زينا بزينة الايمان واجعلنا هداة مهتدين سنن
نسائي ده حضرت عمار بن یاسردن رضی الله تعالی عنه بو عبارت
ایله روایت اولنشدر حیوه وزندگانی که عمامهٔ سنجهٔ شادمانی
ودیباجهٔ صحائف امانی در گوهر گران قیمت در که کان فضل
وجود پرورش وجود بولان جواهر اعطیه وما ثردن بجذافیرها
اغلی واعلی در و بر عظیم نعمت در که مهمانخانهٔ امکنهٔ امکانده
اولان الوان نعیم اکواندن بجذامیرها الذ واحلی در بر بهای
چشم سبز در که پلهٔ ترازوی استغنا سنده سلطان فرمانروا
ایله گدای دربدر همسنگ برابر اولوب شاهباز همت عرش
پروازنی صید زخارف دنیا وما فیها به صالمازو بر شاهد فروغ
ناپذیر در که مساس وصحبتندن نشور ونفرت ایندوکی حریف
ممکور مفتون بذل گنج قارون ایلسه بر آن مهل وامان
ویرمیوب حصول خاقیتی عبثنه الماز اما حمد معمور طول
عمر دخول سندید ومقبول اولمادوغی کتب حکمیه ده مشروح
ومقبولیتی بر قاچ شرط ایله مشروط در شرط اول اوقات حیاتی
غفلت وغرور ایله مضی ومرور اتمیوب نظم فهو كالصل
من بنات الافاعي كلما طال عمره زاد شرا اثر وعبدندن حذر
وهر ساعت تجدید فراهم طاعت ایله خیارکم اطولکم اعمارا
واحسنکم اعمالا فحواسنی رفیق سعی وحصر ایتمکدر نظم عمر بی توبه

همه

العطاء کالعطية جمعه
اعطية قاموس

اخذه بجذامیره
ای بجمیعه ق

فرکت المرأة زوجها
ای ابغضته محی
فروس قاموس

الصل الحية
ق

همه جان کند نیست • مرگ حاضر غائب از حق بود نیست
عمر و مرگ این هر دو با حق خوش بود • بی خدا آب حیات آتش بود شر
شرط دوم تأثیر پاییز شیب و نانوانی ایله رنجان سر سبز شباب
و جوانی نک ذبولنی تفکر • و بیضاء پر ضیاء صحنک مغرب
زمانی آفت خوافت ده • افولنی تذکر ایدوب کفی بالشیب ناعیاً زیر
عربانی پیش نهاد دیدۀ گریان اتمکی تعوّذ • سنت نبویه اوزره
ارذل عمردن تعوّذ ایلیه ع • در عیش خوش آویز نه در عمر دراز
شر زیرا ماننده ماروش طومار طول اعمار نشر اولنماق عند اهل
السداد • داخل حیز اعتداد اولمایوب بلکه هر پیر کبیر من تمنی طول
العمر فلیوطن نفسه علی المصائب سهم صائبنه • سپر و مجن و فقد
اقارب و اولاد • و غلبۀ اضداد دوانداد • ایله عرضۀ عوارض و محن اولور
رباعی درد که درین زمانۀ غم پرور • حیفا که درین دائرۀ عمر نورد
هر روز فراق دوستی باید دید • هر لحظه وداع همدمی باید کرد شر
نابغه نک که مجرای لسانندن • میاه فنون حسن بیان نابغه در
بو کلام رقت انجامی لازم الحفظ والتکرار • و سبب ایقاظ و اعتبار •
نظم حسب الخلیلین ان الارض بینهما • هذا علیها و هذا تحتها بالی
نشر خصوصاکه غمار طول اعمارده • دست و پا اوران اهل دنیا
زبردستنده • اولان هر دون و پستنک تقدم و تفوّقندن
اندوهناک و حزین • و کندونک تأخر و تفوّقندن جبین رضا

پاییز فصل خریف
معناسنه

حافظ
[illegible]

الغمار ای الکثیر
جمع غماره

پرچین اولوب بنجه ناصح الجیبک عرض نی حبنی اقراض وضمنا
افاعیل صانع حکیمه دخل واعتراض ایلمک لاجرم اعمال چند
ساله نی احباط وقسمت ازلیه به نا راضی اولدی بعض متقاضی
مهبط خذلان وخسرانه انهباط ایدر رباعی هر چیز که در ازل بآن
فرمان نیست کردن طلبش کار خردمندان نیست
وآن چیز که بهر تو مقدر کشتست کر میطلبی ورنه ازان خوان نیست
نثر سر محفل جامع قران ع رهبر شعب ایمان نثر خلیفه نی ربّ
رئین حضرت ذو النورینک رضی الله تعالی عنه کفتار نصیحت
مداری درکه من طال به الزمان یری فی نفسه الهوان قطعه من یتمنی
العمر فلیدّرع صبرا علی فقد احبابه ومن یعمّر یری فی نفسه
ما یتمناه لاعدائه نثر لبید بن ربیعه که صاحب قرحه بربیعه ایدی
درم ضعف هرم ایله ندیم ندم وناله وتکرر دهور دواربر ایله نوداله
اوله قد جای شکوایه نزول وافراغ وبیکر براعتی قالب
حکمته افراغ ایدوب دیمش که نظم ولقد سئمت من الحیوة
وطولها وسؤال هذا الناس کیف لبید نثر معبر خبر نی عبور
ایرن مردان غیور دن براهل خبرت عثور آفات طول حیاتدن
بوکونه نفثة المصدور وبث شکوای روزکار زده بی اختیار بدل
مقدار مقدور ایلمش که نظم ما کنت اوثر ان یمتد بی زمنی
حتی اری دولة الاوغاد والسفل نثر بعد طنبور کلام مستجاد نغمه

دهور دواربر
مختلفه

افرغ بهم
نزل

نغمهٔ افغانی زبادنه ایدوب مستمعی اولمان اولان نفس بدفرمانه بو وجهله تقریع واصل سابقه بو معانی تقریع ایلمش که **نظم**
هذا جزاء امرئ اقرانه درجوا من قبله فتمنی فسحة الاجل **نثر** شرط
سوم ایام عیش و زندگانی هرج و مرج و پریشانیدن سالم
و سلطان سبق رحمت آثار غضبه نعمتی سالب اولماقدر زیرا
هر اوان باهوان که فتنه و آشوب ایله آمیخته و مشوب اوله خمیر
مایهٔ فریاد و زاری و لباس خیریتدن برهنه و عاری اولور
واذا اردت بقوم فتنة فاقبضنی الیک غیر مفتون مضمونی اوزره
تمنی موت و منون مباح و رواودوای ردای عدیم المطاقه
شربت مرگ مر المذاق علاج و دوا اولور **ع** کفی بک داء ان
تری الموت شافیا **نثر** احادیث فتن و ملاحمده که آشوب
رسان اهل مراحمدر که بو وجهله تصریح و باب تفصیل و اطناب
تصریع اولنمشدر که شعل زمان قیامت لشانندکه نهیب
کلام و تدع الحلیم حیران آنک سکرات دهشت رسانندن
براشر و لهیب نهیب و یصبح المرء مومنا و یمسی کافرا آنک
شعلهٔ جهانسوز خرمندن برشرر دو رسباط نشاط جمعیت
خواطر تعویق و راه آخرتی منتظران بغیت بغته تطریق ایدکی
گرفتار حبالهٔ وسوسه اولان خبالهٔ ناکس فریاد کنان و خروشان
محلهٔ خاموشاندن عبور و سرپرشلری اوزره حشو تراب ذیل

الا اوان کالزیا ع زیته وسقی م

الشرط کصرو
اعوان الولاده صح

ابن الله البروی
من کل شئ صح

الجثمان الجسد

تمرغ فی التراب تقلب وتلوث

تمرغ اسرع

اعوذ بالله من الرین والران وهو ما رکب القلب من القسوة

حافظ

الطابع الخاتم

النسآء فی العمر ممدود

ونبوزایدوب خاک گورستان اوزره مرغ جثمانی تمرّغ و مهر
بری طیرهٔ یا لیتنی کنت مکان هذا القبر ایله تهواه تمرّغ وعدم
صبر شتاب و تمرّغ ایده. باخصوص که گریه و زاری لری ضمیر اضطرار
بی صیقل وجلا و غلبهٔ رانِ شقوت اقران ایله هر بری مصداق
ولبس به الدین و ما به الا البلا اوله رباعی نی کار به آب
دیده هر جی آید نی کام دل رمید هر جی آید نثر نی زندگی نخوش
دلی جی گذرد نی جان بلب رسید هر جی آید نثر اگرچه ارباب
دانش ع سرمایهٔ عمر ست و دراز اولی تر نثر مصداقنک
اطلاقنه مائل اولمشلردر اما اصحاب بینش ع عمری که بتلخی
گذرد کوته به نثر فحوای سدیدی اوزره طرف تقییده قائل
اولمشلردر حدیث مذکورک که نهانخانهٔ خاتمه سنده سر ختامه
مسک مکتوم و سطر آخرینی طابع عبارت واجعلنا هداة مهتدین
ایله مختوم در ارباب بصرت و بصارته تلمیح و اشارت ایدر که
نسآء و تعمیر ستایش پذیر اولمه سی نهایتی قرین هدایت
اولدوغی صورتنده در نظم عمر خوش در قرب جان پرور دنست
عمر زاغ از بهر سرگین خوردنست نثر اما شول طول حیات که غوائل
و تبعات دن مهذب و صاحبی انصباب سوط عذاب ایله غیر
معذب اوله بر سرمایهٔ گران وایه در که هر دمی سلطنت فی الغربان

وجه

وجهدن اعزّ و احبّ و مهر نفسی تحصیل قربات عالم اقدسه وسیله
و سبب در رباعی غافل منشین که این زمانیست عزیز
هر دم که برآید از تو جانیست عزیز عمری که بیاید و نخواهد رفتن
ضایع مکنش که میهمانیست عزیز نثر لاجرم شایستهٔ اهل همم
بودر که زیر فلک بی قرارده حیوة زودگذار ایله مغرور و مغلوب
و عنان ماسکهٔ غیرتی غلبهٔ غارتگر غفلت ایله ربوده و مسلوب
اولمایوب روزنهٔ بطالتی مسمار جد و جهد ایله تسمیر و کسب
بضاعت طاعتده ساق سعی و عزیمتی تشمیر ایلیه رباعی تا چند پی و ساغر
و ساقی طلبی با اهل فضول هم وثاقی طلبی نامد که آنکه
چشم دل باز کنی وز باقی عمر عمر باقی طلبی بو حدیث فوائد
اشتمالک خلالنده نموده اولان خصال ستوده نک اکثری
مسبوق بالبیان و آخری دخی ضمن اوراق آتیه ده موعود الاتیان
اولماغین منهل مقال نصیحت نصاب که اعذب من ماء اللصاب در
تکثیر سواد تکریر ایله تکدیر اولنمایوب من عادات السادات معاداة
المعادات مدلولی ایله تمهید عذر و اضح القبول و حدیث
معاد قلیل المفاد دن انصراف و عدول اولندی نظم
صد کتاب ار هست جز یک باب نیست صد جهت را قصد جز محراب
نیست گونه گونه خوردنیها صد هزار جمله یک چیزست اندر اعتبار
از یکی چون سیر گشتی تو تمام سرد شد اندر دلت پنجه طعام

قوله اعذب من ماء اللصاب. جمع لصب و هو مضیق الوادی. س

الحديث الخامس عشر

حلم وصبري همیشه پیشه ایدن | ازلی عهدی اوله مزناسی
حلمه ترغیب ایدوب بیوردی رسول | كان ايوب احلم الناس

تمام الحديث كان ايوب احلم الناس واصبر الناس و اكظمهم للغيظ حكيم ترمذي حضرت ابن ابزيدن رضي الله تعالى عنه بو عبارت ایله روایت ایندوکی جامع الصغيرده تصحیح و تسطیر اولنمشدر حضرت ایوبک احوال پر آشوبی تاریخ انبیا وسائر دساتیر قدماده كما ينبغي تصفيه الطبايع بسط و تشباع اولنمشدر اولبابده تفصیل اسهاب اولنمايوب زبان وقت حال املا واملال ایندوکی کلمات بی املال ایله رقم اختصار و مسرح خامه شکسته رسلوک محجه اقتصار اوزره اقتصار اولندی فی انسابه انتساب ایدن مفسرینک تحقیق وتبيين لري اوزره حضرت ایوب عیص بن اسحاقک اولادی دندن بر نبي صابر و مکابده ارنج بی قیاس ایله الفت و استیناسی اخذ ونه ماضي وغابر در نظم ولبس الفتى من حسن الحطب صبره ولكنه من حاز في صبره خطب نثر قبل الابتلا بدي بيل رسالة نبوتي تبلیغ وامر دعوت امتده سعي بلیغ وجد بليغ ايدوب الحق اوج لمسنه رکن کعبه اسلامي استلام وما عداسي نيروي بازوی حطغيان ایله اساس خانه دین وایماني قلع واصطلام ایلدي اوندن زیاده اولاد

قسمت على الامر واقتسمته

الاصطلام الاستيصال

اولاد ذکور و اناثی و بیحد و لا یعد مال و اثاثی اولوب طبقهٔ
شکر و سپاسی پاس ایله قید عتید و هر آن جناب و ناتب
بی امتنان دن جلب مزید ایدر ایدی که سر خوان اضافه و حسن
جلیس و مهمان خانهٔ بی بهانه سند کاسه لبن و لابه
نظم یبیتون فی المشتی خماصا و عندهم
من الزاد فضلات تعد لمن یقوی ٭ اذا خمد
عنهم ضیفهم رفعوا له ٭ من النار فی الظلماء الویة حمرا نثر
تا که تیر شست تیز قضا سپهر عادتی خارق و خلال سحاب قدر دن
درخش چشم ربای امتحان بارق اولوب اولا ببدر معاش فی بندر
کار و بار و زبانشنه رخاء رخا یرینه نکبت نکوب هبوب ایتمکله
مجموع عرض و عینی طرفة العین ده کرنا داشتدن به الریح و جمله
اسباب تجملی مطمورهٔ فنایه طرح اولدی نظم یا سلوتا العیش
لو دام النعیم لنا ٭ و من یعش یلق روعات و اهوالا نثر تا نبا
ثمرات فؤادی اولان اولادینک نهادی که هر بری گلزار
رشاد مادر زادک بر سرو آزادی ایدی ٭ فخر علیهم السقف من فوقهم
نص بر عبرته مظهر اولماغله دفعهٔ ساکن شکنای گور و خرم آباد
حرم جنان دن دست برد منقلبهٔ ممات ایله دور اولدیلر نظم
اثر که داد باز ستاند بعاقبت ٭ دانا که پرورید بجا کش کند دفین
نثر بعد خرائب محن و کرائب ممتحن و مبتلی و مضیق فقد

اول عنا ثمر و فنا ثمدن بر غنی
و عائل عالمانش ایدی

بیدر و من
معنانشه
دن باش المال و العاش
الد باش المال
الکبة المصیبة کالنکبة
جمع نکوب

الضرائر الاشتغال
الکرائب الشدائد

السلا مقصور الجلدة الرقيقة
التي يكون فيها الولد
والنقطع السلا
اي اوديب الحيله
الحيله ح

وسلامت ده منقطع السلا اولوب جسم انوري اورام بيجه ورم ايله
پرآماس وصفحۀ بدن مصفاسنده هر نقطۀ نقطۀ خارشش
فزا كويا هر پاره الماس اولدي ع نارفته يكي فتنه بلاي دكر آمد
نثر بو دكلو اوصاب واوجاعك اجتماعندن هر كرته ناله وده
وصدمه اولي ده هر كلام ناسزا تفوه ايتميوب بلكه نظم هي المقادير
تجري في اعنتها ٭ فاصبر فليس لها صبر علي حال نثر منطوقه
دتوفي محكم وسحب متكاثفۀ اندوه وملالك خلالندن شاهم
بوارق حكم ايدي بعض روايات ده اولاد دستوده صفاتي
بغتة الهلاك وشمشير اجل ناكهان كبر ايله صفحات سينۀ سينه لري
چاك اولدقده مصراع فما لعينيك ان قلت اكففا همتا نثر سخن
بي همتا نسبي اوزره ابر بهار كبي كريۀ بي اختيار ايتمش ايكن كبرو
في الحال رجوع وابتهال ايله تلافي وقبل ارتداد الطرف رفيق
شفيق توبه وصرف ايله تلافي ايلدي نظم بلرزيد چون بر كهاي
درخت ٭ كه ناكه بر آن بر زند باد سخت ٭ پشيمان شد از كرده
خويشتن ٭ روانش بشوليد از ننك تن نثر بد مست
٭ ابيات لعن ونفرين وناسزا كوي ولا تجد اكثرهم شاكرين معارض
معارضه ده لائم اولاغه منتصب وقائم اولمش ايكن كوردي كه
پيام ضجرت انجام دن مقدم هيك نيك پي توبه وندم سدرة
المنتهايه صعود ومقصد صدق قبول ده قعود ايلمش نظم

النقطة ديكر
البثرة ح

منتظر

لا يقبل الله صرفا
اي توبة ح

مركب

مركب نوبه عجايب مركبست ٭ بر فلك نازد ببايك لحظه پست ٭
نثر لاجرم خاسر وخايب آتش وآتب اولوب غريق سيلاب
حسد وشين وفرط جزع وحنين ايله مضرب مثل رجع خفي
حنين اولدي نظم كسي را كه ايزد كند ياوري ٭ كه يارد كه
با او كند داوري نثر بالجمله حضرت ابو بكر سراپا اشلا واعضايي
تورم وهر كس الفت وزلفتندن تبري وتبرم ايدوب بالاخره
خارج شهر بر شوره زده بر مزبله قرية الجبوره طرح وطرد ودعوتنه
اجابتدن اقارب واجانبي منع وكرد ايلديلر نظم هر جام غم
كز كف ايام كشيدي ٭ گفتا سبك آشام كه جام دگر آمد نثر
اقربا واحباسي ترك عيادت بلكه نيچه دشنام نافرجام ايله تصريح
وتعريض ايدوب هان حليله جليله سي اول كماشته اي انا سه آمد شد
وشوهر شكسته بالنك حالني تفقد وتشتد ايدردي بو دكلو ايام
آلامده نظم چون زبالا نهد بلا بنو روي ٭ رو تواتنه گوي آمكوي ٭
كي كند با قضاي او آهي ٭ چه فرومايه وگمراهي نثر فحواسي او آن
دل قابلنه مقابل اولوب نه لسان شاكرنه بر قول رد جاري ونه
قلب ذاكرنه بر خاطره بد هاجس وطاري اولدي قطعه صبرا جميلا
علي ما ناب من حدث ٭ والصبر ينفع احيانا اذا صبروا ٭ الصبر
انفع شيء يستعان به ٭ علي الزمان اذا ما مسك الضرر نثر جسم پاكيني
آزرده وزخمناك ايدن كرملر صورت كرمده گوهر رنگله نظم

الشلو بالكسر جمعه اشلاء الاعضاء

الكرد الطرد

تنشدت الاخبار اذا كنت تريدان تعلمها من حيث لا يعلمها الناس

تنمي رأسه روي ح

عاشقم بر لطف و بر قهرش بجد ای عجب من عاشق آن هر دو ضد شن
محواسی اوزره دائما استعذاب عذاب و استلذاذ سلوای بلوی فی
ایتمکله قلق و اضطراب دن بلکه اونار غمک بر وبمی نفسی
اطراب ایدوب بو حال غرابت مآلدن مخصوصان لنشر بف لا
یعزون و سندرنه صومعه کردون استغراب و تعجب بلکه ش
طعنه بیهوده الجعل فیها دن وراء سجاف استبعاد مستتر و تحجب
ایدرلر ایدی اول حضرتک مدت ابتلا و شدتنده نقله وقایع سنین
اولان جهره رواة و مورخین ترک لاف ائتلاف و گلستان
حسن بیاننده غرس خلاف اختلاف ایتمشلردر ع و ما آفة الاخبار
الا رواتها نتر اما محمد بن جریر طبری اوزره زمان آزمانشی امتی ان
هفت سال علی الاتصال تزاید و امتداد و آناً فآنا شجون اشجان
گوناگون تضاعف و اشتداد بولدی فدن بدنی بر وجهله نشانه
منجنیق نصب و طوفان انواع اوجاعه مضطبع لمس ایدی که
واقعه فاقعه سی سر نامه صحیفه ثم الامثل فالامثل و ذات کوه
وقاری خزینه ثبات و اصطبار زده ضرب مثل اولوب زناد
صبر ضبر زداسی بین الوری وری و خلعت خانه غیب تبعوث دن
انا وجدناه صابرا تشریفنه جدیر و حری اولدی شعرا انک فرید
عصری ابن لنکک بصری اول مثل بی مثلی بو وجهله ضرب
وسلوان تأسی ایله تسکین ماده کرب ایلمشدر قطعه

الفدن
القصر
ح

الصبر المر
ح

وری الزند و هو
وری خرجت
نار

تحن

نحن من الدهر في اعاجيب ٭ فنسأل الله جبر ايوب ٭٭
افقرت الارض من محاسنها ٭ فابك عليها بكاء ايوب نثر
بوندن زياده تحمل و تصبر نيجه تصور اولنور كه برسئول مقبولك
٭ من يساري عصف اعصار نائبه و اغبار رايله دست
خوش روزگار و العنوق بعد النوق مثل منطوقي اوزره
تقلب دور برجور ايله بعد الكور حور كرفتار اولوب اول قوم
كثير الفريه قريه بقريه اجلا و تنكناي ضرعانه الجا ايتمشلر
ايكن قلب صاف پاكيزه اوصافنه ذره قدر كدر كلميوب
صاعقه جهانسوز بددعا ايله كروه عدانك بيادر كاروبار ننجه
تار ومار ايتمدي و دشنام و ايذالري ازاسنده اول قوم
مستحق اللومي قولا و فعلا الجتمدي بلكه لسان حالي هنكام
تفاقم اندوه و ملالده نظم صبرا جميلا اذا تأتيك نائبة
وان عتبت فلا عتب على الزمن نثر نشيديني انشاد و زمان
اشتداد ازمتده تيقن انفراج و راحت ايله نفسي نشاط
ايدر ايدي قطعه اذا ضاق ذرع المرء واشتد حاله ٭ وحفت
به الالام وانقطع الرجا ٭ تداركه رب البرايا بلطفه ٭ واعطاه
من كل الشدائد مخرجا نثر بو اسلوب نامسلوب اوزره ممتد
تجاوز حد ايلدكدن صكره ضدي انعكاس هذير وسنك
كران بلا قطع مسافه بالادن صكره مائل طرف زير اولوب

الاعصار ريح تثير الغبار وترتفع الى السماء كانه عمود ق

اعسر الرجل اضعاف ق

العناق الانثى من اولاد المعز والموجعة عنوق والنوق جمع ناقه وفي المثل العنوق بعد النوق يضرب في الضيق بعد السعة ق

بيادر جمع بيدر خرمن معناسنه

اذا ما اتاتيك نائبة فاصبر صبرا جميلا

عنایتلی علتی اول حضرتک تاب و قوتنی اذکیندن زیاده
و قدرت ناقه قبل وقوع الطاقه اشیاء معدوفه‌لی باعیانها
المعلوفه بعث و اعاده ایلدی قطعه درد یوقدر کده دیو
طبیب فیض حقه کیمده کوردی دردکم اول درده درمان ایتمدی
صبر یوقدر مردم عالمده یوقه روزکاره قنغی مشکلدرکه تدریجیله
آسان ایتمدی نثر اصح صحیحینده بو حدیث معنعن و عنوان
صحت ایله معنونده در که حضرت ایوبک بعد انقضاء الکروب
ضبابه اندوه و نائره‌سی شعشعه آفتاب فاستجبنا له ایله انقشاع
پذیر و دیده منور عاقبت نکری کحل الجواهر مژده و آتیناه اهله
و مثلهم معهم ایله روشن و قریر اولدقده برکون بدن شستی شست
و شوبه اشتغالنده و متن حدیث صحیحده ایراد و تصریح اولندوغی
اوزره عریان اغتسال ایلمش ایدی ناکاه اراده قادر جواد ایله
صورت جراده زر ناب آتش تاب منطایر و اول مغتسل
صافک انجا و اکنافنده متناثر اولدی حضرت ایوب اول
قراضات بیشماری کف کوهر نثاری اطرافندن جمع و فراز و تطرق
انتشار و تفرقدن احتراز ایتدوکده عالم بالاء والاذن کوش
بشایر شنونه پیام نوازش نو واصل و سوراخ صماخنه
یا ایوب الم اغنیتک عما تری نداسی داخل اولدقده بلی یا رب و لکن
لا غنی لی عن برکتک کلام دلپسندیری ایله القاء معاذیر و کمال نیاز

وابتهال

حافظ
عاشق که شد که یار بحالش نظر نکرد
ای خواجه درد نیست وگرنه طبیب هست

وابتهال ایلیه آنانکه غنی ترند محتاج ترند نثر معناسنی نقش
کتابه نقر ایلدی مورخینک راوی صحیح الخبری اولان طبری
دیمشدر که اول حضرتک محل بعثتی اولان قریهٔ نزهت سمات
خطط شامات ده، بر جای خوب و نامی میان خاص و عامدر
قریهٔ ایوب درون اقطار دشت و گلزاری گشت و گذار
ایدرکن اول مشار الیه هذا مغتسل بارد و شراب اولان چشمهٔ
فیض یابک منبع منبعنی گوردم و اول توتیای باصرهٔ ادراک اولان
خاک تابناکه یوز سوردم بهر بیماری طاقت و توش که اندن بر
قطره نوش ایده، ساحهٔ برء الساعة فی الحال شفا و اندماله
مائل و قلب فی قالبنده اولان رنج و تعب که مقدمهٔ هلاکدر تعب در
بالکلیه زائل اولور لکن تهذیب الاسماده اشارت ایدا اولندوغی
اوزره اول حضرتک مأواسی که اعجوبهٔ دوران در مبعث و مقابری
مضافات شامدن قصبهٔ حوراندر و مرقد حاجتروا سی
قرب نوی ده بر قریهٔ بابرگ و نوادر اولوب اوزرنده بر مسجد معمور
وجامع لامع النوردر و اول در روی صفحهٔ مرقده ان السعادة لتلحظ
الحجر قول معتبری اوزره بر نشانه و اثری آشکار در و حضرت
ایوبک نقش قدم مکرملری اولماق اوزره معتقد صغار
و کبار در نظم واذا تأملت البقاع وجدتها تشقی کما
تشقی الرجال وتسعد نثر و اول جای جنت نشانده بر چشمه

توتیا کحل
معناسنه

التعب بالتحریک
الهلاک
ح

روان سائح وسائغ وقرانده واردا اولان مغتسل بارد اولماق
اوزره مستفیض وشائع اولوب اهل برّ وحضر وسائر اصحاب
سیر وسفر اول منهل نابدن اغتسال وتشراب ایله تداوی
واستشفا وصاحب قبر اولان نبی جلیل القدرک قوت
روحانیتندن صدق نیت ایله استغاثه واستشفاع ایدرلر

نظم ای بسا درگور خفته خاک وار به ز احیا بنفع وانتشار
خاک او هم سیرت جان میشود سرمهٔ چشم عزیزان میشود شعر

حضرت ایوبک دامن امنیتی کوهر استجابت ایله پر ونائل شرف
فکشفنا به من ضر اولمه‌ده وجوه شتی ابانه وانبا اولنمشدرلکن
ابن جریر طبری نک قول معتبری اوزره ما من ایمان واسلام
واستکانه ایدن اشخاص سه گانه یدی ییلدن صکره اول
حضرتی تعهد وحسن اعتقاد ایله عیادتده افتقاد وتعهد ایدوب
کوردیلرکه وجود کریمی صدید وریم ایچنده غلطان وصورت
نبوتده اولان نبوت ایله بی تاب وتوان اولمش مکتوم قضادن
غافل وپایه ادراک وذکالری سافل اولماغین امتحانی امتهاندن
فرق وتمییز ونبودکلو ابتلای شان انبیاده تجویز ایتمیوب دیدیلرکه
اگر حضرت ایوب سلطنت نبوتدن مخلوع ودرخت اقبال
بر باری دبور ادبار ایله مقلوع اولماسه سهام دواهی وخامه
نشانه وسپر سراوت مقتی حرمان نوائب پر نشانه معتنش

مُعَشَّشِ و آشیانه اولمازایدی بو کلام شماتت اسلوب
مسموعِ حضرتِ ایوب اولدقده نی اختیار سیفِ صارمِ
دعایی تقلد و اصابتِ ضربِ شماتت ایله ترک تجلد ایدوب روی
مأمولنه شرعهٔ قبول باز و طبیبِ عنایتِ ازلیه سقام عقامنه

العقام الداء الذی لا یبرأ منه ح

چاره ساز اولدی **قطعه** لقد وعد الله الکریم بفضله اذا اشتدت
البلوی کفایة عبده و ایقن بان الله کاف عباده
ولا تحسبن الله مخلف وعده **نثر** استاذ لقبی ایله مشهور
آفاق اولان ابو علی دقاق بو وجهله باب تدقیقی دق و تحقیقِ
کلام حق ایتمشدر که صبرک حدی تقدیرِ حکیم صمدده عدم اعتراض و هنگامِ
ضرِ ناکامده ترک عبس و انقباض در اما لا علی وجه الشکوی
دفع مضرت بلوی ایچون رفع الکف دعا منافی صبر و تحمل اولماد و
جای تأمل دکلدر حضرت ایوبک مذاق حال محنت مساقی
صاب اوصاب و مشاق ایله مر و بارگاه آلهه رافع رقعهٔ رب

الصاب شجر مر جمع صابة ح

انی مسنی الضر اولمش ایکن صفت صبر ایله تعریف و جانبِ
مهیمن تواب دن خلعتِ فاخرهٔ نعم العبد انه اواب ایله تشریف
اولندوغی بو مدعایه سند و صدق مقاله گواه لی فندر و بینه

الفند الکذب ح

سالف الذکر استاددن نقل صحیح الاسناددر که حضرت
ایوبک لسان حکمت نشان زندن بی قصد و اختیار بو کلمهٔ
شکایت بیانن چو یان ایلدیکه **نظم** تبین یوم البین ان اعزاءه

مصا و بقا جمع مصداق من

علی الصبر من احری الظنون الکواذب نثر فحواسنه مصادیق اولان
ضعفا بی توفیقه متنفس وضعف بشریت ایله ترک جلادت
ایدن فقرا ان بی کسه فریادرس اوله نظم از دل قدری صبر
طلب کردم گفت معذور هی دار همین بود و بر فت نثر
وعند بعض المحققین نظم مبین ده صیغهٔ فعول دن عدول
اولنوب اختیار لفظ صابر ده نکته و سر بود رکه حضرت ابوبکر
جمله کاری و دائما کرداری موطن تجلد و اصطباری ایطان و
استقرار دکل ابدی بلکه هر مقامده که اقامت و آرام ایده
مضرب مثل کبر عمرو عن طوق وآنا فآنا طالب علاو فوق
اولماغله استزاده جام فنا انجام ایچون جانب ساقی باقی یه
توجه و تلذذ و کمال شوق و ولاسندن رحیق مرد افکن بلا
ایله تلذذ ایدر ایدی و صبر و شکیب ده احساس الم و آسیب
معتبر و استحلاء بلا در بلادت زدای بلاده بو حالت مفقود
الاثر اولماغین رعایت مقتضای مقام و صیغهٔ مبالغه دن حرف
کلام اولندی چشم و چراغ روشنی یعنی شیخ ابراهیم گلشنی
قدس سرهما السنی ثانی اثنین مثنوی اولان کتاب معنوی ده که
فرق بیکدن زیاده ابیاتی محتوی و نوادر حکم و حکایاتی منطوی
اولوب اول گلزار فیض اقدسک بلبل دراز نفسی بودکلو اشعار
بی بدیل و عدیلی بربیلده تکمیل ایله اظهار قدرت کرامت

القدس بالضم او جبل اخری

کرامت و تاریخ اتمامنه بو نظم براعت نظام ایله لمح و اشارت ایلمشدر

نظم رو هو الاول هو الآخر شمر ۹ هست تاریخش ز داود داد کر ۹

اول آخر کین معانی رو نمود ۹ سال اندر نهصد و بیست و دو بود ۹

نثر اگرچه للمؤلفه لیس سبحة القدس کمسجد القدس معناسی اوزره

مابینلرنده اولان تفاوت و رجحان معلوم اهل لساندر

لکن بو دخی اول شخص کراماتک سایه سی و سلم معرفتک پایه سی و اول

ذکاء فکاتک پرتوی و سابق زمانن بر تانک پیروی اولماغین

بو فرع اتیسل اول اصل اصیلک پایین شرف آیینده مذکور اولسه

دأب ادبدن دور دگلدر قوت علم لدن ایله بحار سبعه

ابطننده تعمق و استخراج درر لطائفده تانق ایدوب مست

خمردن اولان تاثیر تضجری بو گونه تاویل و بو محمل صحیح المحتمل

اوزره تعویل ایتمشدر که نظم دبر صبر عشق منی شد در وجود ۹

مستی الخمر زان نظر گفت آن ودود ۹ چونکه جز صبرش نماند او را حجاب

زین سبب شد مست خمر در اضطراب نثر یعنی سرمستان مشاهده

جمال بیچون اولان کمل اصفیاء پاک اندرون سوی ماسوادن

عطف عطفه هوای نانی و قطرات افعال و صفاتلری محیط

اعظم ذاتده مستهلک و فانی اولمایجه بقا بالله درگاهنه

یول بولمازلر و رایت حقیقته حامل اولان انسان کامل رتبه سنه

واصل اولمازلر حضرت ایوب دخی اسم مال اطلاق اولنور علایق

واعلاقدن جدا و غلبهٔ اقسام اسقام ایله طرح جفوهٔ ردی
اولوب شغف احوالی قلزم فنا و اضمحلاله صالمش ایدی الحق
مرتبهٔ صفاتده رؤیت صبر و ثباتی قالمش ایدی بو تقدیر
اوزره اول حضرتک شکایتی ضر الم و شکایتدن اولماز بلکه
ضر تجلد و تصبردن اولماغله عارضهٔ اعتراض و اشتباه ورود
دایجاب بولماز اگرچه صبر ایله تخلق بلاتخلف سبب حسن حال و
اوساط و مقتصدینه نسبت درجهٔ کمالده اما سابق بالخیرات
اولان اهل تمکین و ثبات بو پایه ده پسنده قانع و خرسند
اولماز ایوب صبر مردی آزمایی دخی جملهٔ ماسوادن عدا ایدرلر و زاد
عجز و استمداد ایله راه فنا فی الله کیدرلر زیرا که صبر علی
البلا و ترک نالش و دعا قهر الهی یه تجلد و مقاومت
و مضیق تراحج خفی ده تمکن و مداومت در عند المحققین
درکاه مقتدره معینه بث شکوی و حنین اولی و احق و ادب
ضعف بشریتی رعایته انسب و اوفق در نظم گفت حق

ایوب را در مکرمت ۰ من بهر موهبت صبری دادمت
این بصبر خود مکن چندین نظر ۰ صبر دیدی صبر دادن را نگر

الحدیث السادس عشر

انبیا مسلکینه سالک اولور فرق ایدن کمه خیر ایله شری
دیدی مدح ایلیوب رسول بشر کان داود اعبد البشر

من

متن الحدیث بو حدیثك كلزار عبارتنه نسیم موزونیت وزان
وبالتمام بحر خفیف ایله هم وزان ورسنن ترمذیده حضرت
ابو الدرداءدن رضی الله تعالی عنه بو عبارت ایله روایت اولنشدر
حضرت داودك سلسلهٔ نسبی خاندان خلیله منتهی وعرائس
ثعلبیده روایت اولندوغی اوزره اون برنجی رتبه ده
حضرت یعقوبه منتهی اولور احوال عبرت فزاسی قصص انبیاده
بسط واطناب خصوصا تاریخ طبریده كه وصمت ضعف
روایتدن بری درخلاصهٔ اخبار صحیحه انتحال وانتخاب
اولنشدر اولبابده اكثار وتفصیل حاصلی تحصیل قیلندن
اولماغین عنان اوهم قلم صرف جانب صدد وفیاض فوارف
عوارف جنابندن دریوزهٔ توفیق ومدد قیلندی اول حضرتك
اعبد عباد الله اولدوغنه دلیل وگواه در كه صیامی اعدل
صیام وقیامی افضل قیام در وبو معنایی دباره رواتدن نیجه
ثبت ثقه عبارات مختلفه ومعانی متفقه ایله نقل روایت
ایتمشدر خصوصا صحیح بخاری علی جامعه رحمة الملك الباری ده عبارت
لا صوم فوق صوم داود روزی بولماغله صحتی رتبهٔ یقین وطمأنینه
یتمشدر عرائس ثعلبیده حضرت قتادهدن نقل واثر وگوهر
گرانمایهٔ صدق جز میدان حسن بیانده تدقیق ونشر اولنشدر كه
اول مخاطب خاص انا جعلناك خلیفة فی الارض داور دادستان

انتحال النثی اخبار

الأثر نقل الحدیث روایته

خصمان بغی بعضنا علی بعضنك مشرع حالن ومشرب شانن
صفوت مآلی خاشاك خطیئه خطیره ایله كدر وتیره اولمادین صیام
ایام دهرده رعایت شرط اغباب وقیام لیالی طویله الا ذبالده
یقوم نصفه وینام سدسنه طریقه انیقه سنی اختیار
واجبات ایتمش ایدی هلاك امر توبه یه مالكن وشرف
یافته فغفرنا له ذلك اولدقده احیاء تمام لیل وصوم دهره
رغبت ومیل ایلدی ع وعلی صحة هذا المنقول نثر احادیث
صحیحه لازمة القبولده مدح واثنا اولنان صوم واحیا قبل
الاقتراف اغباده واتصاف بولدقلری حال با اعتدال وضعفاء
امته نسبت درجه كمال اولمش اولور نظم سازندهٔ ارغنون
این سازه از پرده چنین برآرد آواز نثر كه اول حضرتك
حسن صوت وآوازی بر مرتبه موثر ودلنواز ایدی كه نغمات
طرب سازه شروع وآغاز ایلدكده زنده دلان سحری
ونا هشنوده كان شبابت سهری بیهوش وراقد وصفاء
ترجیع الحاننده ن آب سریع الجریان ایستاده وراكد اولوب
جبال گران آهنك ایله مرغان سبك سیر بر حسب یا جبال
اوبی معه والطیر اداء غم زداسنه همترانه ورسیلده عابدان
صدساله بلكه زاهدان خشك بی نالهنك اخدود دیده
خدودده بیرتابلری اشكاب سرشك خونابه مجری ومسیل

اولور

اولور ایدی ذات رسالت مناقب وفنون امتحاناته مقر
ومناب ومصداق فرمودهٔ وخر راکعا واناب اولدقده
شول دکلو ناله وحنین وصب دمع خونین ایلدی که کنار
محراب پرانواری قطرات دیدهٔ خونبار ایله جویبار ومنهل
چشم منهملندن اطراف سجده گاهی نشو عشب وگیاه
ایله چمنزار اولدی **نظم** ز آب دیدهٔ داود سبزها بر رست
ز بهر آنکه بنفشی بگرد نظاره **نثر** قرق کون علی الاتصال صوم
وصال ایله ترک اکل وشرب وسجدات متوالیه ایله تحصیل دنو
وقرب ایدوب آنجق اوقات صلواتده سر پاکنی ساهرهٔ
خاکدن رفع ایدردی بعده کثرت استغراق سجده ایله عالم
وجده گیدردی **نظم** دلش زیر بار بلا بسته شد
سر رشتهٔ صبر بگسسته شد بدان گونه بگریست از درد دل
که از اشک چشمش زمین گشت گل **نثر** دوام سجوددن وجود
نبی سجودی سوده وجبین مبینی خاک مسکنت وحنیندن زده
فرسوده اولوب موقف اعتذارده همه دمع توبه واستغفار
ایله دائما اظهار خشیت ونهیب واو توزیل علی الاتصال
بو حال اوزره فریاد ونحیب ایلدی **نظم** رحم آر بر ان
کسی که هر شب تا روز جز آب دو دیده دستگیرش نبود
نثر اول خلیفهٔ فرمان روا ومخاطب فاحکم بین الناس

بالحق ولا تتبع الهوی خطیئهٔ بی اقتراف وخطایه اعترافدن صکره
او فاتنی دورت قسمه وهر بری گنج عبادت مخصوصه یه طلسم اتمش
ایدی برکون نور زبور ایله ازالهٔ ظلمات غیّ وضلالت و
اسباط بنی اسرائیلی سواء سبیله ارشاد و دلالت ایدر ایدی
و برکون ان لاهلک علیک حقا رخصت بی خفاسی اوزره
تدبیر منزله تنزّل و مؤنت اهل و عیال احماله تحمّل ایدر ایدی
و برکون تک و تنها منشور فرمان فامشوا فی مناکبها بی تقلّد
وصحرای فسیح فسیحوا فی الارض ده بالطول والعرض تردّد و
تقلّب ایدر ایدی و برکون صومعهٔ فلک قبا بنده که دورت
بیک محراب ایله آراسته وهر ضیا و قسوس پاکیزه نفوس
ایله رشک ایلیا ایدی نشیج دلدوز و عویل طویل جگر
سوز ایدوب رهابین زهّاد اتباعی بکاء و انیننه اسعاد و اول
حضرته موافقت و مرافقت ایله اغتنام و استسعاد ایدرلر
ایدی بوم سباحت ده که هنگام شورش و نباحت ایدی
صعود الآکام و هبوط الغیطان خیر من القعود بین الحیطان
محواسی اوزره وطن و مسکندن نفار و هائماً علی وجهه
گشت براری و قفار ایدوب مزامیر دلپذیر ایله رفع عقیره
و نغمهٔ شوق و نغر ایله شق بقیره ایلدکده طیور و وحوش و سائر
سکنهٔ عبقر و حوشن اولان بهائم بی هوش و دوآب
پر

القسیس رئیس النصاری جمع قسوس ق

النشیج والعویل رفع الصوت بالبکاء ح

الدیر ابن جمع الرهبان

اسعد بنی فلان اعانتها علی البکاء والنوح س

السکن ما یسکن الیه ح

رفع فلان عقیرته ای صوته ق

البقیره بردیشی قیلیس

عبقر موضع کثیر الجن ق

الحوش بلاد الجن ق

انبیاء مع بنو القدس ق

پرشغب وجوش مجتمع وحاضر ومدلول آیت اذا الوحوش
حشرت منتضح وظاهر اولوب بودگلو جموعک دموعی
مجنازان وانباء سبیله مانع راه رنا وغودار منطوقنا وسالت
اودیة بقدرها اولورایدی **نظم** می‌ریخت سرشک آتش افروز
مانندهٔ شمع خویشتن سوز چندان زمژه سرشک
خون ریخت کاندام زمین بخون درآمیخت **نثر** بو هیئات
هیبت نما ایله وقت عشاده طرف ساحله راحل اولوب
آواز سوزناک وحزین ایله آغاز گریه وحنین ایدکده حیتان
عجیبة الماهیة وسائر حشرات مائیة حجاب بحر نیلگوندن
سرزده وبرون اولوب بو واقعهٔ رستخیز انگیزدن سراسیمه ودنک
وفریاد مغزکوب جهان آشوبده اول حضرته هم ترانه وآهنگ
اولورلر ایدی **نظم** آسمان می کفت آندم با زمین گر قیامت را
ندیدستی ببین چرخ برخواندی قیامت نامه را تا فجر بر
دریدی جامه را **نثر** ویوم نیاحتده هر محله وناحیتده
منادیان خوب ادا رفع صوت ومد صدا ایدوب حضرت
داودک روز نغر وسرودی وهنگام نوحه وشرودی در
وای سوکه غرایه هوسناک اولان سربازان بی باک گریه
وفریاده حاضر وآماده اولسون دیو رحیق توفیق ایله مست
اولان ساغرکشان بزم الستی بلا تعویق تهییج وتشویق ایدرلردی

حضرت داوده دوفود شرف سعود ایله معبد عجیب کثیر المحاربه
ولوج ودخولده عباد بنی اسرائیل علی قدر قدرهم الجلیل
مقام مهنتده فی مختده مثول وثمول ایتدکدن صکره اصناف
اوبار واصواف ایله محشو وآکنده اوج فات پلاسکو ژنده
زیر پای علیین پیماسنه بسط والقا اولنوردی بعده مساعده
زبابنه واحبابه ایله ادرار دموع سائله ومساعفه اسا
نیکوجابه ایله رفع اصوات ها ایله ایدوب ع نزدیکان را
بیش بود حیرانی نثر وفق اوزره آسیا آسا سنک ندم
وسدم ایله لوح سینه با سکینه سنی دوکردی وبو رباعی
رقت نمونک مضموننی اوزره میزاب چشم هطالندن نزاب حسرت
وملال دوکردی رباعی از دل بشکایتم که تا جان دارد
هر لحظه مرا بدست غم بسپارد از دیده هزار شکر دارم زیرا
هردم آبی بروی من باز آرد نثر سیلاب سرشک شور انکیز
شورد کلو تند وتیز اولوردی که فرشش درشت آکین کثرت
اشکه طوفان آیین دن غرقه آب حضرت داودک جسم بی‌همبودی
انصباب کریه کثیر الجریه دن شناور لجه اضطرار واضطراب
اولوردی امین سر رحمان اولان حضرت سلیمان بو حالت
دهشت پذیردن آگاه وخبیر اولدقده رحمت بهیه الهیه
کبی سباق وشتاب وهر بزرکوار بن سعی بسیار ایله غبار

الثمول الاقامة والمكث ح

المثول القيام ح

المهنة بالفتح الخدمة ح

المساعفة المساعدة ح

الحبار الاثر ح

السدم الندم والحزن ح

دمع

استغفاره

دمع بی شمارندن اجتناب ایدردی اول حضرت فوارهٔ دیدهٔ
گریاندن فیضان ایدن یاشنی کف گهرپاشنی ایله اولوب محبأ
مستبین الحیاسنه سورمکله طالب آب رویه ذات کثیر المغزاتنه
ساری اولان خجلت وشرمسارینی دن دائما سر فرو ایدی
نظم سر خجالت عارف از آن بود در پیش که گر گناه
نبخشند شرمساری هست نثر لباس تقوای سنی صابون انابت ایله
شسته و گلزار دل پر صفاسنده سبزهٔ سیرت رضا رسته
اولدقدنصکره هرگاه که دعا و نیاز آغازینه متخطیان
خطهٔ خطایی نفس صلاح فرماسی اوزرینه تقدیم وایثار
و نهایت ابتهال واستکانتدن اللهم اغفر للخاطئین فعساک
ان تغفر لنا او دمعهم دعاسنی تکرار ایدردی و قصود و فیا فی ارادهٔ
ادارهٔ کلامی مجرمان خاطر پریشان و تائبان ندامت نشان
ایله اولوب تعاطی کلام تعالوا الی داود الخاطی ایله خاطر نواز
اهل تقصیر و انین المذنبین احب عند الله من صوت المطیعین
معناسی تحقیق پذیر اولوردی ع که مستحق کرامت گناهکارانند
نثر و هنگام ابتلانک ابتداسنده غریق گرداب ولهٔ بعده
شرف منادمت توبه و ندامت تمکن لا ذنب له اولدقده
اثناء نالش و دعاده عالم حس خسندن اغتراب
و سجدهٔ نیاز ایله بارگاه ایزد کارسازه اقتراب

ایدوب دیدی که ای قادر بی زوال رجا و سوال ایدرم که
سرنوشت قلم تقدیر اولان ظلم و تقصیرم بر آن انداخته
چاه نسیان اولمایوب نفس نافرمان و سائر عصاة بی
درمان ایچون بالعشی والابکار استغفار ایده جك
بر نشانه و آیت عطا و عنایت ایده سن پس حکیم ودود خطیئه
حضرت داود ذی ید نمسند و ثنم و ابره عبرت ایله صفحه
کف باکفایتنه وشم ایدوب مطاعم و مشاربه رفع ید و تعاطی
اشیا ایچون دست بر ضیاسنی متد ایتدکده اول نشانه
غیبی زاجر ولائم و تذکر خطیئه مهیج بکاء دائم اولوب خصار مجلس
تذکیری نصائح سودمند و پند پذیر ایله راحت و اول خط خطیئه
نمای بیگانه و آشنایه ارائت ایدردی ع این حالت از بدائع
قدرت بعید نیست نثر کثرت دمع پر دم و غزارت گریه دمادم دن
رخسار پر انوارنده مجاری و اخادید منظور اهل دیده و اسره
پیشانی عجز و پریشانی دن نظم دارم طمع زگریه شبگیر
و آه صبح بابم دوای احیا تا سجده دن رفع راسن و ماده
حیوة و نما اولان نادن جرعه نما ایچون اخذ کاسن ایلسه عین
هطالندن سرشك آل ریخته و آب ناب ایله ممزوج و آمیخته
اولوردی و هنگام تناول طعامده بر کاسه شکسته یه
نان

الغشم غزالا بیزه فی البدن
و نور الکلج علیه ح

الاخدود شق فی الارض
مستطیل غامض جمعه
اخادید مو دان ایرایب

[illegible]

الخلف واحد اخلاف و الفرج صح اللغة

المآقي مجاري الدمع من العين صح

جرعة بلع الماء الكريه لعا جرعة صح

الحج جمع الحجة والعمر جمع العمرة صح

نانِ جوین زنک بستهٔ قویوب شولدکلو گرسنهٔ بی اختیارٔ و
اخلافِ مآقیٔ بی خلافنی ادرار ایدردی که اول قصعهٔ چوبین
غرقِ سرشکِ خونین اولوردی بعده اول نانِ تراو زرینه
نمک و خاکستر صاچوب بو مقوله طعامِ بطئی الانهضامی
مضغ و التقام ایله نفسنه اجبار و هذا طعام الخاطئین معناسنی
خلّصان و قرابینه اخبار ایدردی اصحابِ فضائل استصحاب
بیننده خوکردهٔ حج و عمره اولان حضرتِ ابن عمردن نقلِ
صحیح الاثردر که حضرت داوُدک صمیمِ قلبِ سلیمنده خوف
و بیم بر وجهله جایگیر و مقیم ایدی که غلبهٔ اضطراب اضرانی ایله
بنجه ایام و ازمان رنجور و صاحبِ فراش و رقمِ آسایش
و راحتی گزلک رنجِ دلِ خراش ایله تراش اولوب عرصهٔ دلِ
ویرانی اخوان اهل و جیرانِ صورت عیادتنده عیادت
و دعای مستجابنی استجلاب ایله کسبِ شرف سعادت ایدرلر
ایدی باآنکه ذاتِ بلند مقاتی آسیب خارِ سقام ایله زخم
خورده و طبعِ نازپروردی تندبادِ صدمهٔ درد ایله آزرده
اولمایوب خشیت و مخافتدن غیری رنج و آفت وجودِ
ظاهرنده نمایان و ظاهر دکل ایدی **نظم**

کأنّ ربّک لم یخلق لخشیته سواهم من جمیعِ الخلق انسانا

نثر اندیشهٔ عقاب و وجومِ بر وجهله هجوم ایدردی که غایت

وجه فی الامر وجوما اذا اشتد حزنه

ذرع دود هشتندن مفاصل و اوصالی تخلع و انفصال بولوب
سلاسل و حبال ایله شد و بند و نیچه تدابیر و اعمال ایله وصل
و پیوند ایدرلر ایدی بعده ملاحظهٔ شفقت رحمت ایله
غشیت خشیتدن تحصیل افاقت و ضبط امور خارجیه یه
فی الجمله کسب قدرت و اطاقت ایندکده اعضا و آراب
با آدابی تراجع و عودت و رسم معتاد و اوراد اهل رشد
و استعداده تبلیغ مراسم دعوت ایدردی عرائس تعلیمی ده
بو وجهله کشف سرّ خفی اولمشدر که حضرت داودک دود آه
ممدودی و اصل چرخ کبود اولمش ایدی و فریاد و فغان صاعقه
نشانی ایله بسیار نقش سماوه نما اولان گنبد بلند سما
طولمش ایدی تنور چشم پر نوریندن فوران ایدن طوفان
اشک روان بر مرتبه وافر و فراوان ایدی که بکاء مجموع
اناسی ایله وزن و قیاس اولنسه جمله دن افزون تر
اولماغله سزاوار احدوثه و شمره و سوگواران عالمک گریه
دمادملری سرشک دریا افاضتنه اضافت ایله کقطره
الما بالنسبة الی الدأما داخل شمار شمره ایدی راویهٔ روایتدن
سنگسال حسن بیان بو وجهله چ بیان ایتمشدر که جالوت که
خصم فئهٔ طالوت و سالار عبدهٔ طاغوت ایدی سنگ
فلاخن معجزه ایله هالک و حضرت داود جمع رسالت و سلطنت ایله

الدأما البحر علی فعلاء ح

شمر لفظ فارسی در نهر صغیر معناسنه

الراویة المزاده خبرها ایا د ح

ایله جیلن یا نجبل بنی اسرائیله مالک اولدقده شیمهٔ کریمه‌سی
بو وجهله فراز و بود شتور مستور اوزره استمرار
بولمش ایدی که گاه و بیگاه ماه ستاره سیما کبی شبگردلک
و مثال پیک خیال عالم نوردلک ایدوب متنکرا گندو روش
دکرداردن تجسس و استخبار ایدردی ارباب حال و قالدن
هرکیمه سؤال اینسه زر ساو ساماننی پوتهٔ آزمایش و امتحانده
خالص العیار و سنجیدهٔ کفهٔ کف خبار اولور ایدی ع
زری که پاک بود ز امتحان چه غم دارد نثر بو حال اوزره نیچه
ماه و سال مرور و غداة و عشی کرور ایدوب ناگاه اقتضای
حکمت اله ایله سکان رقیع رفیع المنظردن بر ملک نورانی ایکز
لباس صورت بشریه‌یی تلبس و مکان آزمون و امتحانده
قرار و تلبث ایلدی حضرت داود داب معهودی اوزره گندو
سیرت و شانندن پرسان اولدقده اول سروش حکمت فروش
جعد پرتاب جوابی شانه زدهٔ دست حکمت و شکاف ابر
تعریض و کنایتدن اراءت بارقهٔ نصیحت ایدوب غازهٔ هند
سودمند ایله آرایش جمال اجمال و نعم الرجل داود لولا خصلة
فیه سیند ناپسندی ایله دفع عین الکمال ایلدی حضرت داود
بو تعریض زهرآلوددن نظم وما ابرئ نفسی وما ازکیها
که هرچه نقل کنند از بشر در امکانست نثر معناسنه اعتراف

وعیب نهفته‌سنی ناگفته‌دن استنبا و استکشاف ایتدکده
اول فرشته‌ٔ پیکر تبیین غرض و طبیب روحانی ابشر
تشخیص مرض ایدوب دیدی که حضرت داود مقرّب ملک
معبود ایکن عترت و آلی ایله فضاله بیت المالدن سدّ جوعت
اگرچه رخصته قرین در اما عند اهل العزیمه باعث لوم و عزیمه
بلکه مستلزم نقیصهٔ عظیمه اولماغله سرجریدهٔ سیئآت مقربین در
حضرت داود بو کلفت و شنوددن حق تنبیهی استیفا
و استیفازه حسنات ابرازدن استغفار ایدوب جناب
مسبب الاسبابدن بر پیشه وجوه رجا و مسألت ایلدی که
آنکله تسبب و تکسب دافع فاقه و اعواز اوله تا اول کسب حلال ایله
تطاول بیت المالدن مستغنی و بی نیاز اوله پس قادر
فریادرس کمال قدرت و جلالنی اظهار و ابانه و تأثیر
فرمان قدّر فی السرد آهن سردی الانه ایدوب حضرت داوده
صنعت لبوسی تعلیم و کفیلی و گفته مقالید معجزات باهره‌یی
تسلیم ایلدی حدید شدید تیره فام بر وجهله نرم و رام اولدی که
من غیر ادخال النار ید سخا شعارنده خمیر وار پهن و دراز
و هیهات نضرب فی حدید بارد مثل واردی غلط انداز اولدی
تأبید لطف جدیدا ایله معجزهٔ و الّنا له الحدید ظاهر و بدیدار اولماغله
حضرت داود هم رزق موعودده ترک قلق و ارتیاع و دست

عدم الام و الاسم
العدیمة
صح

استوفره
استوفاه
صح

الاعواز
الفقر
صح

الوکف
العیب
صح

اللبوس
الدرع

سحت السماء مطرا
و من المجاز عافی
الله سحا
س

ودست یافی اولان بهر درع ضافی و زرد صافی یی درت بیک اقچه یه ابتیاع ایدوب بر مقداری مهمات عشرت و دار نه صرف وارفاق وما عدا سنی اراملی وضعفایه بذل وانفاق ایدر ایدی زبور دهء مزبور اولان کلمات قدسی سمات دندر که یاداود اذا رأیت عاملاً فکن له خادماً بو دخی رونق شکن کلم قدسیه اولان بدائع کلمات قدسیه دندر که یاداود انا بدک اللازم فالزم بدک سامعهء سلع اسماع اولان نقلهء اخبارک اجماع وارماع لری اوزره حضرت داودک سنوات مدت حیاتی یوز ساله اتصال بولدقده رباعی آن مرد نیم گر عدم بیم آید کان نیمه مرا خوشتر ازین نیم آید جانی دارم بعاریت داده خدا تسلیم کنم چو وقت تسلیم آید مر مغاسنه نفسنی توطین وامر رحلتی توطید ایدوب روح علوی آشیانی بزم روحانیانه میر مجلس وغرف جناننده دلغریبان حور وغلمان ایله همصحبت ومستأنس اولدی نظم وما الموت الا رحلة غیر انها من المنزل الفانی الی المنزل الباقی مر کیفیت انتقال ورحلتی بو وجهله نگاشتهء نقل وحکایتدر که اول حضرتک بر کنیز پاکیزه طینتی وار ایدی که هنگام شام ومبادی استیلاء ظلام ده اسباب خرمی افراز ومداخل بیوتی فراز ایدوب مفاتیح ابواب موصده یی حضرت داوده تسلیم بعده متوسد منام ده

ازرد محرکة الدرع المزردة

البد العوض

فراز کردن قاپو قپامق

نیت آسایش و آرامی تصمیم ایدر ایدی عادت معهوده وحسب
فرموده اوزره روزنهٔ احتیاطی ابلاق و دروازهٔ احتیاطی
اغلاق ایدوب جانب جامه خوابه عزم و شتاب ایتدکده
کوردی که بر شخص بیگانه بطنان خانه ده قائم و مائل و بی پروا
سیر و تماشایه راغب و مائل اولمش بو حالتدن وهمناک
و زهرهٔ صبری چاک اولوب دیدی که ای مرد شبگرد سنی
حرم ارم مثالمیزه ادخال ایلدی که فاذا دخلتم بیوتا فاذنوا
سررشته سن کم و بو وجهله اظهار گستاخی و تحکم
ایلدک حضرت ملک الموت رفع صوت ایله دیدی که
بن اول طارق بی حذر و سرهنگ قضا و قدرم که
منشور تطششت و سطوتم هرجا و ارجایه واصل و جائی و مضائق
و دحوله اقتحام و دخولم دفعی و فجائی در بو پیام راحت
انتزاعک استماعی حضرت داودک کشتئ وجودینی
غرقهٔ دردور دردو تحیر و حقیقت یارتدن اجنبیت
داعیا او ناعیا ایله تفحص و تخبر ایلدی قابض ارواح که
تفرقه انداز ازواج در کالبدر جانی تیغ زهرآب داده
ردی ایله تجریح و بغتةً نعیه کالدوکنی تصریح ایتمکله حضرت
داود سواد ماسوادن اعراض و صدود ایدوب دیدی که
یا ابا یحیی چونکه اجل مسمی بنی جانب عقبایه داعی و حافظ حیاتم

ابلق الباب اذا فتحه کله

بطنان الجنة وسطها

الدحل حفرة ضيقة الاعلى واسعة الاسفل جمعه دحول

در دوز کرداب معنا

النعی خبر الموت

زائل

زلزلهٔ مرک وممات ایله متزلزل ومتداعی ایدی بو حالت
غم فزا وعمرکاهدن مقدم نیچون آکاه ایتمدک که لباس
تقوایی استعداد وموته تهیؤ واستعدادا ایدم نظم
چو وصل دوست میسر نمیشود بی مرک ⁂ زهر نوش
چنان عاشق چنین نیشم ⁂ اکر جمال نماید بوقت جان دادن
چه جای جان که زهر دو جهان نبند بشم ⁂ حضرت عزرائیل
رداء تعریض وایماء تحویل وامر غفلت وتهوینی تهویل
ایدوب دیدی که یاد اودآبا وجدودک نقل وارتحالی
واحباب اترابک زیر ترابده تغیر حالی بلکه هر ابن
انثینک آلت حدباء اوزره خلاف مأمول محمول اولمسی
بیش آهنک لشکر ممات ونذیر عریان وفات
دکلمی در انتقال لذات وغداة بالعشی والغداة سر
کفی بالموت واعظاً دن کشف غطا ایدرکن حیفا که
فیفاء عالمه وضع قدم ایدن بنی آدمه بنبهٔ غفلات سد
صماخ تنبه ایدوب بو دکلو قوارع ایات نذارت آیین
دن عبرت بین اولمزلر وطلسم سست نمای زخرف
جهاندن دلبسته وولهان اولوب کنج حقیقت حاله اتصال بولمزلر
نظم الناس فی غفلة عما یراد بهم کانهم غنم فی دار جزار ⁂ خلیفه
بی خیلا وزهو کاشف سر لیتنی ذاک السهو سالار اهل یقین
سید جمله صادقین

بداعی الاجل
انقضت ح

الله ده اکان علی نسک
جمع لذات ح

النفخة الصیحة
الملک ح

قال علیه السلام انی لا اسهو ولکن انسی
فلما سمعه ابو بکر رضی الله عنه قال
لیتنی ذلک السهو

نظم آنچه حق از بارگاه کبریا ریخت در صدر شریف مصطفی
او همه در سینهٔ صدیق ریخت لاجرم تا بود از تحقیق ریخت
سر رضی الله عنهک بو کلامی معنای مذکوره مدانی و قریب
و تسلیت بخش خاطر کریب در لا تزال تنعی اخا حتی تکونه
وقد ترجو رجاء فیحول الموت دونه بعض شعرا بو معنایه دیبا نظم
زیبا ایله حسن نمایش و اندام دلارامنه تماثیل وزن نازک خرام
ایله لطف آرایش ویرشدر قطعه واذا حملت الی القبور جنازة
فاعلم بانک بعدها محمول واذا ولیت امور قوم مرة
فاعلم بانک عنهم مسئول

الحدیث السابع عشر

طالب خلد اولان ره حق ده جان و باش فدا ایدر هر گاه
صد دمدحده بیوردی رسول خالد بن الولید سیف الله
تمام الحدیث خالد بن الولید سیف الله و سیف رسوله
وحمزة اسد الله و اسد رسوله و ابو عبیدة بن
الجراح امین الله و امین رسوله و حذیفة بن الیمان
من اصفیاء الرحمن و عبد الرحمن بن عوف من تجار
الرحمن دیلمی مسند فردوس ده حضرت ابن عباس دن
رضی الله تعالی عنهما بو عبارت ایله روایت ایتدوکی
جامع الصغیر و جمع الجوامع ده اشارت اولنمشدر بو مقام

متسع المقال وطویل الاذیال ده حضرت خالدک تبیین
افعال وصفاتی اولاً و بالذات مقصود و مراد واصحاب
اربعۀ باقیه تبعیت طریقی ایله ذکر و ایراد اولمغله اول حضرتک
بیان احوال نادره رشته‌ء مقال حسب الاقتضا مد و اطاله
و سائرک احوال و اطواری مفصلات کتب سیر و اخباره
احاله اولنمشدر ع وقد آن لی تفصیل ما قلت مجملاً
تر تهذیب الاسماء واللغات ده انبا و اثبات اولندوغی اوزره
حضرت خالدک مادری لبابۀ صغری درکه امهات المؤمنین
دن حضرت میمونه نک رضی الله عنها خواهری و بر اخت
اسعد اختری دخی لبابۀ کبری درکه حضرت عباسک رضی الله عنه
حلیله و همسریدر حضرت خالد هدنۀ حدیبیه ده بیت السلام
اسلامه داخل و دار الامان ایمانه واصل اولدی کیفیت
اسلامنی علمای اعلام بو وجهله روایت و اعلام ایتمشلردرکه
ولید بن ولیدکه خالدک شقیق شفیقی بلکه تحتاج الاخوة
الی الصداقه مصداقی اوزره ضرا و سراده جهراً و سراً یاور
رفیقی ایدی خالددن مقدم مأمن هدایته وضع قدم ایدوب
او ازقصب السبق دین ایچون سباق کبار مهاجرین ایله
مسابقت و حمامۀ بیضۀ حنیفیۀ بیضا ایله حسن معاشرت و مطایبت
ایتمش ایدی برکون نادی رسالت آیین ده که مطاف ملائکۀ
مقربین درحاضر

عنه

الهدنة الصلح ع

کیفیت اسلام خالد رضی الله عنه

المطایبة الموافقة

الخمیله اثر وضیه منه · ثانیه وثیب مر

ومژدهٔ تلطف نبوی ایله وجه رجاسی ناضر ایکن خمیلهٔ جمیلهٔ حالنه
رشحات نوازش وافضال روان وسوی سمای رسالت
دن این الطالد نداسی آویزهٔ گوش جان اولدی **نظم**
محالست چون دوست داردترا · که در دست دشمن گذاردترا
نثر حضرت ولید مضمار شکر وتحمیدده ترکتاز وسر انبانی
بیانی باز ایدوب دیدی که ای مفخر آدم وحوا ونافذ الکلام
وماینطق عن الهوی چونکه اول کامکار نامی زبان زدهٔ جناب
نبوی وکالبد حال بدی نفخ روح هدایت وفتوح ایله سوی اولدی
امیدر که زمان لمعان نور توحید قریب ودانی ویدِ تأیید
ازلی عطف خالدی طرف خلده ثانی اولمش اوله **ع** ومااَنا
من روح الاله بآیس **نثر** بعده برنامهٔ دلکشا تحریر وانشا
ایدوب مطاوی الفاظ باعثة الالتفاظنده بو نصایح قرار داده
یی درج وافاده ایلدی که ای دادر داد رضوان دیدذ کاو خرد کدن
مستبعددر که بو دکلو زمان سرکشتهٔ تیه غوایه واستضاءهٔ
نور ایماندن محروم وبی وایه اوله سن خصوصا که حضرت
رسالت سنی خیر ایله یاد وعلی رؤس الاشهاد اعتقاد بیوره لر
نظم لک البشارة فاخلع ما علیک فقد · ذکرت ثم علی ما
فیک من عوج **نثر** ایمدی تبوءٔ دار هجرت مدار ایچون مسارعت
وبدار ایله که نادیات بعثت وتباشیر صبح دعوت دن

دادر برادر مسندر

نادیات المنادی
اواینه هی

صح

نیچه مشاهد وغزوات عرصهٔ تخلف وفوات اولمشدر که سایر تقصیر
اولونه سبب رجحان وتقدم وسکالی یوم الحسرة باعث
پشیمانی وتندم در قطعه کم من مؤخر فرصة قد امکنت
لغد ولیس له غد بمواتی حتی اذا فاتت وفات طلابها
ذهبت علیه نفسه حسرات نثر اگرچه فائت غیر مستدرک
در اما منتهزان فرصت تدارک فی آخر العمر مافاتک من اوله
دن غفلت اتمک گرک در ع که فرصت عزیزاست والوقت
سیف نثر مضمون نامهٔ قلب خالی خالده تأثیر وقصد
تلافی تقصیر ایدوب عثمان بن طلحه ایله عقدهٔ میثاقی توثیق
ونقود اتفاقی انفاق ایله عزم منهج توفیق ایلدیلر ناگاه اثناء
راهده عمرو بن عاصه بیخواست راست گلدیلر که اکا دخی درد
طلب دامن گیر وخاطرهٔ استهدا نقش هوش خانهٔ ضمیر
اولمش ایدی بو اوج یار صافی مانند اثافی آمیزش وموافقت
وکمال رفق ایله مرافقت ایدوب قلب پرکین لری اقتضاء
دور هدایت آیین ایله نیک ومنزل وصل صوری نزدیک
اولدقده لیلهٔ سواد بشریتده دبیب وحرکت ایدن نملهٔ
خاطره ونیت لری نور نبوت ایله مکشوف وسر نوشت
خوب وزشت لری آیینهٔ معاینه ده مجلو ومشوف
اولمغین قبل القدوم مقام معلوم لرین ترفیع واعلا ورمتکم مکة
بافلاذ کبدها

حدیثنی مستملیان مجلس نبوی یه املا بیوردیلر حضرت خالدکه
مبدای بصردن مطرح اشعهٔ نظر اولدی موقف بیعت ده
مائل وپای رفرف بیمالرینی لائم اولنجه تبشبش وشکرخنده
ودل مردهٔ افسرده سنی نفخ روح نفحهٔ روح ایله زنده ایدوب
بیوردیلرکه ای خالد سنک معدن نهادکده گوهر نایاب
استعداد اولماغله بی توقف رجا و توکف ایدردم که عقل سلیم
سنی صراط مستقیمه هدایت وارشاد وخوانسالار عنایت
بی غایت سنک ایچون رغائب حصهٔ غائب تهییه
وارصاد ایده ع المنة لله تبارک وتعالی سر که هادیهٔ هدایه آتکا
میسر وخبر اسلامک لسان وحی والهام ایله مبشر
اولدی بعده حضرت خالد سریهٔ موته ده موجود وحاضر
واول مضائق شدیده ده مساعی سدیده سی
نمایان وظاهر اولدقده دیوانخانهٔ رسالتدن اول
شیر غابهٔ شهامته خلعت خاص منقبت اعطا وافراز
وسیف الله لقبی ایله بین الاکفا مخصص وسرافراز اولدی
اول واقعهٔ نادرة المثالک خلاصه واجمالی بودرکه غزاة موته
دم آمرآهسه گانه شهد شهادتی نوش وقدور حماجم لشکر
آتش غیرت وغیر ایله جوش ایتدکده حضرت خالد
رایت ظفر آیتی میان خاک وخلابدن اخذ واستیلاب

نیشتسن آنه

التوکف التوقع

الهادیه العصا

قصهٔ غزاة موته در حضرت خالد

غبر الدهر کعب سایله

ادرک

ایدوب بلا امرة تامه وزور بازوی دلاوری ایله بین الوری
امر غزایه تشمر ایلدی فرده کفره بدمعاش ایله بشو
دکلو نبرد و پرخاش ایلدی که تیغ خارا شکافی ایله صفوف
اهل خلاف شق وشدت ضربات متعاقبه سندن
دست تابدارنده طقوز شمشیر آبدار منداق اولدی
آخر الامر صبای فوز ونصرت مهب سبق رحمت دن نسیم
وصفحه حمیت خالدیه مواد مفاسد اهل عنادی حسم
ایلیوب بیحد وشمار کفره تبدتبار طعمه شیر هلاک ودباز
وبقیة السیوف اولان صفوف دخی پریشان وتارمار اولدی

نظم
گریزندگان را دران رستخیز نه روی رهایی نه پای گریز
بجان برد خود هر کسی گشته شاد کس از کشته خود نیاورد یاد

نه صورت حال ظفر مالدی جناب مبشر ونذیرک مرآت
خاطر حقایق پذیرلرنه پرتو انداز وباب مکاشفه مفتاح غیب
ایله باز اولمغین قبل مجیء الخبر بو واقعه یی عبری کشف وابنا
وحضرت خالدی ثم اخذ سیف من سیوف الله ففتح الله علیه
ایله مدح واثنا بیوردیلر فتح مکه وحنین ده دخی موجود واول
معارک دهشت اثرده طوق قدرت بشردن بیرون
مساعی کوناکونه مرئی ومشهود اولوب فرط اقتحام
واقدام ایله بین الانام متعارف ومتعالم خصوصا اهل رده

تعالم الجمیع علی ما

اولان شدت جدّتی معلوم خلق عالم• در فتح مکه مکرمه ده که اهل اسلامه اعظم فتوحات و مغازی و کفاره بدترین اکبر منذیات و مخازی در حضرت زبیر رضی الله تعالی عنه کبار مهاجرین وانصار ایله ثنیهٔ علیادن نازل و حضرت خالد رضی الله تعالی عنه سائر قبائل وعشائر ایله ثنیهٔ سفلی دن داخل اولدوغی اول حضرتک مزید جلادت وجلالتنه دلالت ایدر کماة کتائب کتابتدن نقل و روایت اولنور که کلُّ دیتم نعمته علیک• و هزاردستان بلّغ ما انزل الیک یوح سماء ان هو الا وحی یوحی آیینه تمام نمای لقد رأی من آیاتنا الکبری رباعی آن شه که به سپهر لولاک آمد• جانیست کز آلایش تن پاک آمد• یک حرف ز مجموعهٔ قدر و شرفش لولاک لما خلقت الافلاک آمد• نثر اذن فی الناس بالحج امرنه اتباع و زمرهٔ مهاجرین وسائر انصار دین ایله حجهٔ وداع ایدوب بی جدال وفسق اتمام مناسک و تفث دن صکره سر رسالت افسر ایله بین الخلق تراش و حلق ایتدروب ناصیهٔ همایونی برکتی نمونلرین حضرت خالده ارزانی و بو نوازش والتفات ایله بین الاکفاء والکفاة مظهر عز جاودانی بیوردیلر ع هزار نکتهٔ باریکتر ز مو اینجاست•

المنذیات المخزیات

حکایت سبب کون خالد بن ولید مظفرا رضی الله عنه

نبذ الفحش وکلام الخنا

التفث ما کان من المناسک

نثر اول شعرات معجزه نمائی که خاصیت بخش پر همای
ایدی حضرت خالد جوف عمامه سنده تعبیه وخیاطت
وشرط فرط تعظیم وتکریمی توفیه وحیاطت ایتمکله دائما ممالک
بی درمان رستخیز نشانده غالب وچیره وشعشعه
شمس مهابتندن چشم دشمنان خفاش طبیعت
خیره اولوردی نظم چنان شد که با زور بازوی او
بنجه بید کس در ترازوی او چو در زور پیچیدی اندام را
گره بر زدی گوش ضرغام را نثر یوم حنین ده که اصحاب سبق
وتقدم چشم زخم اذ اعجبتکم کثرتکم ایله افتاده مزلقه
پریشانی وتیر باران اهل بغی وطغیان ایله بادر گل
عجز وناتوانی اولدیلر حضرت خالد تکاور غیرته سوار
وهجوم سیلاب قتالده کوه البرز مثال پابرجا واستوار
اولوب نظرگاه رسول علیه السلام ده شولدکلو سربازلق
وطلیعه لشکر اسلامده بر وجهله سرانداز لق ایتدی که صدر
تابناکی مشروح وجسم پاکی نیچه یرده مجروح اولدی اول
قبیله عنبر نبیله که وفد هوازن وهر بری کفه میزان هنرده
تهمتن زور آور ایله موازی وموازن ایدی صدمه وازل
جنود الم تروها دن فرار وهرب وحماة حوزه دین مخیم فتح
مبین ده اظهار شادمانی وطرب ایتدکده حضرت

ختمیت قرین کمال عز و تمکین ایله رحل خالده قدم رنجه
و کلبه احزانی مقدم مسرت رسانلری ایله رشک سمرقند
و گنجه ایدوب پرسش خاطر نوازایله اول درمانده بستر
اعوازه ترویح نفس و جروح جانگدازنه لعاب شفا
سازلرینی وضع و نفث اتمکله اول ریق رقیق دافع
اوجاع بقال و حضرت خالد کانما انشط من عقال
اولدی کتاب خمیس ده نگاشته کلک بدایع نویس در که
مالک بن نویره که اوان رسالت عنوانده قبیله بنی حنظله
نک عاملی و لواء نقابت و افتخارینک حاملی ایدی
آفتاب آفاق کیر رسالتک زمان غروبنده و اهل ردتک
مبادی ظهورنده حفظ صدقاتده ترک صداقت بلکه
اربابنه رد ایله اظهار شعائر ردت اتمکله سوء صنیعی محفل
شریف و وضیعده منتشر و مستفیض و بو وضع ناصوابی
ارتکاب ایله بین الاصحاب منفور و بغیض اولدی نظم
لا تطلبن هیهات منه صلاحه اذ کان ربک قد قضی بفسادهٖ
نثر حتی حضرت خالد بو حالدن تنمر و کمال حمیت
و انفعالدن تغیظ و تذمر ایدوب ابن نویره نک
وجود عدیم الغیره سنی هدف تیر تدمیر اتمکله سوگند
و حبل متین عهد و پیمانی عروه وثقای ایمانه پیوند

حکایت خالد بن نویره

ایلمش ایدی مصرع حضرت صدیق خلافت مقتدی
نثر علیه الرضوان الاکبرک که شرف ذات بزرکوارلری
شیخ عطارک بو ابیاتی ضمننده مسطر و تجوز حسن
بیلی ایله دماغ مجلس روحانیان مطیب و معطر در
نظم در شب معراج پیش ذو الجلال مصطفی کرد از
خداوند این سؤال کفت چون با علی ام یا عزیز کفت با
بوبکر من چون تو نیز وجودینی همتاسی ایله مسند خلافت
کبری زیب و فر و هر کس مقسم عدالتدن نصیب
اوفی و اوفر بولدقده تهیئه آلات سفر و ترتیب مقدمات
ظفر ایدوب حسم مواد بغی و ارتداد ایچون حضرت
خالدی سردار و فرسان و رجاله رجاله سپهسالار
ایلدی نظم همه مبارز و رزم آزمای و خون آشام
همه دلاور و دشمن شکار و کینه کزار نثر حضرت خالد
صفا خلد ایله مهابه تهامه روان و اول جوانبه تقدیم نذر
جوائب ایله دوان اولدقده بیکانه حرم دین اولان
حزب مرتدین ایله اقامت حرب زبون و مالک بن
نویره یی زیر شمشیر تسخیر و تخسیرده زار و زبون ایلدی
مصرع ان الشقی بکل حبل یخنق نثر اکرچه عند البعض
ترس ترس ایله تترس و ور آهن شجره طیبه ده تستر

ایلدی لکن خلاف قیل وقالده ان صاحبلم قدمات
کلماتنی اداره وبو قول نافرجام ایله جناب ختمیت
مقام علیه نوامی الصلاة والسلامی اراده ایدوب بو کلام خام
دن که بی چون وچرا موهم غمط ووزرا ایدی حضرت خالد
مسلوب الاختیار وچشم ایا یان بیننه روز روشن تار
اولوب اول مرغ بی هنگامک سرزنی ثبات وآرلمنی
تیغ بران ایله بر آنده بران وسر بی همتاسی
ایله که ماه فلک حسن وبها بلکه اشبه شئ بالمها ایدی
بنا تا هجلی بی توقف وتمهل بنیان ایلدی بو خبر
مشتبه اثر مدینه منوره یه منعکس ومیان صحابه ده نقل
مجلس اولدقده ابن نویره نک مسلما قتل نکالی احتمالی
دغدغه انداز مرد وزن خصوصا همسر نازنیننی د واج
ازدواج ایله تزیین ایتدیکی علاوه سوء ظن اولدی
بو سببدن عرق غیرت عمریه نابض واقامت حد
کمال جد ایله ناهض اولوب خطا خالدی بارگاه خلافته
عرض واقتصاص واقتضاء ادالت عدالت ایله اراده
عزل وقصاص ایلدی صاحب نام نیک مخصوص
منقبت کله فیک رفیق غار توفیق یعنی حضرت
صدیق رضی الله تعالی عنه زند توجیهی ایراد وذمت خالدی

مذمت قتل مسلمدن ابرا ایدوب دیدی که سر مغفرت
مغفره نثار نصرت وظفر منشور و دیوان ختمیت
پناه‌دن سیف الله ایله ملقب ومنبور اولان سیف
اسلامی انثلامی کسر وابطال باعث انکسار
کماة وابطال در ع لعل له عذرا وانت تلوم نثر
خصوصا که گاه وبیگاه نسریه ظفر سرایی شاهراه تیقظ
وانتباهه بادی ومتأولا ارتکاب ایتدوکی وضع ناصواب
برام اجتهادی اوله ع ماذا اقول وذنبه مغفور نثر حضرت
خالد اعدانین اهل ردتی خاک کسر وهزیمت‌ده ارغام وتمریغ
وقلب مستنیرینی شعله‌دار وکیردن تخلیه وتفریغ
ایتدکدن صکره قفول وایاب ودار مقامه‌ده حط رحال
وعیاب ایتدکده ابن نویره‌نک قتل وهلاکنه مسارعت
وانهماک ایتدکیچون حضرت صدیق رضی الله تعالی عنه
عقده بر تاب عتابنی احکام وتأریب وحضرت
خالدی مؤاخذه وتثریب ایتدکده اول یکسواره میدان
کیرودار عذر وثنا اعتذار ایله تمسک ورب ملوم
لا ذنب له زاویه سنده انزوا وتنسک ایلدی
مالک هالک اثناء قتل وقالده قتلنی احلال
ودم مستحق الذی منی اهدار واطلال ایده جک

ثلمت الاناء کسرته فانثلم

الرغم لصق الانف
تمریغ الدابة فی التراب
تمرغا قلبها فیه

العيبة ما يجعل فيه الثياب
وجمع عياب

تأریب العقدة
احکامها

اطلال دمه اهداره

کفتاری ناهنجاردن عدم احترازی وجناب رسالتە بی مین
وامترا ایهام نقص وامترازی ایدوکی جهتدن مفتیء
غیرت ردتنه افتا ایلدوکنی حسن تعبیر وادا ایله اعلام
وحاشیهٔ بساط معذرتده مثول وقیامی ایتمکین حضرت
صدیق رضی الله تعالی عنه قولنی تصدیق وترک معارضه
وتحدیق ایلدی نظم همه اصحاب مجتهد بودند
سالکان طریق جد بودند کر خطا میکنند مجتهدان
ایمنند از غرامت وتاوان نثر بالجمله مسیلمهٔ کذاب
ایله سائر مردهٔ اعراب قصد تدمیر وبو خدمتک نشتی
ایچون حضرت خالد جنود ظفر بنود اوزرنه تأمیر اولندقده
تکاور غیرتی اسراج واستین حمیتدن ساعد
خلوص نیتی اخراج ایدوب ظلمت ردت ایله وجه
باوقاحتلری مربد اولان مرتدلرک سربی سامانلرینی
فهر قهر بی درمان ایله شکست ورایت تحزب وجمعیت
لرینی دست برد فوز نصرت ایله پست ایلدی نظم
اذا جاء نصر الله والفتح هین علی المرء معسور الامور وصعبها
نثر بو منوال اوزره هر جانبه توجه اقبال ایلیه
مؤید ومنصور وید تأیید سرمد ایله سر باسعادت
جواهر بیرونی وبشارت منشور اولوردی نظم

امترت عرض فلان ای نلت منه
التحدیق شدة النظر
البنود الاعلام
المربد المغبرة وقد اربدت
الفهر الحجر ملء الکف

اثار

آثاره تنبئك عن اخباره حتى كانك بالعيان تراه
آخر الامر جمله امراء شام اوزرینه امیرنا فذ الكلام
ایدوب اول اقطار واقتارك زمام تمام اموریني
ید كرامت ظهورینه تفویض وسائرك خیمهٔ سعی
واهتمامنی مخیم نقض وابرام دن تقویض ایلدی
نقود دساتیر اساطیرك ناقدی اولان امام واقدی
فتوح شامده اعلام ایتدوكی اوزره اول خضرك
علای قدر وجلالی خارج مراتب چون وچند
وفتح شامات ده ایتدوكی فرزانكی وثبات
حسد كردهٔ ظهور رستم دیوبند در نظم عالمی ازظلمت
وازصبح صادق خندهٔ لشكری ازظلمان وازسپاهش
یك نفر خصوصا قصبهٔ یرموك ده تحزب وزموك
ایدن شجعان روم بد ارومه ایله نبرد وكارزار وخارج
طوق بشری فنون شجاعت ودلاوری اظهار ایدوب
حفرهٔ كفر ولوج ایدن علوج دن اولان بر بطریق بطریق
العیان مشتت كوپال نشانی ایله هلاك وكوی كلهٔ
سبكسارلری میان میدان خسارده غلتهٔ خون وخاك
اولوب بوغزا عبرت فزا وجه فتوحات شامیه ده مثال
شاهنامه وناسخ داستان باستان شهنامه اولمشدر

قطعه تبلّجت الايام عن مطلع الهدى • وحلّ باهل البغى
قاصمة الظهر • فلله من فتح عذا زينة العلا • وواسطة الدنيا
وقائدة الدهر • نثر حضرت خالدك بذل صدقه ايله مقعد
صدقه رغبت پذير • بلكه شعر او ستايش كرانه افراط
جوائز بى كرانى وصل رتبه تبذير • اولدوغى زبان
زد آشنا و بيگانه • واندية و محافلده داستان و افسانه •
ايدى نظم لاتعجبن لاموال يفرقها • بعا وهاللعطايا
غاية العجب • نثر جانشين يار غار كوى كلام اعليك
اغار دره زن منكر و محدث خليفهٔ موفق و محدث
رضى الله تعالى عنه لى مضمار خلافتده مطلق العنان • ومنجوق
عدالتى ملاصق قنهٔ قمهٔ عنان • اولدقده خالدى عزل ايله
تأديب • وامين الامه نك عقده تقليد حكومتنى تأريب •
ايلدى اول هزبر غيضهٔ جلال • بعد الانفصال • دخى
زياده قحمهٔ جهادده تقحم • و بالذات اشعال تنور هماته
مباشرت و تقدم • ايدردب نظم ولست ابالى حين اقتل
مسلما • على اى شق كان لله مصرعى • نثر محو اسنى حسب حال
وحارس كل شئ اجله مقالنى نقش كتابه بال •
اتمش ايدى بعده فرمان اولو الامر ايله طابه مستطابه يه
قفول • و موقف اعتذارده مثول • ايتدكده پيشگاه ديوان

عن ابي هريرة رضي عن رسول الله صلى الله عليه وسلم
قال بينا انا نائم رأيتني في الجنة
فاذا بامرأة تتوضأ الى جانب
قصر فقلت لمن هذه فقالت
لعمر ابن الخطاب فذكرت
غيرة عمر فوليت مدبرا
فبكى عمر ثم قال بابي
رسول الله اعليك
اغار رواه مسلم
والترمذي

التقحم بالضم المهلكة
وتقحم في الامور
اقتحم

طابه من اسماء
المدينة المنورة

معدلته

خصل الشی خصلا
ای بتل ع

معدلسته حاجت حسن معذرتی محصل وگلشن حالی نیسان
افضال ایله مخضر ومخضل اولدی قطعه اقبل معاذیر من
یأتیک معتذرا • واعف له ذنبه ان برّ او فجرا • فقد اطاعک
من یرضیک ظاهره • وقد اجلک من یعصیک مستترا
نثر خلیفهٔ عدالت مناب مظهر حدیث لو کان بعدی نبی
لکان عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه قلمرو نصفت
مسیرنه نشر احکام ومناشیر ایلدی که رفع خالده سبب
وعلت تقصیر وزلت دکلدر بلکه فرط شجاعتی فتنه
انداز نزدیک ودور • وغایت شهامتندن مخدرات
دار امل عقل انام مثل ایتمکله کندودخی مفتون وممکور اولوب
حکم حکمت نما ایجاب واقتضا ایلدی که اول یکسوارهٔ خیل
خیلا خواب بیداردن بیدار وسلطان دین ملائک
سپاه که رایت افراز آیت وما النصر الا من عند الله
در غلبه وتأییده محتاج سبحان صیدی اولمادوغی واضح
وبدیدار اوله نظم صاحب سخن فسانه پرداز • زین قصه
چنین خبر دهد باز • که خالد حضرت عمره رضی الله تعالی عنهما یه
مزید مشابهتی وصورة وخلقة اول حضرته شاکلت شاکله
وار ایدی کأن ید القادر الفتاح شقّهما من شقّ تفاح
اتفاقا بر سحر حضرت عمر رضی الله عنه المباکرة مبارکه ملاحظهسی ایله بحکا

شاکلة شاکله
شابهه وشاکله
ع

غلس بامدادده که محل فیض و امداد در جانب مسجده نهوض
وابتدار ایدوب ناگاه میان راه ده علقمة بن علاثه ایله ملاقات
و مصادفت و اظهار آشنایی و مصادقت ایلدی مزید شبهه
تاریکی شبه معین و علقمه خطاکار و غلط بین اولوب پیکر حضرت
عمر نظر حسده ملتبس اولوب و مرآت فهم و اهمه ده صورت
خالد منعکس اولماغله استفتاح باب جواب و کنیتی
ایله خطاب ایدوب دیدی که یا اباسلیمان میان ابناء
زمانده سماحت و حماست مستلزم رعایت بی غایت
آیین حضرت عمر سنی فلات عدم التفات ده آواره
و بیابان عزل و اتهامک ایله قبه نیلگون فلک سرنگونی
بر آواره می ایتدی حضرت عمر رضی الله تعالی عنه علقمه یی
قصد آزمون و استکشاف سر مکنون ایدوب دیدی که
بو گفت و شنوددن مراد و مقصود کندر علقمه ذیل جواب اسبال
و ابانه لباب امانی البال ایدوب دیدی که بنم نیت و طینتم و
مقتضای طینتم الی قیام الساعه سمع و طاعه و خلافنی اقتراف
خارج دائره استطاعه در غایه مافی الباب باعث مکالمه و اصطحاب
اولماق ایچون حقیقت حالده محض سؤال و اداره قدح قیل و قال
ایلدم بو حال ایله بربرندن مفارق و طلعت صبح راستین
افق خرخ بربندن شارق اولوب راز روز آشکار

اصطحبوا اصحب بعضهم بعضا

و مهرِ عالم‌فروز پردهٔ شب تا زا اولدی نظم گردد
هر راز که در پردهٔ شب پنهانست ٭ چون روز شود بر همه روشن
نثر حضرتِ عمر رضی الله تعالی عنه خالدی دعوت
و حضورِ علقمه‌ده بسطِ بساطِ مباسطت ایدوب دیدی که
یا خالد علقمه ایله نه مقوله مقاوله و نه محاوره‌یه قصد و محاوله
ایلدک حضرت خالد رقم تغلیس و انکاری رقمکش
قلمِ انکار ایدیجک حضرت عمر رضی الله تعالی عنه تکرار ام
استخبارده تعمیق و انی لا امزح و لا اقول الا حقا
رخصتنی صحیفهٔ حسن معاشرته تمنیق ایلدی حضرت خالد
رشتهٔ سخنی دراز و اقسام حلف ادا آغاز ایدوب
دیدی که قطعه بدان خدای که ذرات آسمان و زمین
همی کنند بپاکی ذاتِ او اقرار ٭ بمهرِ درجِ نبوت که آن ودائع را
نبود هیچ امینی چو احمد مختار ٭ که نه علقمه ایله تلاقی اتفاقی
واقع اولدی و نه ما بینمزده بو گونه گفت و شنود وجود بولدی
نظم فلست ابالی من رمانی بریبة ٭ اذا کنت عند الله غیر مریب
بو اثناده علقمه بوسناتشه و سوالی حلال ایله که بو بابده خطا
و ناصواب بندن صادر و بو دکاو کدر سنم قصور نظرمدن
ناشی و بادر اولمشدر بو لطیفه و مزاحدن که حسن
عباراتی ایله رعونت و حشت نزاح در حضرت عمر رضی الله عنه

قولسن الرئیس الذی ... النجیر الحکیم ... عن النظر فی الامور

خالده نشگاه و استغفار زلت و گناه
ایدوب دیدی که یا خالد

زاده ابعده

تنشّط و تبسّم و حضرت خالد غلط غلتمه یی تقویس و تنسّم ایلدی
قطعه اذا طبعك المكدود بالهمّ راحة تجمّ و علّله بشیء من المزح
ولكن اذا اعطیته المزح فلیكن بمقدار ما یعطی الطعام من الملح
حضرت خالد رضی الله تعالی كه مظهر فضل نا محدود ادلمغله
مبخوت و مجدود در مصداق ع انه فی الزمان خیر جلیس
اولان كتاب جمیس ده كتبهٔ وحی دن معدود در نظم
صفحهٔ كیمیا سوز ناره دقت ایدر شرح لامیه ده روایت ایدر
كه فاتحهٔ كتاب خلقت خاتمهٔ طومار نبوت رایت افراز
نصرت بالصبا رونق افروز آل عبا داعی الخلق الی الذات
ع لا زال علیه زاكیات الصلوات حضرتلری خالد بن ولید
ایله عكرمه بن ابی جهله نگاه نوازشن اثر و صحائف احوال اولادلرینه
امر انظر بیورد قلرنده صوان حقیقتدن رفع سرپوش التباس
و یخرج الحی من المیت آیتن اقتباس بیورر لر ایدی زیرا ابو بكر
خیار صحابهٔ كبار دن ایكی ذات بزرگوار در كه پدرلری حذرلری
اهل اسلام ایله مناواة و خصام ایدن اعدانك الدّ و اعداسی
و شرذمهٔ باغیهٔ باعثة الفتنه نك گروه لجاج و عناده
اذ عاسی ایكن كندولر بیضهٔ اسلامی حامی و اعلاء
كلمة الله ده سعی بی اشتباه ایتمكله بین الامثال و الاشباه
مشتهر و نامی اولمشلر در قطعه بنسب نیست نسبت مردم

نسیم تنسم یقال تنسطه نفسه تنسطاً

البخت الجد و رجل بخیت و مبخوت محدود و مه

الصوان ما یصان فیه

بيت

هر يكى را بنفس خود شرفست در بجوهر خويشت
نه ز پاكى جوهر صدفست نثر حضرت خالد اواخر عمرنده
قصبهٔ حمصده مقيم وبالذات وسد ثغور امورنده نوقه سياز
طارف وتالد اولوب اعوام وسنينده واصل سرحد ستين
اولدقده صاحب فراش ورنجور وهجوم دردلى درمان
ايله نزهت سراى صحت وامان دن بعيد ومهجور اولدى
قطعه يا مغرما بوصال عيش ناعم ستصد عنه طائعا او كارها
ان الحوادث تزعج الآساد عن غاباتها والطير عن اوكارها
حضرت ابو الدردا كه قصبهٔ مزبوره ده حاضر واول دخى
مرابطهٔ حدود وثغوره مواظب ومثابر ايدى بو حالتدن
تفجع وزارى ورعايت شرط غمخوارى ايدوب سنت
عيادت ايله احسان وهنگام عجز وسقامده خدمت
بى امتنان ايلدى نظم چو رنج برنتوانى گرفتن
از رنجور قدم زرفتن وپرسيدنش دريغ مدار
نثر حضرت خالد خيل وخوشنى ومدينهٔ
منوره ده اولان ملك معيننى وقف وايثار
وحضرت عمر رضى الله تعالى عنه الى وصى مختار
ايلدى بعده مكنون دروننى نشر واظهار
حزن وبثّ ايدوب ديدى كه نيجه حروب شديده

ابو الدردا نام يار يكدن اقامت... قصبه بالدر... ايتالدر... اولدرعندك... الطارق...

ذكر الطارق... حبه اوكار

نشر الخبر...

الالتحامه اقتحام ایدوب تن رنج بردوز هنده بریز قالمادرکه ضرب تیغ بران یاخود طعن سهام ومران ایله سوراخ سوراخ وهر سر مویم تار مویه وصراخ اولمایه نظم
برتنم یک جایگه بی زخم نیست این تنم از تیر چون پرویزنیست
نثر بو دکلو قروح وجروح باعث خروج روح اولمامشکن دریغا که مانند حمیر و بعیر فراش اجل ناگزیرده فرومانده وآیس ودرد بازار سعادت شهادتدن تهی دست وبایس اولدم بو کفت وکودن صکره عری حبل رجا وآرزوی لکی وداع وداع ایله عواد دوستیاکی ایدوب کمال قلق وانفعالندن فلا نامت اعین الجبنا نفرین وبددعاسی ایله ترک کلام دنیا وسنه احدی واربعین ده قصد ملأ اعلی ایلدی
نظم ومن لم یمت بالسیف مات بغیره تنوعت الاسباب والداء واحد
نثر حضرت ابو الدرداء درداو هزار بار درد دردا نثر دیوب تنفیذ وصایایی تعهد والتزام وبو خدمتی اقامت ایچون دار هجرته توجه واعتزام ایلدی بعد حصول الوصول سعای عدالت عمریه ده سعی وحضرت خالدی نعی ایتدکده حضرت فاروق رضی الله عنه استرجاع وتأسف ونیجه شب وروز بوغم اندوزدن تحزن وتلهف ایدوب

التحمت الحرب اشتدت ح

المراد بالضم الرماح ح

مویه نیاحت معناسنه در

دیدی

دیدی که موت خالد حائط دین قویمده بر رخنهٔ عظیم در که الی الیوم
التنادی انسدادی مستحیل وزمان بی امان مثل ونظیرینی
تولیدن بخیل در حضرت خالد رحمه قریب
بر قریه ده مدفون ومقبور ومزار پر انواری که ملثم شفاه
اشراف وکبار در بین الزوار متعارف ومشهور در

قطعه
سقی الله قبرا صار مثوی لخالد • بواکی امطار بها البرق ضاحک •
فتی غاب عنا شخصه دون ذکره • فاصبح فینا حاضرا وهو هالک •

الحدیث الثامن عشر

امر منکرده اطاعت اولمز • بویله در قول امام کوفی •
بو حدیثی دیدی سلطان رسل • انما الطاعة فی المعروف •

بو حدیث کثیر الافاده بی نقصان وزیاده مزاحفات رمل
مسدسدن فاعلاتن فعلاتن فعلن وزننه موافق
در صحیح بخاری ده حضرت علیدن رضی الله عنه بو عبارت
ایله روایت اولنمشدر سیوطی سنن ابی داود شرحنده
بو منوال • اوزره تحقیق حال • ایتمشدر که امر امام امر شرعه
تابع • واتباع وامتناعی نفس الامره راجع • در اکر اول
امر واجب ایسه اطاعتی واصل رتبهٔ وجوب • اولور اکر مندوب
ایسه اطاعتی واجب اولماز مندوب • اولور اکر مباح
ایسه نه واجب نه مندوب • بلکه رایت متابعتی میدان

استحسانده منصوب اولور اگر مکروه ایسه اطاعتی دخی
مکروه ومحذور اولور اگر حرام ایسه اطاعتی دخی حرام ومحظور
اولور بو مقامده عامهٔ عوام منهج حق لازم القبولدن
عدول ونکول ایتمشلردر بلکه اکثر خواص عنان بکران
سدادی شاهراه رشاددن صرف ایله عقبهٔ تقلیده
صرف ایتمشلردر زعم باطل وظن بی طائللری بودرکه هر
سلطاندن نفاذ جریان بولان امر وفرمانه کائنا ما کان
بی تحری واهمال امتثال لازم وتکلیف نامشروعلرینه
مبادرت وشروع ایتمین آثم اوله بو معنی جهلدن
ناشی برخطأ فاحش وفاسددرکه عیاذا بالله کفره مؤدی
وبو بابده ستیز وعناد ایدن بدنهاد رداء ضلال
وردی ایله متردی اولور زیرا هر شخص بدتبار که بناء
شروع استوای سیل میل هوا ایله تهدیم واوامر ولاة
وحکامی امر شرع واجب الاحترام اوزره تقدیم ایده بلاشک
کافر ورفقهٔ فرقهٔ اسلامیه دن نافر اولور خطابی که
شرح متینی زمرهٔ محدثینک فصل الخطابیدر دیمشدر
که بو حدیث صحت مآلدن استدلال اولنورکه اطاعت
ولاة زمان همان امر معروفده واجب ومنکراتده
اطاعته مقتضای شریعت مانع وحاجب اوله اداء قصر

الحظر خلاف الاباحة والمحظور المحرم

الردی الهلاک

الهدم نقض البناء کالتهدیم

الرفقة الجماعة ترافقهم فی سفرک

ایله

ایله که افاده حصر ایدر حدیث سابق التحریر عنوان پذیر
اولدوغی بو معنایه گواه صادق و فحوای لاطاعة للمخلوق
فی معصیة الخالق بو مدعایه دلیل ناطق در حضرت
صدیق اکبر که بعد الانبیا افضل بشر در نظم
آخر انبیایه اول یار ثانی اثنین اذ هما فی الغار
رضی الله تعالی عنه ابتداء خلافت بی خلافلرنده منبر
مستوی السعوده عروج و صعود ایدوب بر خطبۀ
بلیغه انشا و ضمننده سر بستۀ حکمت حکومتی
افشا بیوردیلر اثناء حمد و ثناده آل و اصحابه توجیه
خطاب ایدوب بیوردیلر که اطیعونی ما اطعت
الله و رسوله فاذا عصیت فلا طاعة لی علیکم
اول خلفاء اسلام مفتتح نشر احکامده بو کلام تام
ایله تحقیق اصل و فرع و سامع اهل شرعی قرع ایلدوکی
دلیل جلیل در که اطاعت ولاة والاجانب موافقت
سنت و کتاب ایله مشروط و رشتۀ لزوم متابعت
عروۀ وثقاء شریعته مربوط اوله علامۀ زمخشری
و اولی الامر منکم آیت باهره ابیننده بو طریق ایله تحقیق
ایتمشدر که نصفت و داد و اختیار رشد و سداده
جناب اله و حضرت رسالت پناهه اتباع و اقتدا

وامر معروف ونهی عن المنکرده حفظهٔ ربع دین اولان
خلفاء راشدینک اثرینه اقتفار واقتفا ایده زیرا شول
امراء جور بدطوردن که شارع اعظم عدلدن عدول
ایده لر خدا ورسول بیزار واول مقوله نا قبوللر حضرت
عزت وجناب رسالت شرف معطوفیته نامنزاوارلر
نظم این سلاطین که بر ره دینند نه سلاطین همه
شیاطینند هلک ویران وگنج آبادان نبود جز طریق
بیدادان سر بو مدعایه سند قوی ودلیل معنوی
درکه خلفاء راشدیندن هر خلیفهٔ راستین که
دست حکومته وضع قدم واغاز نصیحت زیر دستان
وخدم ایده اطیعونی ما عدلت فیکم فان خالفت فلا
طاعة لی علیکم کلامی ایله خطاب عام وشرائط اخلافی
جمهور سوقه ورعیته اسماع وافهام ایدرلر ایدی نظم
جواهر سنج دریای معانی چنین کرد از سخن گوهر فشانی
سر که برکون مسلمة بن عبد الملک اظهار نخوت وستیز
وخنجر زهر آلود زبانن سرتیز ایدوب اشراف تابعین
ومشاهیر اصحاب یقیندن ابو حازمه که عرق سبهای
حسام صدق وثبات ایله حاسم ایدی دیدی که
تخت تخت حکومت وفرمانمزده آسوده عیش امان

اولان

فوائد الاز افتقره تبعه

الدست صدر البیت معرب

اولان رعایا و زیردستان مانند موردر و اولو الامر آینده
هر بری انقیاد و اطاعتیله مأموردر ایکن سن نیچون کروه
مخالفت و ریوه سالک و بادیهٔ هواده هالک اولورسن
اول فاضل فاصل که میان عالمیان ده همتا و همپاسی نادر
و نصوص قرآنیه دن استنباط احکامه قادر ایدی دیدی که
ای داور دلاور تتمهٔ آیت مذکوره دن نیچون اختیار غفول
و نص جلی فان تنازعتم فی شیٔ فردوه الی الله و رسوله
دن نه عجب اعراض و ذهول ایدرسن ام منازع فیه ده
اولو الامر غیر مذکوردر و حیز اعتبار و اعتداددن دور
اولمغین کتاب و سنته مخالفت ایدن ولاة بی عدالت
دن خلعت اطاعت و اتباع بلا نزاع انتزاع اونمشدر
نظم که کرد در همه عالم کمان ظلم بزه که تیر لعنت جاوید
رانشانه نشد مر سلاطین و حکامدن غایت مقصود
و مرام میزان عدل و داد ایله تعدیل حال عباد و نظم
امور بلاد ده جد و اجتهاددر نظم شاه رابه بود از طاعت
صد ساله و زهد قدر یکساعته عمری که در و داد کند
و بو مقصودک وجوده کلمه‌سی احوال فقرایه شعور
و مجاری اموره اطلاع و عثور ایچون مصراع
بهر جمعیت دلهاست پریشانی ما مرخواسی اوزره ترک

آسایش و خواب و اداره سؤال و جواب ایله اولور نظم
نیاساید اندر دیار تو کس ، که آسایش خویشتن جوئی و بس
نبرد پاس درویش محتاج دار ، که شاه از رعیت بود تاجدار
نثر والآن شویله که سیرت جبابره ستمکار ایله استتار
واستیار ومن حق الملك ان يختار لرعيته ما يختار لنفسه
کلام حکمت اتصافنك خلافنی ترجیح و اختیار ایده لا محاله
غصه دشنام و سخیمه وانجام کارنا تمامی مصادف غائله
عاقبة الظلم وخيمة اولوب ایراد و اصدار ایدنکی احکام
ناهنجاری تعقب ومن قبح ملكه حسن هلكه مقتضاسی
اوزره زوال دولتنه انتظار و ترقب ایدرلر نظم
همه کار شاهان شوریده خواب ، از اندازه نشناختن بد خراب
گرانمایگان زادرا رشکست ، فرومایگان را کند چیره دست
نثر قطعه مشروحة المعانی نك مصراع ثانی سنده بر داستان
صحیحه اشارت و تلمیح اولنمشدر اول قصه عبرت فزا تاریخ
خلفاده بو منوال اوزره اجمال اولنمشدر که فحوای آیت
تعز من تشاء وتذل من تشاء اقتضاسی ایله تقلب
دهر عبرت نما جمعیت امویه یه تفرقه ساز و همای
خلافت عظمی مفارق عباسیه یه سایه انداز اولدقده
دوانیقی
منصورك طوار اطواری مباین طرز اصحاب

استثار بسيرته
استتر بسنته

واكر

واکثر وضع وکرداری مخالف سنت وکتاب اولمغین حضرت
امام اعظم مصراع قدس الله سره الاکرم نثر نفس نفیس کیمت
قربینی ملک رضا ویقین ده افنا وظهر خلیفهٔ عباسی
الخلیفه دن خلع خلعت خلافة خفیهٔ افتا ایلدی منصور
که دنائت شانی نامحصور ایدی حضرت ابو حنیفه نک
فرط ورع وخیفه ایله اشتهاری کنار علی طرف مناز
وقضا یه عدم رضاسی معلوم صغار وکبار ایکن محضا
انتقام واذا ایچون اولا تکلیف تقلد قضا ایله عرضهٔ
تحقیر وذلت بعده عدم قبولنی بهانه وعلت ایدوب
ضرب شدید وحبس وتهدید ایله حرمت امامتی
انتهاک وبر روایتده تجریع سم هلاهل ایله اول سر جریدهٔ
کبرا وحلاحلی هلاک اتمکین مصراع بو حنیفه قضا نکرد وبمرد
نثر قولی زبان زدهٔ سلف وخلف و بو نقیصه وعار
اول خلیفهٔ عباسی شعارک صورت خلافنده جدری
وکلف اولدی نظم بسا نام نیکوی پنجاه سال
که یک کار زشتش کند پایمال نثر خلاصهٔ کلام حضرت
امام راه خداده نفسنی فدا ایدوب حاکم ظالم ایله
مهادنه ومداهنه ایتمدی وعلماء زمانه کبی تنکنای
تأویل وافتایه کیتمدی ع سخن دانم ولی ناگفتن اولیست

لعل وصل بالفضيلة جمع الفقه ح

المهادنة المصالحة ح

علامهٔ زمخشری لا ینال عهدی الظالمین نظم مبینده
تحقیق و تبیین و نکونه تدقیق و تبیین ایلمیدر که
نیّر اعظم فلکِ ذکا داخل منقبت لو کان الایمان
معلّقاً بالثریا مصراع سراج مجلس امّت ابو حنیفهٔ کوفی
نثر نبردگاهِ افضل جهادده سلّ سیف اجتهاد
ایدوب بیورورلر ایدی که اگر منصور بر مسجد
بی قصور طرح و بنیاد و در و دیوارنی آرایش
و آباد ایدوب صورت آجرده اولان آجرّینی
تعداد ایچون بنی استخدام و بو خدمتی اعتداد الاعتداد والاعداد
و اعداد ایچون سعی و اقدام ایلیه اطاعت و امتثال
ادمحال و بو قدر شیئی یسیرده دخی فرمان پذیر
اولماق عدیم الاحتمال در مصراع و ثمّ امور لیس یمکن
کشفها نثر بو تحقیق عبرت مدادن ظاهر و پدیدار
اولور که عند الامام اولو الامردن مراد و مرام سلاطین
و حکّام اولمایوب بلکه استنباطِ مسائل و احکام
ایدن علماء اعلام و اربابِ الباب و احلام اوله نظم
عقل جز داد و جز کرم نکند که اولو الامر خود ستم نکند
زاجر زمر و ناهی اخمر اوست انکه بشنیده اولو الامر اوست

الحزب التاسع عشر

بر حکم

صائب اولدقده مصائب سهمی اولور انصاف و عدالتدن
رحم سزاوالی ایچون دیدی رسول حرم الله علیه الجنة
تمام الحدیث ایما راع لم یرحم رعیته حرم الله علیه الجنة
خیثمة طرابلسی حضرت ابو سعیددن رضی الله عنه بو عبارت
ایله روایت ایتدوکی جامع الصغیرده صراحة ذکر اولنمشدر
نصب امامت و رفع لواء حکومتده سرّ و حکمت محبوسان
مضیق بشریته آداب عبودیتی تکلیف و ما بینلرنده
کتاب محبت و الفت تألیفدر قطعه تهدی الامور
باهل الرأی ما صلحت فان تولت فبالاشرار تنقاد
لا یصلح الناس فوضی لا سراة لهم و لا سراة اذا جهالهم
سادوا نثر هر حاکم نادان و خود پسند شادان که لواء تهور
و خشمی ساعدلی داد و غشم ایله افراخته و جواهر اقتصاد
و اعتدالی ور اظهار اهماله انداخته اوله ما خلق له دن انحراف
و سوق فسوق ده اضاعه رأس المال انصاف ایله من لا یرحم
لا یرحم تهدید شدیدنه سزاوار و شایسته و مخدع دلبر
خدیعتی قفل آهنین قسوت ایله بسته اولور قطعه الحسب
الظالم فی ظلمه اهمله الله ام دام امهالا ما اهملوه بل لهم موعد
لن یجدوا من دونه موئلا نثر خصوصا که عدم رفق و رأفتی دربت
و عادت ایدن والی و الا منزلت زیر دستان رعیته

یغفل حکم ان ظلم

یستمع الی اندحاج

تجبر و تجلّد و بو خصلتِ ذمیمهٔ عمیمة الفساد دن ظلم و بیداد
تولد ایدر ظلمِ ظلمت شعار ایسه هر بار سنک انداز مجامع
قبائل و احیا در عند الله سبحانه ابغضِ اشیا اولوب
رقبهٔ باغیهٔ فتنه پیرسر عسکر و ایمارا غش رعیة فهو فی النار
حدیث صحت آثاری اوزره که راویسی معقل بن یسار در
هر حاکم بی انصافِ ستمگر مظهر سخط اکبر اولمق امر مقرر در
قطعه علیکَ بالعدل ان وُلّیتَ منزلةً و احذر من الجور
فیها غایة الحذر فالملک یبقی علی الکفر البهیم و لا یبقی مع الجور
فی بدوٍ و لا حضر نثر کتاب مثیر الغرام ده ذکر و اعلام اولنمشدر که
صحف حضرت ابراهیم علی نبیّنا و علیه الصلوة و التسلیم ده
اولان امثالِ عدیمة المثال دندر که ایها الملک المبتلی
المغرور انّی لم ابعثک لتجمع الدنیا بعضها علی بعض و لکن بعثتک
لتردّ دعوة المظلوم فانّی لا اردّها و ان کانت من کافر نظم
ظلم اگرچه دراز دست بود آخر الامر خوار و پست بود
شود از آفتاب عدل اله سایهٔ عمر ظالمان کوتاه
نثر اسبابِ عدمِ رحمتک بری دخی متظلّمین و ارباب
حاجت دن احتجاب و متاعِ ترفه و انتفاعی استیثار
و انجاب در هر دادرِ بدسیرت که مُبیتِ تنعم و استراحت ده
آرامگیر و ورای پردهٔ غفلتِ ناروا ده فریفتهٔ خوش

آمد

آمد و وزیر اوله هامان بی عون افساد قابلیت فرعون ثانی
ایند وکی کبی نظم اشتات مهماتده تقصیر و مخدوم معدوم الاشعاری
اغفال و تغریر ایله کار و بار رعایا و رعاع مختل و مزاج حال
ضعفه و اتباع معتل اولوب لکدکوب وعید اشد الناس
عذابا یوم القیمة امام جائر و عذوهٔ شرکت ظلم و عدوانده سرکشته
وحائر اولور نظم خبیث را چو تعهد کنی و بنوازی
بدولت تو گنه می کند بانبازی نثر هنگام باز و زمان تفحص
اخبارده حق و باطلی تخلیط و بر غشوم شومی عجزهٔ مسلمین
اوزرینه تسلیط دخی جملهٔ قلت مرحمت و اشفاق بلکه ظلم
الاتباع مضاف الی المتبوع قول مسموعی اوزره محضا عدم
رأفت و ارفاقدندر نظم ان الامیر اذا استعان بظالم
کان الامیر شریکه فی المأثم نثر عندلیب گلستان شیراز
بوستان افروز حدیقهٔ راز چو رواة بدسیرتدن غافل و
بی خبر اولان داور بدنهادی علی رؤس الاشهاد تخجیل
و تشویر و سلاطین غفلت آیینی بو ابیات حکمت اساس
ایله علی ملأ الناس ترهیب و تشهیر ایلشدر نظم
ننالم ز ظالم که در دور تست که هر جور کو میکند جور تست
نه سک دامن کاروانی درد که سکبان نادان که سک پرورد
نثر آفتاب فلک هدایه حضرت شیخ نجم الدین دایه

الرعاع ... الاحداث

العذوة المکان المتباعد

شیخ سعدی رحمه الله

کتاب مرصاد العباده ذکر و ایراد ایلمشدرکه فاحکم
بین الناس بالحق آیتی لمح و دلالت ایدرکه سلاطینه و ولاة
بالذات اجراء احکام جمهوره ایله مأمورلر و تفقد فقراء برگشته
حالده تهاون و اهمال ایدنلر عند الله نامعذورلر اولوب
مراسم غفلتی ابانه و آخری توکیل و انابه ایله عهدهٔ امانت
کبری دن بیرون و قبول معذرته مقرون اولمازلر نظم
شه چو غافل شد زکردار وزیر • شد ولایت را خرابی ناگزیر
شه که از غفلت نهد سر را بخواب • پس عمارت میشود در دم خراب
نثر واقف مزایاء معانی • وکثیره کشای نکات فن ثانی
اولان عارف سخندانه پوشیده و نهان دکلدرکه مجرد
رعیته عدم مرحمت • مانع دخول جنت اولیجق صفت کبر
و نخوتی متمکن قوتدن مجلا فعل و تمشیته گتورن حاکم
سفیه لاریب فیه بیش آهنگ کروه لهم عذاب
شدید بما نسوا یوم الحساب • وحقوق عباده من کبرا اهل بیدن
اولماغله شایسته وعید زدناهم عذابا فوق العذاب •
اولور نظم پنداشت ستمگر که ستم بر ما کرد • برگردن او بماند
و بر ما بگذشت • نثر ظلم ناخوش اثرک جمله شائامت
و ضرر ندن درکه غیبت • و مذمت هر مذهب و ملتده
ام و وبال • و دار بوارده باعث طینت خبال • ایکن

الخیال صدر
امیر الناس

ثلاثة لا غيبة لهم الامام الجائر والمبتدع والمجاهر بفسقه فحواسی
اوزره داور ستمكر مردود وحق مبتدعه وفسقه یه ملحق اولوب
دشنام وغیبتی مغتفر ومباح • ارباب ظلم وبدعته بید بغض وعداوت
روز بازار آخرت ده سبب سود وزیاخ اولور **قطعه**

عدل وانصاف دان نه كفر ونه دين • انچه در حفظ ملك دركارست •
عدل بی دين نظام عالم را • بهتر از ظلم شاه ديندارست •

هر بر دعا مجاب • وحدیث نصیحت ایجاب • ده ادب
حكومت محوی وصحتی مسلم • اولان صحیح مسلم ده حضرت
صدیقه دن رضی الله تعالی عنها وعن ابیها مروی در كه اللهم
من ولی من امر امتی شیئا فشق علیهم فاشقق علیه ومن
ولی من امر امتی شیئا فرفق بهم فارفق به **نظم**

اگر توقع بخشایش خدا داری • ز روی لطف وكرم بر شكستگان
بخشای **سر** اگرچه رفق وتأنی وترك عنف وتعنی الرفق یمن
والخرق شوم مفهومی اوزره آحاد ناس دن فرمان روایان
زید وعمره رعایتی مفترض وواجب در زیرا آنلرك خرق
سخط وخرق لری التیام پذیر اولماق عسیر ووخامت
درشتی ورعونت دن ظهور ایدن مواد خلل وقصور
تلافی یه تلاقی ایلمك عسیر در **قطعه**

مصلحت ملك برفق وعطاست • در همه جا حكم سیاست خطاست •

ای هر مردود شنیع شتم لازم وكذب •
در اما ولو لا الاح اولان ح

الخرق بالضم الحمق
وضد الرفق ق

موی که پیچیده زبی شانکیست گر بزنی استره دیوانکیست

الحدیث العشرون

باحمیان زینت دنیایه بولور آخرتده درجات علیا
بو حدیثنده دیدی پیغمبر خیرکم ازهدکم فی الدنیا

تمام الحدیث خیرکم ازهدکم فی الدنیا وازغبکم فی الآخرة
بیهقی شعب ایماندہ حسن بصری رضی الله تعالی عنه دن
مرسلا روایت ایتدوکی جامع الصغیرده اشارت اولنمشدر
زهد لغتده ضد رغبت وشیء یسیردن شیء خطیره
انصراف همتدن عبارتدر هر کس که بر شیء عتید
وحاضری کوشهٔ کوچهٔ خاطردن ازاله وسلب وانک
فوقنه توجیه قبلهٔ نمای قلب ایده مرغوب عنهه نسبت ایله
اسم زهده حائز ومرغوب فیهه اضافت ایله اطلاق رغبت
جائزدر اولور زهدک رتبهٔ والا ودرجهٔ علیاسی خساست
ماسوا لما ینبغی فهم ودرک وآرزوی مشاهدهٔ جمال ایله
دنیا وعقبی آمالنی ترک ایلمکدر نظم زهد چه بود ازهمه بردا ختن
جمله را دردا واول باختن سوله که بو سعادت عظمایه
نائل ونعیم دنیا وآخرة اثر میل ورغبت قلبندن
زائل اوله زاهد مطلق وکمال زهده موفق اولوب
مضرب مثل لیس قریةٌ من وراء عبادان

دا وا اول وهله اولی دمرهٔ اولی ودفعهٔ اولی معناسنه

دا وقمار بازلرا ول مبلغه دیرلر که انک اوزرینه اوینارلر اوج معناسنه سودی

وحلوب

وخلوت سراي درونی اواهل معارف گوناگون ایله
معمور وآبادان اولور اگر ملاحظهٔ حور وقصور رهزن
ومانع وهمان ترك حظوظ فانیهٔ فائته ایله قانع اولورسه
اگرچه بو مرتبه ما فوقنه نظر پست ونازلدر اما مادونی
اعتباری ایله اشرف مقامات ومنازلدر حکماء دوربین
تحقیق وتمییز ایتمشلردرکه عقلك ادنی مرتبه سی باقی
اولان عقبایه فانی اولان دنیا ادرنه ترجیح وتفضیل
ونعیم مقیمه وسیلهٔ اتیله اولان اعمال صالحه یه کسب
وتحصیل ایلمکدر والا زخارف زینت دنیایه فریفته ولذات
زائلهٔ دهر بی وفایه شیفته اولانه اطلاق عقل ناروا صاحبی
مهاوی هواده مبتلای درد بی دوادر اگر بو مرتبه
دن دخی عاجز وقصور استعداد ترجیح جانب اقلال وازناده
دن حاجب وحاجز اولوب انجق بعض مستلذاته میل
وانجذاب قلب بر انقلابندن مطروح ومطرود وبعض
آخرنه هنوز علاقه کما باقی وموجود ایسه مرتبهٔ شرعیده
بعض معصیتدن توبه وفراغ داخل حد جواز ومساغ اولدوغی
گبی اگرچه معدول عنهه نسبت اگا اطلاق زهد صحیح درامافی الحقیقه
عند اهل الطریقه اگا زاهد دینلمك غایت قبیح در نظم
چو مویی از خودی برجای باشد ترا بند گران بر پای باشد

جنب ایرتن ازخشکست یک موی هنوزش نانمازی دان بصدرودی
نثر احیا علوم ده مرقوم درکه فقر ایله زهد وادی واحددن منشعب
اولوب زلال مقال ایکیسی نک حدائق حقائقنه معا منشعب
اولور فرق لری بودرکه اکر دنیا سالکدن منزوی و طومار
ثروت و یسار ی منطوی اولور ایسه فقر ایله موسوم اولور
اکر سالک دنیادن منزوی و زاویه ترک ماسواده منزوی
اولور ایسه حقنده نام زهد مرسوم اولور بالجمله فقر اضطرار ایله
اولان فقد باروبرک و زهد اختیار ایله اولان تخلیه و ترک
در اما زهدک شرطی شی مفوغ عنه حاضر و آماده و باب
قدرت تصرف بی مشقت و تکلف منفتح وکشاده اولمقدر
والا نفس خودنمانچه اشیا نابوده و اعلاق غیر موجوده نی
ترک و ایثاره ابتدار و اثر زهاد و اتقیایه تاسی و اقتدایه
بذل اقتدار ایدر اما اول شی مفقود حاضر و موجود اولدقده
اظهار بخل و شح و زهاب دل بی دلیلندن رشاش بهانه
و تاویل ترشحش و ترشح ایدر **نظم** ما اقبح التزهید من ناصح
یزهد الناس ولا یزهد **نثر** بو سبب دندرکه زمره مشایخه
تاج تارک اولان عبد الله ابن مبارکه بر شخص بی تاب
خلال سوال و جواب ده یا زاهد دیو خطاب ایتدکده
اول واقف حقائق اشیا دار الحکمه معرفتی انشا و سبر

حقیقت زهادتی کشف و انبا ایدوب دیدی که زاهد صاحب
پرهیز عمر بن عبد العزیز درکه زهرۀ حیات دنیا بجا افیرها
باب عدالت پذیر نه پذیره و استقبال و متکای خلافت
عظمی یه تحصیل تعزز و استقلال ایتمش ایکن باسرها
پشت پای استغنا اوروب حطام دهر پر قهری
وراء ظهره القا و ترک زخارف فانیه ایله مطلوب حقیقی
یی وجدان و القا ایلدی و الا بکانه مقوله استنبا مکنت
و جلال توجه و اقبال ایلدی که آنی ترک و اطراح ایله دعوای
زهد و صلاحه شایسته و حری و معرّت میل و رغبت
دن سالم و بری اولام بو مقام دندر که قافله سالار قد افلح
المؤمنون پیشوای ان جندنا لهم الغالبون یار غار عتیق
یعنی حضرت صدیق رضی الله عنه که علی الاطلاق زمام
افضلیت و استحقاقه ما لك و صاحب مقال والله
لا صدقه باکثر من ذلك در رباعی صدیق چو عین صدق
بوده کارش بگزید حق از مهاجر و انصارش
آن روز که کوس ثانی اثنین زدند داد ند مثال اذ هما فی الغارش
خلال مناجاة و اثنای عرض حاجاتده بو کلمات حسان
ایله رطب اللسان اولورلر ایدی که اللهم ابسط
الی الدنیا و زهدنی فیها بو کلام حکمت انتماده بسط دنیا دن

بی‌پروا استقبال معناسی در

[illegible]

صکره طلب زهادت شهادت ایدرکه زهد علم متاع دنیا و فقد اسباب
غنا اولمایوب بلکه مجرد مشاغل قبول و رددن سکون قلب و خلو بال
و با وجود کثرت عالم اطلاق و وحدت توجه و اقبال اوله
نظم اذا المرء لم یزهد وقد صبغت له بزخرفها الدنیا فلیس بزاهد
نثر خاتمهٔ خلفا فاتحهٔ منشور اولیا حصه دار مقام هارونی
کاشف غطاء سلونی ولی جلی حضرت امام علی
کرم الله تعالی وجهه بر طالب سر غرض عارضهٔ حال و حقیقت
زهددن سؤال ایتدکده جناب خلافت پناه خوانسالار
انما نطعمکم لوجه الله اول سائل ناتوانی خواب ارباب
وکمانددن انباه و ترک ما یشغلک عن الله ایله چاشنیٔ
شهد زهددن آگاه ایلدی بعض کبارک اخباری اوزره
حقیقت زهد لکیلا تأسوا علی ما فاتکم ولا تفرحوا بما آتاکم
نص مفترض القبولنک منطوق و مدلولی درست یعنی
تحصیل زهده بذل جهد ایدن تارک ماسوا و حطام
منتج اللذاتک وجود و عدمی یاننده علی السوا
اولوب نظم ولست بمفراح اذا الدهر سرنی
ولا بجزوع حین ینکبنی الدهر نثر فحواسی اوزره
نه عند الوجدان نشیط و شاد و نه لدی الفقدان
مغتم و جریح الفؤاد اوله بلکه بو معنانک خلافی ایده

اتصافی اولوب زینت حیوة دنیانک مساعده سندن
غریق کرداب ملال و اسباب یسر و غنانک مباعده سندن
آزاده و خوش حال اوله نظم در وقت خوشی جمله جهان
خوش باشد باید که بوقت ناخوشی خوش باشی

الحدیث الحادی والعشرون

خلقله مدارا ایله هردم تا که لائق کوره لر مدحه سنی
خالقک دیدی رسول الله زیرا خالق الناس بخلق حسن
تمام الحدیث اتق الله حیث ما کنت واتبع السیئة
الحسنة تمحها وخالق الناس بخلق حسن سنن ترمذی ده
حضرت ابوذر و معاذدن رضی الله عنهما بو عبارت ایله
روایت اولنمشدر مخالقت حسن معاشرت معناسنه در
مفهومنده حسن خلق معتبر و جوهری و فنده بو معنانک
اعتباری مقرر اولدوغی قاموسک خالقهم عاشرهم
بخلق حسن عبارتندن ظاهر در بو تقدیرجه خالق لفظنک
که مفاعله بابندن صیغهٔ امر حاضر در مفهومنی بخلق حسن
کلامی مبین و مفسر در خلق ایله مداراة و مخالقت و ترک
مباراة و مخالفت سرمایهٔ راحت دکلدر بلکه رأس المال تجارة
لن تبور در نظم چنان زی کزان زیستن سالیان
ترا سود و کس را نباشد زیان نثر مثیر الغرام نام

خالقوا أي من المخالقة بمعنى حسن الخلق وحسن المعاشرة ح

الخلق بالضم وبضمتين السجية ق

کتاب مشهورده مذکوردرکه صحف خلیل جلیل الشانده
اولان کلمات حکمت بیاندندرکه یا خلیلی احسن
خلقک ولو مع الکفار تدخل مداخل الابرار حکمت عملیه نک مبیّن
وکتب اخلاقک قسم تدبیر منزلنده مبرهندرکه نوع انسان
که خلاصهٔ اکواندر اکر شریف واکر دنی امر مالی و بدنیده
بالطبع مدنیدر شول معنایه که وجه معاش وریاستنک
انتظامی آخرک اعانت وانضمامنه وابسته و مفتقر
و هر مرد فرد مضائق مضایقه ده متمکّن و مستقردر قطعه

علیک بمشورة المعضلات فعقلان خیر من الواحد
ولولا التعاون لم یستقم امور المعیشة للفارد

نثر وبو امرک حصولی و تحقق فروع واصولی شوقهٔ پریشان
اطوارک اوضاع ناهنجارلرینه تحمل و مداراده و دوستان
نامهربانک زخم زبانلرینه عدم تضجّر و مداراة ایله اولور قطعه

اذا انت لم تشرب مرارا علی القذی ظمئت وای الناس تصفو مشاربه
اذا کنت فی کل الامور معاتبا صدیقک لم تلق الذی لا تعاتبه

نثر هر کیمکه هنگام الفت واستیناسنده حدیث امرت
بمداراة الناس پیش نهاد عقل دراکی و دارهم ما دمت
فی دارهم معناسی نصب العین دل اندیشناک ایده حاسبه
بساط نشاطنه علی تباین الحالات کرد کدر اوهام و خیالات

الریاسة الالهیة والمعاشیة

القذی ما یسقط فی الشراب و فی العین صح

نشسته اولماز و قلعهٔ کوهر تکبر درونده مصوننده تسخیر و
اندیشهٔ کوناکون یول بولماز **نظم** چون باد نکرده زکسی
بد مدار چشم * پیوسته در حمایت کردار خویش باش
اکر بو مرتبه‌دن ترقی یه همت و اشیا بدنمایه **نظم**
لا تنکر الباطل فی طوره * فانه بعض ظهوراته **نثر**
روزنهٔ سندن تدقیق نظر بصیرت ایدوب خلطای بد سیرتک
بار آزار و اذیتلرینی حامل بلکه عیسی آسا احسن الی
من اسا ایله عامل اولورسه باطنه فیه الرحمة وظاهره
من قبله العذاب نص حکمت نصابی اوزره ساتره نار بلیه
کورینن آنکا کلزار نعم جلیه اولوب فردوس عاجله داخل
و نعیم واسع الفضای رضایه واصل اولمش اولور **نظم**
ای خواجه بند من شنو وزان کذر مکن * بر هیچ آفریده بخواری نظر مکن
خصوصا آلودهٔ دنس خطا و نسیان اولان بنی نوع
انسانک اغلبی برحسب ای الرجال المهذب محاسن
اسما و اخلاقدن بی نصیب خلاق ایکن انلارک اطوار
ناسنجیده لرندن رنجیده اولمق خطهٔ حکمتدن دور و
عند الحکما نامعذور در **قطعه** ثم الکاس والدنیا ولابد من قذی
یلم بعینی او یکدر مشربا * ومن قلة الانصاف انک تبتغی
المهذب فی الدنیا ولست مهذبا * و اعداء بد سیر ایله

الا ما ء ان اخلاق حج

اجتماع مقدر اولدقده طرز خوب وحکیمانه روش واسلوب
بودرکه نظم انی احیی عدوی عند رؤیته لادفع الشر عنی بالتحیات
نثر اشارتی ایله اظهار بشاشت وسرور وشب تار الخارده
اذا مروا باللغو مروا کراما آیننکس شمع هدایتی ایله مرور ایلیه
قطعه جامل عدوک ما استطعت فانه بالرفق یطمع فی
صلاح الفاسد ولربما رضی العدو اذا رأی منک الجمیل
فصار غیر معاند نثر بو محلده لازم التقریر برام مهم ناگزیر واردر
اول فائده جلیله العائده بودرکه ع کلا طرفی قصد الامور
ذمیم نثر مقتضاسی اوزره مداراة وانبساطک طرف
غلو وافراطی مداهنه ونفاق ورأس المال صداقتی بازار
بر اوزار تملق ومماذقتده بذل انفاق در نظم
علیک باوساط الامور فانها نجاة ولا ترکب ذلولا ولا صعبا
مثلا بعض مجامع ومعابرده صدور واکابردن بریه بی
اختیار گذار ایتدکده مرتبه اشنه بعیده رخصت ویرلمشدرکه
طلاقت وجه ملاطفت ایله گذر خصوصا احتمال خصام وجدال
اولورسه ترجیح مذهب ابی الدردا ایله ترک مسلک
ابی ذر ایده قطعه واذا عجزت عن العدو فداره وامزج له
ان المزاج وفاق فالنار بالماء الذی هو ضده تعطی النضاج
وطبعها الاحراق نثر نه آنکه لطیفه ولاغ وپیام مدارای ابلاغه

القصد الاقتصاد وهو الاعتدال والتوسط فی الامور

جواز و مساغ وارد ر دیو ظلمه و اعوان شیطان رکون و میلان
ایله باب بدعت مائلرینه آمد شد و حکم موتی ده اولان
اهل دنیایه مزید تودد ایله ملازمت و تردد ایدوب
حضور ربی نورلرینه وارد قده تبصبص و رکوع و غیبت لرنده
ذم و غیبته مباشرت و شروع ایده لر نعوذ بالله من سوء الاذهان
والمذاق و من مثل هذا الاذهان والمذاق **نظم**
من آنچه شرط بلاغست با تو میگفتم ۰ تو خواه از سخنم پند گیر و خواه ملال

الحدیث الثانی والعشرون

بر بریه فتنه مقارر اوله ۰ دافع اولمز انی رأی سلطان
کوستروب شرقی دیدی شمبر ۰ وبها یطلع قرن الشیطان

تمام الحدیث اللهم بارک لنا فی شامنا وفی یمننا قالوا
وفی نجدنا قال اللهم بارک لنا فی شامنا وفی یمننا قالوا
وفی نجدنا قال هناک الزلازل والفتن وبها یطلع قرن
الشیطان صحیح بخاری ده حضرت ابن عمردن رضی الله عنهما
بو عبارت ایله روایت اولنمشدر قرن شیطان لفظنک
ورودی علی وجه التمثیل و مراد اول دیار و بلاده اولان
فتن و تهاویل در لغت قاموس ده که مؤلفی میان ائمه ده
عبیت ده صاحب نام و ناموس در قرن الشیطان
امته والمتبعون لرأیه او قوته وانتشاره و تسلطه

التهاویل ما یلقی فی النفوس من الاوهام
یهول فی نظر البیاض

عبارتی ایله معانیء مجازیه ایغاد وجوهء استعمالنه ایما اولنمشدر
نجد مدینهء منوره نک طرف شرقیسنده واقع و آفتاب
جهانتاب اول جانبدن شارق ولامع اولمغین حدیث
مذکورده نجددن جانب شرق اراده و معجم طبرانیده وفی
نجدنا محلنده وفی عراقنا روایت اولنمغله صراحةً بو معنی
افاده اولنمشدر حتی امام بخاری علیه رحمة الباری
که جامع صحیحی اقدم صحیحین و اصح کتب اسلامیه اولدوغی
بی ریب و میندر نظم قل للمخالف لا تعاندانه
ماشک فی فضل البخاری مسلم نثر الفتنة من قبل
المشرق عبارتی ایله عقد باب و بو حدیثی اول محلده
ایراد و اکتتاب ایلمشدر خواجه محمد پارسا که نقشبند
کارگاه اولیادر نظم هرچند پارسانیم اما نوشته ام
بر لوح جان محبت مردان پارسا نثر کتاب فصل الخطابده
حرم سرای هدادن بیگانه اولان فرق ضالهء هفتاد و دوگانه یی
بسط و تفصیل و کتب کلامده رقمزدهء فضلاء کرام اولدوغی
اوزره تفریع و تأصیل ایتدکدن صکره ذکر اولان اهل شقاق
و نفاق باسرهم خاک عراقدن انتشار و افتراق بولدقلرینی
تصریح و مرغولهء پرتاب اختلافی شانهء کلک موشکاف
ایله تسریح ایلمشدر خاک نجفک اعظم شرور و نقمتندر که

بتابش پرتو ظهور رحمة العالمین ده سلاطین اورنک نشینه نشر
مناشیر هدایت و مهر بری دعایت رعایت اسلامه دعوت
اولندقده نظم آنکه ایمان یافت رفت اندر امان
کفرهای باقیان شد دو گمان کفر حرف اولین باری نماند
یا بسلمی و یا بیمی نشاند نثر فحواسی اوزره وصول شده
سداده استعدادی اولنلر تلقی بالقبول و ما عدا خصوم و عدا
مسکن بت شکن ده مشغول امتثال ایکن ایران زمین ده کسری
اولان پرویز ناکس ناکس استکبار و تمرد و مهلکه
خونخوار اصرارده استبداد و تفرد ایدوب اول منشور
دولت و اقبالی که سرنامه صحائف آمال ایدی سرپنجه عتو و ضلال
ایله چاک و معزده کند و الی ایله وجود بی سجود بنی هلاک
ایلدی نظم دریدآن نامه گردن شکن را نه نامه بلکه نام خویشتن را
نثر شیرویه شیرزاد که خسرو خسر نهاد ک پسر بد سیری
ایدی تمکین قضا و قدر ذن قصد خون پدر و مزق الله ملکه
دعا و دکیر نک قوت تأثیری اول کافری بالایی زیرو
زبر ایلدی نظم عجم زان دعا کسری بر افتاد
کله از تارک کسری در افتاد ز معجزهای شرع مصطفایی
بر و بشو رنیده گشت آن پادشاهی نثر مشکوی شکبوی
عشرتلری نکبات متعاقبه و زان و برگ و بار کار و باری

نقطه دعایندر کونع
اولکی النجاری قال الامام
النووی ای الصدر
کالدعوة ...

شکن صار سکنباجه

نایکسن معکوس
انزاری معکوسه

مشکوی خانه وحرم وای خلوتخانه
مشکوی منده یاء آمد

صدمهٔ خزان اولوب خلوتخانهٔ مجلس انسی آرایشگاه پیامبر
ویران وطاق ایوان بلندی رجفهٔ نائبه وکرندایله خراب
وویران اولدی نظم برآمد ناکه از کرد دن طراقی
ز ایوانش فروافتاد طاقی پای بر دجله زآهن بود بسته
درآمد سیل وازهم شد شکسته بدید آمد سمومی آتش انگیز
نه گلگون ماند برآخر نه شبدیز سر پرویز نا بر هیزک شاهمت
وقاحت وستیزندن درکه اول خاکده تولد ایدن
قوم لدن شبستان دعت وبدعتده اختیار آرایش
وحفض وسواد اعظم سنت وجماعتی رفض ایلیوب
ما اسم شنعه شیعه یی افتعال واختلاق وینما انا علیه
واصحابی دن تغافل وتغابی ایله طرح بنا شذوذ
واختلاف ایلشلر درجهل وغوایتلری برغایته یتمشدرکه
عصمت خانهٔ نبوته اطاله وبو سبب ایله تیغ تیغیت اسلامی
افاله ایدوب مقدمات بی انتاج لرینه رواج ویرمک الجیر
نتیجه نصوص ساطعه صادعه یی انکار وجحد وافتاب فضل
اصحابی کلی بهتان نابوده ایله اندوده انمکه بیهوده اهتمام
وجهد ایدرلر نظم رافضی را محل آن نبود وانکه او
ظن برد چنان نبود همه را نیک دان مباش فضول
جز نکوکی بود رفیق رسول معتبران وقائع روزکاره

عالمن به اعلانا و معالنة

مكشوف و معاين و مطلعان تواريخ و اخبار پشاهد و معاين در كه
مقيمان خطهٔ ايران زمينه ابتلاء آشوب و كينه كار امروزينه اولمايوب
بلكه اول خاك شغبناكك نهادنی مايهٔ شورش و فساد ايله
آغشته و سكان و قطاننك مزاجلری تقلب و هياج اوزره
بسر كشته در كيومرث كه محافظهٔ نسل و حرثده كارفرمای
تخمين و اقوال و افعالی سنجيده ميزان تخمين ايدی
بزم كثرت علائقدن دامن چيده و پاس انفاس ايچون
مشغولهٔ ترك استيناس ده آرميده اولوب ولد پاكيزه خلدی
اولان سيامكك قدر سامكی اعلا و الباس خلعت سلطنت
ايله علی رؤس الاشهاد حديث نجابت و رشادينی املا ايتمش
ايكن فی الحال چشم زخم فلك محتال در كار ع و سهم
الرزايا بالنفائس موقع ش سرّی انكسار اولوب ايام قلائلده
وجود ظلی سی زائل و رؤيت جمال امنيتنه ضباب سرعت
شباب حائل اولوب برديو ديوانه نهادك يد بيدادندن
شربت شهادت نوش و بو سبب ايله اقطار ربع مسكونده
جيحون خون جوش ايلدی كيومرث بو حالت پر دهشتدن
گريه بيحد و نبيرهٔ سربلندی اولان هوشنگ هوشمندی
خصم نابكاردن اخذ ثار ايچون نامزد ايلدوب احتشاد كتائب
و اجناده فرمان قضا سريان شرف نفاذ و جريان بولدی

السحاب بالحكم
الفعال

الضباب بالغيش الارض
كالدخان

اتفاق مهرهٔ راویان اوزره اول زمانده دیو و پری اختفادن
بری و حشر بشره انواع شور و شر ایله معترض و منبری اولماغین — انبری لرانی عنبر ضلالة
اول جانبدن دخی صنوف صفوف کتائب عدد بی عدد ایله
جای بهیجاده حاضر و آماده اولدیلر **نظم** دو لشکر نگویم دو دریای
خون • به بسیاری از ریگ دریا فزون • بتدبیر خون ریختن
تاختند • بهم تیغ و رایت برافراختند **نثر** عاقبت لوای فوز
و نصرت نسیم سبق عنایت ایله خافق و اقتضای حکمت ایله
ع رحمت غضب اوزره سابق اولدی **سر** عبدهٔ طواغیت
اولان عندهٔ عفاریت منهزم و جدار ثبات و قرارلری
زلازل ادهاق و سلاسل ایله متداعی و منهدم اولوب اغوال — دهن کمند معنا جبنی ادهاق در
پریشان احوال کالجراد منتشر منفرق و منتشر اولدیلر **نظم**
قوی دست را فتح شد رهنمون • بزنهار خواهی در آمد زبون
هزیمت در افتاد بدخواه را • خدا داد شاهی جهان شاه را
سر قبیلهٔ شیاطین دن اخذ ثار و خونابهٔ تیغ تیز ایله تسکین
کین متاز ایدوب بو کار حیرت مدار خمیر مایهٔ فساد و سفک
دماء و مقدمهٔ شورش حرائر و اماء اولدی بو اسلوب اوزره نیچه
اعصار و حقوب مضی و مرور و نیچه ایام بر عبر عبور ایتدکدن
صکره فریدون ربع ربع مسکونی پسران سه گانه سنه توزیع
دهر بر بنیاد ساحهٔ قدر و بسطتنی توسیع ایدوب ایرجی که

الجی

انجب اولاد اجلادی ایدی ولی عهد و سره اسیره عزو تمکین
اولان ایران زمینده کندویه جانشین اتمکه صرف
مبلغ جهد ایلدی تورکه اول دخی فریدونک پوربی
نوری ایدی بو حالت حسد انگیزدن ستیز و شفیق
شقی سی اولان سلم بی سلمه کشف سر ستیز ایدوب
قصر وجود ایرجی تخریب و ایرج ایچون ذروه و غارب
مکرده فتن و بالآخره صارم غدر و صرم ایله اول مظلوم ایرجی
تدبیر و قتل ایلدیلر رباعی جان نیست که بنیست در مقام خطری
تن نیست که نیست بهر دنیش دردسری باری تو زحال دیگران
بندی گیر زان پیش که از تو پند گیرد دگری سر فریدون فریدک
حفیدی منوچهر که معارک و مغازیده ایتدوکی شمشیر
بازی رشک مریخ سپهر ایدی قصد اعمام و هامه همتنی
عمامه جد و اهتمام ایله اعتمام ایلدی نظم بر جست و بعزم راه کوشید
شمشیر کشید و درع پوشید دریای مصاف گشت جوشان
کشتند مبارزان خروشان سر پنجه زمان روی آزرم و سامانی
برخراشش و مرة بعد اخری تجدید مراسم برخاش ایدوب
آخر کار اول غداران بدفرجامدن اخذ انتقام و اسباب
سلطنت و جلالتلری منوچهره انتقال ایلدی قطعه
یا طالب الدنیا الدنیة انها شرک الردی و قرارة الاکدار

پور فرزند
معناسنه

البرج النوبک
والفرزانه دیر
والغارب
مازال یفتل فی الذروة والغارب
ای یخدع و یراد الخدیعة

بینهما صرم و صریمه
ای قطیعه ست

دائرمتی ما اضحکت فی یومها ابکت غدا تبا له من دار
اول هنکام فتنه انجامدن بر وتخم بایهٔ عدوان خاک ایران
وتوران ده پاشیده وصحیفهٔ روزکاردن رقم آسایش
وقرار تراشیده اولوب مشارق ارض موی زنکی سنکی
درهم وجیوب اهل بادیه وحاضره کثرت نوائب ضائره
ایله بی دینار ودرهم اولدی کاه اعقاب توربی فتوردن
افراسیاب حربی اراده وسیاوش بی کناهی عرضهٔ
تیغ عمر کاه ایتمکله کرد باد آشوب وفسادی اثاره ایلدی وکاه
تخمهٔ ایرجدن کیخسرو تشعب وانک حملات رستخیز آنا زندن
اول دیار سریعة الدبارک سکانی ایله هموم واحزان تلعب
ایدوب باری زبر دستان خصوصا یاوری رستم دستان
ایله شاه تورانی اسب سرکشندن کلنیدن پیاده
واول قوم ضالک قمع واستیصالنی جملهدن زیاده
ایلدی نظم چنین است رسم این کذرکاه را
که دارد به آمد شد این راه را یکی را در آرد بهنکامه تیز
یکی را ز هنکامه کوید که خیز نثر بعده اورنک فلک
بنیان یونانه اسکندر فیلقوس جلوسن
وارشاد فیلسوف حکمت نهاد ایله تعیین مقادیر رئیس
مرؤوسن ایلدکده دارای بی مدار آنک سر رشتهٔ کشته

الدبار بالفتح الهلاک مثل الدمار
تلعب ... اللعب ... وتلعب الهموم ...

دارا

دولتنه بودار انقلاب مداری طاری وگلشن جهانی چشم
خونابه چکاننه تنک وتارزا ایلدی آفتاب گردش عالم بی قراره
سلطان یکسواره اولوب خطهٔ ایرانی اضافهٔ
حکمت آباد یونان اتمک با بنده حکیم استاددن
استرشاد ایلدکده تخیل حسن تعبیری بوگونه تابیر وحکیمانه (ارسطونک نامهسی سکندره)
تدبیر ایلدی که نظم طوایفها بشاهان گرفتار کن
بهر سو یکی را طرفدار کن چو هر یک جداگانه شاهی کنند
ز یکدیگران کینه خواهی کنند ز مشغولی ملک خود هر کسی
ندارد سوی ما فراغت بسی شر نتیجه کیم منبع فیض قدوسن
ع سخن گوی پیشینه استاد طوس شر بو ابیات استادانه
ایله تدبیر دلپذیر حکیم فرزانهیی تصویب و پسند
وپایهٔ سخن متانت پیرایهیی واصل چرخ بلند ایلمشدر
نظم بگیتی بهر گوشه بر یکی گرفته زهر سو همی خواندند
کشوری اندکی چو بر تختشان شاد بنشاندند ملوک طوائف
همی خواندند ازین گونه بگذشت سال دویست
تو گفتی که اندر زمین شاه نیست شر اجمال محاسبهٔ مقال
بودر که شرقک ثلثانی شرقک ومشرقک درونده شر مضمردر
ع بلاد بلا دال وشرق بلا قاف شر کتب تواریخ واخباری
عین اعتبار ایله مطالعه واستقرا خصوصا شهنامهنک بصارت

تا امه ایله تتبع و استقصا ایدن اصحاب رأی سدیده
واضح و بدیدر که مشرق زمینده آشکار و مستبین
اولان فترات کوناکون خارج دائرهٔ چند و چون
و مجموع ربع مسکونده اولان خونریز و شبیخوندن
زیاده و افزوندر ع نابود چنان بود و چنین خواهد بود
شعر کرمانی که تیغ عالمگیر زبانی فاتح کشور معانیدر مضیق
تحقیقه بو طریق ایله اقتحام و تسخیر ملک بیانه انتحا و انتحام
ایلمشدر که بجد قراد کوفه و عراق و فنون زلزله و فتوندن
مقصود آنده وجود بولان مکر و شقاقدر اول زیرا باب
اختلاف و کین دق و ابتدا عصاء عصابهٔ مؤمنین شق
اولنمق حرب جمل و صفین و میان خوارج و مارقینده اولوب
بین الوری اختلاف آرا که مورث عدم انتظام و باعث اخذ
انتقامدر امت برذ بار کوه وقاره سبب سبکساری و طیش
واذا وضع السیف فی امتی لم یرفع عنها الی یوم القیامة
فحواسی اوزره اول وقایع غائیه حوادث آتیه یه مقدمة الجیش
اولمشدر نظم اگر خواهی که روشن تر بگویم
غبار شبهه از طبعت بشویم سر آخر زمانده ظاهر و نمایان
اوله جق مسیح دجال که نعل بازگون ابتلا و فتون ایله جلاد
مثال مادهٔ تعذیب و نکالدر نظم وللقیامة اشراط وقد ظهرت

انتحی حد … الانتحام الاعتزام

بعض العلماء والباقی علی الاثر سر عنوان خلق آدمدن خاتمهٔ عمر
عالمه کلنجه وقوع وظهور بولان فتن وشرورك افظع واکبری
وتحقق مجیئی واتیانی عروض ریب وکماندن بری اولوب
اغوار وانجاد جهانی ماعدا الحرمین المکرمین دوران
ایتمه‌سی مصداق ذلك وعد غیر مکذوب در ظهوری
خطهٔ خراساندن وعند بعض الرواة اصلی ثباتی
یهود اصفهاندن اولدیغی کتب معتمده‌ده مسطور
ومکتوبدر ویأجوج ومأجوجك دخی محل خروجی مابین مشرق
وشمالده اولان دیار غرائب اشتمالدن اولماغله اول قطر پر
الضال شجرة
اختلال منبت ضال ضلال اولدیغی متحقق اولور والفتنة
من ههنا اشارت وایماسی کما ینبغی کمالن بولور
نجدك دائرهٔ سوءه مدار وشرور شرقیه‌دن حصه دار اولدیغندن
درگه ابلیس لعین علیه ما یستحق ابد الآبدین مشرکین
قریشك قصد اضلال ومزلقهٔ سوء عقیده‌ده ازلاق
وازلال ایتدکده شیخ نجدی صورتنه تمثل واول هیئات
باغرابه توسل وتوصل ایدر ایدی اول سببدندرکه
ادبای هنرپرور مدعیان بی خبرك وجه تسویل وتمویه
شقوه وجه قباحه
لرینی تشویه واظهار وارائت ایتدکلری دعوای
بی معنی جهتندن شیخ نجدی‌یه تشبیه ایدرلر سقف

ایوانِ حسنِ بیانه شمسه و پنجه پنج ار باخمسه اولان
استادِ سامی شیخ نظامی که هزار و یک نامه مظهر تامّ
اولدوغنی نظم درخط نظامی ار نهی کام ٭ بینی عددِ
هزار و یک نام سر بینی ایله عرضه داشت اذهان پاک ایلیدر
لیلی و مجنونده اول معتاده استعمالنی بو ابیات بو ابیات
بی همال ایله استدلال ایلمشدر نظم
مجنون رمیده دل دران دشت ٭ سرگشته چو بخت خویش می‌گشت
بر نجد شدی ز تیز و خندی ٭ شیخانه ولی نه شیخ نجدی

الحدیث الثالث والعشرون

اولمایوب راهِ خداده اکراه ٭ نقدِ یاداشِ عمل اولمازکم
بلدروب نیک و بدی رسول ٭ فاسلکوا ای طریق شئتم
تمام الحدیث کما لا یجتنی من الشوک العنب کذلک لا ینزل
الفجار منازل الابرار فاسلکوا ای طریق شئتم فای طریق
سلکتم وردتم علی اهله ابونعیم کتاب حلیه ده یزید بن مرثد
دن مرسلا روایت ایتدوکی جامع الصغیرده اشارت اولنمشدر
اگرچه افاعیلِ جنابِ فیاضِ عوارضِ اغراض و اعواض ایله غیر
معلله و بو مدعانک شواهد و براهینی عند الحکماء الالهیین
مزکاه و معدله در نظم گرچه در طاعتی از هیبتِ او لا تأمن ٭
ورچه با معصیتی از درِ او لا تیأس سر لکن اسم حکیمک

مقتضاسی وصانع قدیمک حکمتنی انقضاسی بودرکه
جوهر بلند پایه ایله سفال سفله مایه همسنگ وسرخ رویان
بزم الستّ ایله سیه دلان بدمست خودپرست یکرنک
اولمایوب لا اکراه فی الدینِ نصِ مبینی اوزره نشأهٔ
اولی ده اهل رُشد وغیّ متبیّن ومتمیّز ودار عقبی ده دخی
اصحاب یمین وشمالک عرض عمل وقاللری صورتنا سبه
اوزره متجدد ومتحیّز اوله بین الشقی والسعید فرق فاحش
وبون بعید اولدوغنه أفنجعل المسلمین کالمجرمین نصّ
مبینی دلیل اقناعی ویا ایها الناس اعبدوا ربکم نداسی عامّهٔ
ناسی مدعاة عبادته داعی اولوب لنبلوهم ایهم احسن عملاً
منطوقی بو معنایی افاده والباقیات الصالحات خیر عند
ربک ثواباً وخیر املاً کلام مصدوقی بو مدعانی اثبات وانشاده
ایدر هر مؤمن سلیم الخلیقه یه خلیق بودرکه اوامر الهیه ایله مؤتمر
ونواهیدن منتهی اولوب واصلاح نفس ایله تکمیل طریقه
منتهی اولوب شرائط عبودیت وعبادتی کما ینبغی اقامت
وبو رباعی معذرت نمونی بیتنی نهاد دروندن ایتمکله
خدمت معبود مقتدرده کما امر استقامت ایده رباعی
ای قبلهٔ هر که مقبل آمد کویت روی دل جمله بختیاران سویت
امروز کسی کز تو بگرداند روی فردا بکدام دیده بیند رویت

المدعاة مصدر میمی بمعنی الدعاء کالطهارة

عبادتِ بی نهایت صورت عباده اولماق اشارت وارشاد

ایدر که خلقِ انام دن مقصود ومرام عبادتِ بی انتهادر

و وراء پرده کموندن ما خلقتُ الجنَّ والانسَ الّا لیعبدونِ

سرّ مکنونز مکنوننی ابراز واظهار اوله نظم

گر کدر کیم تفکّر ایده هر جنس ٭ نه سِرّدر ما خلقتُ الجنَّ والانس

٭ هر کیمسه که منهجِ عمل ده تهاون وکسل پیشه وعادتی

وداخلِ عداد الّذین یستکبرون عن عبادتی اوله دارِ بوارده

سخطِ ملک قهّاره قرین وسرّ جریده وعیدِ سیدخلون

جهنّم داخرین اولور نظم چون عبادت بود مقصود از بشر

شد عبادتگاه گردنکش سقر ٭ مسجد طاعتشان پس در خجست

پای بند مرغ بیگانه فخست سر نشوه شرابِ فجوز ایله سرگران

وفجوز اولان اهل کفران آسوده سایهٔ غفران اولدیغی

تقدیرجه میان سُبّاقِ قربت پذیرده خجلت زده وسر زیر

اولوب آبگینهٔ سرای زهد وعصمتی آسیب صخرهٔ جرم ومعصیت

ایله شکست وصاعدان شواهق قربته نسبت پایهٔ

قدر ومنزلتی پست اولور نظم عفو باشد لیک کی قدر امید

که بود همباره زتقوی روسپید ٭ دزدرا اگر عفو باشد جان برد

کی وزیر وخازن مخزن شود سر اگرچه مضمون صحائف امور

مبادی وصدور زنادن نامعلوم وانّما الاعمال بخواتیمها

مهری ایله مختوم اولمق امر مقضی و محتوم در نظم

هیچ کافر را بخواری منگرید ٭ که مسلمان مردنش باشد امید
چه خبر داری ز ختم عمر او ٭ که بگردانی از و یکباره رو

نیجه زاهد بیدار شب زنده دارک توده ٔ کردار ستوده سی
صرصر استغناء بی چون و چرا ایله بر باد اولور نظم

بهوش باش که هنگام باد استغنا ٭ هزار خرمن طاعت به نیم جو نخرند

سر و نیجه رند خرابه نشینک دل پریشان و غمگینی تعاطی
فسوق و عصیان ایله محاط یأس و خذلان ایکن تلافی

بیربیر عوض

فضل بی امتنان ایله مبتهج و شاد اولور نظم

بر آستانه میخانه گر سری بینی ٭ مزن بپای که معلوم نیست نیت او

لکن ظاهر عنوان باطن اولمغله اغلب حالده حسن اعمال
آیت متوسمین و اذا رأیتم الرجل یتعاهد المسجد فاشهدوا له
بالایمان حدیث معجز بیانی بشارت رسان اهل تمییز در نظم

درگذر از فضل و از جلدی و فن ٭ کار خدمت دارد و خلق حسن
ما خلقت الجن والانس این بخوان ٭ جز عبادت نیست مقصود از جهان

کذلک وظائف اعمالده توانی و اهمال سوء حاله علامت
و سلسله ٔ اصحاب شماله اتصال سبب نکوهش
و ملامت اولور یعرف المجرمون بسیماهم مرآت نده
هیئات معاصی و هنات ظاهر و بدیدار و من تهاون

بالآداب حرم السنن ومن تهاون بالسنن حرم النوافل
ومن تهاون بالفرائض حرم الآخرة فحواسی اوزره نوافل
وآدابدن اجتناب باعث تدنی وادبار در اصحاب روایت
دن روایت در که بر درویش آخرت اندیش خاتمهٔ اعمالندن
ترسان وبر اهل حال معاد ومآلندن پرسان اولدی
اول عارف بالله که محقق آگاه ایدی دیدی که منشور اسمای ذه
که احاطهٔ ادراک معانی سندن سر رشتهٔ عقل هیولانی
کم ومصداق جامعیت فیه نبأ ما قبلکم وخبر ما بعدکم وحکم ما بینکم
در هر سطر سن بهره اشارهٔ ما خصوصا مستعدان فن
بیانه رمز وایما وار در استطلاع یوم موعود مقصود
الیه وار نوافیل ان توازنوا میزان عدالت ایذانی
ایله سر وعلن حال ومآلکی وزن وعیار مصراع
والناس ما بین اخیار واشرار هم گفتیننده محاسبهٔ
اعمالکی دیدهٔ اختبار ایله اعتبار ایله اگر زمرهٔ ابراردن ایسک
درجات نعیمه نائل اولوب جریدهٔ جدیدهٔ نیکان ده محشور
اولورسن اگر شرذمهٔ فجاردن ایسک درکات جحیمه
نازل اولوب منظهر نکال نامحصور اولورسن فذلکهٔ کلام
وخلاصهٔ مرام بودر که صلاح وعبادت لازمهٔ عبودیت
اولدیغی محل جدل ومرا وجای چون وچرا دکلدر

غایة ما فی الباب اولو الالباب اولنلر رؤیت عملدن
احتراز واحتذاز وخوف ریا وخللدن تمهید مقدمه
اعتذار ایدرلر رباعی بی لطف تو تقوی وقناعت هیچست
سرمایه واسباب بضاعت هیچست هرچند که کرد نیست
طاعت لیکن بی فضل تو صد هزار طاعت هیچست
عامهٔ مشایخ آفاقک اجماع واتفاقی بونک اوزرینه در که
حقیقت ترک عمل دکل بلکه ترک رؤیت عمل در زیرا اخلاص
طاعتده نارکلو اهتمام ودقت اولنسه جناب عزته
نسبت آلوده علل در نظم این قبول ذکر تو از رحمتست
چون نماز مستحاضه رخصتست در نماز او بیالود ست خون
ذکر تو آلوده تشبیه وچون

الحدیث الرابع والعشرون

نازل اولدقده قضاء مبرم دیمه بیهوده علی یه لعل
دیدی اثنا حدیثنده رسول قدّر الله وما شاء فعل
تمام الحدیث المؤمن القوی خیر واحب الی الله تعالی
من المؤمن الضعیف وفی کل خیر احرص علی ما ینفعک
واستعن بالله ولا تعجز وان اصابک شیء فلا تقل
لو انی فعلت کذا کان کذا ولکن قل قدر الله وما شاء
فعل فان لو تفتح عمل الشیطان امام محیی السنه مصابیح ده

حضرت ابو هریره دن رضی الله تعالی عنه بو عبارت ایله روایت
ایلمشدر اما نسائی روایتنده ولا تقبح فان غلبک امر
فقل قدر الله وما شاء صنع وایاک واللو فان اللو تفتح
عمل الشیطان وارد اولمشدر ابن همام سلاح المؤمنین نام
کتاب مقبول الانامندن نقل وحکایت ایلمشدر بو روایت
اوزره راه شکر پرایه ذات البراعه بوکونه نغمه ساز وبیت اعلای
بو طرز ایله قافیه پرداز اولور که لمؤلفه طلب روزی ننهاده ایچون
سعی ایدوب ایلمه بیهوده طمع دیدی اثناء حدیثنده رسول
قدر الله وما شاء صنع نثر روایت ثانیه ثانیه ده لفظ لو معرف
ومشدد وخواص اسمک دخولی ایله بناء اسمیتی مشدد
در لغت صحاح ده ابانه وافصاح اولندوغی اوزره حرف لوکه
اسمیت اوزره استعمال واوله آلت تعریف واخرنه کندو
جنسندن بر حرف مشدد ادخال اولنور وسائر
حروف معانی واسماء ناقصة المبانی ده دخی حال بو منوال
اوزره اولوب رواة راست رو نوادر شنودن ترکیب
قد اکثرت من اللو شنیده واوایدنکت شوارد
صید ایدن ابو زیددن بو بیت مستشهد درجه
صحت سنده رسیده در نظم لیت شعری واین منی لیت
ان لیتا وان لوا عناء نثر زین العرب دیمکله

ابانا
معروف

زبان زده ارباب علم وادب اولان شرح مصابیح ده تبیین و
توضیح اولنمشدر که مؤمن قوی دن مراد توکل واعتقاد
ده قوی وتعاظم امور مشتبکة الظهورده سالک صراط
سوی اولمقدر نظم بنای کارینه بر ثبات وایمن باش
که هر بنا که بر اصلست پایدار بود بر حیثیت ایله که کوه قاف
شکوه عقیده‌لی صدمهٔ تشکیک مشککک ایله متحرک اولمیوب
سائر اهل سرائر پای لغزش ومنشا جائزده حائر اولدقده اول
شجاع قوت یقین ایله عازم صراط مستقیم وکعبهٔ ثبات
وتمکین ده مجاور ومقیم اوله وعند بعض العلماء مؤمن توانا
اولدر که اجناس ناس ناسزاده تعلیم خیر وارشادده تعمق
وتعمل واشخاص مشابهة الآرانک بارگران جفالرینه تصبر وتحمل
ایده لمؤلفه بر بلا کلمه ایتمه غم اظهار واردر رانده طاهرا
ایکی شر دوستلر بیحضور اولور غایت دشمن ایلر غلو برر
ایکیشر نثر انک گبی مرد نبیل ونبیه لا ریب فیه منفرد گوشه
نشین وخودپرست راحت گزین دن ارجح واکمل ونفع
متعدی الاثر نفع لازم مختصردن اشمل واجمل در نظم
زیرا که آن گلیم برون میکشد ز آب وین جهد میکند که بگیرد غریق را
نثر وعجز کوتاه زبان اول جهتدن توأم خسارت
وزیان ورکه اکا گرفتار اولان عاطل بیکار معانی اموز

دن دور اولمغله تصورِ استعدادانی سر منزل فلاح

ورشاددن منع وعجز وخجلت زده اِن یلوم علی العجز

ایدوب افضل العمل ما دووم علیه رتبهٔ علیه سندن

تقاعس وتقاعد واستثبارِ عسلِ کسل ایله دوام المذاق

متاعب ومشاق دن تنحی وتباعد ایدر نظم

بار عنا کش بشب قیر گون هرچه عنا پیش عنایت فزون

رنج زفرباد بری ساختست در عقبِ رنج بسی راحتست

نثر بو کلمه سندن نهی وتحذیره تستیر بودر که امر فائتهٔ بی

فائده یه ندم وپشیمانی تسویل شیطانی یه اعتراو جناب

منبع لازم الرضایه نوع اعتراض در نظم

سبقت تقادیر الاله وحکمها فارح فؤادک من لعل ومن لو

بدلولِ لو آتشِ پر غلو درکه اکثر سفهاءِ بی هنرک

دود کاهِ دل بی آهنگ بنده فروزان وشرارهٔ شراره‌سی

ایله خرمن عماله چند ساله لری تباه وسوزان اولور

لواء لو افراختهٔ میدانِ بیان اولمق بو معنایی ایهام

وایما ایدر که عقلِ پر عقال درک حقیقت حالده اعلم

وادری وزمامِ مراد کفِ استبدادنده اوله مخترعاتِ

فکر ووسواسنی مقدراتِ حکیم عواقب شناسدن

دن ارجح واحری اوله بو معنی خود عوذا بالله مروج

مذهبِ اعتزال و فرقهٔ ناجیه‌دن احترازلدر نظم

بدانکه ز تسویل نفس آزادست · که هرچه صانع عالم کند همه داد ست

اما سلطانِ ملائک سپاه فرمان گزار وَاَتِمّوا الحَجَّ والعُمرةَ

لِلّهِ حجّة الوداعده احتفال و اجتماع ایدن قبائل و اوزاعه تعیین

مشاعر و تعلیم مناسک و شعائر بیوردقلرنده لو انّی استقبلت

من امری ما استدبرتُ لم اسقِ الهدی کلامِ مستطابی ایله

عطفِ خطامِ خطاب بیوردقلری حدّ محذور ایله محدود و بو

قبیلدن معدود دکلدر بلکه بو کلام هدایت انجام ورکه هدیّهٔ

هدی ایله اهدا اتمیان اهل هدا اناک قلوب پرکردینی

آنکله قصدِ تألیف و تطییب و تحمّل عمره ده علمِ اخلال ایله امر

اهلاله حثّ و ترغیب اولنمشدر علی وجه الندر کبار و

صدورک استعماللرندن استدلال اولنور که نهی مذکور محتاج

توجیه و دائرهٔ حریم تحریم اولمیوب داخلِ نزهت سرای تنزیه

اوله بو بابده حقِ تحقیق و منع ایله جواز بیننده توفیق بودرکه

کلمهٔ امتناعیه‌نک ممنوع الاستعمال و نشانهٔ نبالِ وبال

اولمه‌سی ذکری نفع و جدوی‌دن عاری و منازعت

اقداره سببِ عادی اولدوغندندر نظم وکن صارماً

فی الوقت فالمقتُ فی عسی · وایاک علّا فهو اخطرُ علّةِ

اما شول عارف که سدادِ تهیّه ایله علّتِ نهیه واقف

اوله معتذراً من التقصير لا معترضاً على التقدير اثناء قيل وقالده
نادراً استعمال ایلسه اکا نسبت لا بأس به و تدبیر حکمت پذیر
ایله سمّ ناقع تریاق نافع اولدوغی کبی بونک دخی جوازی غیر
مشتبه در **نظم** جمله اجزاء عالم یک بیک برعبنی بند ست دبر
دواستاد فلک **نثر** فاضل طیبی شرح مشکلات مشیئتده
بو وجهله تحقیق محلّ و تصویر خامهٔ حکمت مصیری بوکونه حلّ
مالم ینحلّ ایتمشدر که بو حدیثک که حجلهٔ سوادده وقنده
نوعروس حکم خفیه مستکن در صناعات بدیعیه
دن لف ونشر رعایتی ممکن در شول طریق ایله که احرص علی
ما ینفعک قولی که لازمهٔ جهد و بسالت در قوی یه مناسب
وموافق در ولا تعجز کلامی که مقتضاء عجز و فسالت در ضعیفه
جسبان و ملاصق در صدر حدیثده مؤمن قوی نک
مزیتی تحقیق ومؤمن ضعیف دن بینلری تفریق اولنمش
ایکن تکرار سلسلهٔ جمعیت لری تحریک و شرف خیریت
ده تشریک اولنماق هر برینک اعتقاد پاکی و اصل
ایمانده اشتراکی اولدوغی ایچون در خصوصا هر ضعیف
دلخسته که شکسته بسته مز اوله اعبادات شتیده وصیف
وشناخت دومکابده ده وحماء عصمت عدم قدرتده ترک مکر
ومکابده ایده نوع خیریتی وشایستهٔ متکاء انقدام
تحقیقاته

وفضیلت اولمازایسه باری صفتِ تغافل تبعیته سزاوار
ومستحق اولور **نظم** زعرش وکرسی ولوح وقلم فزون باشد
دلی خراب که اورا بهیچ نشمارند **نثر** طیبی قولنده مؤمن بی
توانی وتوانا اول متصلّبِ داناءدر که هنگام خصامده ساحهٔ
خصالندن ازالهٔ کناسهٔ امراد وسباب وهر امرده قلب منقلبنی
توجیه جانب مسبّب ایتمکله بالکلیه ترک رؤیتِ اسباب
ایلیه هر مؤمن سینه صاف سفساف که بونک خلافنده
اوله مراتب ایمان گران وایه نک ادنی پایه سنده اولوب
رتبهٔ کمالِ ایمانندن محظوظ ونعیم حقیقت مسلمانیدن
نامحظوظ اولور **نظم** جمله قرآن هست در قطعِ سبب
هر که لرزد بر سبب زاهی تبست
عزِّ درویش وهلاک بولهب چشم بندِ خلق جز اسباب نیست
نثر یاخود بو محلده قوتدن مقصود یوم موعود ایچون اعداد
زاد وبلعهٔ وجود معتبرینی تجارتگاه جهادِ اکبرده مزاد
ایلمکدر زیرا هر اهل عزیمت که بو صفت ایله موصوف
وبناءِ علوِ همتی دستیاری سبق عنایت ایله مرصون و
مرصوف اوله مضائق غزواته تبادر واسراع ونیزهٔ
رای اصابتی وتیره سنی سینهٔ اعداء پرکینه یه تسدید
واشراع ایدوب هنگام هیجان هیجاده عرض تواجد
وخادعهٔ حربیه ده اعمالِ فکر نافذ ایدر وامر معروفده

اهل معروفه مواساة ونهی عن المنکرده اذیت جحود
منکره معاساة ایدوب هر جبان ضعیف الجنان
بادرکش اولدوغی امر مشکلده بونک سهم فهمی
صائب والاجر بقدر المشقة رکازینی اجراز واحتیازه
دائم مجدد وذائب اولور نظم واذا کانت النفوس کبارا
تعبت فی مرادها الاجسام نثر دریة لغت فارسیة
دریه دن اقتناص صید حکمت ایدن بر صاحب کرامت
که سخن بلکی قوت طبع دراکنی متنی وطرز کلامی
تصریح نامندن مغنی در مصراع کالشمس لا تخفی بکل مکان
هر سایه حسبانده سایه حسبان اولان ارباب غفلتی
جانب رشد وهدایة تشویق وتحذیر وحرف امتناعه
اتباعدن که بالاتفاق علامت نفاق در منع وتحذیر ایلمشدر
نظم تا نگردی تو گرفتار اگر | که اگر این کردمی یا آن دگر
کز اگر گفتن رسول با وفاق | منع کرد و گفت هست آن از نفاق
کان منافق در اگر گفتن بمرد | وز اگر گفتن بجز حسرت نبرد
نثر گشتنگیر شوا قوت طبع زور آزما ایله انما الصرعة من یملک
نفسه سرتینی تفسیر واول معنایی بو دا ایله تعبیر ایلمشدر نظم
مباش غره که دارم عقل بدست | که دست فتنه درازست و چو بر دراست
مگو اگر نکنم کار رزق نیست مگر | که خار خار جهالت از این اگر مگرست

اکد

الحديث الخامس والعشرون

اولان مطلب كنج دنيايه طالب بيابان رنج وعناده اولورکن
بيوردى حديثنده سلطان كونين فوالله لا الفقر اخشى عليكم
تمام الحديث فوالله لا الفقر اخشى عليكم ولكن اخشى عليكم
ان تبسط عليكم الدنيا كما بسطت على من كان قبلكم
فتنافسوها كما تنافسوها وتهلككم كما اهلكتهم صحيح بخارى ده
حضرت عمرو بن عوف دن رضى الله تعالى عنه بو عبارت
ايله روايت اولنمشدر صدر حديث بحر متقارب مثمن سالم
دن فعولن فعولن فعولن فعولن وزننه موازى در معتبرانِ
صحائفِ روزكاره واضح واشكاردر كه ميان بزركان ده
فقر وغنانك تفضيل ورجحاننده اختلاف وشجرهٔ تضاد
راويان دن ثمرهٔ تباينِ بيان اجتنا واعتراف اولنمشدر
سيد الطائفه والذين يلتقطون لطائفه اولى ترجيح
وفقر وقلتنك مزيتنى تصريح ايليوب وفئهٔ يسيرهٔ غنا
ويسارى تفضيل وهر برى اثباتِ مدّعاده بسط وتفصيل
ايلمشدر اما بو بابده قول فصل وعرق نزاع خصمى حسم ايده جك
كلام صحيح الاصل بودر كه اكمل ملكات نفسانيه سير جميلهٔ محمديه يى تتبع
واشرف كمالات انسانيه اخلاق حميدهٔ احمديه يى ايله تخلق وتطبع در
امت والا نهمت دن هر كيمك كه سنن سنيه متابعتى اوفى واوفر در

ساىٔه‌دن زياده مظهر عزّ و سيادة اولوب اول سرچشمهٔ
رحمت ورشاددن استفاضه واستمدادی ازهد واكثردر
بو تقدیره لازم التقریر اوزره طیب اعراق ایله منعوت
وتتمیم مكارم اخلاق ایچون مبعوث اولان جناب
ختمیت مقام علیه الصلوة والسلامك مابه الافتخاری
اولان فقر عفت مدارك مفضول ومرجوح اولمه‌سی قولِ
مزیّف ومجروح اولوب سالك گریوهٔ خلاف اولانلری
انصاف معرض انتصار وانتصاف اغنی من باقل
وبو بابده بسط واسهاب ایدوكی مقدمات ناصواب
مصداق ویأبی الطباع علی الناقل در قطعه ذلك ان الفقر
خير من الغنى وان قليل المال خير من المثرى لقاؤك مخلوقاً عصى
الله بالغنى ولم تر مخلوقاً عصى الله بالفقر نثر اگر غنا مطلق
صفت جناب حق اولماغله تعلیل واثبات مدعاده بو دلیله
اقامت برهان ودلیل اولنورسه بو توجیه سفسطه‌یه
شبیه بر وجه غیر وجیه‌در زیرا كبریا وجلال وانك اشباه
وامثالی نیجه صفات كمال واردر كه نظم كل ما يفعله المولى
فعل العبد حرام نثر فحواسی اوزره مخصوص جناب معبود وعباد
خاك نهادك بونلر ایله اتصافی ظلم واعتسافدن معدوددر
كاشف اسرار احدیه خاتم ولایت محمدیه حضرت شیخ اكبر

ع قدس الله سره الاطهر ثر فتوحات مكيه ده بر عجب تحقيق
وشرف فقره منغلق بر نادره غريبه تحرير وتمنيق بيورمشلردر
خلاصه كلام بديع النظاملرى بودركه مثلا ايكى شخص
اونلردر همه مالك وهر برى نصوع نيت ايله منهج جود وسماحته
سالك اولوب احدهما بر درهم بذل واعطا واخرى طقوز
درهم انفاق وايتا ايله بو بابده اهل شريعت وطريقت
اتفاق وبو قول اوزره اجماع واطباق ايتمشلردركه طقوز
درهم عطا وكرم ايدن افضل وعند الله تعالى مثوبت
وجزاسى اكثر واجزل اوله اگرچه بو قوللرى واقعه مطابق
ونفس الامره موافق در امارموج كلام دن غافل وتحقيق
مرام دن ذاهل اولمشلردر دراهم تسعه نك بذل واحساننده
اولان قربت ورجحان وفرت عدد وغزارت مادت
جهتندن دكلدر زيرا كثرت وقلت بر رام اضافى ومحيط
رحمت بى علت وسبب خس وخاشاك اضافات
ونسبت دن پاك وصافى اولوب جناب كبريانك جوهر
ناياب رضاسى مكامن اعمال شتى ده مستور ونامعلوم
وبين ليالى السنه شب قدر كبى مختفى ومكتوم دركاه اولوركه
بر پشيز بيسير وجيز رضاء غنى بيچونه ملابس ومقرون اولور
كاه اولور نلال احقاف وجبل قاف كبى ثقيل وكران اولان صدقات

النصوع الخلوص ق

بی کران تن درباد استغنا ایله هبا هبا و مصداق حتی اذا جاءه
لم یجده شیئا اولورنا که وجوه خیراتدن بر عمل بر لکدکوب ازدرا
و حقارت و بازدهٔ استصغار و خفارت اولمایوب اعمال حسنه
نک تعدد و کثرتنده اولان سر و حکمت و سبق برید رحمت
ارباب نهی و خلوتنه منکشف و معلوم اوله بلکه دراهم تسعه یی
بذل و تلفده اولان رجحان و شرف صاحبینی حسب
الامکان سر منزل فقر و فقدانه قریب و عالم نیستی و عدم
دن بابهره و نصیب ایتدوکی ایچوندر نظم
این شنیدی موبمو بیت گوش باد آب حیوانست خوردی نوش باد
شر زهی شرف فقر و اعسار که انک قرب جواری افضل
مبار و اقرب مقامات و مقار اولوب عالم احدیته ادنا و کلزار
وحدتدن باکورهٔ آشنایی و قربت ابتدا ایلدی ع گورک نه فائده
ایلر کشی یه حسن جوار س الید العلیا خیر من الید السفلی
حدیث صحیحنا انتما سنده دخی بو توجیه وجیهی اعماله مساغ
و مجال واردر زیرا ید علیا که قول مشهور جمهور اوزره
ید معطی حاجت روا در اول جهتدن محرز قصب
السبق افضلیتدر که صاحبی اسباب ثروت
و یسارینی ملکت یمیننده اخراج و طومار غنا و اقتدا
فی الجمله سطی و ادراج ایدر و ید سفلی که ید سائل بی نوا در

اول سببدن داغدارِ همتِ مرجحیتدر که صاحبِ فقر
ایله تحقق وسیر انبیا واصفیا ایله تخلق بولمش
ایکن علقِ متاعِ متاعِ دنیایِ حوزهٔ ملکِ بی بقا
سنه ادخال وفرازِ قرارگاهِ طاقِ اطلاقدن نشیب
نقیبه ماله توجیه بال ایدر نظم اهل دنیا اهل دین نتوند
زیرا راست نیست هم سکندر بودن وهم آب حیوان داشتن
سر ثواقب المناقب ایله مسمی کتاب صحت بروزده
مرقوم ومبرزدر که بر درویش صلاح اندیشک خاطر
فاتحه لائح اولدی که ع منبع فیض وفضل قیوم نثر
حضرت جلال الدین رومی یه قدس الله تعالی سره
وبانواع التجلیات الذاتیه سره توجیه وجه معال وحقیقت
فقردن سوال ایده اتفاقا اول وقتده که نمونهٔ
لودنوت انمله لاحترقت ایدی نظم حضرت قطب عصر مولانا
من جمیع الوجوه اولانا سماعه مشتغل وکانون درونلرنده
ع مشغول نام دوست زکونین فارغست سر آتشی فروزان
ومشتعل اولوب هرکس مستغرق مقامنده آرام وتداول
شغراقِ استغراق درویشانِ محبت نشانی مستِ مدام
ایتمش ایدی نورِ صفوت بال ایله فی الحال بو خاطره یه مشرف
واول طالب پاکیزه درونی بو رباعی حقیقت نمون ایله مشرف اولدیلر

رباعی الیوم فقرٌ وسوی الفقر عرض ۰ الفقر شفاءٌ وسوی الفقر مرض
العالم کلّه خداعٌ وغرورٌ ۰ الفقر من العالم سرٌّ وغرض

نثر درویش سینه چاک بر صیحهٔ سوزناک ۰ وامطار گریهٔ بی اختیار ایله یولنی پاک ایدوب حضرت مولانانک پای عرش پیمالرینه رو بمال ۰ وسلسلهٔ اصحاب قبوله دخول ایله خوش حال اولدی

نظم
چه عجب گر کشف شد اندیشه‌اش ۰ شیخ چون شیرست ودلها بیشه‌اش ۰
بود پیشش سرّ هر اندیشه ۰ چون چراغی در درون شیشه ۰

سر فقر صورت نقمتده بر نعمتدرکه فاز المخفّون وهلک المثقلون مضمونی اوزره تنکنای سؤال وجوابده سبب خفّت وسبکباریدر ۰ وعنا شکل محنتده بر عنا ومحنتدرکه المکثرون هم المقلّون نعل بازگونی اوزره عقبات عقباده باعث سخط باریدر

نظم
چه آزادند درویشان ز آسیب گرانباری ۰ چه محتاجند سلطانان باسباب جهانبانی ۰
ندا سلطانیا کورا بود رنج دل آشوبی ۰ خوشا درویشیا کورا بود گنج تن آسانی

سر قرآن مبین واحادیث صحت قرینده فقرا صحابنک مدح وتعریفی غالب وکثیر واغنیا ستوده سیرک ستایش وتوصیفی کالملح البسیر اولدوغی دخی قول جمهوری تأیید وبناء ترجیح مذکوری تأکید ایدر سلاست وانسجام بزم صفا انجمنک

رند جرعه آشامی مولانا جامی بو رباعی نشئه رسان ایله
گنبد نیلگون آسمانی پر صدا و بین الصوفیه زبان زده و شهیر
اولان کلام نادیل پذیری بو وجهله ادا ایلمشدر رباعی
آنرا که فنا شیوه و فقر آیینست ۰ نی کشف و یقین نه معرفت نه دینست ۰
رفت او زمیان همین خدا ماند خدا ۰ الفقر اذا تم هو الله اینست ۰
مرتبه حدیث صحت بنیانده ذکر و تبیان ۰ اولندوغی اوزره
زخارف دنیا ذریعه رشک و منافسه و فضول عیش بی بقایه
باعث ملابسه ۰ اولوب تکاثر اسباب غنا سمت الهادن ایله
موسوم ۰ و مال حلالی دخی تبعه حساب و سؤال ایله معیب
و مذموم ۰ در بعض نفوس قویه یی تغییر ۰ و مشارب صافیه یی
تکدیر ایتمدوکی تقدیرجه اهل غنا و ثروتک دخول جنتده تأخر
لری منصوص و بو جهتدن بابه مباهات و تفاخرلری محظوظ
و منقوص در فقیران ناصبور ۰ مذهب اهل الدثور بالاجور
غبطه سی تخالج و خطور ۰ ایتدکده لجه حکمت و معرفتک
شناوری اولان حکیم انوری نک بو قطعه نادرة الاسلوبی
تسلیه قلوبه کافی و مداواه اهل کسروبه سلوان
شافی در قطعه من و این نفس که با شاهد رعنای جهان ۰
چون خسان عشق نبازم نه بسهو و نه بعمد ۰ منت دادن
اگر نیست مرا باکی نیست ۰ منت ناستدن هست و لله الحمد ۰

مر کمال اصفهانی که برقع انداز راز نهانی وبین الشعرا نامزد
لقب خلاق معانی در فقر باعث الافتخار ایله فقر سیه روی
کفر شعاری بیننی بوکونه تطبیق وبو شعر براعت ضمین ضمننده
توفیق ایلمشدر **نظم** دست از طلب بدار اکرت برک این رست
کانراکه راه توشه نه فقرست بی نواست نه فقر صورتی که
بود همعنان کفر بل فقر معنوی که بدو فخر انبیاست

الحدیث السادس والعشرون

یقین اولمه دن اغنیایه صقن کاولورانارک اکثری اغنیا
بورمشدر بو حدیث رسول اقلوا الدخول علی الاغنیا
تمام الحدیث اقلوا الدخول علی الاغنیاء فانه احری ان لا
تزدروا نعم الله عزوجل حاکم مستدرکده وبیهقی شعب زدری خوار شمردن
الایمانده حضرت عبدالله بن شخیردن رضی الله تعالی عنه
بوعبارت ایله روایت ایلدکلری جمع الجوامع وجامع الصغیرده
اشارت اولنمشدر کلمات عیسویه علی نبینا وعلیه الصلوة والتحیه
دندرکه لا تنظروا الی اموال اهل الدنیا فان بریق اموالهم
یذهب بنور ایمانکم **للمؤلفه** اغنیایی کوروب حد قلمه
قسمت حق همیشه عادله در بونده شداددی قصر ایدن بنیاد
آخرنده نمود وعاد ایله در **نثر** اساطین حکمت وعلماء امت
مخالطهٔ موتی‌دن که اغنیادن عبارت واهل یسار وثروت

دن کنایت در منع وتهدید خصوصا اضراب مداهنه وتملقه
تعلق دن زجر وتشدید بیورمشلردر زیرا امر دنیای خودنماده
اهل رشد ودین مادوننه نظر ایله مأمور ورغبت وشوق
ایله مافوقنه حسد وحسردن ممنوع ومحجوردر **نظم**

حب الریاسة داء لا دواء له ۞ وقلما تجد الراضین بالقسم

نثر ملازم اصحاب جاه وجلال اولنلر ایسه اغلب حالده بکا
غائلهٔ هائله یه مبتلا وگرفتار ودیدهٔ ظاهربینلری غشاوهٔ
غشاوهٔ رشک وکین ایله تاریک وتاردر **قطعه**

من شاء عیشا هنیئا یستفید به ۞ فی دینه ثم فی دنیاه اقبالا
فلینظرن الی مافوقه ادبا ۞ ولینظرن الی مادونه مالا **رباعی**

باداده قناعت کن وباداد بزی ۞ دربند تکلف مشو آزاد بزی
در به زخودی نگه مکن غصه مخور ۞ درکم زخودی نگه کن وشاد بزی

نثر ارباب فهم ودرایت نقل وروایت ایتمشلردرکه **نظم**

قائد الخلق بالهدی والعون ۞ شاه لولاک ما خلقت الکون
وصف او عیسی از کتاب احد ۞ گفته من بعدی اسمه احمد

نثر علیه الصلوة والسلام وعلی اخوته البررة الکرام حضرت عایشه یه
رضی الله تعالی عنها وعن ابیها پند ونصیحت واول خلف
صدق خاندان صدیقیه خاصةً وصیت ایدوب بیورمشلردی که

ان اردت اللحوق بی فایاک ومجالسة الاغنیاء ولا تنزعی

نوباحتی تزقعبه بالجمله ارباب عز وجاهک بارونکاهنه
تلطفت ونکاه عظیم کناه وان عباد الله لیسوا بالمتنعمین
حدیث مبینی اوزره ترک جوب وشیرین سبب مرضاة
الله در المؤلفه جمع حطام ایتمکله ایمکه اولمه مجد ان من العصمة
ان لا تجد سر روضهٔ اغنیاء غناده غنوده وسایبان دولت
جنت آساده آسوده اولان ع نه بیلور حال پریشاننی
درویشانک سر لاجرم اغنیاک حرم بی کرملرینه التجا ایدن اهل رجا
منع حجاب ایله آزرده وریحان راحت بالی خزان انده وملال
ایله پژمرده اولوب مأمن عزلتدن بعید وحریف ندامت
ایله مجلس وقعید اولور خمول وعدم شهرت که سالک جادهٔ
هدایته نظم سرمایهٔ سعادت دنیا وآخرت پیرایهٔ جمال کمال
مفاخرت سر در تکلف وضائع ومنصهٔ خلوتده همخوانهٔ شاهد
قناعت ایکن کرفتار کثرت اشغال ووضائع اولوب انس
بالله بارکاهندن مهجور وچراغ فراغی بی نور اولور قطعه
لیس الخمول بعار علی امرئ ذی جلال فلیلة القدر تخفی
وتلک خیر اللیالی سر اغنیا ایله مخالطه وموافقتک
اعظم غوائل وآفاتندندر که داخل حرم صحبت اولنلر انلرک
تعظیم ورعایت اوزره جاننم ومنکرات بدع ناروایه

سکوت

سکوت و اغضا ایله آثم اولوب مخبر صادق الخبر قول
معتبری اوزره بنیان ایمانک تزلزلنی برباد بلکه تلبس ناقصی
دخی سست بنیاد اولورلر کوثت هوا و هوس ایله آلوده و مدنس
اولان ناکسلر بعض کبار ذوی الاعتبارک علی طریق الندره
مجالس اشراف ذوی القدره حاضر و مبتلای بار گران اولان
اغنیا و توانگرانی زائر اولدوغی ایله ایراد نقص و شرف عزلته
اسناد نقص ایدرلر البته اولا ع کار پاکان را قیاس از خود
مگیر سر فحوای دلپذیری اوزره هرکس مانده مانده
کمال کند و حالنی بزرگان روشناسنه قیاس ایلمک ترک
ادب و خلوت سرای عرفاندن بعد و مانع تشبث در
ثانیا مجتهدان طریقتدن قلت و ندرت اوزره صدور
بولان امور محامل صحیحه یه حمله متحمل و هر بری شباب نهج
نیات ایله متحمل ایکن کلیت امر معلوم عارضة النادر
کالمعدوم ایله خلل پذیر اولماز و خو کرده عزت عزیمت
اولان ع یا صاحب العزیمة ایاک والرخص سر قول
اخصی اوزره رخص رخصت ایله راحت بولماز علمای اعلام
تحقیق و اعلام المتکلم درکه حزن عزیمتدن سهل رخصته
میلان و رغبت ایدن اهل صلاح سلوک فلات فلاحدن
محروم و جوهر قلب سلیمی وحل رکسل و توصیم ده کم گشته

ومعدوم اولور غالبا عنوان حديث لازم القبولده
اقلال دخول ایله تعبیر و دخول مطلقدن عدم نهی و تحذیر
اولندوغی قلت زیارتك اغتفارینی اشعار ایدر رسم حسن
سیرته سیروری اولان هوشمند سیرتی یه شایسته و حری
بودرکه مظهر عنایت اولان اهل غنایه اقتضاء ضرورت ایله
مراجعت ایدرسه اذا طلبتم الحاجة فاجملوها فان الامور تجری
بالمقادیر حدیث دلپذیری اوزره عرض عرائضه حالده
اجمال وقاعده خیر الامور اوسطها مفهومنی اعمال ایدوب بعد اتمام الکلام قصد
سرعت خروج و پای علو همت ایله قله رفعت انزوده دولته
صعود و عروج ایده رباعی فرماید خداکه
ای همه حاجت تو از عام بتر که خاص ازان مالی لکن
باما خو کن که عاقبت آخر کار بنشست آید شبانکه تنهایی

الحديث السابع والعشرون

شروری بیان ایلیوب امته حدیثنده دیدی رسول کریم
وشر المکاسب کسب الربوا وشر المآکل مال اليتيم
تمام الحديث اما بعد فان اصدق الحديث كتاب
الله تعالى واوثق العرى كلمة التقوى وخير الملل ملة ابرهيم
وخير السنن سنة محمد واشرف الحديث ذكر الله واحسن
القصص هذا القرآن وخير الامور عوازمها وشر الامور محدثاتها

القصص بيان

واحسن

واحسن الهدي هدي الانبياء واشرف الموت قتل الشهداء
واعمى العمى الضلالة بعد الهدى وخير العلم ما نفع وخير الهدى
ما اتبع وشر العمى عمى القلب واليد العليا خير من اليد السفلى
وما قل وكفى خير مما كثر والهى وشر المعذرة حين يحضر الموت
وشر الندامة يوم القيمة ومن الناس من لا ياتي الصلوة
الا دبرا ومنهم من لا يذكر الله الا هجرا واعظم الخطايا اللسان
الكذوب وخير الغنى غنى النفس وخير الزاد التقوى وراس
الحكمة مخافة الله تعالى وخير ما وقر في القلوب اليقين والارتياب
من الكفر والنياحة من عمل الجاهلية والغلول من جثا جهنم
والكنز كي من النار والشعر من مزامير ابليس والخمر
جماع الاثم والنساء حبالة الشيطان والشباب شعبة
من الجنون وشر المكاسب كسب الربوا وشر الماكل مال اليتيم
والسعيد من وعظ بغيره والشقي من شقي في بطن امه وانما يصير
احدكم الى موضع اربع اذرع والامر باخره وملاك العمل خواتمه
وشر الروايا روايا الكذب وكل ما هو آت قريب وسباب
المومن فسوق وقتال المومن كفر واكل لحمه من معصية الله
وحرمة ماله كحرمة دمه ومن يتال على الله يكذبه ومن يغفر
يغفر الله له ومن يعف يعف الله عنه ومن يكظم الغيظ ياجره
الله ومن يصبر على الرزية يعوضه الله ومن يتبع السمعة يسمع الله

به ومن يصبر يضعف الله له ومن يغض الله يعذبه الله تعالى اللهم
اغفر لي ولامتي اللهم اغفر لي ولامتي اللهم اغفر لي ولامتي
استغفر الله لي ولكم بيهقي دلائل النبوه ده عقبة بن عامر
جهني دن رضي الله تعالى عنه وابو نصر سجزي كتاب ابانه ده حضرت
ابو الدرداء دن رضي الله تعالى عنه بو عبارت ايله روايت ايتديكلري
جامع الصغير ده صراحة تحرير اولنمشدر بو حديث طويل فوق عطا
بی مثل وعدیل که خیام کلمات مسکیة الختامی اوتاد زواجر
واوآب ایله مشدود وذو اطناب بسط واطناب ایله مطنب آیات
وممدود در ع ومن يمل من الانفاس تردید س مفردات
ترکیبی علی الترتیب شرح وتفصیل واذیال فصول قصاری
بذل قصارای همت ایله مد وتطویل اولنمسه مستقل بر کتاب
وعدائر مرسلهٔ عبارات مسلسله بر بیج دیباب اولوردی
لاجرم شاهد قلم بوقلمون رقم ارژنگ غرائب نمون
خیالده تبختر واختیالده فضاء فسیح الارجاء تبیل
وقالده جر اذیال ایتمیوب اثناء حدیث مرقومده اولان
بیت منظوم اوزره که خلعت وقوعی طراز زندت ایله
مطرز واحادیث نبویه میاننده وجدانی کبریت احمر دن
اعز در حصر واقتصار ومحدث ملک خوال علی ما یقتضیه
الوقت والحال املا ایلدوکی نکت ومزایا ایله قصد اقتصاد

اولدل

اولندی **قطعه** از جنبش قلم که کلید معانیست
گنجینهای حسن بیان باز می کنم هر چند این حدیث
خوش شنیده قصه ایست اطناب را گذاشته ایجاز می کنم
سرکتب کلامده شرح و اعلام اولندوغی اوزره اکل
ربا و مال ایتام سحت و حرام اولوب جمله کبائر و اشنع
معائب و معائردندر ربا لغتده زیاده و نما معناسنه
اولوب اصطلاح فقهاده فضل خال عن عوض شرط لاحد
العاقدین ایله تعریف وایات وجوه تعریفاتی کتب فقهیه ده
تبیین و تصریف اولنمشدر سنن ترمذیده اثر و روایت
و ترجمان قرآن دن علیه الرحمة و الرضوان نقل و روایت
اولنور که اول شب قدر آسا دلیله مبارکه تجلی نماده که
نظم شفاعت خواه ارباب کبائر بر دن ارنده شرک
از ضمائر نضارت بخش وادی غیر ذی زرع سریر آرای
عرش و صاحب شرع **سر** مظهر اسم ذات متمم مکارم
صفات مقصود رمز لیس وطه علیه من الصلوة ازکاها
و اذکاها حضرتلرینک خیمهٔ قدر و الالری اقصا قصای
دنی فتدلی ده افراشته و سایبان عز و تمکین لری
بالای عرش برینه برداشته اولدی **نظم** روز
سپیدان نه شب و داج بود بود شب اما شب معراج بود

فلان يسر والحديث يسرا
اذا كان دينه الاسنان [illegible]

الا بتغير
الحديث
[illegible]
[illegible]

روز که شب دشمنش مذهبست ه اهم تمنای جنان یک شب است

س منظار لوح بوقلمون نمونده صورت مالکان

ودماء سیکون من ایند ه دمنصر واصحاب یمین وشمالک

تجسد اعماللری معاین ومظهر اولوب قضا قدر ودقضا لی

سیر وتماشا اثناسنده بر جمع بر لشان ظاهر نمایان

اولدی که خوف بر خوف لری ما ز بیشما ایله مالی ودهر

بری مجبوس سجن هؤلاء فی النار ولا ابالی اولمش حضرت

ختمیت مقام ع علیه الصلوة علیه السلام س بیک

نورانی بیکر دن استکشاف خبر ایدوب دیدی که بونلر

نه مقوله خشتر حسر نماذر که حقه درون بر هوالری مسکن مار

وباطن باطل اندیشلری تاثیر نیش تهوشن ایلدر مسیه

علت دماز ذر شاهباز سدره نشین سالار ملائکه معتزه امین

جوهواو جوابده بروازد هؤلاء الکلة الذین الکلام ایله باب

بیامی باز ایلدی یعنی بونلر حرمت زبادن ابا المتین تجج

بازله در که ارباب حاجت دنیازه زبان انداز وحیوة

بی ثبات دنیاده متابعت نفس وهوا ایله مبتلای ناسور

حرص وآز اولمشلردر سطر درحسن صفت کوتش که در

روز جزا حشر تو تصورت صفت خواهد بود ه حسین

واعظ که نظم سلک اشعارده حافظ ونثر فقرت براعت

[illegible]

[illegible]

بناءً علیه جاحظ درجواهر التفسیرده بو قصهٔ عبرت پذیری
نقل و تسطیردن صکره صورت مخدّرهٔ حقیقتدن کشف
قناع و مستطلعان غرایب رموزه جوابی بو نکتهٔ حکمت
فزا ایله اقناع ایدوب دیمشکه ع دار محنت مدار
دنیاده س هر مکان خالی که مال ندامت مآل ایله
مالی اوله نگهبان مار زهر بار و اژدر مردم اوبار اولدوغی
غالبا مناسبت پاداش و جزای غافلانلی عارهٔ اشعار
دنار تخویف و اذعاری کانون دروندن پرضلاالله
ایقاد و اشتعال ایچوندر سطر کز آزدوزخ بمال کس آسانی
مشو مائل که اینجا صورتش مالست وآنجا شکل اژدرها
س و بینه جواهر التفسیرده بسط بساط تحریر اولنمشدر که
نته کیم ربانک حرمتی شرعا کتاب و سنت ایله مثبت در
عقلا دخی عدم جواز و رخصتی وجوه شتی ایله موثق کلمکده
اولا مال دنیا جعل الله لکم قواما فحواسی اوزره سبب آیندکانی
وانتعاش و ذریعهٔ انتظام امر معاش اولماغله
حرز حمایت و حرمة مال المؤمن کحرمة دمه ده محرز و مکنوف
بلکه من قتل دون ماله فهو شهید خبر اکیدی ایله سبب اتجه
اوباش و عبادیده مقصور و مکفوف ایکن بلا بدل و عوض
عرضهٔ تلف و عوض اولماق اصحاب حجج وحججه زور

اوباریدن اولمق
استیلاغ معناسنه

الاذعار
التخویف
ق

کر از دوزخ پر اسانی بال کسی مشو مائل

العبادید الفرق
من الناس

الجاحظ الثقة
بمجمعه جواهر

ومنهج انصاف ونصفتدن دور اولمغين عالم حكمت
سويه‌ده حرمت اشياء ربويه‌لى اقتضا وداور قضا وقدر
فان لم تفعلوا فأذنوا بحرب من الله ورسوله شيمهٔ شرعيه
التأثيرينى انتضا ايلدى ثانيا اغلب حالده متعرض مال دائره
ومستقرض مبتلاى فقر وافتقار اولمغين قدر وتجويز ربا
سوداگران واغنيانك بناء قدرت واستيلالرينى
ترصيص وعجزه بركشته حالدن اخذ امواله اذن وتحصيصه در
وبو معنى تمام نامهربانى ومخالف لطف ربانى اولمغين
صانع حكيم آنى حظر وتحريم ومنزجر ومرتدع اولميان
مستدع كبرى جانه خسارت ومحق بركت ايله تغريم
ايلدى ثالثا اكثر ربا حلال وروا اولسه كم ده‌ده ويش
ستان اولان دوستانك بيخ درخت وفالرى
ساحهٔ قلوب غرمادن منقلع ورشتهٔ مكنت وتوانگرى
مقراض غرامت ودياداران ايله گسسته ومنقطع اولو
مابينلرنده ذرائع الفت وزلفت بر طرف بلكه رأس
المال محبت عرضهٔ ضياع وسرف اولوب ابدى الكاثار
خباء ربا عرصهٔ مجامله معامله‌دن تقويض وقرض قناعت
خوى رباء افزون جوى‌دن تعويض اولندى تاكه اقراض
واتيا اولنان اشيا مثلاً بمثل اخذ وقبول ومطالبه

ارباح ربانمادن نکوب ونکول اولنوب امرتناصر و
ودنیاسر میان مردمان ده باقی وموعد عقبی ده فیقاعقه
له وله اجر کریم نعیمنه مصادف وملاقی اوله رابعا جناب
خدا محاویج وفقرایه رحیم ودود ودود وهر موجود بر درده حاضنه
بهر وجود در بوسبید ندر که ابناء سبیل وفقیرانی اضافه
وفقرا اذمت اهل قرلی ده قرض لازم الادا اولدیت وآت
ذا القربی حقه والمسکین عهده کرماء سماحت ایین ده
قرض واجب القضادر وشیخ مطاعه اتباع ایدنلر صعید
وعید ده تعفیر وتتریب وفقرانا کامه ترک بذل وانعام
ایله نکوهش وتثریب اولنوب بلکه جیاع وتنکدستانك
بسط مائده احسان اولنمامق دلالت نص مبین ولم نك
نطعم المسکین ایله وسیله دخول نار وسبب عقوبت
وبوار اولیجاق واسطه خسارت ربا ایله انلری کرفتار
غل ذل واعتدا ایلمك نه مرتبه وزر ووبال اولدوغی
معلوم اهل استدلال در لاجرم حکم حکیم نافذ القضا
تحریم ربایه متعلق وافتاب رحمت لی علت مفارق
ضعفاء امته متالق اولدی تاکه هر مؤمن لی ربا مزاوله
رذیله ربادن اعراض ومحتاج نداء اولان فقیرکدایه اعانت
واقراض ایدوب انما تترزقون وتنصرون بفقرائکم فحواسی

اوزره دوستان خدا اولان عجزه وفقرایه محبت
برکتی ایله اول دخی داخل عداد احباب وجناب عزتک شرف
محبوبیتندن بهره یاب اوله فتاوای وجیزه ده رباخوار
بدکردارک کاری تقبیح ولا یصلی خلف من اشتهر
باکل الربوا ایله امامته عدم اهلیتی تصریح اولنمشدر علامه
زمخشری فائق اللغه ده جذوه تحقیقی ایقاد وتسعیر وازلی
الربوا اعطو الرجل المسلم عرضه اخیه بغیر حق حدیثنده عطوی
تناول باللسان ایله شرح وتفسیر ایدوب دها متن کتابده
بر نقاد نقاب ومحقق نقاب وجه منا ستبدن کشف
نقاب ایدوب دیمشدر که غیبت ونمیمه مقتضای آیت کریمه
اوزره لحوم ناسی اکل وتناول وربا مال ومنا للربیه تعرض
وتطاول اولوب مادی المربی عرضه فهو صدقه عبارت
مصدقه سی اوزره مالی ثبات علی تباین الاوقات
نفس پر طمع وطبع باطبع اچون وقایه وتبع اوله گلمشدر
تابع ده معنای ربا تحقق نما اولیجق لا محاله متبوعده ازید
واربی ومستدعی انواع نقمت واربی اولور اگرچه رباخورک
وعید وانذارنده قوارع آیات واخبار بیحد وشمار در ع
تکاد تعجز عنها الالسن والقلم سر لکن الربوا اثنان وسبعون
بابا ادناها مثل اتیان الرجل امه حدیث صحیح المبانیسی که

که سنن طبرانیده بناء عنعنه سی مسنید و براء بن عازبدن
رضی الله تعالی عنه مروی و مسند در جمله‌دن اغلظ و اشنع
و سائر کبائر که تبعات متتابعاتندن افحش و افظع اولنو
وعید رعد آثاری سبب رعده و اقشعرار و فحوای صاعقه
باری زهره شکاف اهل اعتبار در کاشف سر فرقانی
اولان تأویلات قاشانیده بو وجهله تدقیق و تبکیت
خصم جاحد معاندانی ملزم تبکیت اولنمشدر که آکل ربا
جمله اهل هوادن اسوء و بدتر و صورت نماده صورتنما
اولان ربح رنج فزاسی اقتضای یمحق الله الربوا ایله فرسوده
حوادث و غیر بر عبر در زیر اهر اهل حرفت و هنر و کار
و پیشه ور ترتیب اسباب اکتسابده مصیب و قل ادکثر
نوع تعمل و تأثیردن بابهره و نصیب اولوب قبل الکسب
والبیع وجه منفعت و ربح لری پوشیده و نامعلوم و طریق
رزق مقسوملری مشکوک و موهوم در نظم دغدغه اهل پیشه
امیدست و بوک گرچه گردش ان زکوششند چو دو
بامدادان چون سوی دکان روند بر امید و بوک روزی
می دوند سر اما ربیه رانته ربا به توقل و ارتبا ایدن
توکل دبا ما ذن محروم و بیت دل ویرانی زحاف اجحاف
وطغیان ایله مجزوم اولوب جمع حطام حرامه سعی لی حسبان

الرابیة ما ارتفع من الارض ح

دامِ رزقِ ازلی تلی کند و تنگ تصرّف و عملی ظنّ و حسبان
ایتمکله رازقِ حقیقیدن محجوب و محروم سرای تکلّاندن
ممنوع و مجحور اولوب مزید حرص و وله ایله رزقِ مضمونله
دن غافل و الی الله ان یرزق عبده المؤمن الا من حیث
لا یعلم وعدِ مستمندن ذاهل اولور بیت حرص پاره خوار
زجر و مسیت ۹ تاج رضا بر سرِ محکومسیت ۹ لاجرم روزی
رسانِ تانجانهٔ عالم آنی نفسنه توکیل و ضمان کلّات
دامانندن اخراج و تنکیل ایتمکله بیگانهٔ ابی و استکبر
و نفرده منتشر فساد دیشر آنی اختطاف و تخییل و تزیین امور
هواپسند ایله دلِ ناخوشسندینه القاء وسوسه و تخییل ایدوب
مصرعِ هوا و هوسده کالذی یتخبطه الشیطان من المس مصروع
و مجنون و بارگاهِ عدل الهیده عذرِ واهیسی نامقبول اولور
بالجمله ربا مرقاةِ عتو و شقاینه اوّلین پایه بلکه مجموع موبقات
و مقبحاته خمیر مایه در زیرا هر لقمه و نان که داخل حوصلهٔ ابنای انسان
و سببِ غدای ابدان اوله کند و جنسندن اخلاط و قوی تولید
و جیدِ وجودده قلادهٔ اعمال متناسبه تقلید ایدر اکل ربانگ
دلِ سنحتی تناولِ سحت ایله خوگرده و لحوم و عظامی لقمهٔ حرام ایله
پروردهٔ اولمغین علی الدوام تعاطئ کؤسن بدع و آثامه
منهمک و سجافِ ورع و عفافی سرپنجهٔ غشم و اعتساف ایله

ایله منهمک اولوب ایلدوکی طاعت وعبادت قالب
بی روح وشاهد عملی دار القضاء اخلاصده مطرود اولوب
بینش آهنگ رستخیز اولان انشراط فتنه انگیز نزدیک
دکلدر روزکار ریخ هرج ومرج ایله تاریک اولدیغجه اکثر
ناس ناشناس صفت سررشته حرام وبصیرتلی نم دنال حرام
وحلالی فرق ده تعامی وتصامم ایدوب امر ورع وتقوالی
توهیندن وحول حمای لوائمده حائم اولماغی تسهیل وتهوین ایدرلر
سنن نسائیده یأتی علی الناس زمان یاکلون الربوا فمن
لم یاکله اصابه من غباره حدیثنی حضرت ابو هریره دن روایت
وتخریج وتناول حرام ناپاکه اظهار حرص وانهماک ایدنه
خوار بدکار شمشیر وعید وانذار ایله تخریج اولنمشدر نظم
این سخن راکشید رشته دراز ؛ بسر رشته خود آییم باز سر
ارباب حنکت واذعانه نهفته ونهان اولمیه که اکل مال
یتیم دخی داخل اعداد کبائر واکا اجترا ایدن لئیم مهلکه عذاب
الیم ده هالک وبائر اولوب ولا تقربوا مال الیتیم نص کریمی سر
پنجه اهل ایمانی دامن مال یتیماندن کف وابعاد وتبلیغ
وجوه بیانیه اوزره نهی وایعاد ایلمشدر اکل مال ایتام
اخبث معاصی واثام اولدوغی معلوم جمله انام اولماغله
جهله بسوقه ورعایا دخی آندن تباعد وتقرز ولا تکن من الفقون

التقرز التاسع
م الدرس
ه

حکمت التی فیه من الحکمة
والاسم المسکنة ح

دان افتاك المفتون مضمونی اوزره ارشاد عقل
رهنمونه ایله لعنه زاید راکین غریب حالت وعجب مصیبت
درکه ایکی طائفه حائفه غیر خائفه بوبابده تبرک تدبیرت
وتأنی وبور ذیله دن عدم پرهیز قبابی آتملری دربری
ملوک بدسلوکه درکه اقتضاء یبسط الرزق لمن یشاء
انلری بسطت جاه ایله اغنا وکثرت اسباب عز ودستگاه
ایله نائل رتبهٔ اقتناع واقنا ایلمش ایکن فضالهٔ اموال
ایتامی دنیامی یه دست طمع درازی زیاده ایلر نظم
ملک ضعیفان بکف آورده گیر ۹ مال یتیمان ستم خورده
روز قیامت که بود داوری ۹ شرم نداری که چه عذر آوری
سر بهر داد فلک یادکه دندان طمع خامی تیز واخذ مال
ایتام ده اصرار وستیزه ایده بنیاد اعتذاری کند ودست
ستم پردازی ایله برکنده وبرکت جمعیت وتبالی
شومی تفرقه وشتات ایله پراکنده اولوب بیت المال پر
وبالی زیرپای حشر فتنه وشرده بلی سپر خواص وعوام اسلام
نفرین وملامته سپر اولور نظم ای همه بارگاه وطارم
ویتیم ۹ زیر بالا زآب چشم یتیم ۹ ای بسا رفته ملک بربهر اه ۹
زار زار از دعای بیدران سر بری دخی علمای تأویل جوی
وقضاة ستیزه خوی درکه مال ایتامه تسرع واقتحام خلاف

وحیف

خاصه بابا مال مغنا در

[illegible]

وضع اسلاف اولدوغی ظاهر وبادی ونص انما یأکلون
فی بطونهم نارا صوت اعلا ایله سوء الجزایی ناطق ونادی ایتما
قسمت نامتنه مال ایتامی لی احتراز جمع واحتیاز ایدوب
بو بابده رأی ناصوابلری متشتت واذیال اقوال ضعیفه یه
متشبث اولمغله علی الدوام اضحوکهٔ خواص وعوام و
نشانهٔ ملام اولورلر قطعه قد بلینا فی عصرنا بقضاة
یظلمون الانام ظلماً عماً ٩ یأکلون التراث اکلاً لماً ٩
ویحبون المال حباً جماً ٩ گشاده چشمان دوربین بیدار
دلان صاحب تمکین دن بر اهل درایت نقل
ایدر که بر لیل سعادت میل ده که نظم زجنبش
آرمیده ٩ حوادث پای در دامن کشیده ٩ درین
بستان پر نظاره ٩ نمانده باز جز چشم ستاره سر
نیرنگ ساز خیال که لعبت باز پرده مثال دوراء
ارادت دن بر صورتی ارائت ایلدی که بازار رستخیز
گرم وتیز وهرکس معرض معذرته خونابه ریز اولوب
اولین وآخرین لا تری فیها عوجا ولا امتا عرصه
مجتمع ولسان هاتف دن لا یؤذن لهم فیعتذرون
مستمع اولمشلر بو اثناده شناوران محیط علوم
موالی روم دن بر فاضل پاکیزه گوهر که قضاة

سرای

نشانهٔ
و روایت
مرغ وماهی
حجاب
پر رنگ حیله وجادو
وای ایتمکدو افسون
لی ایتماسنده
مضمونتی
اولان اسلاف
عکس بینیده

الم ادمنلا قزل

نهایت ورع و دیانت ایله معتقد خواص بلکه مظنهٔ کرامت
اولمه ده اهمال ابراهیم خواص اولوب بو محلده اسمنی تصریح
و اظهار سوء ظن کباره سبب و نام و نشانینی ستر و کتمان
لا ابهام صونه عن اللسان مقتضای ادب در میان محشرده
نمایان و مبصر و مشاهده و لقیالی ایله کلنلر آشنالی و
عرفان منتشر اولدی اما بر طریق ایله بحر حیرت و دهشته
غریق که هر نه طرفه گذار ایتسه بر چوق اطفال خرد سال آرده
دوشوب و نه جانبه کتسه زنبور نیشتر و شوربار اوشوب
دامن لباس تقواسی سرپنجهٔ یتیمان بی نوا ایله چاک و علی رؤس
الاشهاد تبعهٔ تعدی و بیداد ایله خجلت زده و شرمناک اولمش
صاحب رؤیا که چمنزار قوت متخیله سنده نبات و نقی المنبت
رؤیا ایدی ارکین سؤال استلام و هجوم اطفالدن استعلام
ایتدکده اول مطالب بسته لب و مسئول مخاطب دیدی که
بونلر شول اطفال بی گشته حال و ایتام شکسته بال در که
زمان قضا و حکومتمده بهانهٔ قسمت ایله مالارین اخذ و غصب
و ساحهٔ بی راحه لرنه لواء ستم ناروا نصب اولنمش ایدی
حالا مطالبهٔ حق ناکرده ایچون گریبانگیر و دست
معذرت ادراک دامن قبولدن کوتاه و قصیر در **نظم**
کنز علمی برون علم داری زیر پوشش جهل هم داری

انچه امروز زیر پوشش نمود ۰ آن زیر پوشش حشر خواهد بود ۰

الحديث الثامن والعشرون

سعادت او ذات خردمنده کم ۰ قبول ایلیه منهج سنتی ۰
ویدی مدح ایدوب سنت اهلن رسول ۰ ولم یعد عنها الی البدعة

ولم یعد عنها الی البدعة صح

تمام الحديث طوبى لمن شغله عيبه عن عيوب الناس
وانفق الفضل من ماله وامسك الفضل من قوله ووسعته
السنة ولم يعد عنها الى البدعة ديلمي مسند فردوسده
حضرت انس دن رضي الله تعالى عنه بو عبارت ايله روايت
ايتدوکي جامع الصغيرده اشارت اولنمشدر يعد کلمه سي
لم ايله مجزوم ونا قصک علامت جزمي آخرينک سقوطي اولدوغي
عند اهل العربية معلوم اولوب لم يعد عنها لم يتجاوز عنها
ايله مفسردر و عدا عن ايله تعديه ايتدوکده تجاوز معناسنه اولدوغي
مقرردر طريقه سنت بر شارع اعظمدر که انکا موفق اولان
طالب حق شاهراه الهی‌یه واصل معموره هدى اولور نعمت
خانه فيض عامدن نجاح آلور و تنکنای بدعت بر عقبه
پر ظلمدر که انکا کرفتار اولان شقی کج رفتار بيابان
شکوکلی بيابانده افتان و خيزان و متابعت سنت
و فرضده کالذي استهوته الشياطين في الارض حيران
اولوب غلبه مرا و جدل ايله عملدن قالور

سطر

چند از دم فلسفه شنودن ۹ نه فلسفه بل سفه نمودن ۹
خواهی طیران بطور سینا ۹ بر رشته مکن بنور سینا ۹
سر اگرچه حسن متابعتی محرض وسلسلهٔ مطاوعتی
محرک اولان آیات واخبار وکلمات کبار ع زهی چه
عقل تصور کند فزون باشد سر اما فرمان روای بعثت
الی الاسود والاحمر ع دشنای فزای دور قمر سر مظهر
تام اسم اعظم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری مقتدای
کل وسلطان سلاطین رسل ایکن فرمان واتبع ملة ابرهیم
حنیفا ایله شرط فرط متابعتی ایفایه مأمور وکلمهٔ اذان
متابعت اول سلطان دنیا وآخرتک شرف مقدم ۹
عرش منیرلتسری ایله اهل ومعمور اولدوغی جمله ادله نک
ادلی وسائر حجج قاطعه نک اجلی واجلی در اساطین جامع
دین اولان ثقات مورخین دن نقل واشارت وتعبیر
حسن عبارت اشارت اولنمشدر که اول زمان بی
نشان ده که کان الله ولم یکن معه شیء قولنه مصدوق ایدیکه
اول حین تجرد عنوانه تعبیر لفظ زمان امر ضروری الاطلاق
اولوب هنوز ع گلزار وجود عالم افروز سر بی نشو ونما
ونظارگیان هفتو رنک آسمان عصابه بسته عما ایدی
نظم دران خلوت که هستی بی نشان بود ۹ بکنج نیستی عالم نهان بود

وجود

وجودی بوداز نقش دولی دور ٩ زکفت وکوی مایی وتویی دور
٣ تا ناکاه اقتضاء حکمت حکیم جو از ابواب بر واکا دی
باز واجنحه اعیان مشیمه امکان دن تحرکه اهتزازه آغاز
ایدی نوبت خلق وتکوین ٤ بر یدازل محرم سیر مرسلین
اولان روح الامینه کلوب کمال حسن بشارت ایله مزید لطف
بشارت ایله ابداع وبخانخانه ذات کنز بقیده جواهر امانت
وحی مبین ایداع اولندقده بو نعمتک اداء شکرنی غایتی
ایجون اشرف عبادت بدنیه اولان صلوة خالصة النیة
ایله وظیفه عبودیتی ادوار دامت ویکرمی بیلده که هر روز
سعادت افزونی کالف سنة مما تعدون در نهایت
خضوع ونیاز ایله ایکی رکعت نماز اقامت ایلدی جنوب
لامکان دن بر صوت راحت رسان کلدی که ای گنجور
دفاین وحی والهام وبالانشین بام سبز فام اکرچه
مبرورک عین رضا ایله مرموق وبو طاعتک نیت وتعدیلک
مثل وعدیلی غیر مسبوق در اما ممتحن فتن آخر الزمان اولان
امت ناتوانک ایکی رکعت نمازلری بو صلوة دور دور آزدن
الکثوبت وبتم جناب استغنا منا بلده افضل واحب در زیرا
سن مقتضاء نهادک اوزره تفرد واستبداد ایدوکك
کار دشوار ابتداء طرز ابتداع وانکه ظاهر وهویدا اولان

عمل اندک نماسنن سنته اقتفا و اتباع در ع بیبین
تفاوت ره از کجاست تا بکجا سر عنوان حدیث مشغوره
مسطور اولدوغی اوزره هر کس کندو عیبنی ادراک
و تعقل و عیوب خلقدن تعامی و تغافل اشرف محاسن
خصالدن بلکه خلاصهٔ مجاهدات و اعمالدر نظم ای خنک
جانی که عیب خویش دید ۹ هر که عیبی گفت آن بر خود خرید
سر زیرا معشر نوع بشرک که کتاب طینتلری و بنیادلری
فصول چهارگانهٔ اضداد اوزره مؤلفدر هر بری موقوف
عظ نفسک ثم عظ الناس دن اصلاح نفس ناسپاسیله
مأمور و مکلفدر کندو نفس ناپرواسی سرمایهٔ آلوده
نقیصه و عار ایکن ترک اعتبار و آچوک اسباب عیب و عوائبی
تداول و اعتوار ایلک خارج شرط انصافدر کندو
نقصاننه اعترافدر ع که هر که بی هنر افتد نظر بعیب کند
سر بلکه جواسیس قلوب و معالجان ادواء عیوب اولان
کمل بلند مراتب مشار بنده آفاق منظار وجودنده آلی
و مشهود اولان تمیز و نقصان عیب بین نادانک
صورت دل پر وسوسنک انعکاسیدر مادام که فرده
وجود خود کامنده مؤسسه نشین و شمار درکنار اولمیه
صفحهٔ مجلاءٔ المؤمن مرآت المؤمن ده مشهود و صحیفهٔ وجود

۱۰۹

وجود خارجی ده مثبت و موجود اولماز **نظم** ای با
ظلمی که بیبنی در کسان ٭ خوی تو باشد در ایشان ای فلان ٭
اندر ایشان تافته هستی تو ٭ از نفاق وظلم و بدمستی تو ٭
چون بقعر خوی خود اندر رسی ٭ پس بدانی کز تو بود آن ناکسی ٭
نثر شویله که بو معنانک سر منزل تسلیم وقبولندن قلب قاسی
بعید و قاصی و ذیل تنبلندن دست خرد قاصر کوتاه و
قاصر اولورسه باری بو کلام معقولی گوش گزار قبول ایلیه که
تعب و تعبیرک ادنی ضرر ناگزیری مالایعنی به اشتغال
بلکه اکثر اسناد عیب رجماً بالغیب اولماغین عیب جوی
بدکردارک کار و باری لباس شک والتباس ایله اشتغال در
ع ولیس کلام النفس غیر ضلال **نثر** شویله که راحله کلامه
درای ازدرا وملام آویخته و قدح قدح و مذمت سم زعاف
شماتت ایله آمیخته اوله آنک تأثیر مضرتی بی پایانی جبر و
مقابله محاسبان غیر حاضر ولاتشمت باخیک فیعافیه الله
و یبتلیک وعید غیر بعیدی خود درکار وحاضر در **نظم**
بد مگو که همی کشد غیبه ٭ هر بدی را نخوش چون گیبه ٭ **نثر**
عصمنا الله سبحانه وتعالی عن حصائد الالسنة وایقظنا
عن رقدتنا بل سِنتنا **نظم** اعمل بقولی ولا تنظر الی عملی ٭
ینفعک قولی ولا یضررک تقصیری **نثر** خصوصا که استر سوءة

نقال تسمیر اسرار بی
غیر و غافر

سیر لفظ فارسی و ار سیم
تمام مغلبسیم

وحصائد الالسنة الذی اخبر
عنه حدیث فی الکل
و قطعه علیه ...

آخیک لما تعلمه فنیک نصیحتنه مخالفت ایدن عیب بین بی هنر
حقیقتده کندویه ضرر وعرض ناموسنی اسهم مطاعن گوناگونه
سپر ایدوب نظم این جهان کوهست وگفت وگوی تو
باز آید چون صدا هم سوی تو فحواسی اوزره اندیه ومحافلده
آنک مثالب ورذائلندن بحث وتنفیر وقلوب اهل قبولی
آندن تنفیر ایدرلر نظم گر خدا خواهد که پوشد عیب کس
کم زند بر عیب معیوبان نفس ستر کن تا بر تو ستاری کنند
تا نه بینی ایمنی بر کس مخند نثر اما مضائق افعالدن خلاص
وحرم سرای توحید صفاتده محرم خاص اولان مکمل اخیاره که
بارگاه وکل شیء عنده بمقدارکدن خلعت وجود حقانی
اعطا وارزانی قیلنمشدر آنلرک حال کرامت نمالری
سائر ناس ناشناسه قیاس اولنماز نظم لیک در شیخ
آن گله زامر خداست نی پی خشم ومماراة وهواست
آن شکایت نیست هست اصلاح جان چون شکایت کردن پیغامبران
نثر انلرک عموم حنو ومرحمتلرنده برمرتبه وسعت وفسحت
واردر که سوختگان شرر گناهه نظر شزر واستکراه ایله نگاه
اتمک دکل بلکه گرفتاران شرک وضلالتی دخی هنگام
تقی ورؤیتده استعبار دیده اعتبار ولسان تمکین
دانات ایله بو ابیاتی تکرار ایدرلر نظم برهمه کفار مارا رحمتست

شرر بفتحتین حبالة الصائد صح

کرچه جان جمله کافر نعمتست ٭ بر سکانم رحمت وبخشایش است ٭
که چرا از سنکها شان مالش است ٭ آن سکی که می کزد کویم دعا ٭
که ازین خو وارهانش ای خدا نثر اهل تمکین وارشاد
کثرهم الله تعالی الی یوم المیعاد علاج عارضهٔ اعوجاج ایله
مأمور واول بابده سکوت ناصواب ایله موزور اولوب
ما من عام الا وقد خص انلره سبب ترخص اولمغله عموم نهیدن
تخصیص ومضیق حجردن تخلیص اولنمشلردر آنلرک مثالی
شول جراح صاحب کمال در که رؤیت سوأة انسان بهر زمان
منهی عنها بلکه محرمان حرم محرمیه دخی کشف عورت ناروا
ایکن رک زن صاحب هنر جوف سراویلده اولان قروح
ودمامیله نظر ووضع مرهم مرحمت اثر ایدوب سائره
رؤیتی حرام بلکه محض اذناب واجرام اولان الکا جائز
وعلیل شکسته بالک بروانه مالی ایله مثوبت بی غایته
فائز اولور خلال حدیثده تثبیت وتبثیت اولدوغی
اوزره افضل مالی انفاق واحسان وفضول قیل وقالدن
کف لسان دخی صحیفهٔ قبوله املا اولنان مکارم خصال
واملادندر اقلا سخاوت وانفاق که بالاتفاق انفع
اخلاق وانفس اعلاق در نظم تجربه کردم زهر اندیشهٔ ٭
نیست نکوتر زسخا پیشهٔ ٭٭ خاصه زبهر کرم آمد درم ٭

برکذر قافیه اینک کرم نثر اشجار جناندن برشاخ
برومند کثیر الاغصان درکه اکا تعلّق وآنک واسطه سی ایله
تسوّر وتسلّق ایدن حظائر بی نظائر قدسه داخل ونعیم
مقیمده خالد اولور امّا بوده فی سائر خلال بی اختلال کبی
بی تکلّف واعمال حدّ اعتدالده کرکدر که ثوابه قرین وصوابه
قریب اوله طرف افراطی اسراف وتبذیر وجانب تفریطی
شحّ وتقتیردر که ع عند اهل الکمال قاطبةً نثر معیب و
معلول ولا تجعل یدک مغلولةً الی عنقک ولا تبسطها کلّ
البسط آیتنه مخالفت ایله علماء حکما قتنده ناروا و مدخولدر
نظم ای بسا امساک کز انفاق به ٭ مال حق را جز بامر حق مده ٭
نثر اکرچه وارثان مقام صدّیقیّه نسبت بذل موجود وایثار
سرمایه وسود افضل اعمالدر وما ابقیت لعیالک سؤالنه
ابقیت الله ورسوله جواب حاضردر قطعه انفق ولا تخش
اقلالاً وقد قسمت ٭ بین العباد مع الآجال ارزاق ٭
لا ینفع البخل مع دنیا مولّیةً ٭ ولا یضرّ مع الاقبال انفاق ٭
نثر لکن منقبت ایثار زهرسنکسازک کاری وهر حریص
کردازک کرداری اولمادوغی جهتدن اوساط ومقتصدین
واعیان عین الیقینه کوره افضل الصدقة ما کان عن ظهر
غنیً فحواسنه اقتدا وانبیا نمط اوسطه فرموده وکان بین

مال داودن ونجی اسرافدن دوران
اینکه ز اسراف یکوان لا تسرفوا
وز اسراف وبین بلیه ودنیا بره
لن تنالوا البر حتی تنفقوا

ذلک قوا اما عند الله تعالی اقوم و اقسط اولوب فتقعد
ملوما مدحورا غائله سندن سلامته سبب و هر حالده تعدیل
ارکان اعتداله اقرب در **نظم** خوشا روزکارا که دارد کسی
که بازار حرصش نباشد بسی جهان میگذارد بخویش خوارکی
به اندازه دارد تنگ بارکی نه بذلی که طوفان برآرد زمال
نه صرفی که سختی در آرد بمال **نثر** ثانیا قلت کلام و ترک
اسهاب و اسهام که صواب دید عامهٔ حکما در برگزیده
خصلت در که آنک ربیع حسن تربیتی شجرهٔ طیبهٔ معرفته
سبب نشو و نما در **نظم** گفتن بسیار نه از نغز نیست
ولولهٔ طبل زبی مغز نیست **نثر** هر اهل حال و ارجمند
حمید الفعال که طریق حکمتده بدرقهٔ هدایت الکا یار
و فضائل علمیه و حکمت عملیه دن بهره دار اوله اکثر ایامده
بمقولهٔ اذا تم العقل نقص الکلام ده ساکت و میزاب
دیدهٔ خونبار ریزندن سرشک ندامت و استغفاری ساکب
اولوب من کثر لغطه کثر غلطه مزلقه سنده مبتلای آفت
و خسار اولان اهل مراوسته ایله ترک استصحاب و سالک
منهج مزاح و مباسطه لسان حکمت ایله جوابی استصواب
ایدر **رباعی** گر میخواهی که وقت خود داری گوش
دم در کشی و بخویش بازاری هوش گر هر دو جهان چو بحر آید در جوش

فرد
سخن بسیار دان و اندکی گو
یکی را صد مگو صد را یکی گو

فرد
نه هر جایگه وی سخن گفته اید
سخن گفتنی هست و ناگفته در

سش

نو حاضر وقت خویش می باش و خموش **نثر** کثرت کفتاره
کرفتار اولان مکثار مهذاره هل یکب الناس علی مناخرهم
الا حصائد السنتهم عجب وعید شدید و مرشد مرتاض مظهر
فضل فیاض حضرت فضیل بن عیاضک من عد کلامه من
عمله قل کلامه الا فیما یعنیه قول نصیحت نصابی بو بابده نصح
سدید در **نظم** در دوزخ تن زبان زبانیست ٩ مفتاح
بهشت بی زبانیست ٩ ماهی بفلک مقیم ازان کشت ٩
کاول که بزاد بی زبان کشت ٩ مار از در خلد رانده زانست ٩
کاینک دو زبانش در دهانست **نثر** اکرچه اولیاء کرام
خصوصا صحابه ذوی الاحترام باسرهم ما لا یعنی و هذیاندن
تحفظ و حذر ایدوب فلتات لساندن اتقا و فضیلت
سکوت و اصماتی صحائف کائناتده ابقا ایتمشلردر اما بر جریدهٔ
اصحاب یقین و جانشین حضرت خاتم النبیین **نظم**
کرده منشور او بخط بدیع ٩ حق لیستخلفنهم توقیع ٩ ار زبان
صادق و ز جان صدیق ٩ چون نبی مشفق و چو کعبه عتیق
نثر رضی الله تعالی عنه اختیار حسن سمت و جمله دن زیاده ترجیح
طرف صمت ایدوب باخت سکوت و کف لساندن اولماغیچون
زبان حکمت جریانلری اوزره وضع حجر و خطا و خطل
احتمالی محال ایکن محضا کثرت قیل و قالدن تحامی و حذر ایدرلر ایدی

نظم هر کس هوس سخن فروشی دارد ❁ من بنده آنم که خموشی دارد ❁

نثر وسؤال مقدره جواب مقرر اولماق ایچون لسان معجز بیانلرینه اشارة وهذا الذی اوردنی الموارد کلام کثیر الفوائدینی اداره ایدوب وکثیراً ما بو بیت نصیحت نما ایله تمثل وسرمایهٔ حکمتی نائل بورررلرایدی نظم احزن لسانک لاتقول فتبتلی ❁ ان البلاء موکل بالمنطق ❁

الحدیث التاسع والعشرون

رهِ سنته اتباع ایدنه ❁ قریشنک اولور اجرای مهم ❁
دیدی برحدیثنده فخر جهان ❁ ولا یصلح الناس الا بهم

تمام الحدیث قریش صلاح الناس ولا یصلح الناس الا بهم ولا یعطی الا علیهم کما ان الطعام لا یصلح الا بالملح ابن عدی کتاب کاملده حضرت عائشه دن رضی الله تعالی عنها بو عبارت ایله روایت ایتدوکی جامع الصغیرده اشارت اولنمشدر قریش برطائفهٔ بردباری طینتدر که شرف قدر ومنزلتلری کتاب وسنت ایله مثبت وبو بابده حبل شبهه وارتیاب مقراض نص قاطع الاعراض ایله منبت اولوب قدموا قریشا ولا تقدموها شبچراغ خصائص ظاهره لرندن برلمعه نیم تاب ومن یرد هوان قریش اهانه الله کتاب مناقب زاهره لرندن

السائل اتحاد اصل حال حق

بر مختصر باب در بعض احادیثده بو معنی درجۀ صحته
رسیده و لآلیٔ کلماتی سمط اسناد صحیحه کشیده در که
قریش بیدی خصلت و شرف ایله صنادید صید سلف و خلفدن
ممتاز و راجح و هر فرد کاملی اتصاف جوامع فضائل حسنه
کرده عظما و جحاجح دراد لا اسرار شریعت و حقیقته ابن نجده
و سورۀ کریمۀ رسالته آیت سجده اولان **نظم** سبب
آفرینش عالم ٭ باعث بدو فطرت آدم ٭ اول ما خلق نتیجۀ کل ٭
آخر انبیا و فخر رسل **نثر** حضرتلری اول جناح دولت و
نجاحک قادمه سی و اول قصیدۀ عز و فلاحک حسن خاتمه سی
اولدوغی در بو شرف باهر در که سائر مکتسبات مناقب
و مآثردن متمایز و متزائل و مفاخر اخر بونک جنب جنابنده
بی رونق و متضائل در **ع** عزت و سلطنت آنست که الله دهد
نثر ثانیا شان الفتنانلری سورۀ کامله ایله تشریف
و اجلال و پیشگاه سورۀ مسفوره ده تمکین و اجلالی ولنوب
بو منقبت و کمال بی همال ایله قدم تقدم و استقلاللری
رقبۀ اولین و آخرین اوزره نهاده و محاسن روش
و اسلوبلری سائر قبائل و شعوبدن زیاده در **نظم** شعر
اذا انت اعطیت السعادة لم تبل ٭ و ان نظرت شزرا الیک القبائل
نثر ثالثا غیاهب کفر و غوایت انحاء عالم ملک و شهادتی

الجحاج السید جمع جحاج فاعم

البجدة وعلم الامر وباطنه وهو ابن بجدتها العالم بالشیء والدلیل الهادی

التزایل التباین
هو تفاعل من عنز ذلک
تقاصر عن ... اعلمیت
انزلت عام

احاطه‌سی و حمیت جلیهٔ جاهلیه نامحرمانی حرم استعدادی
خلوت سرای هدایت و سداددن ابعاد و اماطه ایتمش
ایکن مجموع خلق عالمدن اون ایل مقدم نبضه‌دین مبینی
حمایت و نور توحید و ایمانی ایله عقبهٔ شرک و خذلاندن
ازالهٔ تاریکی عمایت ایتدکلری در رابعاً یوم فیل‌ده
جند غیبی ایله تأیید و بر قبیل و مغانم کثیرهٔ حبش حبشی ایله
تغنیم و تنفیل اولدقلری در خامساً امر خلافت انلره
مخصوص و سائرلرک حکومت و استیلالری طریقهٔ تغلب
واعتدا ایله اولدوغی نص حدیث نبوی ایله منصوص در
سادساً شرط سقایه‌لی و قایه ایله تشنگان بوادی نامرادی
ارواء و حجاج ذوی الاحتیاجی اماکن حرم امن‌ده اسکان و ایوا
ایتدکلری در سابعاً مداوم شغل سدانه و بیت شریفه
ولیجه و بطانه اولماغله الی یوم المیعاد بو شرف مادرزادلره
نامزد و سائر کبراء امت بو امنیت‌دن روع و ردع اولدوغی
کتاب ثمار القلوب‌ده مسطور و مکتوب در که قریشک
مکارم باطنه و ظاهره سنه منصفان قرون غابره آگاه
و زمان جاهلیت‌ده لقبلری اهل الله اولوب بین
سائر العرب تواتر فضل رب ایله منقطع العدیل و فرط
ذکاوارب ایله ممتنع البدیل اولماغین مزیت رجحان و تمیزه

العمایة الغوایة واللجاج

التنفیل التسویه والتفضیل

التغنیم تنفیل الغنیمة فانه

در

قرین ولقب مذکوره شایسته وقمین اولمشلر ایدی اول
فرقهٔ صحرانوردک هر فردی مجامع کمالات نفسانیه یه فائز
وگلزار کار و بارلرینه زلال ملکات انسانیه فائض اولوب
حرم حرمت آباده بغی والحاددن تجنب و حجیج ومعتمرینه
اظهار شعائر رفق ولین ایله تحنن وتحبب ایدرلر ایدی
شتا وصیفده قرای ضیف ایله سنت خلیلیه یی احیا
وقاعدهٔ اسماعیلیه یی اجرا ایدوب طعاملری فقرا ومساکینه
مباح ومبوء ومقاملری واردین وصادرینه مناخ ایدی
ع احسنت زهی شیوهٔ مهماندارى نثر حرم محترم مکه ده که
مصداق ان اول بیت وضع للناس للذی ببکه در تو ا
ومجاورت ایله ضنک معیشتی اختیار و اول محل محلی سائر
عمائر اوزرینه ایثار ایتمکین نظم آب از بالا به پستی در رود
آنکه از پستی ببالا بر رود شاد از غم شو که غم دام لقاست
اندرین ره سوی پستی ارتقاست نثر مضمونی اوزره گلزار
درونلرینده شیرین لن تغلب عسر یسرین دمیده و اول
فئهٔ شریعهٔ الغی مظلهٔ یجبی الیه ثمرات کل شیئ ده آرمیده اولری
تألیف کلامده بر مرتبه رسوخ تاملری وار ایدی که هر بری
اسلوب سخنوریده افضل خلیقه و رشفات لسان معجز
بیانلری دلیل حسن سلیقه اولوب مونسکافان آخر زمان

الملک لله
ا...
...

درک وازعاننه قادر اولمادقلری عویصات ونوادر آنلرک
نسوان وصبیاننه روزمره وبلغاء سحرآفرین ترتیب و
تدوین ایتدکلری دلائل اعجاز واسرار بلاغت آنلرک بوستان
حسن براعتلرندن برگ تره ایدی ع لیس التکحل فی العینین
کالکحل نثر خصوصا مظهر اظهر یأتون الیه من کل فج عمیق اولان
بیت عتیق قبلهٔ جملهٔ قبائل ومطاف اواخر واوائل اولمغله
اقطار بلدان ودیار باغدن گلن اشخاص مختلفة الطباع ایله
آمیزش واختلاط وشرائط صحبتی ایفا ورعایتده
کمال تحامی واحتیاط ایدرلر وفی حد انفسهم سلامت فطرت
ومزید ذکا وفطنت ایله معالی اموره مستاهل ومترشح وهر
برینک هادیٔ نهادی وشاح حسن استعداد ایله موشی او
موشح اولمغین اوزاع متباینه الا وضاعک افعال سیئه
لرندن اتقا واعمال حسنهٔ سنیه لرینی اختیار وانتقا ایدوب
سائر ارباب مجاهده مشاهده ایتمدکلری نوادر اطوار وشئونک
دربت وآزمونی ایله عقل برایا وانعکاس صور معقوله یه
اجلای مرایا اولدیلر امر مکارم وفضائللری بر مرتبه یه بالغ
وواصل اولدی که لایزال هذا الامر فی قریش ما بقی منهم
اثنان ایله آوازهٔ مزیت ورجحانلری شش جهات جهانده
انتشار واشتهار بولدی والناس تبع لقریش فی هذا الشان

الكحل في العين

مسلمهم تبع لمسلمهم وكافرهم تبع لكافرهم كه صحيحين اتفاق
ايدكلرى احاديث صحيحه المساقدندر اسماع صغير وكبيرده
جايكير اولدى بالجمله ديك فلك سرنكون آنلرك وجود ملاحت
نمونلرى ايله تمكين وعيون اعيان زمان اشك رشك
شرف وتمكين لرى ايله تمكين اولوب سبيكهٔ نهاد باسداد اركى
ع ذهبت قريش بالمكارم كلها نثر بوته سنده مسبوك
ونقرهٔ استعداد خداد ادلرى لولا ان تبطر قريش للخبرتها
بمالها عند الله سكه سى ايله مسكوك در نظم
لانه الغاية القصوى التى عجزت ۞ عن ان تؤمل ادراكها الهمم
ما يستحق كرام الناس مرتبة ۞ فى الفضل الا لهم من فوقها قدم

الحديث الثلاثون

قول رسول وزره نمودار اتىٔ ۞ ادلمه اسميله مصاحب كبى ۞
اعتبروا الارض باسمائها ۞ واعتبروا الصاحب بالصاحب ۞

متن الحديث نوادر اتفاقيات دندر كه بو حديث
براعت ظروفك اجواف اصداف حروفنده در حكم مخزون
اوزره بالتمام بربيت موزون در ابن عدى كتاب
ومزاحفات بحر سريع دن مفتعلن مفتعلن فاعلن وزنى
كامل ده حضرت ابن مسعود دن رضى الله تعالى عنه بو عبارت ايله
روايت ايدوكى جمع الجوامع وجامع الصغيرده اشارت

اولنمشدر طالبان حق الیقینه ظاهر و مستبیندر که تنزل
الاسماء من صوب السماء فحواسی اوزره اسمانک مسمیاتده
تأثیری ناگزیری واضح و روشن و سخره سحره نفس و هوا
اولان اهل دنیا فرنا و خلطادن استراق احوال و اخلاق
ایندکلری عند الحکما مبرهندر بو سببدندر که سلطان انبیا
و مرسلین علیه و علیهم افضل صلوات المصلین نیجه اسماء
ن قبیحه بی اسماء حسنه یه ابدال و نیجه اسمادن مسمیاته استدلال
بیوروب تحسین اسامی اولادی پدرانک نیکو نهاده امر ندر و
مشروع و بو معنی رقمزده کبار اولان کتب سیر و اخبارده
مفصل و مشروحدر قطعه الا رب شیء فیه من احرف اسمه
نواه لنا عنه وزجر و انذار ۴ فمنا بد بنار و منا بدرهم
واخر ذاهم و آخر ذا نار نثر روایتدر که قطب رحای
رسالت محور رجای اهل بسالت نظم سالار مقربان
درگاه ۴ سلطان سر برلی مع الله نثر صلی الله تعالی
علیه و علی المنتسبین الیه جانب طیبه طیبه یه توجه خاطر
طیبه مدینه حق یر عزت قرینن و شرف مقدم مکرملری ایله اول خاک
پاک تابناکی رشک فردوس برین بیوردقلرنده قبیله
انصاردن هر نیکوکار زکوار نزهت مدارنه تشریف
نزول و خانه کثیر النفاعنه که نمودار لکل شیء دولة حتی

النفاع
المنفعة

البقاع ایدی ولوج ودخولن بورديلر اول ميزبان شيرين
زبان بو نعمت بی کرانه نك شكرانه سی ايچون بسط نوازش
وندا وخلال قيل وقالده سالم ويسار ايله مسمى ونامدار
ایکی خدمتکارنه خطاب وندا ایدکده اول شفاعت خواه
دور ونزدیك وكويا اخذنا الفال من فيك بو كلام
مسرت مساقدن على وجه الاشتقاق سلامت حال
ويسر آماله استدلال وسلمت لنا الدار في يسر مقالی ايله
القاء قرعه فال بوردیلر **نظم** زما قرعه بر کاری انداختن
زكار آفرين كارها ساختن **نثر** شرح لامية العجم ده نكاشته
مزبر بدائع رقمدر که سكان بادیه وبدادن بر اعرابی بی سر
وپا مهاجرت اوطان ودیار وصاحب سطوت ان الشیطان
يفر من ظل عمر اولان خلیفه دادگستری قصد از دیار
ایدوب مجلس قبوله دخول وحاشیه بساط بی مثال ده
مثول ایلدکده حضرت امیر اول زائر روشن ضميرك
اسم ورسمندن استخبار واول ساکن دار الفرقه نام
شهاب بن حرقه اولدوغنی اشعار ایلدی تکرار قبیله وتبارندن
سؤال واول غريب ديار اهالی حره نار دن اولدوغنی
اجمال ایلدی بعده مسکن وموطنندن استعلام واول
مسافر بادیه بيما ذات لظى اولدوغنى عرض وافهام ايله ختم كلام

زور ازقتعل
من النار ... ح

ایلدی اول داد رسان ذکور و اناثه وکویا ی وافقت
ربی فی ثلاث متمم عدد اربعین مقصود یا ایها النبی حسبک
الله ومن اتبعک من المؤمنین طبق حکمت خفیه دن رفع
غطا و سرپوشن و قلزم بیکران کرامتی جوشن ایدوب دیدی که
ای سرقدر دن بی خبر کلبه احزانکه افتان و خیزان قفول
وعودت و بو بابده شتاب و مسارعت ایله که بو دکلو
اجتماع نیران سنک خانه ویرانکی توده تراب و خانمانکی
نار فنا و بوار خراب ایلمشدر اول زائر حائر بیچ و تاب ایله عجله
و شتاب ایدوب کوردی که کازه تنگ و تاریک کرمادر
اشتدت به الریح و قوم و تباری زاویه بیوت خاویه ده نیم
کشته و جریح اولوب مساکنی ویران و یباب و سواکنی عرضه
عارضه فنا و تباب اولمش **قطعه** هذی منازل قوم قد عهدتهم
فی کل خفض عیش و امن مالهم خطر ❁ صاحت بهم حادثات الدهر فانقلبوا
الی القبور فلا عین و لا اثر **نثر** ابن جوزی جوزی بالجزا الاوفی
کتاب الوفا فی فضائل المصطفی ده خجل حکایتی احکا و تشنکان
ظهیره معرفتی زلال روایت ایله ارواء ایتمشدر که حضرت
رسول امین نبی الانبیاء و المرسلین **نظم** ابلغ من ابلغ ام الکتاب
افصل من اوتی فصل الخطاب ❁ صل علیه و سلم علی آله
ما ظهر الحب علی الواله **نثر** یار غار صدیق اولان حضرت صدیق ایله

کازه خانه
[illegible]

رضی الله تعالی عنه اختیارِ مسافرت و مدینهٔ دینه توجه و مهاجرت
بیوردقلرنده بریدهٔ اسلمی کند و قبیلهٔ نبیله سی اولان بنی
سهم دن یتمش راکب بی وهم ایله عزم راه و بس و بینه
دیدهٔ دقت بینه ایله نگاه ایدوب نظم شبست و بادیه و
باد و من چنین کمرهٔ مکر سعادتی از غیب رهنمون آید نثر
مضمونی بدرقهٔ درون ایتمش ایکن ناگاه میان شب
سیاه ده اول شب‌چراغ رسالت و بلاغ ایله التقا و
وانتقا ایلدی نظم شاه پیغمبران بتیغ و بتاج تیغ او شرع
و تاج او معراج امر و نهیش براستی موصوف نهی او
منکر امر او معروف نثر حضرتلری دربت قربت انجاملری
اوزره بدء کلام و اول شبگرد صحرا اخرامک نامندن
استنبا و استفهام بیوردقلرنده جوهر سخنی طبق عرضه
نهاده و میان بنده و آزاده نام مادرزادی بریده
اولدوغنی افاده ایلدی اول محرم سبحات جمال و جوهر
کان کان یحب الفال علیه الصلوة و السلام من الملک
القدوس السلام حضرتلری مخصوص شرف ما صبّ الله فی صدری
شیئا الا صببته فی صدر ابی بکر او لان صدیق بی مکره
اسماع نوید لاضیر و یا ابا بکر برد امرنا و صلح قول اصح ایله

و مسلکِ خضوع و مسکنتده نقضِ لازمهٔ
عبودیتی انتقام صح
الدرته
العادة

بسم الله الرحمن الرحیم

قال خبر بوردیلر بعده اول غریب نسیب وره نوردِ بالا
ونشیبه حسن توجه وانعطاف وددودهٔ ستوده سندن
استکشاف بوردقلرنده مقام استسلامده قد بنی
لام وبنی اسلم دن اولدوغنی اعلام ایلدی اول یکسوارهٔ
معرکهٔ انا بنی السیف وتنشاه دارمشاهدهٔ بی کیف مکحل
چشمِ قرة عینی فی الصلوة علیه صلات الصلوات الواصلات
مصداق ان الله بعثنی الی الناس عامة والیک خاصة اولان
صدیق صادق الاخلاصنه سلمنا ایله عرض بشرهٔ بشارت
والفال علی ماجری معناسنه اشارت بوردیلر تکرار اول
مسافر مسافه گزاره اظهار نوازش واشفاق وشعب اصلی سندن
استنطاق بوردقلرنده بنی سهم دن اولدوغنی عیان و بو
محلده حبل کلام بریده بریع اولوب سمت مقصوده صرف
عنان ایلدی اول صاحب اسرار سبحان الذی اسری و
روشن دیدهٔ ولقد رآه نزلة اخری **نظم** باد هر دم صد
درود وصد سلام ٭ بر رسول وآل واصحابش تمام **نثر**
پیشوای اهل السنة واول من یدخل الجنة اولان صدیق بی
همتا صاحب خصوصیت ما ظنک باثنین الله ثالثهما اولان
رضی الله تعالی عنه خروج سهمک ایله تبشیر وصحف آمال مطویه لی
تنشیر بوردیلر کتاب موطاده صوان بیان دن کشف غطا

اولنمشدر که بر یوم سعید عید متنان و روز پیروز مبارک
فالنده مفخر ملک و بشر روشن چشم ما زاغ البصر نظم
مشعل نه پیشگاه اقرار ۹ آتش زن دودمان انکار ۹
قطب فلک سکینه و حزم ۹ فرمان ده موکب اولو العزم ۹
نثر بر بشیر دوشامی ارادۀ حلت و برجالب مناسب
طلب بیوردقلرنده نجوم سماء بهدا ایندن براعرابی پاک
طینت کمین انتهاز فرصتدن قیام وانتصاب و بو
تقریب ایله بارگاه رسالته قصد انتساب ایلدکده صاحب
مهر نبوت تنها خرام اقصای خدمتتن ع روان باد بر روح
اوصد تحیت نثر مسارعتدن منع وارجادن سؤال عن الاسم
رسمنی اجرا بیوردیلر اول شخص مقدام ترعۀ سرعت کلامی
کشاده و ناقی مرّه اولدوغنی طبق عرضه نهاده ایتدکده
اسم مرّه مرارته مادۀ اشتقاق و مشعر مشقت و عدم
اشتقاق اولماغین پیشگاه مبادرتدن ابعاد و صف نعال
مدافعتده اقعاد اولندی تکرار اول بشیر بشیر بازک
اسندرازی جناب رسالت پناهه دلخواه اولوب
حضار مجلس ملائک مقردن شخص آخر بو خدمت شرف
مداره مسارعت و بدار ایتدکده آنی دخی توقیف و نامنی
استعلام ایله نواخت و تشریف بیوردیلر اول ناکامک

رخنه الترعه باب اسباب

مداره مباوره

١١٨

نقول صحیحه اولا اخذ ماله
ویثرب بلا تثنیه موجود در
صح

بتوسط مسئله
صح

دخی نامی حرب اولدوغی و تأثیر نام نامناسب ایله معلوم
اول دولتدن محروب و محروم اولدی بعده اجتلاب
لقحهٔ فتوته متعلق ارادت نبوته اولدوقده شخص سویین که
بی ریب و متین مظهر فعززناه بثالث و تمکین فرصت ده
ماکث ایدی کمال احتیاط و ورع ایله اول خدمته شروع
ایلدکده آنک دخی نام و نشانندن پرسان اولدیلر اول
سعید صواب اندیش نامی یعیش اولدوغنی کمال ادب و تستر ایله
ابانه و تقریر ایتدکده اسمی تعیش و اقباله دال اولمغین بین
الاکفا طالعی روزافزون و تنفیذ امر سابق ایله مأذون
اولدی تأثیر اسامی موضوعه ده مسموعه اولان روایات
صحت آیاتدندر که یثرب که ثرب دن مشتق و لسان عربیده
تثریب عتابه معناسنه اولدوغی محققدر قبل الهجره مدینهٔ منوره
اسم علمی و بو نام ایله مشهور عالم ایکن اطلاق لفظ یثربدن
منع و تحذیر و انکا بدل طیبه و طابه ایله عنوان پذیر اولمشدر
منشور الهیده که مستنبط اوامر و نواهیدر یا اهل یثرب لا مقام
لکم بیورلدوغی زبان منافقیندن سوق و تعیین اولنمش
کلام محکی و منقولدر بو تقدیرجه حدیث نهی انتما ایله آیت
رخصت نمابینده تدافع و تمانع اولمادوغی معلوم ارباب
عقولدر حدیث سابق الذکرک نصف اخیرنده تصریح و بیان

اولنان اتخاذ اصحاب واخدان فی حد ذاته بر امر مطلوب
وسبب راحت نفوس وقوت قلوبدر **قطعه** الا لیت
شعری هل اری الدهر واحد ۵ قرینا له حسن الثناء قرین ۵
فاشکو ویشکو ما بقلبی وقلبه ۵ کلانا علی شکوی اخیه امین ۵
نثر ابو داود علیه رحمة الودود روایت ونا قل اولدوغی
الرجل علی دین خلیله فلینظر احدکم من یخالل حدیث صحیح
الاسنادندن مستنبط ومستفاددرکه **قطعه** کفی واعظا
للمرء ایام دهره ۵ تروح له بالمواعظات وتغتدی ۵ عن المرء
لاتسأل وسل عن قرینه ۵ فکل قرین بالمقارن یقتدی
نثر فحواسی اوزره هر کسک حالی ونقصان وکمالی رفقا
وقرنا سندن معلوم اولور وهر شخصک حمق وفطانتی
همراز وبطانه سندن ظهور بولور **نظم** جاذبه جنسیت ایست
اکنون ببین ۵ که تو جنس کیستی از کفر ودین ۵ کر بهامان
مائلی هامانی ۵ ور بموسی مائلی سبحانی **نثر** حضرت ابن مسعوددن
ورود بولان خبر حکمت اثر که ما الدخان علی النار بادل
من الصاحب علی الصاحب دراراءی بو محله ملائم ومناسب
قطعه من عاشر الاشراف عاش مشرفا ۵ ومعاشر السفهاء
غیر مشرف ۵ او ما تری جلد الحقیر مقبلا ۵ بالثغر لما صار جلد
المصحف **نثر** مخدرات حکم خفیه ایله همنشین اولان حکماء

الرعاع السفله

پیشین اسافل و رعاع الناسی ایله آمیزش و استیناسی
نقصان استعداددن عد و بو بابده دروازهٔ مسامحه یی
بالکلیه سد ایدوب خلطاء سوءدن تجنب و احترازه و ادانی یه
مدانی اولمقدن حسب الوسع توقی و احتراس ایلمشلردر نظم
زیانکاری ما از همنشین است عذاب دوزخ از بئس القرین است
نثر مقارنت اشرارک جملهٔ غوائل و مضارندن در که موشکافان
دقائق حکمت تأثیر صحبته قائللر و سرایت فضائل و رذائله
باثر بهم قائللردر نظم مده مدبران را بر خویش راه
که انگور از انگور گردد سیاه نثر بعض نفوس زکیه و طبائع
وقادهٔ ذکیه یه تأثیر اتمدوکی تقدیرجه ارذال و اسقاطه ایله
مجالسه و اختلاط بر حسب الجنسیة علة الضم سبب نکوهش
و ذم اولور بو معنی خود محض سرایت بلکه صحبة الاشرار تورث
سوء الظن بالاخیار مقتضاسی اوزره اضر اشیا اولدوغی
معلوم اهل ذکا و درایتدر قطعه اصحب افاکرم تحظی بصحبته
فالطبع مکتسب عن کل مصحوب کالریح آخذة مما تمر به
نتنا من النتن او طیبا من الطیب نثر و رشتهٔ وداد استحکام
و انعقاد بولدقدن صکره کسش مرا و خصام ایله انفصال
و انفصامدن احتراز و اسباب حزم و احتیاطه اعتنا اولنه که
لاف محبت و الافدن صکره جدال و خلافک غائله و ضرری

حافظ
نیک نامی خواهی ای دل با بدان صحبت مدار
بد پسندی جان من برهان نادانی بود

اکثر واصحاب جاه و ثروتہ تبعہ و ندامتی ازیدوافزوندر نظم
ومن کرم الاخلاق ان یصبر الفتی ۞ علی جفوة الاخوان من غیر زلّة ۞
نثر اگرچه بادیهٔ هواده ترک سلم و هواده ابرن اهل غفلت
امر صحبتی تهوین و بو بیتک منطوقی ایله اظهار تلوین ایلمشلردر نظم
نظم هیچ یار مده خاطر و هیچ دیار ۞ که بر و بحر فراخست و آدمی بسیار ۞
نثر اما حقیقت بین اولان اهل تمکین بو قول بی طائله قائل
اولمایوب احباب والاجناب دن نه دکلو جفا و صد و صد ور
ایله نظم خوبان کهن عهد چو بیگانه شوند ۞ بیگانهٔ نو رسیده
خویشی نکند نثر مصداقی اوزره سررشتهٔ خلّت و وفاقی
کم ایتمزلر والصدیق الألوف لایباع بالالوف قول معروفی
اوزره سبیل شئامت و غروفه گیتمزلر ع ناجوانمردی بود
دی دوست امروز آشنا نثر شعراء نادره کاردن هر مجرب
روزگار ابناء زمانه نک گزندو نکایتندن بث شکایت ایدوب
بو قطعهٔ قاطعة الوداد ایله گوش جهانی جفانامه‌دن پر و
آشنایی قدح و بیگانه یی مدح ایله اختیار صنعت تغایر ایلمشدر قطعه
وما زلت مذ لاح المشیب بمفرقی ۞ افتش عن هذا الوری وأکشف ۞
فما ان عرفت الناس الا ذممتهم ۞ جزی الله خیرا کل من لست اعرف ۞

الحدیث الحادی والثلاثون

علمه چالش کیم علما اولدیلر ۞ ظلمت بدعتده هداة سبل ۞

الهواوة الصلح والمیل ح

فلان غروف وهو الذی لایکاد یثبت علی خلة خلیل ومصدره غروف ص

قیلدی

قیلدی روایت بو حدیثی علی الفقهاء امناء الرسل
تمام الحدیث الفقهاء امناء الرسل ما لم یدخلوا فی
الدنیا ویتبعوا الشیطان فاذا فعلوا ذلك فاحذروهم
عسكری حضرت علیدن رضی الله تعالی عنه بو عبارت ایله روایت
ایتدوكی جامع الصغیرده مسطوردر و بینه كتاب مذكورده حضرت
انسدن رضی الله تعالی عنه بو وجه ایله مروی و مأثوردر كه العلماء امناء
الرسل ما لم یخالطوا السلطان ویداخلوا الدنیا فاذا خالطوا السلطان
وداخلوا الدنیا فقد خانوا الرسل فاحذروهم بو مقامده فقهدن
مراد و مرام معنای مصطلحی دكل معنای لغویدر روایت اخریده
الفقهاء یرینه العلماء وارد اولدوغی بو مدعایه سند قویم
و قویدر مظهر فضل لایزالی امام محمد غزالی كتاب احیاده تحقیق
و انبا ایلدوكی اوزره تباشیر صبح صادق بعثت واوائل
انتشار نور نبوتده كه شرف یافته عنوان خیر القروندر و قرب
عهد رسالت ایله آفتاب عالمگیر هدایت روز افزوندر
ایدی لفظ فقه علم آخرته و معرفت آفات نفس بد سیرته
و جناب خلاقدن خشیت و اشفاقه اطلاق اولنور ایدی
لیتفقهوا فی الدین ولینذروا قومهم اذا رجعوا الیهم آیت حكمت
انتماسنك دخی مقتضاسی بودر كه تفقهدن مقصود اصلی
انذار قوم و مدام اصحاب بدع و مذاقی تنذیر و لوم اولـ

والانتفاریع لعان وطلاق ونفاصیل اجاره وعتاق ایله
امر وعید وتوبیخ تمشیت پذیر او بمبوب بلکه مسائل غیر واقعه ده
تعمق وو ظوب سبب قسوت قلوب اولدوغی مستغنی
عن البیان ولا یفقه العبد کل الفقه حتی یبغض الناس فی
ذات الله ثم یرجع الی نفسه فیکون امقت عنده من الناس
اجمعین حدیث صحت قرینی اثبات مدعایه دلیل وبرهاندر
نظم خشیة الله را نشان علم دان ❁ انما یخشی بود در قرآن بخوان
سینه را زان علم وخوف آباد کن ❁ رد حدیث لو علمتم یاد کن
شرح من یرد الله به خیرا یفقهه فی الدین ویلهمه رشده
حدیثنده فقه معنای لغوی ایله مشروح ومفسر وسائر
احادیثده دخی فقه ایله معنای مصطلحی قصد اولنمادوغی
عند الشراح امر مقرر در صحیح بخاری ده تعدیل ارکان
نغل وبنیان رعایت ومعموره عدل وجهانبانی بی
بانی اولان خلیفهٔ ثانینک رضی الله تعالی عنه تفقهوا قبل
ان تسودوا قوی روایت اولنمشدر صکره وبعد ان
تسودوا وقد تعلم اصحاب النبی صلی الله تعالی علیه وسلم
فی کبر سنهم معانی ایله فائده قاعدهٔ ایقان تکمیل وخلعت
پند ونصیحت تزیین اولنمشدر قطعه تعلم وریعان الشباب
بمائه ❁ ففی الغصن شئ لیس یوجد فی الشجر ❁ وما حفظ الانسان

فی

وطلب علیهم وقطعوا
و ا م ل

فی مدة الصبی ٭ یدوم دوام النقش فی صفحة الحجر **نثر** طبع
مستقیمی آفت فهم سقیمدن سلیم اولان محقق بلندپایه نکته
پایه مستور و مستراب اولمیه که بو تفصیل طویل الاذیالدن
مقصود و مآل فضیلت فقه مصطلحده جدال و مراد علم
فروع شرعی حاشا ثم حاشا نقص و ازدراد کلدر بلکه
صاعدان معارج علو همت اولان علماء پاکیزه طینت
مجرد فقهی اصولک حصولی ایله خرسند و دل معانی پسندلری
بو مرتبه ایله قانع و پسند اولمادوغنی تحقیق و افاده و رخصت
آیت رب زدنی علما ایله جناب واهب العطادن استزادهدر
نظم هرچه از ان نام و نشانت دهند ٭ گر نه پسندی
به از انت دهند ٭ هردم ازین باغ بری می رسد ٭
تازه تر از تازه تری می رسد **نثر** تتمهٔ حدیث مآر البیاندن
میل دنیا و رغبت سلطان ایدن علماء آخر زمانک چوب
سرکوب فاحذروهم ایله تعریع و تذلیلی اولنماق بر هان
و دلیل درکه علم ساذج مستلزم نجات و فرج و مضیق
حرجدن تخلیص و تخریج اولمیوب بلکه مخالطهٔ اصحاب دول
ایله سرمایهٔ علم و عمل ضائع و تباه و مواقف فتندن که
ابواب سلاطین زمن در تحامی و تغادی و زاویهٔ قناعتده
تمادی لازمهٔ علماء دین پناه اوله **رباعی** ای آنکه دلت

بسند لفظ فارسیدر
قانع و راضی معناسنه

تغادی فعلان قاچنلر ایدی
تمادی ... /٢

زعلم برخوردار است • باعلم نوز یور عمل هم بار هست • مغرور
مشو که در پس پردۀ غیب • اسرار عجائب قضا بسیار است
نثر هر علیم اللسان که ملازمت ملوک زمان ایله مفتون و
ممکور و زینت نور تقوی دن دور اوله لسان صدق
شریعت ایله ملوم و مذموم • و شرار العلماء الذین یأتون الامراء
وصمتی ایله معیب و مذموم • اولوب دنیاده سیاهاهٔ ظلمات
طبیعیه یه غریق • و عقبی ده اشد الناس عذابا یوم القیمة عالم
لم ینفعه علمه حدیث صحت انتماسیه • او زره مستحق عذاب الحریق •
اولور نظم درحق این غافلان ذوفنون • گفته ایزد در نبی
لا یعلمون نثر اول مغوله داهی تجربه‌بز و کیس غیر ممیزک هواسی
غالب و عقلی مغلوب • و سکۀ قابلیتی مقلوب • اولمغ ایله امر
معروف ده مستمعینه تغلیط • و نهی عن المنکر ده تشدید و
تغلیظ • ایدوب کلام پریشانی تحفظهٔ قوت حافظه ده مجموع
و سمع قبول ایله مسموع • اولماز نظم علم کز تو ترا نبستاند •
جهل از آن علم به بود صد بار • غول باشد نه عالم آنکه از و
بشنوی گفت و نشنوی کردار نثر جنت علم و معرفت که
مکاره بی نهایت محفوف • و هر مدعی بو الفضول •
وهم سرای حصولنه وصولدن مکفوف • در بر امانت کبری •
و موهبت عظمی اولمسدر که نوع الانواع عالم امکان • اولان زمرۀ

انسانک

داهیمز اولانک حصولی ... فیض منزه دن

نبی فارسیده ... قرآن ... کلمشدر

انسانک خُلَّص اشرافنه اعطا والطاف اولنمشدر اول نعمته
مظهر اولان اهل فضل وهنره حکم محتوم واول امانته
شایسته وقمن اولان مؤمن مؤتمنه امر ضروری اللزومدرکه
اولا قبل الشروع صحیفهٔ رُوعنه ثبت تصحیح نیت وعلوم نافعه
تحصیلنه که اصل اصیل ورکن اثیلدر پیش نهاد همت
ایدوب من ازداد علماً ولم یزدد هدیً لم یزدد من الله
الا بعداً حدیثینی ملاحظه وتصور ومن طلب العلم لیجاری به
العلماء اولیماری به السفهاء او یصرف به وجوه الناس
الیه ادخله الله النار وعید شدید الانذارندن تحرز وتصون
ایده نظم ای با علم وذکاوات وفطن گشته ره رُو را
چو غول وراه زن بیشتر اصحاب جنت ابلهند
تاز شر فیلسوفی وارهند نثر ثانیاً مجهولنی سؤال واسنکافدن
اباء واستنکاف المثوب افواه رجالدن طلب علم وکمال
ورب حامل فقه الی من هو افقه منه حدیث معجز بیانی اوزره
ضالهٔ مؤمنی حیثما کان وجدانه سعی بی همالده ترک
توانی واهمال ایده نظم ای با عالم زدانش بی نصیب
حافظ علمست آنکس نی حبیب منبع ازوی همی باید
شنام گرچه باشد مستمع ازجنس عام نثر ثالثاً سراج
وتاج الدین النصیحه یی سر آستنین مداهنه قبیحه ایله اطفا

حتم لعله الامر روجیه

انت قمن ان تفعل کذا ای خلیق وجدیر ح

الروع بالضم القلب ح

فعال هو تبصّون من المعائب

ومقتضیات نواهی واوامری برای خاطر اکابر کتم واخفا
انمیوب لتبیننه للناس ولا تکتمونه آیت حکمت نمونه سنی
پیش نهاد کاروز من علم علما ثم کتمه الجمه الله یوم القیمة
بلجام من نار وعید آتش بارینی اذکار ایده **نظم** علم
سوی درگه برد ۹ نه سوی مال ونفس وجاه برد ۹
علم بی کار پای بند بود ۹ علم با کار سودمند بود **نثر** بو
تفصیلک اجمال جمیلی بودر که وراثت انبیا بر دولت عظمی درکه
اطلبوا العلم فانه لا یغدر سلطان جائر علی غصبها فحواسی اوزره
ثابت ترین عطیه ونوال وسائر الآء والادن اده ونم اولدوغنه
دلیل اقوم لیس لسلطان العلم زوال در فضیلت علمده
روایت اولنان احادیثدن ونعم لازهة التحدیث دندر که
فضل العالم علی العابد کفضل القمر لیلة البدر علی سائر الکواکب
بو کلام فصیح حضرت مسیحا گفتار وحی آساسی و عبارت
براعت اساسی در که من علم وعمل فذلک یدعی عظیما فی ملکوت
السماء **نظم** علم که راهش بسلامت بود ۹ بر رقعه راه قیامت برد
عالم یزدان بود از حیله دور ۹ هیچ کسی سایه نه بیند ز نور ۹
نثر مرکز دائره کشف ویقین و مخصوص لقب قطب العارفین
نظم حضرت بایزید بسطامی ۹ روح الله روحه الی ۹
نثر بر نفس ظلمانیده سلوک وسیرانی وبحر روح نورانیده

اذا مات الانسان انقطع عمله
الا من ثلثة ح

پرواز

پرواز وطراتنى لوح تصويره ثبت وتحريره ايروب ديمش كه
او توزسالن دركه على الاتصال اهوال احوال حاقه كبى مجاهدات
شديده شاقه يه مثابرت واشتغالن وترك راحت وهجود
ايله ازالهٔ ذنب وجود ايچون موتوا قبل ان تموتوا امرينه
اطاعت وامتثالن ايدرم بودكلو مدد مديدة العدد ده
متابعت علمدن دشوارتر نه زحمت بى مر وامر اصعب
وامرنه كورمدم **نظم** هرچه نه قال الله قال الرسول ٭ هست
بر اهل فضيلت فضول ٭ علم چو دادت زعمل سرمپيچ ٭
دانش بى كار نيرزد بهيچ **نثر** علماء امتى بى عدينك انبياء
بنى اسرائيله تشبيهى وقدر ومنزله لرى كتب منزله ده تنويه
اولنوب بو بابده ورود بولان اخبار نامعدودنكا رج
عقودن خناصر ومحاسن بى حسابنى احاطه واستيعاب
عجزنه انكشن مهندسان عالم عناصر دره **ع** ايحيط ما يغني بما
لا ينفد **نثر** شعراء جادو فريبدن هر شاعر ماهر اريب
بازار بهر اعتبار البلاغة بلوغ المرام ده دراهم الفاظ
فصاحت انتظامى نقدى بو حديث مشهورى كه زبانزدهٔ
نزديك ودوردر بو وجهله عقد ايلمشدركه **نظم** ٭
فان فقيها واحدا متورعا ٭ اشد على الشيطان من الف عابد ٭

الحديث الثانى والثلاثون

وقت ضرورتده هپ اولور حقده شكايت ايله راه ربها

مخبر صادق سوزيدر بو حديث اشتكت النار الى ربها

تمام الحديث اذا اشتد الحر فابردوا بالصلوة فان

شدة الحر من فيح جهنم واشتكت النار الى ربها فقالت

يا رب اكل بعضي بعضا فاذن له بنفسين نفس في الشتاء

ونفس في الصيف اشد ما تجدون من الحر واشد ما تجدون منه

الزمهرير صحيحين ده حضرت ابو هريره دن رضي الله تعالى

عنه بو عبارت ايله روايت اولنمشدر نقش پرداز ازرنگ

فصوص عقده كشاي متشابهات نصوص ابو الابناء الروحانيين

اكمل العرفاء الربانيين واقف سر تبني (ذبيني) حضرت شيخ

محي الدين عربي قدس الله سره الاصفى نظم

وحبانا بفيضه الاوفى نثر فتوحات مكيه ده مناط بلاغتي

منقح وبو كلام مسجع ايله كه رشك ساز روان ابن مقفع در

حديث مذكوره تلميح ايلمشدر ما ظهر الشتاء والقيظ الا

تنفس جهنم من الغيظ بو حديث صحيح الاسناد ده صلوة ظهر

مراد اولدوغني علماء حديثين تصريح وتبيين وبناء مدعالي

دعائم احاديث آخر ايله ترصيص وترصين ايلمشلردر

بو سبب دندر كه زمان شدة حرده صلوة ظهرك تأخيري

مستحب وعامه كتب فقهيه ده بو مسأله مسطور ومكتتبدر

صاحب

تبني النطق فارسيدر ممزان معناسنه

حبان اعطا معناسنه

القيظ شدة الحر

صاحب منقبت ما اظلّت الخضراء ولا اقلّت الغبراء من ذی
لهجةٍ اصدق من ابی ذر علیه الرضوان الاکبردن نقل صحیح
الاثردر که بر فصل تابستانده قرهوای تاویه سان ایله
هنگامهٔ گرما گرم و نمونهٔ حرّ یشبه قلب الضبّ و یذیب دماغ
الضبّ اولان سموم آتش تاب ایله صخور صمّ صلاب نرم
اولمش ایدی نظم زمینی زکوکرد بی آب تر و هوای زنجیران
جگرتاب تر و نه آبی درو سرد جز زهر ناب و نه مهری ابرو گیر
چو آفتاب نثر سلطان ملائک حشم صلّی الله تعالی علیه وسلّم
بر غزای ظفر اعتزایه نهوض و اعتزام و گوشمال اصحاب شمال
انجو تشمّر و احتزام بیورمشلر ایدی پاسبان وقت
اذان اولان موذن خوش الحان ضوء وضوا ایله استزادهٔ
پاکی وطهر و ظهیرهٔ حرارت ظهورده قصد اقامت ظهر
ایتدکده بارگاه رسالت پناهدن اول موذن راد
انتظار و ابراد ایله مأمور و دل هدایت پیروی تلقت
و نوازش نبوی ایله آباد و معمور اولدی تأخیر یسیردن صکره
ازالهٔ شواغل هستی و بانگ نماز پیشینه پیش دستی
ایتدکده اعادهٔ امر ابراد و تکرار کلمهٔ ابرد و ابرد اولندی
موقف انتظارده اول مقدار قرار ایلدیلر که افیاء ظلال
مفارق تلاله دامن کشان و اول وادیٔ شرر آلودده

احتزام و تحزم معناسنه اوانر وسطه نکیل

راد لفظ فارسیدر کریم معناسنه

شرح لفظ فارسی
و بیکیم و تعظیم

سایبان ظل ممدودِ آرامگاه بی کسان اولوب روی
هواء کرم فی الجمله بارد و خنک و طباع هر انزوه وکرم منشرح
و منبسط اولدی بعده هنگام اذن اذان اعلام و ایذان اولنوب
متعلمان مکتب عباد اته کتاب ادب صلاتی تعلیم و مشروعیت
تأخیر مبهمی فان شدة الحر من فیح جهنم ایله تعلیل بیوردیلر
عالم ربانی ابن حجر عسقلانی که تحقیق عمیقی قلوب ذوی الحجرده
کالنقش فی الحجر و گنجینهٔ شرح بخاری ده پنهان
و متواری اولان هر نکتهٔ آبداری بر قیمتی گوهردر حدیث
مسفورده مذکور اولان نفس عبارتنده اعراب ثلثه یی
تجویز و تعیین و حالت جرده بدل یاخود عطف بیان
اولمه سنی تصریح و تبیین ایلمشدر و اشد لفظنک اگرچه علی
وجه البدل جواز جر و رفعی غیر مدفوع در لکن بعض روایات
صحیحه ده مرفوع اولدوغی مسموع در قاضی بیضاوی کم اشتات
علوم معقوله و منقوله یی حاوی در شرح مصابیح ده خبر
محذوف المبتدا اولمه سنی ترجیح و تقدیر کلام فذلک اشد
اولماغی تصریح ایلمشدر و فاضل طیبی که منبع فضل و هنرک
خطیبی در شرح مشکاة ده بونک عکسنی اشعار و تقدیر کلام
اشد ما تجدون من الحر من ذلک النفس اولماغی اختیار
ایلمش در بعض روایات ده فهو اشد واقع اولدوغی

مسلک

مسلك بيضاوى بى تأبيد وروايت نسائى ده فانهم ما
تجدون من الحر حر جهنم وارد بولدوغى مذهب طيبى بى تأكيد
ايدروب شكواى نارده قول راجح ومختار بو دركه سلوكى كه بوده
مجاز مترخص ومجاز اولمايوب بلكه زبان حقيقت اوزره
منسوق قولسان قال ايله منطوق اوله نظم باد وخاك
وآب وآتش بنده اند ٭ با من وتو مرده با حق زنده اند ٭
نطق آب ونطق خاك ونطق گل ٭ هست محسوس حواس
اهل دل نثر زيرا استعاره ومجازك جوازى اگرچه معهود
ومسموعى وبين البلغا كثير الوقوع والشيوع در لكن بو
محلده شكواى نارك تعليل وتفسيرى واذن وقبول ايله
اداو تعبيرى واثبات نفس ايله تقييدى وتفكك ايكى يه
قصر وتحديدى استعمالات مألوفهٔ مجازيه دن بيرون وحجهٔ
دار الملك حقيقته منسوب در خارج دائرهٔ امكان ظن
وحسبان اولنان اشيا دست خوش قبضهٔ قضا ومسخر
قدرت بى چون وچرادر نظم فمن شاء فليؤمن ومن شاء
فليكفر ٭ خلاف الذى قلناه والله صادق نثر مخبر صادق
كه برامرى انبا وسامع اولى النهى يه انها ايليه ظاهر نى
تحويل ايله توجيه وتأويل اولنميوب تلقى بالقبول وحقيقته
محمول اولماق احق واولى وموافق رضاى مولى در نظم

اى طريق ٭

هیچ بی تأویل این را در پذیر ۹ تا در آید در گلو چون شهد و شیر ۹
زانکه تأویلست واداد عطا ۹ چونکه بیند آن حقیقت را خطا ۹
آن خطا دیدن ز ضعف عقل اوست ۹ عقل کل مغزست و عقل جزو پوست ۹

شر خصوصا که اشراط ساعتی بیان ایدن احادیث صحت عنوان دن
والذی نفسی بیده لا تقوم الساعة حتی تکلم السباع الانس
وحتی تکلم الرجل عذبة سوطه وشراك نعله وتخبره فخذه بما
احدث اهله بعده حدیثی که سنن ترمذی ده حضرت
ابوسعید خدری دن رضی الله تعالی عنه تخریج و وجه کلام
فصیح کلگونه عبارت حسن صحیح ایله تخریج اولنمشدر نه
وجهله تحمل قال وقیل و نه طریق ایله قبول تأویل ایدر نؤمن
ببعض ونکفر ببعض مزلقه سندن تحفظ واحتراس وحفظ
عقیدهٔ صحیحه یه سعی واحتراص هر مؤمنه بی غرضه امر متحتم و
مفترض در نظم فکر خود را اگر کنی تأویل به ۹ که کنی تأویل
آن نامشتبه ۹ خویش را تأویل کن نه اخبار را ۹
مغز را بد گوی نی گلزار را شر شناسای قدرت حق
ومعتقد افاعیل قادر مطلق اولان دانای خبیره خبی و
ستیر اولمیه که مشرب اهل تحقیق ومسلك ارباب توفیق ده
هر شیء موجود دراك ناطق ودقائق قدرت معبودی
مخبر صادق اولوب خرق عادت وشگفت و غرابت

انکر

واداد ویرمک معناسنه

[illegible]

بجهه

انلرک لسان فصیح وکلام صریح ایله و تسبیح لرنده دطل
بلکه کلام عبرت انجام لرینی استماعنده و آنلر ایله مقام کلامده
اختلاط واجتماعنده در **نظم** گر نبندی وافغان امرکی
در جهان رد گشته بودی این سخن **نثر** کاشف حقایق قرآنیه
محرم سبحات سبحانیه اولان محیی مراسم دین اکبر کبرا
عارفان حضرتلرینک کتاب مواقع النجومنده مسطور و
مرقومدر که نطق جمادی استماع وانلرک کنه اصوات
ولغاتلرینه فقه واطلاع منازل سلوکدن بر منزل بلند
پایه ومقامات سالکیندن بر مقام گران وایه در فائده سی
مستغرقان معالی اموری مراقی رفیعه مشاهده وحضوره
اصعاد وخلعت دوام استقامت ایله تشریف واسعاددر
وبو معنی موارث نبوتیه دن بر حالت قویه اولوب
حضرت رسالتک ید بیضا اضائتلرنده وکبار اصحاب
کرامت استصحابدن من شاء الله کف کفایت دلکشا اهلرنده
سنگ ریزه لک تسبیح ورنینی وجذع رحمان الاساسک
علی ملا الناس حنینی وانینی وحجر وشجرک سلامی وکتف
شاة مسمومه نک کلامی مشهور ومتواتر وبونک گبی خلاف
عادات نطق جمادات اسفار سیر واخبارده بی حد
ومتواتردر **نظم** دعوت حیوان چو کرد او آشکار

شاهدش بزغاله بود وسوسمار ٩ داعئ ذرات بود آن
پاک ذات ٩ در کفش تسبیح اذان کردی حصات شر
بحر استغراقه اولان سالک که بو حال ایله متحقق
وسیرت اتقای پاکیزه بال ایله متخلق اوله اکا بر حالت
بیداری طاری اولور که هر شیئ موجودک سرود تسبیح
ودرودی دراک وحساس اولان آحاد ناسک
کلام احدت شمولی کبی داخل سمع قبول وسموع ارباب
عقول اولور نظم کرچه این حالت بسی نادر بود ٩
تو مشو منکر که حق قادر بود غر زیرا فی نفس الامر
غیر ناطق وتعاطئ خطابه نالائق اولان اشیاء بی زباندن
ادعاء تسبیح بیان قوت خیال مثلا شئدن صادر وناشئ
اولور که اشیاء نابوده یی توهم وتخیل انک رسم وسانح
وامور موهومه غیر موجوده ایله تعقل انک دأب وشانی در
فی زماننا اکثر علماء غیر راسخین علت ضعف یقینه
کرفتار اولوب اقتضاء نفوس ایله بو داء دفاعدن حصه دار اولدر
لکن حال مقالنی کندوره ستره وبناء مسلک
مجاز وتاویلی رای سخیف علیله لرینه مخلص وکریزکاه
ایلمشلر در آما کاشانه هر نقش درون لری دکان
نجوای ولکن لا تشعرون ایله دوداندوده اولدوغن بلمزلر

دداء

وداء عضال اشكاللرینه اهل ذکردن سؤال ایله دواقلمز
حضرت شیخ قدس الله سره واکحل روحه اعلی الاسرة بو
کحل انقی کشف وتحقیق دیدکره اوائل ریاضت وسلوکده
که مبادئ رفع شکوک در نطق صریح الشیا یه القاء سمع اصفا
ایتدکلرینی ذکر وبو منزل خطر پستر یبز ایراولدوغنه تعدیم
وظائف حمد وشکر ایلمشلردر ع زنهار مباش منکر
قدرت حق شر رهنمای صراط سوی صاحب طرز خاص مثنوی
قدس الله سره العزیز وافاض علی محبته من فیضه العزیز بو ابیات
مثنای حکمت مبانی ایله تبکیت خصم وظهر اصحاب تأویلی
قصم ایلمشدر نظم چون ندارد جان تو قندیلها ٩
بهر بینش کرده تأویلها ٩ که غرض تسبیح ظاهر کی بود ٩
دعوی دیدن خیال غی بود ٩ بلکه مر بیننده را دیدار آن ٩
وقت عبرت می کند تسبیح خوان ٩ این بود تأویل اهل
اعتزال ٩ وای آنکس کو ندارد نور حال ٩ چون ز حس
بیرون نیاید آدمی ٩ باشد از تصویر غیبی اعجمی ٩٩

القصة تم

الحدیث الثالث والثلاثون

سرفراز اول علم دین تحصیل ایدوب ٩ بدعت اربابینه قلمه سرفرو ٩
مفخر عالم کلامی در بوکیم ٩ ان هذا العلم دین فانظروا ان
تمام الحدیث ان هذا العلم دین فانظروا عمن تأخذون

دېمكله صدر حديث مزاحفات بحر رمل مسدس دن فاعلاتن
فاعلاتن فاعلن وزننه مطابق در حاكم مستدركده حضرت
انس دن و ديلمي حضرت ابو هريره دن رضي الله تعالى عنهما
بو عبارت ايله روايت ايتدكلري جمع الجوامعده مذكور در
بو بابده فصل الخطاب ابو الحسن اشعرى نك سركذشتي
و استادي كز زادي اولان ابو علي جبائي ايله بازگشتي دركه
قول اصح اوزره مسأله وجوب اصلح ظاهر و متراءى و حقيقت
غلبه و الجاي تقرير و افهام دن صكره ابو علي جبائي خلاف
انقلاب و عدم انفلات ده ذاهب و جائي اولوب معارض
معارضه ده مغلوب و مبهور و كتب كلاميه ده على التفصيل
شرح و تعليل اولنديغي اوزره ملزم و مبهوت اولدقده
ابو الحسن ترك مجلس استاد و جدار حزم و جداره استناد
ايلدي فنّ فنونه توغّل و معالم علمده توغل ايدن طالب
علم و ادبه اول ما وجب بر عالم پاك سر بر تحت خدمتنده
علوم دينيه يي كسب و تغنّم و انفاس طيبة الآثار رندن نسيم
صدق اخبار تنسّم ايلدوب تسليم علم و عرفان ايله فطر اتقان
و ابقانه قصد ترقي و هر مبتدع عليم اللّه نك كلام فريب
رسانندن پرهيز و توقي ايلمكدر و سفر تحصيل بنزده اولان
قلت زادي دولت مادر زاد و سيلۀ استادي و سيله
رشاد

توغلت الجبل علونه

تنسّم العلم تلطف في التماسه

رشادی بیلوب مواظبت معلمده ترک تلوّن و شآمت
کسل و سآمتدن تحفّظ و تصوّن ایلیه که حقّ معلّم رعایتی
نشانهٔ فلاح و برخورداری و استاده مخالفت و عناد
علامت ادبار و سبکساریدر ع اقنع بجهلک غیر
ان جفوت معلّما شعر علم دین و اخذ تلقینده دخی بومعنیلک
رعایتی انسب بلکه مبتدعان بدکیشدن مدعیان نا خبرک
ضرر و ضررلری اشدّ و اصعب در مریدان ساده دلدن نیجه
مرد قابل اهل بدعته ارادت ایله بد اعتقاد و خرمن حسن
اعمالی عواصف غیّ و ضلال ایله بر باد اولوب عیاذاً بالله
مهواة هوادهٔ گمراه و مزاج استعدادی عفونت هوای فساد ایله
مختلّ و تباه اولورلر نظم ای بسا ابلیس آدم روی هست
پس بهر دستی نشاید داد دست آنکه زرق او خوش آلد مر ترا
آن ولی نیست جز خاص خدا شعر بوحدیث صحّت مناطدن
استنباط اولنور که احادیث موضوعة الاسناد ایله استدلال
ممنوع و ناروا و مطالعهٔ کتب ناسداد ایله تبجّح و ادلال
مقتضای نفس و هوا اوله بو سببدندر که خبر سقیم و صحیحی
تمییز و تنقیح اعتنایه احق و عنعنه و اسناد اهل بدعت و الحاده
جمله اشیادن اشدّ و اشق در عیار صحت اخبارده ثانی
بلکه عند بعض المغاربه اصحّ صحیحین اولان صحیح مسلمک دیباجه سنده

المهواة ما بين الجبلين
و نحو ذلک ح

تنقیح

شرط صحت سند حمایت و بو کلام نصیحت اعلام عبد الله ابن

مبارکک روایت اولنمشدر که الاسناد من الدین و لولا ما شاء الله

الاسناد لقال من شاء خلاف خلافده بادر کل

اولان باطللرک مزالق اقدام افهاملری اکثر بو مقامدندر شانک

حاطب لیل و جارف سیل کبی دسترس بولدقلری

هوا و هوسی مدعالرینه سند و عقل بی قصورلری ایله مذهب

منصوری رد ایدر ضالهٔ علم و رشادی اسناددن

مقصود و مرادلری نیل ثواب آخرت و قرب جناب عزت

اولمیوب بلکه حطام فانی یی صنم و اسباب زینتکانی یی

مغتنم ایدنمکله مجالس فضیلت مجالنده مراد وجدانی مسلک

و و تیره و اکدار مقدمات فلسفیه ایله مشارب غیر صافیه یی

کرد آلود و تیره ایدرلر یعسوب المؤمنین خلیفهٔ چار میان

یکسوارهٔ میدان نبرد مظهر دعاء اللهم اذهب عنه الحر

والبرد اختصاص یافتهٔ انت منی بمنزلة هارون پیشوای الا تابه

زمرهٔ یؤتون الزکوة و هم راکعون نظم بهر او گفته مصطفی

کای خداوند وال من والاه و هر که تن دشمنست و یزدان دوست

دانند الراسخون فی العلم اوست شعر کرم الله وجهه فی کل وجهه

حضرتلرینک رشحات لسان معجز بیانلریندندر که ما قطع

ظهری فی الاسلام الا رجلان عالم فاجر و ناسک مبتدع

فالعالم

فالعالم الفاجر يزهد الناس من علمه لما يرون من فجوره والناسك

المبتدع يرغب الناس في بدعته لما يرون من نسكه ملاك

امر ملكيه واصل وعداد اهل استعداده داخل اولان

طلاب دانش انتسابک حمله آدابندندر که تحصيل علم و هنردن

قصوای وطرلری نفسی جهالتدن تخليص وانجاد نظم التفاتی

زخارف بی ثباتدن صرف وانحا اولوب روز و شب

استزادۀ علم و ادبه اعتنا و خلوتخانۀ قناعتده نو عروس

فضل و معرفتی اعتناق ايلیه **نظم** همنشینی به از کتاب مخواه

که مصاحب بود گه و بیگاه اینچنین همدم لطیف که دید که

نرنجید و هم نرنجانید **نثر** اکر حرفت ادب مانع نیل ارب

اولورسه تعلموا العلم وان لم تنالوا به حظا فلان يذم الزمان

لكم احسن من ان يذم بكم فحواسنی پوزبند نفس

جموح و هنگام کسل سعی کسلده امام ثانی محمد شیبانی نک

لو علم الملوك ما كنا من لذة العلم لحاربونا بالسيف معناسی

مرهم خاطر مجروح ايدوب دادۀ تقديرنی تغيير ايله قانع و خرسند

و منبع الهام و ايحا اولان حضرت مسيحانک كما ترك الملوك لكم

الحكمة فاتركوا لهم الدنيا پندی ايله کاربند اوله علم شاهد عشوه گر

و دلربای يوسف منظردر که هر بو غنج و ناز و مقتضای غيرت

غيربرداندن مقدار ذره تحمل بار ضره ايتميوب شيوۀ

زحمت غمه بجز [illegible]
ما لطف از آن نیکو [illegible] بهتر زکتب در دوران یاری نیست
در کلبه [illegible] زمانه غمخواری نیست
صدر [illegible] و همرازی نیست

بیوه دنیایه میل بلا اولدوغنه ناراضی والعلم لا یعطیک بعضه
حتی تعطیه کلک وفق اوزره استفراغ جهد اوقاته متقاضی در
وبرآن ترک تعاهد ونسیان وثانیا اهل کشف وبیان اولنسه
آفة العلم النسیان واضاعته ان تحدث به غیر اهله برده سنده
نهان ونهفته وجامه خواب تواری واحتجاب ده مستریح
وخفته اولور سپهر حکمتده مهر اولان بزرجمهرک نغانات
طبع معنی دار ولفاظات ذهن گوهربارندن درکه
لیت شعری ای شیء ادرک من فاته الادب وای شیء فات
من ادرک الادب لکن کثرت علم ومعرفت ایله غره وصلف
که خلاف عادت سلف در خاطر پرتابنه تابنده دغدغه و
اضطراب ویردکده اولا احسن الادب ان یفتخر المرء بادبه مغزای
مغزدارینی عمده کار وثانیا کلابس ثوبی زور علم قلیل ومنذور
ایله تبختر وغروردن عار ایدوب بیشگاه نصف دین ده
ارواح سلف صالحیندن استحیا وشرم ونادم مکابده و
اجتهادده قلب پولاد نهادینی نرم ایده رباعی علمی که ترا
گره گشاید بطلب زان بیش که از تو جان بر آید بطلب
آن نیست که هست می نماید بگذار آن هست که نیست می نماید بطلب
نثر منظیفان خطره تمکیندن براهین رشد ویقین ها تمان
گرمای طلبی زلال نصیحت مشفقانه ایله انصاح وشروط تعلم

نصف دین دن مراد انصاف در

اولادهما انصحهما

۹

واستفاده بی بو قطعهٔ مستجاده ایله ایضاح ایلمشدر قطعه

الا لن تنال العلم الا بستة ، سأنبيك عن مجموعها ببيان ،
ذكاء وحرص واصطبار وبلغة ، وارشاد استاذ وطول زمان ،

الحديث الرابع والثلاثون

حفظ ایدر صبیانی صاحب حرم اولانه ، تیره فام اولدقده مرآت سما ،
امر ایدوب بویوردی سلطان رسل ، اكفتوا صبيانكم عند المسا

تمام الحديث خمروا الآنية واوكوا الاسقية واجيفوا الابواب

واكفتوا صبيانكم عند المساء فان للجن انتشارا وخطفة
واطفئوا المصابيح عند الرقاد فان الفويسقة ربما
اجترت الفتيلة فاحرقت اهل البيت ، صحيح بخاری ده
حضرت جابر بن عبد الله دن رضی الله تعالی عنه بو عبارت ایله
روایت اولنمشدر بو حدیث که هر حرف حکمت قرینی عرش
شرع مبیننی اوزره مستوی در تدبیر منزلدن نیجه آداب
وفضائلی مشتمل ومحتوی در اولا اسنن اسننه عازم اولان
خردمند جازمه واجب ولازمدر که ساق تحفظ وتیقظی
تشمیر واسقیه واوانی بی تأخیر وتوانی تغطیه وتخمیر ایده ،
اگرچه شد ظروف وقربه باعث وسبب بحسب الظاهر
ظلمت بهرستان لیل ساتردن وقایت وحشرات ، و
حشاشک اشارت زهر پاشندندن حفظ وصیانت در

الحشاش بالكسر الحشرات وقد يفتح ح
الهوام الصغيرة والقصار ح
وجمع الاشارة ح

نظم: آدمی را دشمن پنهان بسیست، آدمی با حذر
عاقل کیست، نثر: اما احادیث اخرده سر فرمان تورلح دن
بدن حکمت خفیه بو رسمله تشریح اولنشدرکه فان الشیطان
لا یکشف غطاءً ولا یحل سقاءً عقده کشایان حقائق
اشیایه داخل پرده خفا دکلدرکه بو مقوله امور تعبدیه
غیر معقوله علی ظاهرها ابقا و تسویل توجیه و تاویلدن تحرز
و اتقا اولنماق قوت ایماندن ناشی و همواره منکر فلسفی
مزاج مزلقهٔ تذبذب و اعوجاجده نکبا علی وجهه ماشی در
نظم: هرکرا در دل شک و پیچانیست ٭ در جهان او فلسفی پنهانیست
می نماید اعتقاد دگاه گاه ٭ آن رگ فلسف کند رویش سیاه
نثر: تا نباسد دهالیز و ابواب داخل حکم استحباب بلکه واصل
حد ایجاب در نبرامداخل و مخارجی اغلاق و اجافه نسراق
و فساقی تحذیر و اخافه ده ادخل و موافق فرموده اعقلها
و توکل اولمانعین صاحبی دغدغهٔ آفات حدثاندن فارغ
البال و تطاول زنود و دزداندن آسوده حال اولور
تا الشا هنگام شام ده که گنجور آفتاب خلوت گزین غار
حتی توارت بالحجاب اولهٔ کو دکان سبکساری تفرق
و انتشاردن حفظ و احتراس مقتضای حزم دقیقه
شناس در ذبراهم سبک قوت تأثیری مبادی و تباشیرند

تیرایل

تزاید پذیر اولور بو سبب دندر که وقت سحر میمنت
اثرده هر کاره که شروع و ابتکار اولنه سریعاً واصل یسر
ونجاح ومصداق الرباح فی الصباح اولور کذلک ظلام
مدید الظلالک نادیات اقبالنده که سلطان عالم فروز روزک
زمان ادبارى وسوام هواجس واوهامک روزبازارى در
مواد مضرت زیاده ودروازهٔ نحوست کشاده اولور راه غوایت
بی غایت ده گم اولان طرازان یراکم هو وقبیله من حیث
لاترونهم دزد داهیهٔ دور انداز ایله سهیم وانباز اولوب
دشمن نژادگان دیرینه یه بسط ید تسلط وتهاویل مکر وکینه ایله
نصب حبالهٔ خبال وتخبط ایدرلر خصوصا اطفال خردسالک
که تأثر وانفعاللرى سریع و هر برى پاى لغزش سواد سوداده صریع
اولوب غیهب شب بر عینده اجنن سوادین اولماق ذاب
معتادلرى ومس جاندن سرعت قلق وهیجان مقتضاى خلقت
ونهادلرى در حیوة الحیوان ده شرح وبیان اولنمشدر که جنس
جن اجسام هوائیه دن بر گروه عجیب الماهیه در که فاعل مختار
انلرى مصدر غرائب آثار وقدرت بیچون تشکلات گوناگونه
اقدار ایلمشدر ذاتلرینی اثباته کتاب وسنت شاهدین
عادلیندر قمرده کلک ثقاة اولان نقول وحکایات
خارج دائرهٔ ریب ومیندر ع ولم اعد عن حکمی کتاب وسنة

نادیات النحس اوایلیه ق

حفظ الشیطان ... بازوى ق

الغیب الغیبر ق

نثر بو بابده تردد و عناد سوء اعتقاده دلیل بیّن و استبعاد
اولنان نوادر مواد قدرت مهیمن بی علّته نسبت امر سهل
و هیّن اولوب کتاب اکام المرجان فی احکام الجان ده
شولدکلو اعاجیب قصص و اخبار مرقوم خامه غرائب بار
اولمشدر که من المطالع الی المقاطع مطالع اولان منصف حق
شناس شبهه و التباسدن عاری و بی اختیار زبان حکمت
نثار نه ع بیهوده سخن بدین درازی نبود نثر کلامی جاری
اولور رابعا قبل النوم اطفاء نار مقتضای حزم بیدار در و
صیغهٔ تصغیر ایله ادا و تعبیر اولنان فویسقه دن مراد موش
دزد نهاددرکه کنیهٔ امّ الخراب و ماوی و مثواسی مکامن
نقوب و اخراب اولوب حلّ و حرمده حبل حرمتی مقطوع
و علی کلّ حال قتل و نکالی مباح و مشروعدر کتاب حیوة
الحیوانده بنا حسن بیان تأسیس و سبب تسمیه ده
وجوه ثلثه ترتیب و تأصیص اولنمشدر اوّلا فسق لغتده شاهراه
سداد و انتباهدن خروج و نا وفقاء نفاق و شقایه ولوج اولوب
موشک منفرت کوشنده بو معنی موجود و ظاهر و من کلّ الوجوه
موذی و ضائر اولدوغیدر ثانیا آدم ثانی فرمان ربّانی
ایله اصنع الفلک باعیننا خدمتنی نصب العین و غب اتمام
المرام امتثال امر احمل فیها من کلّ زوجین اثنین ایدوب اصناف

الارسال عن مع التعيين
وهو المعضل

دوودام کلمه دام اولمشلر ایکن موش بدسیرت مقتضای
خبث سریرتی اوزره نقب فلک سان و قطع حبال
وارسان ایتدوکی در ثنا الثنا امام طحاوی که علم حدیثی حاوی
در کتاب احکام القرآن ده افاده و بیان اتمشدر که کبار
تابعین دن برمرد گزین ابو سعید خدری یه رضی الله تعالی عنه
توجه و اقبال و سبب اطلاق فویسقه دن فحص و سؤال
ایلدی اول صحابی روشن سریرت مشکاة ضیا بخش
نبوت دن اقتباس نور و محاذاة بصیرتدن غشاوهٔ شبهتی
دور ایدوب دیدی که برشام راحت انجام ده که نظم کواکب
چشم روشن باز کرده ملائک بزم وحدت ساز کرده
جهانرا در شکر بگرفت مهتاب زهر جانب جهانی در شکر خواب
نثر مرشد خانقاه ادبنی ربی بیدار دل معتکف ولاینام
قلبی شمع شبستان قم اللیل سلطان ملائک خیل حجره‌لری
بستر آسایش و آرامش ده استنامت و ان لعینیک
علیک حقا رخصتنه رغبت بیورمشلر ایکن ناگاه خواب
راحت پناه دن مستیقظ و بیدار و نوم عارض و مستعار
دن منتبه و متعار اولوب کوردیلر که بر موش بر حیله جر
فتیله ایدوب قصد احراق بیت و خانهٔ ملائک آشیانه‌لی الوده
زینت ایلمش نظم آن صدرنشین هردو عالم محراب

انقطاع ... من البین
مع الکلام ...

زمین وآسمان بهم دارندهٔ محبت آلهی داننده راز صبحگاهی
نسنٔ فی اطال فراش عرش مثالدن نهوض ومسارعت
واول موذی بالطبعک قتل واقلالتنه بالذات شروع ومباشرت
ایدوب محرم وحلاله قتلنی احلال واول زبان کارنی سودک د
جودینی طعمهٔ گربهٔ اهدار واطلال بیوردیلر اعلم ناس اولان
ابن عباس روایتنده اول کشتنیٔ مباح الفنیکه جرّ فتیلهٔ شدیدة
الفتل الیتمش ایدی کینزک ناهیده نهاد قصد زجر وابعاد ایتدکده
حلم نبوی مراسیم نهیی انهاد تویر وقصد موش ظلمت پرست
ایدن پرستاری منع وتأخیر ایلدی فارهٔ مقابلهٔ احساندہ
اساءت واضرار ودخول مدخل مکر ودخلده اصرار ایدوب عجله
وشتاب ایله اول ذبالهٔ نیم تابی حضرت ختمیت منابک سجادهٔ
عرش بهتالری اوزرینه طرح والقا ایلدی اول خمرهٔ پاک
تأثیر جمرهٔ تابناک ایله ستاره گیر ودرهم سکه دار مقداری
احتراق پذیر اولا غبین شفقة للامة اطفاء یرانه حکم قدرتوا نلرینی
اجرا وبو مقوله امور اغراء غرور ایله محتمل الظهور اولدوغنی
افهام وادرا بیوردیلر امام نووی که شمس عالمتاب معرفتک
پرتوی وسرچشمهٔ منبع حقیقت دن مرتوی در لاتترکوا النار
فی بیوتکم حین تنامون حدیث حکمت نمونک شرحنده
بو وجهله تنقیح مناط ورکیهٔ طینت زکیة سندن استنباط

افلتت اهلکه ... مح
جل من احرامه حج فهو حلال مح
اطل الله عز وجل دمه اهدره مح
الدخل المکر والخدیعة مح
الغرور الشیطان مح
بدکاره
صغیر مقدار ... بالطعام
ایلمشلر

دروا اطفاقاریسی در
معنی سنا سنه

ایلمشلردرکه بو معنی برامرعام وشامل وتحتنده اطفاء سرج
ومشاعل داخل در اما بیوت رصینة البناده معلق ودروا
اولان قنادیل بر نورکه محذور مذکور آنده ناموجود واحتمال شر
شرر مفقوددر اوله عند الرقاد ترک اطفا واخادی لا بأس وآنلر
حشرات ارضک بهره ونصیبلری حرمان ویأس در زیرا
علت اطفا انلرده انتفا بولدوغی معلوم ارباب عقول وانتفاء
علت مستلزم انتفاء معلول در ... قطعه
عاقل آنست که در تجربهٔ نفع وضررها ز چه بغان وکر بهرهٔ خود بردارد
هرچه دانست کزان نفع رسد بستاند وآنچه ازوی ضرری فهم کند بگذارد

الحدیث الخامس والثلاثون

رفق اهلی نه جانبه ایدرسه حرکه باغ امله تخم سعادت براکه
رفق ایله رفیق اول بو حدیثی فکر ایت الرفق به الزیادة والبرکة
تمام الحدیث الرفق به الزیادة والبرکة ومن یحرم الرفق
یحرم الخیر صدر حدیث منشعبات بحر هزجدن مفعول مفاعیلن
مفاعیلن فعل وزننه مطابق درکه میان شعراء صاحب شعورده
رباعی بحری دیکله مشهوردر طبرانی مسند کبیرنده حضرت جریردن
رضی الله تعالی عنه بو عبارت ایله روایت ایتدوکی جمع الجوامعده
اشارت اولنمشدر رفق بر حکیم بردبار وحلیم خویشتن داردرکه
آنک امرینه مطیع ورام اولان طالب ناکام الرفق خیر کله

رفق اهلی اولور کرم نصیب ایله

مصداقی اوزره سعادتِ دارینه نائل وانّما بعثتم میسّرین ولم
تبعثوا معسّرین حدیثِ صحت قرینی اوزره عملینک ارفق
واوفقنه راغب ومائل اولور قطعه خذ الرفق وامر بعرفٍ
کما امرت واعرض عن الجاهلین ولن فی الکلام لکل الانام
فمستحسنٌ من ذوی الجاه لین نثر وبر فیلسوفِ صاحب
وقوف درکه خراب آبادِ عالمِ کون وفساد تعاقب فتنه و
آشوب ایله مشوب اولسه مزاجِ حسنِ فعالی تغیّر وانفعال بولماز
دهر کار صعب ودشوار که تقلّبِ دوار وتنوّع غرائب اطوار
سببی ایله کتم عدمدن فضای نزهت فزای عالمه کلمه سکینت
وتدبیر ایله کشایش پذیر اولوب حلم وفروتنی یه معتنی اولان
اهل رشد وهدا رفیقِ توفیق خدادن مهجور وجدا اولماز
نظم چو بر رشته کاری افتد گره شکیبایی از جهد بیهوده به
همه کارها از فرو بستگی گشاید ولیکن باهستگی نثر
حلم که رفق ولین ایله همراه وقریندر کاخ دینده صدیق
وخدیندر عند الحکما ملح مایدهٔ اخلاق بلکه لمح بارقهٔ فیض
خلاق اولوب مرتبهٔ بی مرتبتنه فبما رحمة من الله لنت لهم نص
لطیفی کافی وسموِّ رتبتِ بی ریبتنه ان الله رفیق یحب الرفق
ویعطی علیه ما لا یعطی علی العنف حدیث شریفی وافیدر نظم
حلم سرمایهٔ کمال بود سبب عزت وجلال بود حلم شادی فزای

هر خجلیست موم بای همه شکسته دلیست **نثر** رفق حروف قوی محتوی اولماق دلیل قوی در که خاصهٔ لازمهٔ اهل فقر و نیاز وراه حقده رفقا اولان فقرایه ما به الامتیاز اولوب هر درویش ستوده کیش فقر تحمل فقر ده طالب بردبار و لبیس ریا و تلبیس دن مجرد و عاری گرکدر **نظم** بنی آدم شعار ازخاک دارد اگر خاکی نباشد آدمی نیست **نثر** رفقک جمله مرافقند ندر که هر کیمکه حلیم و رفیق در فیق انات و ثبات ایله رفیق اوله الرفق رأس الحکمة حدیث صحیح اساسی اوزره عند الله والناس موددود و محبب و ماکان الرفق فی شیء الا زانه ولا نزع من شیء الا شانه خبر حکمت نشانه سی اوزره صنوف بر واحسانه سبب اولوب گلزار خزان رسیدهٔ قلوب احبابه موجب سرسبزی و نداوت و سینه صاف اولمیان اعداء بی انصافه دخی باعث تقلیل عداوت اولور **نظم** ور عدو باشد هم این احسان نکوست که باحسان بس عدو گشتست دوست ور نگردد دوست کینش کم شود زانکه احسان کینه را مرهم شود **نثر** رفق ورأفتک شرف وفضیلتنه بو کفایت ایدر که آثار سبق رحمت و مخبر لازم التصدیقک تحقیق اوزره باعث نمو و برکت در حکماء متألهین و علماء حکمت رهین فضیلت رفق و رقت اوزره اجماع و بطون رسائل و متون ده علی وجه الاسباغ تفصیل

بردبار ی لفظ فارسی در حلیم معناسنه

التلبیس التلوب صح

واشباع ایندکلرندن ماعدا تجربیات که اقسام ستهٔ یقینیات
دن برقسم مستقلّ و هر حکیم ذوفنون آنکله غرائب گوناگونه مستدلّ در
بو مدّعایه شاهد و هر اهل نظر مشاهددر که تارک حلم ولین اولان
صاحب عنف وکین لکدکوب سوء القضا و مبتلای شماتت
اعدا اولوب تیغ انتقام وحیّن ایله طرفة العین ده قتیل وگمنام
وکور بی نوری دخی مطرح کناسهٔ ملام اولور **نظم** انّ الریاح
اذا اشتدّت عواصفها ۞ فلیس ترمی سوی العالی من الشجر
نثر اما خوگردهٔ حلم وملاینت اولان اهل رفق وملایمت
ارباب بطش ونخوته نسبت فتن زمن دن سالم وامین
وکنف حمایت سلم وسلامتده آسوده وتربع نشین اولوب
مأمن خلد آساده آسایش وشش جهات کاشانهٔ فؤادینی
نقش تمثال یوسف هرادایله آرایش ایدر ۞ **نظم**
تیغ بهرادست کور اگر دینست ۞ سایه کافکنده ست بروی زرحم نیست
هرچه او هموار باشد باز مبین ۞ تیرها راکی هدف گردد ببین **نثر**
اکثر اصحاب جاه ومکنت استعمال عنف وشدت ایله عمللرین احباط
وزیردستان وعبیدک زجر وتهدیدنده **ع** لا تشتری
العبد الا والعصا معه **نثر** ملاحظه سی ایله غلوّ وافراط ایدرلر
دل هوسناکلری بودکلو فهم وادراک اتمزکه من کرم الرجل سوء
ادب غلمانه مقتضاسی اوزره مسامحهٔ تقصیر خدم دلیل شرف

وکرم

وكرم والتغافل من فعل الكرام كلامى عند الحكما مقبول ومسلم در
اكرچه فرط حلم وملايمتك دخى غائله ومضرتى معلوم وصاحبى
شمشير اهانت وازدرا ايله بين الورى مجروح ومكلوم در
اما سبق رحمتى انتها ايجاب واقتضا ايدركه لا تؤذين نملة فان
عناية القيم كما نالتك نالتها نحواسى اوزره طبع انسانه رافت و
حنان غالب وفضائل ادبيه نزعات غضبيه يى دافع وسالب
اوله مادام كه مماليك وخدامك وضع وحركتلرى مخالف
منهج شريعت اولمايه ترك مؤاخذه و نفرين سيرت سلف
صالحين اولوب امر دنياده تعمق واستقصا شوم وعادت
نودولتان غشوم در نظم درتمامى كارها چندين مكوش
جز بكارى كه بود در دين مكوش خصوصا كه الصلوة وما ملكت
ايمانكم خبر صحت قرينى ايله كه وصيت آخرين در سپارش كرده
جناب رسالت اولان بستكان سلسلهٔ عبوديته خفض جناح و
تقصيرلرندن تجاوز ورفع جناح اراءهم وهم اخوانكم جعلهم الله
تحت ايديكم اشارتى ايله اوجب والزم در ع عسى ان يكون
الرفق فى الامر ارشدا نقل حضرت ابن مسعود بر غلامى كنودهٔ
سلسلهٔ تأديبى تحريك وتقصير ومساهله مقابله سنده ضرب وتعنيف
ايدركن صاحب خلق عظيم عليه الصلوة والتسليم حضرتلرى مصادف
وبو حاله مطلع وواقف اولدقلرنده الله اقدر بك منك عليه

بيت

دعیدنی ایله زجر و تبعید نبورد قلری کتب احادیثده مشروح
و بو مدعایه شاهد غیر مجروحدر اختراع معانی یه تعانی ایدن
سحره شعرادن بر شاعر پاکیزه ادا حلم و آزاری ترجیح و
ارباب حیا و شرمی بو وجهله تنشیط و تهییج ایلمشدر نظم
حلمی در رزم بیکسوی نهم وسواس را اگر سر ب نرم ست اما
بشکنند الماس را الحدیث السادس و الثلاثون
مؤمن الکادیر لرکه ایدوب احانی سعی ایلیه یا همه دل ویرانی
بانی شریعتک حدیثی دربو المؤمن للمؤمن کالبنیان
تمام الحدیث المؤمن للمؤمن کالبنیان یشد بعضه بعضا
صحیحین ده و سنن ترمذی و نسائی ده حضرت ابو موسی اشعری
دن رضی الله تعالی عنه بو عبارت ایله روایت اولنمشدر حضرت
خلاق علی الاطلاق بو حکمت خانه سبع طباقی حسن انتظام
و اتساق اوزره خلق و ابداع و هر فرد آفریده ده انواع
حکم فریده درج و ایداع ایدوب مسافران رباط خاک بروجهله
ارتباط و اشتباک بویلمشلردر که بار یافتگان استار
اسرار دن بعض اخیار بی اختیار لیس فی الامکان ابدع
مما کان ایله زمزمه ساز و بر عارف دوربین دخی بو نظم حکمت
قرین ایله طراوت بخش گلشن راز اولمشدر نظم
اگر یک قطره را دل بر شکافی برون آید از و صد بحر صافی

اگر یک

اکر یک ذره را بر کیری از جای، خلل یابد همه عالم سراپای،

نثر، اکرچه صدف کونده هر ذره بر درّهٔ لامعه وهر نقطهٔ
بی اعتبار صحیفهٔ روزکارده بر نسخهٔ جامعه در

نظم
تأمل سطور الکائنات فانها، من الملک الاعلی الیک رسائل

نثر لکن نوع بشر که خلاصهٔ شئونات قضا و قدر در اسماء
متقابلهیه مظهر تام، و قصیدهٔ مصنوعهٔ موجوداته حسن الختام
اولماغین بنی آدم بدن عالمه مشابهٔ اعضا دو اعضاده اولوب
هر بری محرز قصب السبق استعداد و بو جهتدن سببِ تناسب
الفتلری مضاعف، و تزداد در مظاهر ان لله خزاین تحت
العرش مفاتیحها السنة الشعراء دن بر مبدعِ سحر ادا زمرهٔ انا
طرفِ ایلاف وایناسه ترغیب و حض، واول سترِ لازم الکتمک
ختمی بو وجهله فکّ وفض ایلمشدر

نظم
بنی آدم اعضای یکدیکرند، که در آفرینش زیک جوهرند، چو عضوی بدرد آورد روزکار، دکر عضوها را نماند قرار

نثر واول زمرهٔ جلیلة الشان دن اهل ایمان که انسان العینِ اعیان در
مظهر رشِّ نور و عینِ عنایت ازلیه ایله منظور اولماغله قرابتِ
صوریه لرنه قرابتِ معنویه منضم، و سمطِ لحمتِ روحانیه لرنه فرائدِ
اخوتِ ایمانیه منتظم اولوب ان الذین آمنوا وعملوا الصالحات
سیجعل لهم الرحمن ودا خطابی ایله تخصیص، وخلفا عن سلفِ

الاعضا جمع العضو

تناسب ﻫ

سی

[illegible]

الا ... بلی ... ابواب ... احمد ...

برحسبِ لاخیر فیمن لا یألف ولا یؤلف اِحکاء اواخیء اخایه
تخفیض اولنمشلردر **نظم** آدمی از رهِ صورت متساوی
صفتند متفاوت همه از طاعت وعصیان گردد **نثر** بو سببدندر که
گرفتارِ دامِ تکلیف اولان وضیع وشریف ترکِ قطیعت
وبغضا ایله مأمور وصفح واغضا ایله مثاب ومأجور اولوب
لایحل لمسلم ان یهجر اخاه فوق ثلاث حدیث الفت اِحداثی
اوزره ترک مداراة ایدن بی ثبات ملوم ومعذول وشحنهء
شحنا وعداوت تسلطِ ولایتِ محبتدن مرفوع ومعزولدر
نظم جمعه شرطست وجماعت درنماز امر معروف وزِ منکر
احتراز رنج بدخویان کشیدن زیرجبر منفعت دادن
بخلقان همچو ابر **نثر** بعض کتب معتبره ده مرئی وبو خبر حکمت
اثر منقول ومروی درکه المؤمنون کنفس واحدةٍ اذا اشتکی
عضو واحد تداعی سائر الجسد بالحمی والسهر حدیث مرقومدن مستفاد
ومفهوم اولان معنای جمعیت واتفاق که سبب انتظام انفس
وآفاق در بر خصلت سدیده وکردارِ خوب وپسندیده درکه
کتبِ منزلهء معجز نما بالای بام سمادن بو مصلحت ایچون انزال
وجمله انبیا ومرسلین صلوات الله تعالی علی نبینا وعلیهم اجمعین
بو خدمت ایچون بعث وارسال اولنمشلردر **نظم** هر نبیی اندرین
راهِ درست معجزه بنمود وهمراهان بجست درمیانِ امت

الشحناء العداوة

مرحوم باش، سنت احمد مهمل محکوم باش **نثر** طلاق که خمیر
مایهٔ قطیعت و افتراق دراول سببدن اَرَدَءِ خلال و
عند الله سبحانه ابغض حلال درکه رشتهٔ توافق و اجتماع
انکله انصرام و انقطاع بولور، زیرا اوجدالک کدورت رسانِ
مشرب اعتدال دراول جهتدن منهی عنه و مذموم و صاحبی معیب
و ملوم درکه آسوده‌گان مظلهٔ جمعیت و التیامه منشیء مادهٔ نزاع
و خصام اولور **نظم** تابی القداح اذا اجتمعن تکسرا، و اذا
افترقن تکسرت افرادا **نثر** فتنه و فساد که نتیجهٔ مقدمهٔ تنازع
و تضاددر، باعث شق عصا و محرک عرق مخالفت دراستعصا
اولماغین الفتنة اشد من القتل وصمتی ایله موصوم، و الله
لا یحب الفساد سمتی ایله مکوی و موسوم در، و تفرد و استبداد
سنک انداز جمعیت و سداد اولماغله ترک سنت و جماعت
اهل رشد و طاعته سبب توی و نیت رهبانیت ممنوع
و ناروادر **نظم** هست سنت ره جماعت چون رفیق
بی ره و بی یار افتی درمضیق، از ترهب نهی کردست آن رسول
بدعتی چون درگرفتی ای فضول **نثر** ایجاد شکل اتحاده اولماق
مادهٔ اشارتی تحریک و اثارت ایدرکه ترتیب کارخانهٔ وجوددن
غایت بغیت و مقصود حسن ائتلاف و اتساق و اقامت
بازار ملک و ملتدن غرض و علت ترویج سلعهٔ اجماع

واتفاق اوله اگر خبث طینتی اسرار بلکه اعلان و اشرار ایدن
اشرارک اطوار ناقبوللرندن متنفر و ملول اولورسه ادب
طریقت و مقتضای حق معرفت بودرکه لحوق عرض صحبت
ایله آب روی جوهر فتوت ریخته و متواضع و قطیعت
ایله رابطۀ اختلاط و الفت گسیخته اولیوب لقمۀ گلوگیر
جبری ابتلاع و التقام و عاقبت حمیدۀ تحمل تدبر و تأمل ایله
ترک مواخذه و انتقام ایده رباعی گر در دلت از کسی شکایت
باشد ور در دل ازو بغایت باشد زنهار به انتقام
مشغول شو بدرا بدی خویش کفایت باشد نظم اغلب
حال ده ترتیب مقدمات خصومت و جدال طلب روزی نتهاده
دن ناشی و هر حریص گر نظر قسمت عادلۀ قضا و قدری ناسی
اولور عند العقلا دنیا ایسه اول متاع دکلدرکه شایستۀ نزاع
و سزاوار منافسه و دفاع اولوب فکر بود و نابود و اندیشۀ زیان
و سودی ایله عمر گرانمایه تلف و اضاعه و ازدراء عباد الله ایله
نحوای حدیث بحسب امرء من الشر ان یحقر اخاه اشاعه و
اذاعه اولنه رباعی اندر ره حق تصرف آغاز مکن
چشم بدخو بعیب کس باز مکن سر دل هر بنده خدای داند
خود را تو درین میانه انباز مکن الحدیث السابع والثلاثون
اولماز تواضع ایله کرم کیبی وضع خوب جویای عز رفعت اولان عبد مخلصه

اهل تواضع ویدی بدح ایلیوب رسول طوبی لمن تواضع فی غیر منقصة
تمام الحدیث طوبی لمن تواضع فی غیر منقصة وذل فی نفسه
فی غیر مسکنة وانفق من مال جمعه فی غیر معصیة وخالط اهل
الفقه والحکمة ورحم اهل الذل والمسکنة طوبی لمن ذل نفسه
وطاب کسبه وحسنت سریرته وکرمت علانیته وعزل عن الناس
شره طوبی لمن عمل بعلمه وانفق الفضل من ماله وامسک
الفضل من قوله تاریخ بخاری ده رکب مصری دن رضی الله تعالی عنه
بو عبارت ایله روایت اولندوغی جمع الجوامع وجامع الصغیرده
اشارت اولنمشدر راوی حدیث اولان رکب مصری
صحابه گزیندن یاخود عداد تابعین دن اولدوغی لغت
قاموس ده علی وجه التردید ایراد اولنمشدر لکن جامعین
مذکورین ده حدیث مسفور ارسال اولنموب اسناد
اولنمشدر بو تقدیرجه سلک اصحاب عظام ده انتظامی معین
واصطلاح محدثین اوزره زمرۀ تابعین دن اولمادوغی واضح
ودرویش اولور حدیث بحر مضارع مثمنک مزاحفاتندن
مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن وزننه موازی در بو حدیث
فوائد اشتمال طالبان مکارم خصال ومحاسن
خلاله بدرقۀ طریق سوی واصول اخلاق حمیده دن
نیجه خصلت گزیده یی مشتمل ومحتوی در اولا تواضع

واستكانتدر كه رونق فزاى اصحاب جاه ومكانتدر
برخوى نيكو دركه انكا معتاد اولان اهل فلاح ورشاد
محبوب قلوب انام وبين الاوداد والانداد ستوده
ونيكنام اولوب سلّم شرفه صعود ايندكجه رفعت
وصعودى زياده وسيئهٔ كبر وتجوّنى حسنهٔ تواضع ومسكنته
تبديل ايله روى دل عليلنه رتاج رباح كشاده اولور قطعه
اذا ازداد مابين البرايا كرامة قريب جنى الجدوى يزيد تواضعا
كذا الشجر العالى البعيد فروعه اذا ازداد حملا كان اقرب مقطعا
نظم زخاك آفريدت خداوند پاك بس اى بنده افتادكى
كن چو خاك فروتن بود هوشمند كزين نهد شاخ پرميوه
سر بر زمين نثر اما تواضع دخى سائر مكارم خصال
كبى حاق وسط اعتدالده اولدقده صفات كمالدن معدوددر
والا جانب افراطى كه خيلاء وجلالدر وطرف تفريطى كه تبصبص
وابتذالدر عند الحكما مذموم ومردوددر فاصلهٔ حديثده
فى غير منقصه قيدى تفريطدن احترازدر رشتهٔ تجويز مداهنه يى
بالكليه قطع واحترازى لجوندر والذى فلق الفلق ليس
من سجية المؤمن الملق ع تواضع بهترست امانه چندين
نثر كلزار دقائق وآثارى عين بصيرت واعتبار ايله
كماشاء سير وتماشا ايدن اهل خبرت ديده مكشوف

بدبد

وبديد اوله كه اهل غنا و تجره استغنا و تكبر مستلزم حسنه
و بر بلكه عند بعض الوفا تواضعك تعريفي هو التكبر على المتكبر در
هر شيئك ضدى ايله تبيني شايع و مستفيض و اغنيا و گردن
كشانه ترفع فقراء بى نام و نشانه تواضع ايله طرفى نقيض
اولماغله متكبر گردن فرازه تكبر و اعتراز جملهٔ حسنه فاتدن محسوب
و خود بين مغرور دن اعراض و نفورته على التائه حتى ينتهي
التائه من تيهه و مادى متحتم الاذعانى اوزره مرخص و
مندوب در رباعی نفسا زخساست سلامت بادا
وز طاعت ناكسان ملامت بادا وان لقمه كه از خوان اكابر نجوري
گيرم كه حلالست حرامت بادا نثر خلال مرقومه نك برى دخى
مخالطهٔ علماء دانشور و مجالسهٔ حكماء هنر پرور در مقارنت
اشراف و تملق بر مجد متوثل در كه اكا موفق و مهتدى اولان
سالك مبتدى نه دكلو كم بضاعت و بسيار اضاعت ايسه
مجرد علم و فضيلته ميل و محبت ايله مظهر فضل حق و بر حسب
المرء مع من احب زمرهٔ علمايه ملحق اولوب مجلس علم و
حكمته كه روضهٔ جنت اولدوغى زبان زدهٔ خاتمهٔ خلافت در
دخول و اقتحام ايله مجمع فيثام لئام دن دور و بعيد و مصداق
خبر يسعد الرجل بمصاحبة السعيد اولور ع المرء يصلحه الجليس
الصالح نثر اما ميان اهل اصطفاده ادب استفاده

بو درکه کلستانِ کسبِ عرفانده سوسن دَه زبان کبی
طویل اللسان اولمایوب ورْدِ ناز پرورْ دکبی سرتاپا
کوش وضبطِ نوادرِ حکمت نیتنه دایما ساکت وخاموش
اوله نظم از سخن کوبی مجو بیدا ارتفاع منتظر رابه زکفتن
استماع انصتو را کوش کن خاموش باش چون زبان
حق نکشتی کوش باش نثر اکر اقتدایه صالح وسزاوار هر
عالم پرهنر پرهیزکار بولنور سه فبها ونعمت عظیم نعمت در والّا
کرفتار مصائد شیطان اولان مُدعیان آخر زمانک اطوار
پریشاننندن صنفِ علمایه شیٔ الظن واشرفِ طوائفه طعنه زن
اولمیوب ملازمتِ بیوت ایله اختیارِ عزلت وسکوت ایدن
اشرافِ اسلافه اقتفا وتأسی بی ناسی ومفارم مکارم آدابی
استصحاب ایله مطعنِ ناوکِ ع واقعُد فانک انت الطاعم
الکاسی نثر اولمایه صفاتِ مذکوره نک بری دخی مرحمت
دار فاق ومکرمت واشفاق درکه بی ریب واختلاق اشرفِ
محاسن اخلاق درحمت برکزیده خصلت درکه اسم ذات دنا
صکره ایراد واثبات اولنان صفتَین کریمتینه مادهٔ اشتقاق
دتقدم وسابقیتی جهتی ایله دافعِ سورتِ شقا وشقاق اولمشدر
دبرزیبا منقبت درکه عرصهٔ کشاکشِ جابر اضداد اولان
قیب آب بادِ دَوربی بنیادک اسباب انتظام وائتلافی انکله تلافی

المغرم ما یلزم اداؤه جمعه مغارم ح

بولمشدر

بو لمشدر مادرانِ مهربانک اطفالِ خرده واحداث و شبانک
شیوخِ سالخورده ایدکلری تعطف و تحدّب و کمالِ ادب
و وقار ایله اظهار ایدکلری مقدماتِ تحنن و تحدث جمله آثارِ
رحمت و ثمرهٔ نخلِ رأفتدندر مساعدهٔ دولِ سریعة الحول ایله فرمان
روای خدم و خول اولان اصحابِ جاه و تفاخره لائق و فراخور
بودر که فحوای ان الله یحب من عباده الرحماء نقش نگینِ
جنان و اقتضای فرمانِ ارحموا من فی الارض یرحمکم من فی السماء
مستجلبِ موادِ حنو و حنان ایدوب هنگامِ ثورانِ خشم و زمانِ
معاتبهٔ خشم ده دنارِ معنای ارحم من دونک یرحمک من
فوقک ایله تزمّل و تدثّر و لا تنزع الرحمة الا من قلب شقی
خبر ندارتِ اثرینی اندیشه و تدبّر ایده **قطعه** الا من یرحم
اهل الارض قد آن ان یرحمه من فی السماء فارحم الخلق جمیعا
انما یرحم الرحمن منا الرحما **نثر** اخلاقِ مزبورهنک بری
دخی کسبِ حلال و نفسِ بدسیرتی دادِ مقامهٔ کفاف و قناعت
اسکان و احلال در لقمهٔ پاک عبّاد و نسّاکه اصلِ اصول و خطیرهٔ
خطیرهٔ لذتِ عبادته وسیلهٔ ادراک و وصول اولوب مجاهدهٔ
نفسِ مریده ایدن سالکِ مریده سببِ ترقی و مزید و نظافت
دعا باعثِ اجابتِ دعا اولماغله آناً فآناً مستجلبِ فیضِ
قشیب و فضلِ جدید در **نظم** لقمه کان نور افزود و کمال

الحول بالکسر اسم من التحول ح

خول الرجل حشمه

القشیب الجدید ح

آن بود آورده از کسبِ حلال، چون ز لقمه توحید بینی دوام،
جهل وغفلت زاید آنرا دان حرام نثر کلوا من الطیبات واعملوا
صالحا آیت حکمت نماسنده اکل طیبات سائر اعمال صالحاتدن
تقدیم اولندوغی دلیل قوی وقویمدر که لقمهٔ حلال جمله فواضل
اعمالدن اقدم واسبق وطعام حرام ایله اقامت اولنان و
ظائفِ عبادت بی صفا ورونقدر نظم شکم بستانِ طراحی
مدام پر ز حرام، بسجود میکنم و زان بجود بیزارم، چو من مخالفِ
دین می زنم چو شاغ و چنگ، چه سود گریهٔ خونین و نالهٔ زارم
نثر کسبِ حلالک که مستدعیٔ رضای ملکِ ذی الجلال، در
جملهٔ مرافقِ نامه ومنافع عامه مسندندر که الحلال یقطر، و
الحرام یسیل مثل، بی مثلی اوزره هر حالده طالب حلال
عفتِ باعثهٔ العفة ایله اکتفا وفضولِ عیشِ ناصوابدن
توقی واجتناب ایله تجار تگاهِ دهر پر نزاعده سرمایهٔ کفاف
واقتناعی اقتنا ایلر نظم لاخیر فی طمع یدنی الی طبع،
وعفة من قوام العیش یکفینی نثر اگرچه عرض عرضدن
سالم اولان عالم قتنده حلال وحرام ظاهر وبیّندر اما بینهما
اولان امورِ متشابهه نک فرق وتمییزی غیر هیّندر بو
خرقِ ظاهر الالتساعه علاج برء الساعه بودر که اولا مقتضای
حدیث، کل لحم نبت من الحرام فالنار اولی به ایله حرام جرف

نعم

غیر متشابه دن بالکلیه تحرّز و تحرّس و مصاف نفس بدّ و ماده
یسیر ورع و تقوی ایله تترّس ایدوب ثانیا شب شبهاتک هنگام
ظلامنده نظم شریعت را الختین قرة العین رفیق
مصطفی و ثانی اثنین مخالف را بگو برخوان و بشناس سند عون
الی قوم اولی باس نثر صهر اتقی واطهر یعنی حضرت صدیق
اکبرک رضی الله تعالی عنه کنا ندع سبعین بابا من الحلال
مخافة ان نقع فی باب من الحرام کلامی عمدهٔ مرام و عالم علم و
عملک زاهد نیکو طوری یعنی سفیان ثوری نک ما رایت
اسهل من الورع ما حاک فی نفسی ترکته مقالنی اسوهٔ حال ایلیه
تفویت مکتوبهٔ غیر مکتومه نک بری دخی موافقت ستر و علانیه ده رکه
ارباب طریقت قتنده صدق و استقامت دن عبارت در نظم
یارم ملک استقامت ده کاستقامت زصد کرامت به نثر
صدقک علوم مرتبتی ضد لازم الصدی اولان کذبک سفول
منزلتندن معلوم و دروغ ایسه جمیع ادیان و ملل و مذاهب
بی علل ده حرام و مذموم در نظم زنگ گوبی سخن را قدر کم گشت
کسی کو راست گو شد محتشم گشت چو سرو از راستی برزد علم را
ندید اندر جهان تاراج غم را نثر صدق بر اسم اعظم در که نه
مقوله امر معضل و مبهمده استعمال و صفاء بال ایله مواظبت
واشتغال اولنسه وسیلهٔ فوز و نجات و عند الله سبحانه ذریعهٔ رفع درجات

اولور **نظم** براه راست توانی رسید در مطلوب

تو راست باش که هر دولتی که هست تراست، تو چوب راست

ز آتشش دریغ میداری، کجا با آتش دوزخ برند مردم راست

نثر، و بر سلطان معزز و مکرم در که سائر اخلاق و شیمه

اکا رعیت و لشکر و بحر و بر ده بلکه هر برده اول داد رس سعادت

رهبر امداد تأیید خدا داد ایله منصور و مظفر در، **نظم**

کجا نزاره بنا شد درمیانه، که تیر راست آید بر نشانه، به از

زلف کج آمد قامت راست، بلی هر کس بقدر راست بر باست

نثر، صدق و استقامتک شرف و فضیلتی مکامن قلوب ده

جایگیر و متمکن و اقوال ده اولدوغی کبی احوال ده دخی رعایتی

متیسر و ممکن در اما صدق حالی نوع خفادن خالی اولمیوب

داستان آتی البیاندن باب درک و ادعانی منفتح و مظاهر

نزعنا ما فی صدورهم من غل اولان اهل ذلک صدور صفا ظهور

لری منشرح و منفسح اولور **نظم** دهقان حدیقه حکایت

بو رسم ایله ایلمش روایت **نثر** که شکسته بلده حرام دن

بر سالک عذری الغرام وار ایدی که طبع آتشینه وجد

و تلوین غالب و هجوم عشق جهانسوز ضابطه عقل صواب

اندوزینی سالب اولوب تهامه تهامه ده عویل طویل ایله

تک و پوی و گرمای حجاز ده صیحه جبر گداز ایله مجذوبانه

های وهوس ایدردی نظم هرچه غیر شورشش ودوبوا نکیست
اندرین ره دوری وبیکا نکیست نثر بوکون حرم مسجد حرامه
دخول ونادی مشایخ کرام ده مشغول ایدوب لباس تقوا سنی
دنس سمعه وریادن قصد تطهیر وانقاد خرقهٔ پشمینه سنی
اخراج والقا ایلدی حاضر اولان فرقه نزع خرقه لی استنکار
وسبب تنزل واد بازدن تفحص واستخبار ایتدکلرنده اول
طالب یقین وصادق راست بین دیدی که الی هذا الآن
روزنهٔ کاشانهٔ جنانه هر طرفدن جمال مطلق تابان ودل بی
قرار عالم انوارە منجذب وشتابان اولوب همای همت بلند
پرواز تارک آشیان مجاز وبالای سدرة المنتهاء
حقیقتده بور باعی بلاغت طراز ایله زمزمه ساز ایدی
رباعی ای باعث شوق وطلبم خوبی تو بهر طلب منست
مطلوبی تو گر آینهٔ تجلی من نشود ظاهر نشود جمال محبوبی تو
نثر حالا بر غرفهٔ فلک منظردن بر طناز ناز پرور گوردم که
مشاطهٔ صنع بدایع نگار صفحهٔ ورق رخسارنه گلاب
لطافت وگلگونهٔ صباحت ایله آب وتاب ویرمش و
آوازهٔ حسن دهر آشوبی گوش ملاء کروبیه گیرمش
نظم شیرین سخنی که هوشش می برد رونق ز شکر
فروش می برد نازی وهزار فتنه در دهر چشمی وهزار کشته در شهر

نثر کرشمۀ دیده و نگاه دزدیده ایله نگاه عقل وحواسمی تاراج و بنیۀ تبردله وزدغدغه ووسواسه نشانه وآماج ایدوب چشم آلوده نظر شعشعۀ جمال ملک پیکرندن شیفته و دنگ و گنبد آسمان سر بی سامانه برکلاه تنگ اولدی ع
کسی کجاست که او دامنی نیالوده نثر شمشیر قضاء ناگهان گیر بران و خونریز و حالا عشق شور انگیز غرض آمیز اولوب بعد الیوم شوق حادثه باعث اول فتان فتاک و بو سبب ایله دل پرشغب نفاق فعلی دن خائف و بیمناک در
نظم انی امرء مولع بالحسن اتبعه لاحظ لی فیه الا لذة النظر نثر فضل خدای متعال ایله تصحیح حال متیز و دل بی رفاهیه مظهر تب حدیث تمام البران تعمل فی السر عمل العلانیة ایله مبشر اولورسه ع بسر خرقۀ خود آیم باز
نثر والالوث نفاق ودوث ریا و شقاق دن باطن وظاهرم نظیف وطاهر اولماق دخی دولت عظمی و شرف شگرف و کمال نعمی در نظم نکوسیرتی بی تکلف بودن به از پارسای خراب اندردن نثر اول سرگشتۀ بی دلیل زمان یسیر و قلیل دن صکره اصناف باطنۀ باطله دن خلاص و برگت صدق راسخ و دستگیری همت مشایخ ایله نائل حقیقت اخلاص اولوب شیوخ هدایت سنوح

دن

دن خرقهٔ ودیعت کرده‌یی استرداد وازالهٔ مجازی عشق
مجازی ایله تکمیل جوهر استعدادایلدی نظم گرچه حالش
گشته بُد اول اشتباه، بعد از ان شد واصل ثم اجتباه، نثر
مخایل سالفه‌نک بری دخی عمل صالح وحسن حال واقامت
مراسم طاعت وعبادتده غدو واصالده اشتغالدر نظم
دلا طاعت کن ومگذر زطاعت، بقدر آنکه داری استطاعت
نثر رحمت نامهٔ آسمانیده که منبع منیع امان وامانی در عمل
صالح مقدمهٔ ایمانه تالی و روز بازار قبول ورضاده ثمن قدر
وبهاسی غالی اولمشدر بدن ایمان لباس تقوی وایقان سترِ
عریان وسر اسلام افسر طاعت واستسلام سنزبی سامان
اولوب درخت کردار بی خلل گلزار بدیع الآثار برکة العمر فی
حسن العمل ده ثابت ونامی و دنیا وعقبی ده مثمر ثمرات
مبرّات ونیکنامی در قطعه الناس تهمهم الحیوة ولا اری
طول الحیوة یزید غیر خبال، واذا افتقرت الی الذخائر لم تجد
ذخراً یکون کصالح الاعمال نثر شرف صلاح ودیانته بو کفایت
ایدر که جملهٔ انبیا ورسلین وعصابهٔ صحابهٔ گزین هدا
وصلاح ایله منعوت‌لر وطرف خلاف‌لرنده اولان بی
انصاف‌لر ضلال وطلاح ایله ممقوت‌لردر نظم
چند پرسی که بندگی چه بود، بندگی جز فکندگی چه بود،

بی هدی آدمی کم ازدده ایست ؛ هرکه او بی هدیست بیهوده ایست
نثر ؛ من تشبه بقوم فهو منهم ؛ قول غیر مبهمی اوزره اول حضرات
عالیاته تشبه ؛ واهل کفران وعقوقه لحوق ؛ دن تنزه ایلین
سیاق سباق ؛ ده معدود ونائل شرف نامحدود اولور
ع احب الصالحین ولست منهم نثر اکرچه عمل صالحک
توفیقی ما ارید به وجه الله ؛ وشعب واقسامی خارج حوزهٔ
استیعاب واکتناه ؛ در اما اتباع سنت نفس بد سیرته
جمله دن اشق واحمز بلکه مقابل موت احمر اولماغله اجرده
ثوبات اخردن اجزل ورضای ربه اقرب اولدوغی اجلدن
سائر وجوه بردن اعز واجل در نظم حقا که بی متابعت
سید رسل ؛ کس را به پیشگاه هدایت گذار نیست نظم سمط
حدیث مرقوم ده مسموط ومنظوم اولان جمله ؛ خلال دن که فضول
مالی بذل وافضال ؛ وفضول قیل وقال ده اقلال در ؛ ولم
یعد عنها الی البدعة حدینده سبق ودبیر خامه ؛ گوهربار خلاصهٔ
اقوال واخباری اول مجلده کتب ونبق ایتمکبن نظم
مکرر کرچه سحر آمیز باشد ؛ طبیعت را ملال انکیز باشد ؛
نثر ؛ خواصی اوزره کانون دل پریشان ده جوشان
اولان قدور کلمات مکرره اکفا ؛ خلال مقال ده مسوق
اولان کلام مسبوق ایله اکتفا اولندی ... نظم

کفاه کتبه وقفه
کالکفاة ح

من برون

من برون کردم ز کوردن وام نصح * جز سعادت کی بود انجام نصح
کرچه ناصح را بود صد داعیه * پند را اذنی ببايد واعیه

الحدیث الثامن والثلاثون

الف قدک ولور چون عاقبت لام * تفکر ایده کور تحت ترابی
بیورمشدر رسول صادق الوعد * لدوا للموت وابنوا للخراب

متن الحدیث بو حدیث محکم بی بیتش وکم بحر هزج مسدسک زاجفاتندن مفاعیلن مفاعیلن فعولن وزننه موافق در بیهقی شعب ایمانده حضرت زبیر وابو هریره دن رضی الله تعالی عنهما بو عبارت ایله روایت ایلمشدر للموت وللخراب کلمه لرنده اولان لام جاره لام صیرورت وعند بعض النحاة نامی لام مآل ولام عاقبت در ابن هشامک تحقیق واعلامی اوزره فالتقطه آل فرعون لیکون لهم عدوا وحزنا آیت معجز نظامنده اولان لام بو لام در و مخدرات شواهده معانی اولان ابیات معانیدن نظم

فللموت تغذوا الوالدات سخالها * کما لخراب الدار تبنی المساکن

العرائس والعروس واحد صح

نثر نظمنده دخی بو معنایه اولدوغی مالا کلام در کتاب عرائسده عرائس کلمات دلفریبه بو کونه آرایش وزیب ویرلمشدر که سلطان جهان کردستنک سیر محرم اسرار علمنا منطق الطیر حضرتلرینک مصداق مضمون فهم یوزعون

اولان بارگاهِ حشر نمودارلرنه اوابدِ وحوش واطیار اجتماع
واحتفال ومجموع انس وجان صمیمِ دل وجاندن اطاعتِ
خاتم فرماننه مسارعت واحتفاد ایدوب سطوتِ ضابطهٔ
سیاستندن اسود وارام مأمنِ آسودگیده آرام وهر
برینی دامِ عدل وداد ایله رام ایتمش ایدی **نظم** جمله مرغان
هر یکی اسرارِ خود از هنر وز دانش وازکارِ خود با سلیمان
یک بیک وای نمود از برای عرضهٔ خود رای بستود **نثر**
ناگهان مرغانِ خوش الحاندن ورشان که نرینهٔ قماری
وصداءِ غمکساری نغمهٔ جکاوک وسار کبی مؤثّرِ وساری
تغریدِ راحت زا ایله نشیدِ طرب فزا ایلدی صاحبِ
قرانِ رخاء حیث اصاب مطلق العنان فامنن او امسک
بغیر حساب خلصانِ نادی والاجنابه اسماعِ خطبهٔ خطاب
ایدوب دیدی که بو مرغ شیرین زبانک مدلولِ نغمات والحانی
سزک آیینهٔ عقلِ منیر کوزده انعکاس پذیرمی در **نظم**
تو چه دانی زبانِ مرغان را که نه دیدی شبی سلیمان را **نثر**
شکستهٔ بارگاهِ سلیمانی پردهٔ عجز وناتوانیده **ع** این
منطقِ طیرست سلیمان داند **نثر** ترانه سنه سر آغاز ومقامِ
استسلامده الله اعلم ورسوله کلامی ایله عرض خواهش
ونیاز ایتدکلرنده اول سلطانِ عدیم المثیل ومطاع الامم

احتفد اسرع ق

الآرام الظباء البیض ق

نرینه لفظ فارسیدر ارکک کوکرجنه

یعلون

يعملون له ما يشاء من محاريب وتماثيل دیدی که بو مزرع
کم مقدارک کاری اهل غفلت وجهل ایله جدال وحراب
وقول باهولی لدوا للموت وابنوا للخراب در نظم
لا طيب للعيش ما دامت منغصة اوقاته باذكار الموت
والهرم نثر شاهد هزار آشنای دنیا که هر آن بر اهل هوان
وهوانک خانه نمانسنه ذاهب وجائی بر هر جایی ده
کیمه عشوه سازلق ایتدی که عاقبة الامر فیفاء غدر وجفایه
کتمدی وکیمکله عشقبازلق ایتدی که آخر کار مغاک فنایه
القا ایتمدی نظم کیمدر که جهانده فانی اولماز دور
فلکک امانی اولماز ارباب زمانه یه ویروب پند بو شعری
نه خوش دیمش خردمند قطعه مضى الاوائل والباقون
يتبعها كما تناثر ذرات من السلك لو كان تبقى ملوك او
ممالكهم فليس تفضى الينا نوبة الملك نثر میان میدان
حسن بیانده فارس وشرف یافته لغاله رجال من
فارس اولان پاکیزه گویان عجمدن بر شاعر ساحر دم
بو اسلوب مرغوب اوزره ترجمه مدلول تلک الایام
نداولها بين الناس وبو معنانک قامت بالمستقامتنه
پرنیان بیان عجمیانه‌یی بوگونه کسوه البانس ایلمش که
نظم چه خوش گفت دیوانه در عجم بکسری که شد وارث ملک جم

الحالة موضع بياض
فيه النظم

اگر ملک برجم بماندی و بخت ❁ ترا کی میسر شدی تاج و تخت
نثر آسمان خلافت کبری ده رشیدا ولان هارون الرشید که
خلیفهٔ عباسی و بنیان تمیز و رجحانی راسخ و راسخ ایدی اقلیدِ
تحقیق بی تقلید ایله فتح صندوقِ رازه چابک دستی
حذق و مهارت ایله سر حقّهٔ حکمتی بازایدوب دیمش که
اگر زبانِ زمانده قدرتِ انطلاق و جریانی و گندو عیب و عوار ینی
کشف و اظهاره رخصتِ بیان اولسه ابو نواسک بو نظمِ
دلنوازندن اصدق بر کلامِ حق ایله تبیینِ حال ممتنع و محال در
نظم اذا امتحن الدنیا لبیب تکشّفت ❁ له عن عدوٍّ فی
ثیاب صدیق **نثر** ثانی اثنین آل عبا کوپای انا نقطة تحت
الباء شمهٔ طارمِ خلافت جازم صاحب منقبت غدیرِ
خم خیبر فکن حضرتِ ابو الحسن رضی الله تعالی عنهما **رباعی**
ماییم محبِّ خاندانِ اولی ❁ اولادِ رسول را رهی و مولی ❁ بشنوده
بگوش هوش از منهی قل لا اسألکم علیه اجرا الا **نثر**
تشنگانِ گرمایِ غفلتی زلال موعظه و نصیحت ایله ریانِ
واکثر احایینده بو نظم عبرت آیینی وردِ زبان ایدرلر ایدی
که **نظم** ومن صحب الدنیا یکن مثل قابض علی الماء خانته
فروج الاصابع **نثر** دنیا بر طلسمِ نیستِ هست نما در که نمایش
افسونِ نیرنگ ازندن فیلسوفانِ ذوفنون بستهٔ چار میخ

[margin, upper right:] [illegible]

[margin, lower right:] [illegible]

عج

عجز و فنون و شعب شعبده و نیرنکمندن حکماء بافرهنک
سرکشته و زبون در **نظم** جهان چون خیالیست کآیینه
بست که بنماید اما نیاید بدست **نثر** مشرب عذب
مترتی عذبهٔ عذاب معرت ایله آغشته و مشوب و شهد فا
نحلی شرنک قاتل نحل ایله مخلوط و مخشوب اولوب نه دکلو
ارخاء عنان مهلت ایلسه اسب مستعار دولتی عاقبت
استرداد و تدبیر فتکب و تدمیرده تفرد و استبداد ایدر **نظم**
دار ما آثمها تبقى ولذتها تفنى الا قبحت هاتیک من دار
نثر شغل دیرپای مایهٔ غفلت و بدمستی و غزل سریع
الاباى مایهٔ مادهٔ تنزل و پستی اولوب اقبال زود کذار ربنه
دینه سرعت ادبار آرام لازم و لذت عسلنه زخم دقل ضربتِ
لازب در **نظم** الا انما الدنیا على المرء فتنة علی کل حال
اقبلت ام تولت **نثر** دیدهٔ بصیرتی کحل الجواهر عبرت ایله
روشن و قریر اولان ناقد بصیره شایسته و جدیر و خلیق
و جهیر بود رکه **نظم** دنیا چو شاهدیست کناری گزین ازو
کز شاهدان خلاصه بغیر از کنار نیست **نثر** نحواسی اوزره بر
کوشهٔ اندک توشه ده مهما امکن مؤنات اهل و سکنی
تقلیل و نفس کودک مزاج دشوار علاجی قدر حاجت
و مقدار بلغه و کفایت ایله ذبیب و تعلیل ایده. ع

[Margin notes:] [illegible] بالکواکب [illegible] — النحل [illegible] — ثق — [illegible] الاولی والنوم — المائة الوسیلة — [illegible]

وكل الذى فوق التراب تراب نظم معناسنى نقش نكين
بال وصومعهٔ عزلت ده انزوا وقناعت ایله ترک فضول
اشغال ایده رباعی هرکس که ره ورسم جهان نیک شناخت
ازبهر اقامت اندرو خانه نساخت این کهنه رباط را عمارت چه کنی
آخر چو بدیگری بیش باید پرداخت نثر واقتضای غدر روزکار
ایله مفتریات حساد واشرار دن مغلوب هواجس نفس
اماره وابکینهٔ دل بی کینه سی شکسته آیینه کبی پاره پاره
اولورسه ع ولاترى للئام الناس حسادا نثر ملاحظه سی
ایله لئام ناسدن اولمادوغینه تقدیم حمد وسپاس وکنج
تنهایی ده عز عزلت وشکیبایی ایله تعود واستیناس ایده
نظم این جفای خلق با تو در جهان گر بدانی گنج زر آمد
نهان خلق را با تو چنین بدخو کنند تا ترا ناچار رو آن
سو کنند

الحديث التاسع والثلاثون

اندوه حسابی ایلسون فکر هرکم که ایده جمع مالی مسلک
سلطان رسل کلامی در بو من نوقش فى الحساب يهلك

تمام الحديث عن عايشة رضى الله تعالى عنها ان رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم قال ليس احد يحاسب يوم القيمة الا
هلك قلت اوليس يقول الله فسوف يحاسب حسابا يسيرا
فقال انما ذلك العرض ولكن من نوقش فى الحساب يهلك

نهى

محیی السنّه امام بغوی علیه رحمة الملک القوی که ترتیب کتاب
مصابیح ایلمشدر اول کتابی صحت انتسابده بو عبارت ایله روایت
وتخریج ایلمشدر اگرچه اکثر روایاتده فی حرفی مطوی در اما کتاب
مذکورده حرف ظرف ایله مرویدر بو تقدیرا وزره مزاحفات
هزج مسدس دن مفعول مفاعلن فعولن وزننه بی کم وکاست
موافق در است کلو اساس البلاغه ده ناقشه الحساب وفی
الحساب عبارتی ایله وجهینه اشارت قصدیله تردیدا ولفظ فی ایله
استعمال تسویغ وتجویز اولنمشدر فائق اللغه ده یقال ناقشه
الحساب اذا عاسره فیه واستقصی فلم یترک قلیلا ولا کثیرا ایله
معنای لغویسی تبیین وافهام واصل المناقشه من نقش الشوکة
وهو استخراجها کلها ومنه انتقشت منه جمیع حقی قولی ایله وجه
اشتقاقدن رفع برقع ابهام اولنمشدر مزید تحقیق واستقصا ره
رغبت وتشوق ومطالعهٔ دقایق اسرارده تطلع وتشوق
ایدن اهل دانش وشعورده مستراب ومستور دکلدر که بشر
من حیث انه بشر آلودهٔ ضرر شترو دست خوش امتحانات
وهنرم
قضا وقدر **نظم** تأنیس تست هرچه زانواع نعمتست
تنبیه تست هرچه زافات ابتلاست کونین از برای تو وتو برای او
این منصب چنین که تو داری دکر کراست **فقر** کبریای خالقه لائق
عباداتی وعبودیتنه غیر قادر ودست عمللری سراپردهٔ عالم بالکه

وصول و ادراکدن قاصر اولمغله عقلاء باریک بین آسیب
صدمهٔ کوه بنا حاسبین ایله افتادهٔ حفرهٔ خفر و فرق
و روز شمارده اوله‌جق هتک استار اسراردن غرق دماء
عرق اولمشلردر ع خوش تماشاگاه ایدی محشر حسابی اولمسه
نثر رمان بزم خاص اخلاص دور باش و بدا لهم من الله ما لم
یکونوا یحتسبون ایله سر زیر و زبون و هول فزع اکبر ایله جکرلری
خون اولوب فریفتهٔ زخارف دنیا اولان اهل هوا نسیانگاه
سوء الجزاده مثبور و منثور و تلال عمل مجازی لری تند باد استغنا
و بی نیازی ایله هباء منبثّ و منثور در نظم حق همی کوید چه
آوردی مرا اندرین مهلت که دادم من ترا عمر خود را در چه
پایان برده قوت و قوت در چه فانی کرده گوهر دیده کجا فرسوده
پنج حس را در کجا پالوده نثر اکرچه راه انتباهده ترک
تعنّی ایدن اهل تمنّی کثافت حجب غفلت ایله یوم حسرتک
شدتنی تساهل و تهوین و مفتون بازیچهٔ انما الدنیا لهو
و لعب اولان طفل دل مرتعی انواع الاکاذیب کودک فریب ایله
تعلیل و تهدین ایدرلر اما اوده کی حساب بازار یوم عقابده
راست کلمز هر کرفتار شرک شر و اشتر فزع محشری کما ینبغی بلمز
نظم بیرون زکفایت حسابی دگرست در کوچهٔ غیب احتسابی
دگرست نثر مکر اول عارف صائب نظر و کامل صاحب خبر که نظم

الخفر بالتحریک شدة الحیاء ح

الفرق بالتحریک الخوف ح

المثبور الهالک مثل المثبور ق

لجل

بخل من الله عطا الله وبس، آن اللهم نیم من آن کس **نثر**
فحوای دلخواهی اوزره بارگاه فضل آله‌دن اخذ وجود حقانی
وتبدیل وجود فانی ایتمکله خارستان جهان‌دن دامن چیده
وحارث محاسبی گبی حرکات وسکناتی حاسبوا قبل ان تحاسبوا
میزاننده سنجیده اولوب مزید مناسبت، والف ایله سبعین
الفه لاحق وبلاحساب نعیم حسن المآبه لائق اوله **نظم** قطب
زمن وپناه ایمان، سر حلقهٔ جمله کریان **نثر** ساغ کشن ولدنیا
زبد یعنی حضرت بایزید **نظم** نیک می دانست چون سر ره او
قدس الله تعالی سره **نثر** سرخوان حسن بیان‌دن کشف غطا
درهٔ نشینان صومعهٔ طریقته فضالهٔ نوالهٔ معرفتی بذل وعطا
ایدوب بیورمشلرکه هرکس بیم باز خواست وعتاب ایله تنگناتنگ
موقف سؤال وجواب‌دن خائف وگریزان وچشم خونبارلرندن
سرشک مدرار ریزان در اما عنان اختیاریمی کف اقتدارمه
سپرده وصحیفهٔ کاردبارمدن رقم اضطرادی سترده اولسه
نفس پرتابی شرف دنو واقتراب الجون ولولعتاب
اعداد وترشیح وحضور مهیمن متعال‌ده محاسبهٔ دفتر اعمالی
اختیار وترجیح ایدردم شاید که شرف مکالمهٔ ملک صمد ایله
واصل منتهای ارب وخلال سؤال‌ده جانب کریم ذی الجلال دن
یا عبدی خطابی ایله مخاطب اولم **نظم** لا تدعنی الا بیا عبده

فانه اشرف اسمائی نثر شویله که افاضهٔ شرف اضافته مظهر اولماق میسر اوله صد هزار بنم کبی بی سر وکارک حال پریشانی منتظم ومتسق و قراضهٔ کردار بی سامانی سیماء عفو وغفران ایله ملتئم ومنتسق اولوب سیئاتی حسناته مبدل وشاهد عمل ناروا سی دار القضاء قبول ورضاده مزکی ومعدل اولور نظم آنراکه سفیدروی و پاکست

ازنیک محاسبه چه باکست

الحدیث الاربعون

دین اسلام اولوب سلامتده حشره دک مستزاد اولوبهرکون خیر امت ایچون بیوردی رسول امتی امة مبارکة

تمام الحدیث امتی امة مبارکة لایدری اولها خیر اواخرها ابن عساکر عمرو بن عثماندن رضی الله تعالی عنهما مرسلا روایت ایدوکی جامع الصغیرده تصریح اولنمشدر بو حدیثده ضعفاء امته عجب بشارت وکرفتار کناهکار افتان اولان ابناء آخر زمانه حسن اشارت واردر شول جهتدن که شمس آفاق کیر بعثتدن بعید اولان ذرات نابدید وجود وعدمی علی السوا و شرف افاضه ناروا ایکن فیض بی علت آنلری مخاوف یأس ونقصدن تبعید وادحاق وامائل قدما وا وائله ضم والحاق ایلمشدر وبو معنانک

وضوح

وضوح وانجلاسی تدویر دائره یه مخصوص ورویش پرکار
پرکارده مشاهد ومحسوس درشول حیثیت ایله که گردش
دایره ده سائره اولان نقطهٔ آخرین پیشگاه نقطهٔ اولین دن
رانده وظاهر اصفی نعال تاخر وتحسرده پس مانده ایکن منتهاء
عود ورجوعده نقطهٔ اولی وغایت قرب وزلفی یه متصل و بو محلده
النهایة رجوع الی البدایة کلام مشهورنه اطلاع وعثور متحصل اولور

نظم
گرد در کارگه صنع بنظاره شوی ❀ از عجائب دهن فکر تو خندان گردد
زانکه بنیاد فلک دائره کرد افتاد ❀ پای هر چیز بانجام سر آن گردد
آن نه بینی که نباتی که بر یزاند تخم ❀ تخم او باز نباتی هم ازان سان گردد

نثر
غریب حکمتدر که بو امت نکوسیرتک فضیلت سفوره دن
قسط اوفی لری ومورد منقبت مذکوره دن شرب اصفی لری وار
زیرا مدعاة دعوته اجابت ایدن امت باسرهم نحن الآخرون
السابقون مضمونی اوزره صفوف اصحاب قدمه منکب افخم ایله
مزاحم وقصب السبق امتیازی احرازده مشارک ومساهم
اولدقلری کبی محرومان آخر زمان دخی فی کل قرن من امتی سابقون
حدیث بشارت نمونی اوزره نصیبهٔ خیردن بانصاب وفضالهٔ
فضل متقدمدن حصه مند وبهره یاب اولمشلردر

نظم
چونکه واگردید گله از ورود ❀ پس فتد آن بز که پیش آهنگ بود
پیش افتد آن بز لنگ پسین ❀ اضحک الرجع وجوه العابسین

المدعاة الدعاء لا الطعام

نثر خواجه محمد پارسا که آداب بساط تحقیقنه دست فکر دقیق
نارسادر کتاب مستطاب فصل الخطابده طالبان لبان
دانش و صوابه الحاف هدیهٔ هدایت دیو حدیث شریفی حضرت ابو
الدرداءدن رضی الله تعالی عنه روایت ایتمشدرکه خیر امتی اولها
وآخرها وفی وسطها الکدر و بونه کتاب مزبورده مکتوب دیمر
درکه زید بن حارثه ایله رضی الله تعالی عنه سفر شهادتنده هم طریق
اولان مردان خدایه یعنی غزوهٔ موتهده لجهٔ منیه دموته غریق
اولان شهدایه آل واصحابک جزع واضطرابلری مشتد دخوف
انصرام واستیصال ایله زمان اندوه وملال ممتد اولدقده
نظم خاتم انبیا دلیل هدا صاحب جبرئیل امین خدا
قطب اقطاب آخر واول اولین خلق وآخرین رسل نثر
حضرتلری جواهر نوازش وتسلیتی کشیدهٔ سمط تقریر ولیدرکن
المسیح بن مریم من هذه الامة اقوام انهم لمثلکم او خیر منکم کلامی
معجز نظامنی اوچ دفعه اعاده وتکرار بیوروب بعده حقیقت
معنای خیریتی مستعدان مجلس افادته تفهیم ولن یخزی الله
امة انا اولها والمسیح آخرها ایله فائدهٔ بیانی تتمیم بیوردیلر
بو حدیث صحت مدارندن ظاهر وپدیدار اولورکه وارد غیبی مرز
دم زینت دیجور قرب قیامتده طارق وشمس عالمگیر
خیریت ورجحان مغرب زمین آخر زمانده طالع وشارق

اللبان بالضم الی جانب من غیر فاقة بل من تمنه جمع لبانة

کتاب مزبورده مکتوب

المزی بالکسر القدر والفضل

اولدیغی

بعد از مهار رحیم ز رضا ان مهار رحیم
هو اشرسو دار حب رحمت یسی از عذاب
صلکی بیسی ز فراق وفاتی بیسی از خلاب
صلکی بیسی ز ربیع رضائی بیسی از عتاب

اولدوغی حضرت عیسی نک وسط سموات علادن نازل وانک کبی
رسول صاحب شریعت حوزهٔ عداد امته داخل اولدوغی عندندر
خصوصا که فتنه انداز نفوس رجال اولان دجالک آشوب واختلا
خللندن نجم ثبات ارادتلری منکدر ومشرب حسن عقیدتلری
منکدر اولمیوب اطاعت نهی وامرده کالقابض علی الجمر
نفس پرشوره زور ایدن سربازان جهاد اکبر واعوان مهدیکه
هدایت رهبر من تمسک بسنتی عند فساد امتی فله اجر مائة
شهید نویدی ایله صف صفهٔ عز وشرفه تقدیم وترفیع اولنسه
لر بعید وبدیع دکلدر اگرچه بو احادیث صحت مآثر بحسب
الظاهر بین الاوائل والاواخر فضیلت وبرتریده اقتضای
مساوات وبرابری ایدر اما شرح مشکاة ده اباطیل شبهات
ازهاق وحق تحقیق بو طریق ایله احقاق اولنمشدر که
امت خیر مدارک باران منفعت بارده تمثیل وتشبیهنده
وجه شبه علم وهدا او بو معنی نفسنده کامل وغیری تکمیل اولان
علما نیکو شمائل حقنده واضح وهویدادر بو تفسیر اصابت
پذیر اوزره خیردن مقصود ایصال نفع وسود اولماغله خیر
القرون ایله دور اخیر کثیر الفتون بیننده احتمال توازن وتقابل
وخیریت وافضلیتده تردد تساوی وتعادل قالمیوب خیر
القرون قرنی حدیث صحت لزومندن مفهوم اولان خیریت

مطلقه مخصوص قرن اول وبو خبر مصدوقك منطوقی خیریت
مقیده ایله موجه دماول اولور اگر بو حدیث دخی خبر مطلقه محمول
وظاهرندن نامعدول اولورسه حدیثدن مفاد خیردن مراد
امت اجابتك بالجملهم بنیان مرصوص الارکان گبی ملتحم دینی
مبالغه کالحلقة المفرغة طرفینی ملتئم اولدوغی تبیین وتوصیف
وسابق ولاحقی قاطبةً مدح وتعریف ایله تکریم وتشریف
اولورسه کم بر شاعر ماهرك بو قول حکمت مظاهری اول معنایه لمح
وایما ایدر نظم ان الخیار من القبائل واحد وبنو حنیفة کلهم
واحد نثر نقاده کلام بودرکه امت خیر آغازینك انجامك
بو مرتبه ده حسن انتظام واشتباك وفرید التئام واشتراکلری
واردرکه هر طبقه سائرندن من وجه اندر بلکه هر فرد معتبره معانی
نظر اولنسه تفاریق عصادن اجدی گوزینور کانهم فی سریان
سر الخیاریة یصدق علیهم قول الانماریة اگرچه فی نفس الامر
بعضیسی بعضندن افضل واعز قرب عهد رسالت جهتندن
ارجح واشرفدر لکن هر برنده نیجه سر خفی مودوع وما بینلرنده
جلباب فرق وارتیاب مرفوع اولماغله کانه امر تفاوت
در رجحان مبهم ومشکل ووجه تمایز وفرقان متشابه ومتشاکل
اولمشدر نظم ابن دوری اوصاف دیدهٔ احولست ورنه اول
آخر آخر اولست نثر بو طرز بدیع فن بیاندن بر نوع لف ونشر

وسوق

وسوق المعلوم مساق غیره بابنده قریب در مروان بن حفصه نك
قول باصوابی بو بابده ایراد و اثبات اولنان شواهد ابیات
دندر **نظم** فالحق تدری ای یومیه افضل ایوم نداه الغمر
ام یوم بأسه **نثر** زیرا بو معانك فهمی بر امر ضروری بلکه علمی علم
وجدانی وحضوریدر که بأس ونکال هر حالده اشد وامر
ویوم نداء یوم بأسدن اردیدن هر وجهله اشرف دایم در لکن
نظم ولا خیر فی حلم اذا لم یکن له بوادر تحمی صفوه ان یکدرا ... **نثر**
نواسی اوزره طعم نداء اندوه زدانك چاشنی وحلاوتی حموضت
بأس وصلابت ایله اولماغین تخییر اداء وتعبیرده تسامح و تساهل
بلکه عارفانه تجاهل اولنمشدر مطرواتده دخی بو حالت عند
اهل النظر مرعی و معتبر اولور وبالجمله صف نعال آخر زمانده اولان
ضعفاء ناشادك تقدمی واستبعادلری نه وجهله استبعاد
اولنور که ع مبتدا نکاه اولور مؤخر اولور **نثر** امام محیی السنه کتاب
مصابیحی که حسن خاتمه ایله مسکی الختام ومثل امتی کمثل المطر
لایدری اوله خیر ام آخره حدیثی ایله اختتام بولمشدر علامه بیضاوی
شرحنده بو وجهله اظهار ید بیضا وابیض رقیق تحقیق انتضا
ایلمشدر که نوب مطردن هر نوبت برکت اثرك تربیت
اطفال باغ وراغده فایده عامه سی ونورسیدکان گهواره
خاکك نشو وادراکنده منفعت خاصه وخاصه سی اولدوغی کبی

الابیض السیف

طبقاتِ امتِ بینک نهادندن هر طبقهٔ پاک اعتقادک دخی
نیجه مکارم و محاسنی بلکه اصحاب نهی و البابی تحییر و اعجاب
ایده جک بیحد خصائص و فضائلی واردر اگرچه سابقونه
اولون مشاهدهٔ معجزاتِ گوناگون ایله الفضل للمتقدم نعیم
دالمنه شایان و کثرتِ طاعت و قلّتِ لمم و زلّت ایله
داخل خلدِ طمانینه و رضوان اولمشلردر اما گرفتارِ شرکهٔ شرّ
القرون اولان آخردنک دخی عند فساد الزمان وجوهِ اطاعت
وایقانلری باسره و صفقتِ بیعت واذعانلری خاسره
اولمایوب هنگامِ فشوِّ منکرات و شیوعِ بدع ده احیاءِ موات
مواتِ سنت و ورع اتمکله هر بری مکتبِ فضل و ادب ده
اهل سبق ایله هم سبق و رایت جامعیتی حامل اولان
هر فرد کاملنه بو سبب حکمت فرانک مواسی ماصدق اولمشدر نظم
سُبِقت ولکن لا الی الفضل دالجی فانت اخیر فی زمانک اول نثر
بالانشین عهد پیشین اولنلر تاسیس و تمهید ده جد جدید
ایتدکلری کبی ره نشین دور پسین اولنلر دخی تلخیص و تجرید ده
کذا اکید ایدوب بو سبب ایله سعی لری مشکور و هر بری نام جمیل
و خیر جزیل ایله متعارف و مذکوردر نظم صغیرهم ککبیرهم فی
اقتناء علاً من تلق منهم فقد لاقیت سیدهم تتمیم الذکر
لاهل الفکر بو غریبِ شهر بلاغت و مأذون بار براعت که

الثالثة الوسیلة والموات الوسائل

نیجه مدت اودیهٔ عوالم بی نهایتده شتابان بیابان بعده
تأیید فیاض بی علت ایله مأنوس دار الملک شهادتده آرام
وقرار ایلمشدر خصائص ثلاثه ایله مخصوص و بنیان تودود رجانی
مرصون و مرصوص در **خاصهٔ اولی** میان مهرهٔ منشیانده
رسم سخن گزاری بو جمله جاری درکه اوائل کتب ورسائلده
رعایت اسجاع وفواصل فی الجمله رغبت ومیل ومضمار عبارت
آرایی ده بر مقدار رکض الخیل ایدوب بعده ترک مشقت تکلف
وتنسیق الفاظ منشیانه دن تخلف ایدرلر بو خزف ریزهٔ بی
اعتبار که نظر ناقدان اولی الابصارده کم قیمت وپست در
هرنه دکلو عیب وعواری وار ایسه گریبان مطلعدن دامان
مقطعه وارنجه هموار ویکدست در **نظم** اگر عیبی بود گو عیب
پوشی چو تحسین نکندم باری خموشی :. **خاصهٔ ثانیه**
شاهد بلاغت بر صورت ایله ایکی دفعه متجلی و بر زیور ایله مکرر
متحلی اولمایوب اقتضاء ناگزیر ایله اعاده وتکرار اولنان عبارات
بر غیر لباس آخر ایله آرایش وتقیین ورعونهٔ بلاغت
مرغوبه به سجاف سجع متوازی ده متوازی اولدقده مخازنا سجع
متوازندن اخراج زیور تبیین اولنوب عبارت واداده تفنن
وبی تکلف تصلف نوع تصرف ایله تغییر اسلوب سخن اولنمشدر
ع احسان چو نمی شود کم از تحسینی :. **خاصهٔ ثالثه**

سار: سیر و سفر / و نسیب: ... / رص البناء: صیانه فهو رصین / و رص فهو مرصوص / اساس

التفنین: التزیین / الرعونة: الرخو / السخافة

بجا و نکلم

ناظرمانِ اجانب عوامدن ستر واكتتام ايچون سمت انشاده
برطرزِ نادرِ دلكشا افراز وافراد وسلك سبعۀ معلقه
اوزره بعض الفاظ معقدۀ مغلقه كه ايراد اولنمشدر لفظ
صعب المنال مرادفِ مأنوس الاستعمالى ايله شفع وهر حرف
وحشئ خوشئ نك سرپوشى بو حيله ايله ازاله ورفع اولنماغله
كتب لغته مراجعت اولنمادين مدلول مقاله انتقال اكثر مواضع
ومحالّده آسان ويسير وصنعت جرّ انتقال كبى عقدۀ صعوبت
واشكال انفكاك پذير اولور نظم چون تجليم از سخن خام خويش
هم تو بيام زبانها خويش نثر وحمد حسد وعصبيتدن
مصون وبرى اولان موشكافان دقائق سخنورى نك باركاه
نصفت وانصاف لرندن دريوزه واستعطاف اولنور كه
بو باغ بلاغت بلاغدن عين رضا ايله كذر وغيبۀ عيبه
نظر ايتمكدن حذر ايدوب هزا نوى ملوك كلام نبوت
بيان اولان فحواء فقرات پريشانه سنك انداز
درنشين عتبۀ عتبى اولان كداى مترصد الندايه
تعرض واعتدا ايله ستم پرداز اولميه لر نظم وخير
خصال المرء ستر معائب وافضل اخلاق الرجال التسامح
نثر بلكه افواه طلبۀ معرفت شعاردن داخل مسامع
كبار اولدقده لسان تكرم واستحسان ايله نظم

حوش الكلام وحشيه وغريبه ح

العيبه ما يجعل فيه الثياب ح

الغبى الوضاع ق

جزاى

جزاك الله عن ذا السعی خیراً ولکن جئت فی الزمن الاخر **نثر**
نظمنی انشاد و بو نیازمندِ مجروحک روحنی فاتحهٔ فاتحه
ایله مسرور و شاد ایدوب هفواتِ یسیرهسنی حمل علی
الصلاح و زلاتِ کبیرهسنی رقمزدهٔ خامهٔ اصلاح ایده لر
نظم نویسندهٔ این خجسته سواد زپیشینه دفتر جنین
گرد باد **نثر** که بر رسائل جری حکیم انوری به که انگشت نمای
قلمرو سخنوری در ایراد سؤال و نطع منافسهٔ مناقشه یه القاء
قرعهٔ قیل و قال ایدوب دیدی که ای معدلِ موازین اقسام
اشعار سن اول استادِ بلند اقتدار سن که هر
کلامِ بدیع النظامکک مشیمهٔ شیمهٔ فسونده سحرِ نیرنگ
نون ایله توأم و شقیق بلکه قصائدِ حکمت طرازک اطلاق
لفظ اعجاز شایسته و حقیق در اما حیف و دریغ که
زبانِ تیغ کلام بلیغک عروض رخنهٔ غموض ایله عرضهٔ
کلال و لسانِ بیانک عقدهٔ تعقید صعوبت نشان
ایله بسته و لال اولماغین اکثر ناقدانِ فضل و هنر ادراک
شعر معجز اثرکدن محروم و ناامید و بیگدده بر طالبِ
دشوار پسند حکیم سودمندندن بهرهیاب و مستفید
اولور اول حکیم بی قرینه و مانند و واسطة العقد **ع**
در شعر سه کس پیمبر انند **نثر** مسلکِ تفرد و تمکین ده

[illegible] [illegible]

[illegible] عمو ضه

کُند و استعدادِ طرزِ آفرینه اقتفا ولا تفضّل علی صولاً
فکم من عائبٍ قولاً کلامی ایله اکتفا ایدوب دیدی که
ع من نیز برای آن یکی می کویم نثر بو فقیر ناکامک
دخی کلماتِ بی انتظامنده جابجا اِغلاق و تعقید ظاهر
و بدیدار اوله قدره واحدٌ کالالف دنبه سنه صاعدِ بلکه
هر عمرده واحدٌ بعد واحد اولان مخاطب یگانه نکث
نفحات الطاف بی بهانه سنه توَض و عرصهٔ فراغت
و استکانت ده تَبَوّء و توَض اولنور که بو مقدمهٔ مُهمّه بی
خاطرنشان و بو فقیر مُستهدفِ مستهای سهم الغیب
رضاءِ نامه عرضه و نشان ایدوب جرمنه اعتراف ایدن
مسکین سینه ضافه سبب نکوهش و تعییر و اغراء
نفس ناموس شکن ایله اُسلوبِ حسن ظن تغییر
اولنمیه ع فان تجتوا عنی ففیهم مباحث نثر بلکه
بو دار الحدیث دانش و هنردن گذر ایدن زمرهٔ اُدبا
فما لهؤلاء القوم لا یکادون یفقهون حدیثاً فحواسنه
مظهریتدن توقّی و نهایت برد رافت لرندن مصراع
باآنکه سراسر همه عیب افتادست نثر جائزهٔ حسن
قبول ایله تلقّی ایدوب یدِ انصاف ایله ذیل الطافه
تعلّق و عفو تقصیر کناه ده خلق الله ایله تخلّق ایده لر

لمؤلفه

۱۵٤

لمؤلفه ، ایلر شانشهٔ قلم مرده دلگره تفسیر
آیتِ ومن الماءِ کلّ شئ ، دل معدننندن ایتدی توافیء
نوظهور ، هرکا وطبع فهم ایده مزسه وما علی نشر بو مقدمات
مقصودهٔ بالعرض دن نتیجه ، وغرض یابین مصنفین
جایگیر ومکین وصفِ نعالِ اهل کمال ده اقامت
گزین اولماغله احیانا جزئیاتِ نتف ، ومزایا ایله
اجامِ نقس واغماض ومثاین زیردستانِ خود
فروش دن عینِ عیب پوشن لرینی اغضا واغماض
ایدن بزرگان دادبابِ قلوب دن طلب دعاءِ
اجابت قرین وجناب ستار العیوب دن در
یوزهٔ بهرهٔ واجعل لی لسان صدقٍ فی الآخرین در
رباعی من معترفم که کارمن جمله خطاست ، معذورم ازانکه
بر بشر سهو رواست ، ای منصف اگر توان در اصلاح بکوش
در عیب نظر مکن که بی عیب خداست